Notă pentru arhivare digitală

Acest volum este pus la dispoziție în scop documentar, educațional și de conservare culturală.

Notă privind drepturile de autor

Drepturile de autor aparțin autorilor și deținătorilor legali. Dacă ești titularul drepturilor și consideri că materialul a fost publicat fără acord, te rugăm să ne contactezi pentru clarificare sau remediere.

Notă privind copia privată și utilizarea personală

Conform interpretărilor prezentate de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, structură a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene permit, în anumite condiții, realizarea unei copii a unei opere protejate pentru uz personal sau pentru cercul familiei și al prietenilor apropiați.

Această situație poate include și realizarea unei copii digitale a unei opere pe care utilizatorul o deține deja în mod legal (de exemplu în format tipărit), inclusiv prin descărcarea unei copii de pe Internet, cu condiția ca opera să fi fost făcută publică, ca utilizarea să nu afecteze exploatarea normală a operei și ca aceasta să nu prejudicieze titularul drepturilor.

Explicații detaliate pot fi consultate în documentul "Frequently

Asked Questions on Copyright" elaborat de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (EUIPO):
https://tinyurl.com/ccdrocopy

Cerere de completări și corecturi

Dacă ai remarcat o eroare de scanare sau poți furniza informații documentate privind această ediție, ne poți transmite datele pentru actualizare.

Arkadi & Boris Strugaţki

Melcul pe povârniș

După cotitură, la abis
De râpă împădurită
Soarta ce mi-e hărăzită
Mai sigură-i decât un zapis
Deja n-o mai atragi în dispute
Și nici măcar la lingușeli
Se desface larg precum brădetul
Totul în adânc, vraiște peste tot. {1}
Boris Pasternak

Încet, încet se târăște
Un melc pe povârnișul muntelui Fuji
În sus, până la cele mai înalte culmi!
Issa, fiu de țăran {2}

Capitolul întâi.

DE LA ACEASTĂ înălțime pădurea părea o spumă aerată; ca un imens burete poros aruncat peste întreaga lume; ca un animal furișat cândva la pândă și care apoi a adormit, năpădit de licheni aspri. Precum o mască amorfa ce ascunde o față pe care nimeni, niciodată, nu a văzut-o.

Pereț își scoase sandalele și se așeză, lăsându-și picioarele desculțe să atârne deasupra prăpastiei. Imediat simți cum i se umezesc călcâiele, de parcă realmente le-ar fi scufundat în ceața caldă, vineție, adunată în umbra stâncii abrupte. Scoase din buzunar pietricelele adunate și le așeză alături cu grijă, apoi o alese pe cea mai mică și o aruncă ușor în străfundurile vietății amuțite, adormite, indiferente și veșnic devoratoare, dar licărirea albă se stinse și nu se întâmplă nimic – nu se mișcă nici o ramură și nici nu se deschise vreun ochi să-l privească. Atunci aruncă a doua pietricică.

Dacă ai fi aruncat câte o pietricică la fiecare minut și jumătate, dacă ar fi fost adevărată povestea bucătăresei oloage poreclită Panseluța și presupunerea madamei Bardot, șefa grupului Asistența Populației Locale, dacă nimic din ce i-a șoptit șoferul Birlic Necunoscutului din grupul Penetrarea Inginerească nu ar fi fost adevărat, dacă mai valorează ceva intuiția omului și dacă așteptările se împlinesc măcar o dată în viață – atunci, la a șaptea pietricică, s-ar fi auzit freamătul tufișurilor din spate date la o parte și ar fi apărut în poiană directorul, pășind pe iarba moale și încărunțită de rouă, gol până la brâu, cu pantaloni gri din gabardină și cu vipușcă liliachie, respirând zgomotos, lucind în tonuri rozalii-gălbui, care ar fi început să se aplece, fără a privi nicăieri anume, nici la pădurea de dedesubt, nici la cerul de deasupra, îngropându-și mâinile în iarbă, și să se ridice vânturând aerul cu palmele lui late și de fiecare dată un strat gros de burtă s-ar fi revărsat peste betelia pantalonilor, iar aerul încărcat de bioxid de carbon și nicotină ar fi țâșnit cu șuierături și horcăieli din gura lui larg deschisă. Așa cum răsuflă rezervoarele unui submarin. Precum un gheizer sulfuros din Paramushir {3}…

Tufișurile din spate se dădură la o parte cu zgomot. Pereț privi prudent în jur, dar nu era directorul, ci doar cineva cunoscut: Claudius-Octavian Meșterilă din grupul Eradicarea. Se apropie încet și se opri la doi pași de Pereț, privindu-l de sus în jos, cu ochi negri, pătrunzători. Știa, sau bănuia ceva foarte important și această cunoaștere sau suspiciune îi încătușa fața prelungă, fața împietrită a unui om care venise aici cu o noutate stranie și alarmantă, despre care nimeni în lumea asta nu aflase încă nimic, dar deja era limpede că totul se schimbase în mod hotărâtor, că tot ceea ce fusese până acum nu mai avea nici o importanță și că, în sfârșit, fiecare va trebui să dea tot ce putea.

— Ai cui sunt pantofii? întrebă el și se uită împrejur.

— Nu sunt pantofi, îi răspunse Pereț. Sunt sandale.

— Așa deci? Meșterilă zâmbi ironic și scoase din buzunar o agendă. Sandale? Foarte bine. Dar ale cui sunt sandalele?

Se apropie de coasta abruptă, se uită prudent în jos și

imediat se dădu înapoi.

— Un om stă așezat lângă o râpă, spuse el, iar alături sunt niște sandale. Inevitabil apare întrebarea: ale cui sunt sandalele și unde este proprietarul lor?

— Sandalele sunt ale mele, spuse Pereț.

— Ale dumneavoastră? Meșterilă privi cu îndoială în agendă. Deci stați așezat desculț? De ce?

Închise grijuliu agenda și scoase din buzunarul de la spate un carnețel.

— Sunt desculț, pentru că altfel nu se poate, explică Pereț. Ieri am scăpat acolo pantoful drept și am hotărât că de-acum înainte să stau mereu desculț. El se aplecă și se uită printre genunchii desfăcuți. Uite-l cum zace acolo. Stai să arunc o pietricică în el…

— Un moment!

Meșterilă îi prinse rapid mâna și îi luă pietricică.

— Într-adevăr, o simplă piatră, constată el. Dar asta nu schimbă nimic deocamdată. Nu înțeleg, Pereț, de ce mă păcăliți? Că doar nu poți vedea pantoful de aici și chiar dacă este într-adevăr acolo, încă nu se știe dacă este și asta e deja o cu totul altă problemă de care ne vom ocupa mai târziu; deci, din moment ce pantoful nu se poate vedea înseamnă că dumneavoastră nu puteți spera să-l nimeriți cu piatră, chiar dacă sunteți un țintaș corespunzător și într-adevăr ați vrea asta și numai asta: și mă refer aici la nimerire… Dar noi o să clarificăm totul acum.

Strecură carnețelul în buzunarul de la piept și scoase iarăși agenda. Își suflecă pantalonii și se lăsă pe vine.

— Deci, și ieri ați fost aici, spuse el. Pentru ce? De ce ați venit deja a doua oară aici, la râpă, unde ceilalți colaboratori de la Administrație, ca să nu mai vorbim de specialiștii externi, vin doar pentru a-și satisface nevoile?

Pereț se chirci. Asta-i doar din cauza ignoranței, se gândi. Nu, nu… Nu-i o provocare și nici răutate și nu merită băgată în seamă. Este pur și simplu ignoranță. Nu trebuie să i se dea atenție ignoranței, nimeni nu bagă în seamă ignoranța. Ignoranța se răhățește în pădure, întotdeauna ignoranța se

cacă pe ceva și, de obicei, acest lucru nu se observă. Ignoranța întotdeauna ignoră ignoranța…

— Probabil vă place să staţi aici, continuă insinuant Meșterilă. Probabil că vă place foarte mult pădurea. Vă place? Răspundeți!

— Dar dumneavoastră? întrebă Pereț.

Meșterilă pufni.

— Ia nu fiți obraznic, ripostă el ofensat și deschise agenda. Dumneavoastră știți foarte bine ce slujbă am, că fac parte din grupul Eradicarea și de aceea întrebarea dumneavoastră, mai degrabă contraântrebarea, este complet lipsită de sens. Dumneavoastră înțelegeți foarte bine că relația mea cu pădurea este dependentă de îndatoririle mele de serviciu, dar cum este determinată relația dumneavoastră cu pădurea – asta încă nu îmi este clar. Nu e bine, Pereț, trebuie să reflectați neapărat la asta și vă sfătuiesc pentru binele dumneavoastră, nu al meu. Nu se poate să fiți atât de nătărău. Stă desculț deasupra râpei, aruncă pietre… Pentru ce, vă întreb? Să fi fost în locul dumneavoastră, aș fi spus imediat totul. Și toate s-ar fi așezat la locul lor. De unde știți, poate că există niște circumstanțe atenuante și, în ultimă instanță, nu vă amenință nimic. Nu-i așa, Pereț? În fond, sunteți un om matur și trebuie să înțelegeți că avem de-a face cu o ambiguitate inacceptabilă. El închise agenda și stătu pe gânduri. Iată, de exemplu, piatra. Atâta timp cât stă nemișcată, ea este o simplă piatră și nu creează îndoieli. Dar uite că mâna cuiva o apucă și o aruncă. Înțelegeți?

— Nu, răspunse Pereț. Adică, bineînțeles, da.

— Evident. Simplitatea dispare imediat și nu mai este. A cui este mâna? Întrebăm noi. Unde o aruncă? Sau poate, cui? Sau poate, în cine? Și de ce?… Și cum puteți sta pe marginea râpei? Așa e firea dumneavoastră sau v-ați antrenat în mod special? Eu, de exemplu, nu pot să stau la marginea râpei. Mi-e frică și totodată mă gândesc: la ce bun să mă antrenez? Oricum amețesc. Și asta e ceva normal. Omul n-are de ce să stea la marginea râpei. Mai ales, dacă n-are permis pentru pădure. Arătați-mi, vă rog, Pereț, permisul dumneavoastră.

— N-am permis.

— Așa, deci. Nu aveți. De ce?

— Nu știu… Nu mi l-au acordat.

— Corect, nu vi l-au acordat. Noi cunoaștem asta. Ei, dar de ce nu vi l-au acordat? Mie mi l-au dat, lui i l-au dat, lor le-au dat și încă multor altora, dar, nu se știe de ce, dumneavoastră nu vi s-a aprobat.

Pereț se uită prudent cu coada ochiului. Nasul lung și subțire a lui Meșterilă fornăi, iar ochii săi clipiră des.

— Poate pentru că sunt străin, presupuse Pereț. Probabil că de aceea.

— Și nu doar eu m-am interesat de dumneavoastră, continuă hotărât Meșterilă. Dacă aș fi doar eu! De dumneavoastră se interesează însă oameni mult mai importanți… Ascultați-mă, Pereț, poate vă așezați mai departe de râpă ca să putem continua? Mi se învârte capul doar privindu-vă.

Pereț se ridică.

— Asta pentru că sunteți nervos, spuse el. Nu vom mai continua nimic. E timpul să mergem la cantină, o să întârziem.

Meșterilă se uită la ceas.

— Într-adevăr, e timpul, spuse el. Pare-se că astăzi m-am antrenat destul. Dumneavoastră, Pereț, mereu mă… Cumva… Nici nu știu ce să spun…

Pereț sări într-un picior, încercând să-și pună sandaua.

— Of, îndepărtați-vă de margine! țipă disperat Meșterilă, fluturând agenda spre Pereț. O să mă omorâți într-o zi cu glumele dumneavoastră!

— Deja sunt gata, spuse Pereț, tropăind. N-am să mai fac. Mergem?

— Să mergem, spuse Meșterilă. Constat însă că nu mi-ați răspuns la nici o întrebare. Tare mult mă mai necăjiți, Pereț. E posibil oare așa ceva? se uită în agendă și, ridicând din umeri, o strecură sub braț. E chiar ciudat. Absolut nici un fel de impresie, ce să mai vorbim de informații. O nebuloasă totală.

— Dar ce răspuns să vă dau? spuse Pereț. Pur și simplu am vrut să vorbesc aici cu directorul.

Meșterilă se opri brusc, de parcă s-ar fi încurcat în tufișuri.

— Aha, deci așa se aranjează treburile la voi, spuse el cu voce schimbată.

— Ce să se aranjeze? Nu se aranjează nimic…

— Nu-nu, spuse în șoaptă Meșterilă, uitându-se în jur. Tăceți și nu spuneți nimic. Nu e nevoie de nici un cuvânt. Deja am înțeles. Dumneavoastră ați avut dreptate.

— Ce-ați înțeles dumneavoastră? De ce am dreptate?

— Nu-nu, eu n-am înțeles nimic. N-am înțeles și asta-i tot. Puteți fi absolut liniștit. N-am înțeles și n-am priceput nimic. Și-n general, eu nici n-am fost aici și nici nu v-am văzut. Eu, dacă vreți să știți, am stat pe băncuța asta toată dimineața. Foarte mulți pot confirma asta. Lasă că am cu cine vorbi și-am să-i rog să confirme.

Trecură de băncuță, urcară treptele știrbite, străbătură aleea presărată cu nisip mărunt și roșu și intrară pe teritoriul Administrației.

— O claritate totală nu poate exista decât la anumite niveluri, sporovăia Meșterilă. Și fiecare trebuie să știe ce poate pretinde. Eu am pretins claritate la nivelul meu, ăsta-i dreptul meu, dar l-am epuizat. Iar acolo unde se termină drepturile, încep obligațiile. Și îndrăznesc să vă asigur că îmi cunosc obligațiile tot atât de bine ca și drepturile…

Trecură pe lângă vilele cu zece apartamente, cu perdele de tul la ferestre, lăsară în urmă un garaj cu acoperiș din tablă gofrată, traversară terenul de sport, unde zăceau atârnate de stâlpi plase de volei zdrențuite, își continuară drumul pe lângă depozite, unde niște hamali târau dintr-un tir un container roșu, imens, și pe lângă hotel, la ușa căruia stătea cu o servietă în mână un administrator palid-bolnăvicios și cu ochii holbați, nemișcați, și se deplasară tot înainte, pe lângă gardul lung, dincolo de care se auzeau scrâșnete de motoare, apoi iuțiră pasul fiindcă timpul era tot mai scurt, iar Meșterilă deja nu mai vorbea, ci doar se sufoca și șuiera, până când începură să fugă și cu toate astea, când dădură buzna în cantină, era deja prea târziu și toate locurile erau ocupate, cu excepția a doar două locuri dintr-un colț îndepărtat, la măsuța de

serviciu, unde cel de-al treilea loc era ocupat de șoferul Birlic, care, observând că stau nehotărâți în prag, flutură spre ei furculița, invitându-i la masa lui.

Toată lumea sorbea kefir și Pereț luă și el kefir la fel ca ceilalți, așa că, în cele din urmă, pe fața lor scorojită de masă se aliniară șase sticle, iar când Pereț își mișcă picioarele, aranjându-se cât mai comod pe scaunul lipsit de spătar, de sub masă zornăiră niște sticle și pe culoarul dintre mese se rostogoli o sticlă plină cu brandy. Șoferul Birlic o prinse cu dexteritate și o băgă rapid înapoi sub masă, de unde se auzi iarăși zornăitul de sticle.

— Fiți mai atent cu picioarele, spuse el.

— N-a fost cu intenție, spuse Pereț. De unde era să știu?

— Dar eu am știut? îl repezi șoferul Birlic. Acolo sunt patru bucăți, demonstrează tu pe urmă că n-ai nici o legătură cu ele.

— Eu, de exemplu, nu prea beau, spuse demn Meșterilă. Așa că, în general, pe mine nu mă privesc toate astea.

— Las' că știm noi cum nu beți dumneavoastră, spuse Birlic. Așa cum nu bem nici noi.

— Dar eu am ficatul bolnav! se neliniști Meșterilă. Cum puteți să spuneți? Uitați adeverința, vă rog frumos…

El o scoase de undeva și băgă sub nasul lui Pereț o foaie dictando mototolită, pe care se observă o ștampilă triunghiulară. Într-adevăr, era o adeverință pe care era așternut un scris indescifrabil de medic. Pereț nu deslușì decât un singur cuvânt: „antabuz” și când, interesându-se de cuvânt, încercă să ia foaia, Meșterilă nu i-o dădu și o vârî sub nasul șoferului Birlic:

— Asta e ultima. Și mai am una pentru anul trecut și încă una de acum doi ani, numai că le am în seif.

Șoferul Birlic nu se uită la adeverință. Sorbi un pahar plin cu kefir, își mirosi articulația degetului arătător și spuse cu o voce scăzută, mișcat până la lacrimi:

— Uite, de exemplu, ce mai e prin pădure? Arborii. El își șterse ochii cu mâneca. Însă ei nu stau pe loc, ci sar. Înțelegeți?

— Și? întrebă Pereț cu atenția încordată. Cum adică sar?

— Uite-așa. Stă nemișcat. Într-un cuvânt, un arbore. Apoi începe să se chircească, să se strâmbe și, dintr-odată, vrruumm! Zgomot, trosnet, nici nu poți să-ți dai seama. Vreo zece metri. Mi-a strivit cabina. Și iar stă.

— De ce? întrebă Pereț.

Își imaginează totul foarte clar. Desigur, el nu s-a chircit și nici nu s-a strâmbat, el începe să tremure când cineva se apropie de el și se străduie să plece. Poate că îi e silă sau, poate, frică.

— De ce sare? Repetă întrebarea.

— Pentru că se numește arborele săritor, explică Birlic, turnându-și kefir.

— Ieri a sosit un nou lot de ferăstraie electrice, anunță Meșterilă, lingându-și buzele. Productivitate fenomenală. Aș fi spus că de fapt nici nu sunt ferăstraie, ci combine tăietoare. Combinele noastre tăietoare ale dezrădăcinării.

Iar împrejur toți beau kefir – din pahare lustruite, din căni de tablă, din ceșcuțe de cafea, din cornete de hârtie sau direct din sticlă. Toți aveau picioarele băgate sub scaune. Și toți, probabil, puteau să arate adeverințe pentru boli ale ficatului, ale stomacului, ale duodenului. Și pentru acest an, și pentru anii trecuți.

— Apoi m-a chemat managerul, continuă pe un ton ridicat Birlic, și m-a întrebat de ce este strivită cabina. Derbedeule, zice el, iar te-ai dus pe stânga! dumneavoastră, pan Pereț, jucați șah cu el, interveniți și pentru mine, el vă respectă, vorbește deseori despre dumneavoastră… Pereț, zice el, ăsta, zice el, e o figură! eu, zice el, nu dau nici o mașină pentru Pereț și nu mă mai rugați. N-avem voie să-i dăm drumul unui asemenea om! Înțelegeți, bă, proștilor, zice el, ce plictisitor ar fi fără el? Nu-i așa c-o să interveniți?

— Bine, rosti Pereț cu o voce pierdută. Am să-ncerc. Dar cum așa totuși… Cu mașina?

— Pot să vorbesc și eu cu managerul, spuse Meșterilă. Am făcut armată împreună, eu eram căpitan și el locotenent. El și-acum mă mai salută cu mâna la chipiu.

— Și-apoi mai sunt sirenele, spuse Birlic, ținând în sus paharul cu kefir. În lacurile mari, curate. Stau culcate acolo,

înțelegeți? Goale.

— Măi, Birlic, asta poate ți s-a năzărit din cauza kefirului, spuse Meșterilă.

— Dar eu nici nu le-am văzut, îl contrazise Birlic și duse paharul la gură. Și nu se poate bea apă din lacurile acelea.

— Dumneavoastră nu le-ați văzut pentru că nu există, spuse Meșterilă. Sirenele – ăsta-i misticism.

— Ba tu ești misticism, spuse Birlic, ștergându-și ochii cu mâneca.

— Ia stați un pic, spuse Pereț. Stați un pic. Birlic, spui că stau culcate… Și altceva? Nu se poate să stea doar culcate și atât.

Poate că trăiesc sub apă și ies la suprafață așa cum ieșim noi în balcon din camerele încețoșate de fum de țigară, în nopțile cu lună, stând cu ochii închiși ca să ne răcorim fața, și uite că atunci pot și ele să stea lungite pur și simplu. Să se odihnească. Și să sporovăiască leneș și să-și zâmbească reciproc…

— Nu mă contrazice, spuse Birlic, privindu-l țintă pe Meșterilă. Tu ai fost măcar o dată în pădure? Doar n-ai fost niciodată în pădure, ce mai tura-vura.

— Dar ce prostie, spuse Meșterilă. Ce să fac eu în pădurea voastră? Eu am permis pentru pădurea voastră. Și uite că dumneavoastră, Birlic, nu aveți nici un fel de permis. Arătați-mi, vă rog, permisul dumneavoastră, Birlic.

— Eu n-am văzut personal sirenele astea, repetă Birlic întorcându-se spre Pereț. Dar eu cred că ele există. Pentru că băieții tot povestesc. Chiar și Candid a povestit. Și doar Candid știa absolut totul despre pădure. Mergea în această pădure ca la muierea lui și cunoștea absolut totul, nu doar așa, ci prin atingere. De altfel, a și pierit acolo, în pădurea lui.

— Dacă a pierit, spuse sugestiv Meșterilă.

— Cum adică „dacă”? A zburat omul cu elicopterul și de trei ani nu mai avem nici un semn de viață de la el. În ziar i-a apărut și necrologul, s-au făcut parastase, ce-ți mai trebuie? Candid s-a prăbușit, e un lucru evident.

— Știm prea puține, spuse Meșterilă, ca să afirmăm ceva în

mod categoric.

Birlic scuipă și se îndreptă spre tejghea să-și mai ia o sticlă de kefir. Meșterilă se aplecă atunci spre urechea lui Pereț și șopti, uitându-se în jur:

— Trebuie să aveți în vedere faptul că s-a dat o dispoziție secretă referitoare la Candid… Iar eu cred că am dreptul să vă informez, pentru că dumneavoastră sunteți străin…

— Ce dispoziție?

— Să fie considerat viu, șopti tare Meșterilă și se îndepărtă. Ce bun și ce proaspăt e kefirul astăzi! rosti el cu voce tare.

În cantină începu să crească zgomotul. Cei care luaseră deja masa se ridicară, mutând scaunele și îndreptându-se spre ieșire, vorbind tare, aprinzându-și țigările și aruncând chibriturile pe jos. Meșterilă se uită dușmănos împrejur și spunea tuturor celor care treceau pe alături: „Ce anapoda, domnilor, doar vedeți că purtăm o conversație…”

Când Birlic se întoarse cu sticla, Pereț i se adresă:

— O fi vorbit serios managerul, că nu-mi dă mașina? Poate a glumit, pur și simplu?

— De ce să glumească? pan Pereț, el ține mult la dumneavoastră, s-ar plictisi dacă n-ați fi aici și ar fi de-a dreptul dezavantajos să vă lase să plecați de aici… Ei bine, vă lasă el să plecați și… Ce-are el la toată afacerea asta? Unde-i gluma aici?

Pereț își mușcă buza.

— Cum să fac să plec? N-am ce să fac aici. Se termină și viza. Și-apoi, eu chiar vreau să plec.

— Oricum, spuse Birlic, dacă primești de trei ori un avertisment sever, te zboară de aici în doi timpi și trei mișcări. Ți se dă un autobuz special, un șofer este trezit în toiul nopții și n-ai timp să-ți strângi nici măcar un lucrușor… Deci cum fac băieții la noi? Primul avertisment și o retrogradare. Al doilea avertisment și sunt trimiși în pădure să se roage să le fie iertate păcatele. Iar la al treilea avertisment, la revedere și salut. Și dacă, să zicem, vreau să demisionez – beau o juma' de borcan și îi dau un pumn peste moacă lu' ăsta. Arătă spre Meșterilă. Imediat îmi pierd privilegiile și mă transferă ca

vidanjor. Și-atunci ce fac eu? Mai beau o juma' de borcan și îi mai dau un pumn peste mutră, pricepi? Mă dau jos de pe vidanjă și mă trimit la stația biologică să prind tot felul de microbi. Da' eu nu mă duc la stația biologică, mai trag o juma' de borcan și îi bumbăcesc moaca pentru a treia oară. Și-atunci deja e gata. Mă vor da afară pentru acțiuni huliganice și mă vor exila în douăzeci și patru de ore.

Meșterilă îl amenință cu degetul pe Birlic.

— Dezinformați, dezinformați, Birlic. În primul rând, trebuie să treacă cel puțin o lună între acțiuni, altfel toate aceste abateri vor fi considerate ca fiind una singură și contravenientul va fi, uite-așa, băgat de-a dreptul la carceră fără să mai apuce să calce în interiorul Administrației. În al doilea rând, vinovatul este trimis imediat în pădure după a doua abatere, escortat de un paznic, astfel încât cel pedepsit va fi privat de posibilitatea de a comite și a treia abatere așa după cum îl taie capul. Nu-l ascultați, Pereț, el nu cunoaște astfel de probleme.

Birlic sorbi din kefir, se strâmbă și chicoti.

— E-adevărat, recunoscu el. Aici, poate că, într-adevăr… Cum să spun… Mă scuzați, pan Pereț.

— Ei, nu, lasă…, spuse întristat Pereț. Oricum nu pot să pocnesc un om, așa, netam-nesam.

— Totuși nu e chiar obligatoriu pe ăsta… Și nu neapărat în mutră, spuse Birlic. Se poate, de exemplu, și în ăsta… În cur. Sau doar să-i rupi costumul.

— Nu, nu pot așa, spuse Pereț.

— Atunci e nasol, spuse Birlic. Atunci ați dat de necaz, pan Pereț. Uitați cum facem. Mâine-dimineață, pe la ora șapte, veniți la garaj, vă așezați în mașina mea și așteptați. Vă duc eu.

— Serios? se bucură Pereț.

— Păi, cum. Mâine merg pe Continent să duc niște fier vechi. O să mergem împreună.

Deodată, cineva urlă asurzitor dintr-un ungher: „Ce faci, băi? Mi-ai vărsat supa!”

— Omul trebuie să fie simplu și clar, spuse Meșterilă. Nu vă

înțeleg, Pereț, de ce vreți să plecați de aici. Nimeni nu vrea să plece de aici, iar dumneavoastră vreți.

— La mine întotdeauna e așa, spuse Pereț. Tot timpul le fac pe dos. Și-apoi, de ce este obligatoriu ca omul să fie simplu și clar?

— Omul trebuie să fie nebăutor, declamă Birlic, mirosindu-și articulația degetului arătător. Ce zici, nu?

— Eu nu beau, spuse Meșterilă. Și nu beau dintr-un motiv simplu și clar pentru toată lumea: am ficatul bolnav. Așa că dumneavoastră, Birlic, nu mă prindeți cu d-astea.

— Ce mă surprinde pe mine la pădurea asta, spuse Birlic, sunt mlaștinile. Ele sunt fierbinți, pricepeți? Asta nu pot să suport. Nu pot să mă obișnuiesc deloc. Dai de belea pe undeva, te abați de la drumul din nuiele împletite și uite că stau în cabină și nu pot să ies. Ca o ciorbă fierbinte. Se ridică abur și miroase a ciorbă, ba chiar am încercat să mănânc, numai că nu e gustos, poate că nu e destulă sare, nu știu… Nu-nu, pădurea nu este pentru om. Și ce vor să mai vadă-n plus acolo? Și își conduc mașinile iarăși și iarăși în ea, ca-ntr-o copcă, ele se scufundă, iar ei aduc din nou altele, iar ele iar se scufundă, iar ei din nou…

Abundență verde parfumată. Abundența culorilor, abundența mirosurilor. Abundența vieții. Și toate sunt străine. Cumva familiar, asemănător în câte ceva, dar complet străin. Probabil că cel mai greu te împaci cu ideea că ea este și străină, și cunoscută în același timp, că derivă din lumea noastră, carne din carnea noastră, dar care s-a rupt de noi și nu dorește să știe de noi. Probabil că un pitecantrop s-ar gândi în același fel la noi, urmașii lui, cu amărăciune și frică…

— Când va sosi ordinul, spuse Meșterilă, vom porni într-acolo cu marfă adevărată, nu cu buldozerele și jeep-urile voastre prăpădite și în două luni vom transforma totul acolo în… E-e-e… Într-o platformă betonată, uscată și plană.

— Tu o să transformi, spuse Birlic. Ție dacă nu ți se dă la timp una peste bot îl transformi și pe tac-tu într-o platformă betonată. Pentru claritate.

Sirena sună pătrunzător. Geamurile zăngăneau în ferestre și

deasupra ușii bubui imediat o sonerie masivă. Luminile clipiră pe Pereț și deasupra tejghelei se aprinse o inscripție cu litere mari: RIDICĂ-TE, IEȘI! Meșterilă se ridică în grabă, își potrivi ceasul de la mână și fără să scoată un cuvânt o rupse la fugă.

— Ei, eu am plecat, spuse Pereț. E timpul să muncesc.

— E timpul, aprobă Birlic. A venit vremea.

Își dădu jos pufoaica, o rulă cu grijă, apropie scaunele și se întinse pe ele, punându-și pufoaica sub cap.

— Deci, rămâne pe mâine la ora șapte? spuse Pereț.

— Ce? întrebă Birlic cu o voce somnoroasă.

— Mâine vin la ora șapte.

— Unde? întrebă Birlic, foindu-se pe scaune. Ce se mișcă, blestematele, mormăi el. Și de câte ori nu le-am spus: puneți și voi o canapea…

— În garaj, spuse Pereț. La mașina dumneavoastră.

— A-a… Păi, bine, veniți, apoi să vedem. Treaba asta e destul de grea.

Se ghemui, își băgă palmele la subsuori și începu să sforăie. Avea mâinile păroase și sub păr se putea zări un tatuaj. Acolo scria „Ce ne distruge” și de asemenea „Doar înainte”. Pereț se îndreptă spre ieșire.

Trecu peste o scândură aruncată peste o baltă mare din curtea din spate, ocoli o movilă din cutii goale de conserve, se strecură printr-o gaură din gardul de lemn și pătrunse în clădirea Administrației prin intrarea de serviciu. Pe coridoare era frig și întuneric, duhnea a tutun, praf și hârtii mucegăite. Nimeni – nicăieri. Nu se auzea nimic dincolo de ușile capitonate cu dermatină. Pereț urcă la primul etaj pe scărița îngustă și fără balustradă, sprijinindu-se de peretele deteriorat, și se apropie de ușa deasupra căreia se aprindea intermitent inscripția SPALĂ-ȚI mâinile înainte DE LUCRU. Pe ușă se lăfăia în toată splendoarea ei litera „M”, mare și neagră. Pereț împinse ușa și simți un oarecare șoc, descoperind că nimerise în propriul lui cabinet. Adică, desigur, nu era cabinetul lui, ăsta era cabinetul lui Kim, șeful grupului Securitatea Științifică, însă în acest loc fusese adus biroul lui Pereț, iar acum acest birou se afla lângă ușă, alături

de un perete placat cu faianță. Jumătate din tăblia biroului era ocupată, ca întotdeauna, de „Mercedesul” acoperit cu husă, iar lângă fereastra uriașă și bine spălată, la biroul lui Kim, lucra deja însuși Kim: stătea încovoiat și privea o riglă logaritmică.

— Am vrut să mă spăl pe mâini, spuse încurcat Pereț.

— Spală-te, spală-te, spuse Kim, dând din cap. Uite-ți acolo lavoarul. Acum va fi foarte comod. Acum toți or să treacă pe la noi.

Pereț se apropie de chiuvetă și începu să se spele pe mâini. Își spălă mâinile cu apă rece și caldă, cu două feluri de săpun și cu o pastă specială care absorbea grăsimea, le frecă cu buretele din fibre de tei și cu câteva periuțe de diferite grade de asprime. Porni apoi uscătorul electric și își ținu un timp mâinile rozalii și umede în curentul vuitor de aer cald.

— La ora patru dimineața toată lumea a fost anunțată că vom fi mutați la etajul unu, spuse Kim. Tu pe unde-ai umblat? la Alevtina?

— Nu, am fost la râpă, spuse Pereț și se așeză la biroul său.

Ușa se deschise larg și Proconsulul intră vertiginos în încăpere, flutură cu mapa în semn de salut și dispăru dincolo de cortină. Se auzi scârțâitul ușii de la cabină și zdrăngănitul zăvorului. Pereț trase husa de pe „Mercedes”, stătu o vreme nemișcat, apoi se apropie de fereastră și o deschise.

Pădurea nu se vedea de aici, dar era acolo. Fusese dintotdeauna acolo, deși nu puteai s-o vezi decât de la râpă. În orice alt loc al Administrației ceva stătea în calea vederii. Stăteau clădirile crem ale atelierelor mecanice și garajul de trei etaje pentru mașinile personale ale funcționarilor. Stăteau grajdurile de vite ale gospodăriei auxiliare și rufele întinse pe frânghii lângă spălătoria cu centrifuga ei de uscat mereu defectă. Stătea parcul cu ronduri de flori și pavilioane, cu marele carusel și înotători din ipsos, acoperiți cu graffitti mâzgălite cu creionul. Stăteau vilele cu verandele împrejmuite de iederă și împodobite cu crucile antenelor de televiziune. Iar de aici, de la fereastra primului etaj, pădurea nu era vizibilă din cauza gardului înalt din cărămidă, încă neterminat, dar

deja foarte înalt, ce împrejmuia clădirea fără etaj a grupului Penetrarea Inginerească. Pădurea putea fi văzută doar de la râpă și tot acolo era singurul loc unde te puteai ușura în pădure.

Totuși, chiar și un om care nu a văzut în viața lui pădurea, care nu a auzit nimic despre ea, nu s-a temut de ea, nu s-a gândit și nu a visat la ea, chiar și un asemenea om putea bănui existența ei prin însăși existența Administrației. Eu, de exemplu, m-am gândit mai demult la pădure, am dezbătut despre ea, am văzut-o în visele mele, dar nici nu bănuiam că există cu adevărat. Și am fost convins de existența ei nu când am fost la râpă, ci doar atunci când am citit inscripția de la intrare: ADMINISTRAȚIA AFACERILOR PĂDURII. Stăteam cu geamantanul în mână în fața acestei inscripții, prăfuit și deshidratat după un drum lung, o citeam și o reciteam și simțeam o slăbiciune în genunchi pentru că acum știam că pădurea exista și că tot ce gândisem despre ea până acum nu era decât un joc al unei imaginații debile, era doar o minciună palidă, bolnăvicioasă. Pădurea exista și această clădire imensă și sumbră se ocupa de soarta ei…

— Kim, spuse Pereț. Ce-ar fi să n-ajung în pădure? Mâine totuși plec.

— Vrei într-adevăr să nimerești acolo? întrebă absent Kim.

Mlaștini fierbinți, arbori nervoși, timizi, sirene ce se odihnesc în apă sub clar de lună, întrerupându-și activitatea lor secretă din adâncuri, aborigeni prudenți și enigmatici, sate pustii…

— Nu știu, răspunse Pereț.

— N-ai voie acolo, Peppy, spuse Kim. Acolo au voie doar oamenii care nu s-au gândit niciodată la pădure. Cei care întotdeauna au fost indiferenți față de pădure. Prea le pui și tu la inimă. Pentru ține pădurea este periculoasă pentru că-ți întinde capcane.

— Poate, spuse Pereț. Însă eu am venit aici doar s-o văd.

— Ce nevoie ai de adevărurile amare? spuse Kim. Ce să faci cu ele? Și ce-ai să faci în pădure? O să plângi după un vis care s-a transformat în destin? O să te rogi ca totul să devină altfel? Sau, mai știi, poate că vei începe să transformi tot ce există în

ceea ce trebuie să fie?

— Și-atunci de ce-am venit aici?

— Ca să te convingi. Că doar înțelegi cât de important este asta: să fii convins. Alții vin pentru cu totul altceva. Să detecteze în pădure metri cubi de lemne. Sau să găsească bacteria vieții. Sau să scrie o dizertație. Sau ca să capete o legitimație, nu ca să meargă în pădure, ci doar așa, pentru orice eventualitate: cândva va prinde bine, că doar nu toți au așa ceva. Iar culmea intențiilor – să extragi un parc luxos din pădure așa cum sculptorul extrage o statuie dintr-un bloc de marmură. Ca apoi să începi să tunzi acest parc. An de an. Și să nu-l lași să devină iar pădure.

— Mai bine plec de aici, spuse Pereț. N-am ce să fac aici. Cineva trebuie să plece – ori eu, ori voi toți.

— Hai să facem înmulțirile, spuse Kim și Pereț se așeză la biroul său, găsi priza făcută de mântuială și conectă „Mercedesul”.

— Șapte sute nouăzeci și trei cinci sute douăzeci și doi cu două sute șaizeci și șase, zero unsprezece.

„Mercedesul” începu să se scuture și să salte. Pereț aștepta până se liniști, apoi spuse ezitant răspunsul.

— Așa. Șterge, spuse Kim. Acum, șase sute nouăzeci și opt trei sute doisprezece împarte la zece cincisprezece…

Kim dicta cifrele, iar Pereț le introducea în mașină, apăsând clapele înmulțirii și împărțirii, aduna, scădea, extrăgea rădăcini și totul decurgea normal.

— Doisprezece cu zece, spuse Kim. Înmulțește.

— Unu zero zero șapte, dictă mecanic Pereț, apoi își dădu seama și spuse. Ascultă, asta ne minte. Ar trebui să fie o sută douăzeci.

— Știu, știu, spuse Kim nerăbdător. Unu zero zero șapte, repetă el. Și acum extrage rădăcina lui zece zero șapte…

— Acum, spuse Pereț.

Se auzi din nou zdrăngănitul zăvorului după cortină și Proconsulul apăru rozaliu, proaspăt și satisfăcut, începu să se spele pe mâini, cântând în același timp cu voce plăcută „Ave Maria”. Apoi spuse solemn:

— Totuși, ce minune și pădurea asta, domnii mei! E absolut criminal cât de puțin vorbim și scriem despre ea! Or, ea merită să fie descrisă. Ea te înnobilează și îți trezește cele mai înalte sentimente. Ea favorizează progresul. Ea însăși se identifică cu simbolul progresului. Și nu putem deloc să punem capăt răspândirii zvonurilor, bancurilor și a poveștilor incalificabile. Practic, nu există o propagandă a pădurii. Dracu' știe ce se vorbește și se gândește despre pădure…

— Șapte sute optzeci și cinci înmulțit cu patru sute treizeci și doi, spuse Kim.

Proconsulul ridică vocea. Avea o voce puternică și bine timbrată – „Mercedesul" nu se mai auzi.

— Trăim ca-n pădure…„ „Oamenii pădurii…„ „Nu vezi pădurea de copaci…„ „Merge la pădure fără topor…" Iată cu ce trebuie să luptăm! Iată ce trebuie să stârpim! să zicem, dumneavoastră, monsieur Pereț. Dumneavoastră de ce nu luptați? Doar ați fi putut să faceți la club o comunicare detaliată și adecvată despre pădure și uite că n-o faceți. Eu demult vă urmăresc și tot aștept, dar în zadar. Ce s-a întâmplat?

— Eu n-am fost acolo niciodată, spuse Pereț.

— Nu contează. Nici eu n-am fost acolo niciodată, dar am ținut o conferință și, judecând după reacții, a fost o conferință foarte utilă. Nu despre asta este vorba, dacă ai fost sau nu în pădure, problema este că trebuie să jupuim de pe fapte coaja misticismului și a superstițiilor, să dezvelim esența lucrurilor, să smulgem de pe ea veșmintele cu care au înzorzonat-o filistinii și utilitariștii…

— De două ori opt deîmpărțit la patruzeci și nouă minus șapte ori șapte, spuse Kim.

„Mercedesul" porni la treabă. Proconsulul ridică iarăși vocea:

— Eu am făcut asta în calitate de filosof licențiat, iar dumneavoastră ați fi putut s-o faceți în calitate de lingvist licențiat. Eu vă dau ideile principale, iar dumneavoastră le dezvoltați în lumina ultimelor realizări din domeniul lingvisticii… Sau ce temă de dizertație ați avut?

— Eu am avut „Particularitățile stilului și ritmului prozei

feminine în perioada târzie Heian” cu referire la Makura-no soshi {4}, spuse Pereț. Mă tem însă că…

— Perr-fect! Exact ceea ce ne trebuie! Și evidențiați faptul că nu sunt mlaștini și mocirle, ci splendide locuri balneo pentru tratamentele cu nămol; nu arbori săritori, ci rezultatul unei științe superdezvoltate; nu aborigeni, nu sălbatici, ci vechea civilizație a unor oameni mândri, liberi, modești, puternici și cu gânduri nobile. Și nici un fel de sirene! Nu ceață vineție, nu abureli încețoșate – iertați-mă pentru calamburul nereușit… Va fi perfect, mainherr Pereț, va fi excelent! Și e foarte bine că știți pădurea, că puteți împărtăși impresiile dumneavoastră personale. Conferința mea a fost și ea bună, totuși, mă tem că ușor cam abstractă. Am folosit ca material principal stenogramele ședințelor. Iar dumneavoastră, ca cercetător al pădurii…

— Eu nu sunt cercetător al pădurii, spuse persuasiv Pereț. Nu mi se dă voie în pădure. Eu nu cunosc pădurea.

Dând din cap absent, Proconsulul scria repede ceva pe manșetă.

— Da, vorbea el. Da, da, din păcate ăsta este adevărul amar. Este regretabil că la noi încă se mai întâlnesc: formalismul, birocrația, abordarea euristică a personalității. De altfel, și despre asta puteți să vorbiți. Puteți, puteți, toți vorbesc despre asta. Iar eu am să încerc să obțin de la direcție o aprobare pentru discursul dumneavoastră. Al naibii de bucuros sunt, Pereț, că dumneavoastră veți participa în sfârșit la munca noastră. Eu vă observ de mai demult și încă foarte atent… Așa deci, v-am notat pentru săptămâna viitoare…

Pereț opri „Mercedesul”.

— N-am să fiu săptămâna viitoare. Îmi expiră viza și mâine plec.

— Lasă, o aranjăm noi cumva. Mă duc eu la director, el însuși este membru al clubului, o să înțeleagă. Puteți să considerați că mai rămâneți încă o săptămână.

— Nu trebuie, spuse Pereț. Nu-i nevoie!

— Trebuie! spuse Proconsulul, privindu-l în ochi. Dumneavoastră, Pereț, știți foarte bine că trebuie! La

revedere.

Duse două degete spre tâmpla sa și se retrase, legănând servieta.

— Parc-ar fi un păienjeniș, spuse Pereț. Ce sunt pentru ei – o muscă? managerul nu vrea să plec, Alevtina nu vrea, iar acum și ăsta la fel…

— Și nici eu nu vreau să pleci, spuse Kim.

— Dar nu mai pot să stau aici!

— Șapte sute optzeci și șapte înmulțit cu patru sute treizeci și doi…

„Tot am să plec, se gândi Pereț, apăsând clapele. Oricum am să plec. Voi nu vreți, iar eu am să plec. N-am să joc cu voi ping-pong, n-am să joc șah, n-am să dorm la voi și n-am să beau cu voi ceai cu dulceață, nu vreau să mai cânt tot felul de cântece pentru voi, să vă mai calculez la „Mercedes„, să vă analizez litigiile, iar acum să vă fac expuneri pe care oricum nu le înțelegeți. Și nici n-am să gândesc în locul vostru. Gândiți și singuri, iar eu am să plec. Plec. Plec. Oricum nu veți înțelege niciodată că a gândi – asta nu este o distracție, ci o obligație…”

Afară, dincolo de peretele neterminat, o sonetă bubuia din greu, ciocanele pneumatice izbeau, cărămizile se prăbușeau cu zgomot, iar pe un zid stăteau înșirați patru muncitori care fumau, goi până la brâu și cu căști de protecție. Apoi de sub fereastră mugi și trosni o motocicletă.

— E cineva din pădure, spuse Kim. Hai, mai repede, înmulțește șaisprezece cu șaisprezece.

Ușa se deschise brusc și înăuntru dădu buzna un om. Era îmbrăcat într-un combinezon, iar gluga desprinsă din capse i se bălăngănea la piept, atârnată de o bucată de cablu radio. De la bocanci până la cordon, salopeta îi era împănată cu tulpinile roz-palide ale unor tineri lăstari ca niște săgeți, iar piciorul drept îi era înfășurat cu o liană pletoasă portocalie, interminabilă, ce se târa în urma lui pe podea. Liana încă tresărea. Iar lui Pereț i se păru că ăsta este însuși tentaculul pădurii, că el acum se va încorda și-l va trage înapoi pe om – pe coridoarele Administrației, în jos pe scară, prin curte, de-a

lungul peretelui, pe lângă cantină și ateliere și din nou în jos pe drumul prăfuit, prin parc, trecând de statui și pavilioane spre intrarea în serpentină, dar nu pe poartă, ci tot pe lângă, spre râpă, în jos…

Omul purta ochelari de motociclist, fața îi era acoperită cu un strat gros de praf și Pereț înțelese nu chiar dintr-odată că ăsta era Stoian Stoianov de la stația biologică. Ținea în mână o pungă mare din hârtie. Făcu doar câțiva pași pe podeaua de gresie, în mijlocul căreia se găsea un mozaic ce înfățișa o femeie făcând duș, și se opri în fața lui Kim, ascunzând punga de hârtie la spate și făcând mișcări stranii din cap de parcă l-ar fi mâncat pielea de pe gât.

— Kim, spuse el, eu sunt.

Kim nu răspunse. Se auzea cum penița lui rupe și zgârie hârtia.

— Kimmy, rosti lingușitor Stoian.

— Hai, dispari! spuse Kim. Maniac ce ești!

— Este pentru ultima-ultima oară, spuse Stoian. Pentru ultima și cea din urmă dată.

El își mișcă iarăși capul și Pereț văzu la gâtul acestuia, sfrijit și bărbierit, tocmai în adâncitura de sub ceafă o mlădiță ce tremura lacomă, scurtă, rozalie, subțire, ascuțită și deja răsucită precum o spirală.

— Tu doar transmite-i și spune-i că e de la Stoian, asta-i tot. Dacă începe să te invite la film, să-l minți că diseară ai ceva urgent de lucru. Dacă începe să te îmbie cu niște ceai spune-i că, vezi Doamne, tocmai acum ai băut. Și la vin trebuie să renunți, dacă îți propune. Eh? Kimmișor! E chiar ultima-ultima dată!

— Ce te tot zgribulești? întrebă furios Kim. Ia întoarce-te!

— Iar m-am procopsit cu una? întrebă Stoian, întorcându-se. Păi, asta nu-i important. Tu doar transmite-i, iar restul chiar că nu mai contează.

Kim se aplecă peste masă și începu să se ocupe de gâtul lui, îndesând ceva și masând, desfăcându-și coatele, rânjind scârbit și mormăind înjurături. Stoian se mută răbdător de pe un picior pe altul, aplecând capul și arcuindu-și gâtul.

— Salut, Peppy, spuse el. Nu te-am mai văzut demult. Ce învârți pe aici? Uite că eu iar am adus… Ce să-i faci?… Este ultima-ultima dată! el dezveli hârtia și îi arătă lui Pereț un buchețel din flori de pădure de un verde-veninos. Și ce miroase! Mamă, ce miros!

— Ia nu te mai smuci atâta! îl repezi Kim. Stai cuminte! Maniacule, cârpă!

— Maniac, admise entuziasmat Stoian. Și cârpă, însă! Este pentru ultima-ultima oară!

Lăstarii roz înfipți în combinezon deja se uscau, se ofileau și se scuturau, căzând pe podea, pe fața de cărămidă a femeii de sub duș.

— Gata, spuse Kim. Cară-te!

El se depărtă de Stoian și aruncă la găleata de gunoi ceva pe jumătate viu, care se contorsiona însângerat.

— Am tăiat-o, spuse Stoian. M-am cărat imediat. Atât să știi, că Rita iar a făcut-o de oaie la noi, mi-e și frică să mai plec acum de la stația biologică. Peppy, ai fi putut și tu să vii pe la noi, să stai de vorbă cu ei, mai știi…

— Cum să nu! spuse Kim. N-are ce să facă Pereț la voi acolo.

— Cum adică n-are? sări Stoian. Quentin se topește pur și simplu văzând cu ochii! numai stai s-auzi: Rita a fugit acum o săptămână – și, asta e, ce să-i faci?… Și în noaptea aia s-a întors, toată udă, albă și rece ca gheața. Paznicul a chestionat-o neînarmat, iar ea nu știu ce-a făcut cu el, că omul și-acum mai zace inconștient. Și întreaga parcelă experimentală a fost invadată de iarbă.

— Și? întrebă Kim.

— Iar Quentin a plâns toată dimineața…

— Asta știu și eu, îl întrerupse Kim. Nu înțeleg ce-are a face Pereț cu asta?

— Cum ce are? Ce tot vorbești? păi, cine să aibă de-a face dacă nu Pereț? Doar n-o să am eu, nu? Și nici tu… Doar n-o să-l chemăm pe Meșterilă, pe Claudius-Octavian!

— Ajunge! se răsti Kim, lovind cu palma în masă. Cară-te la muncă și să nu te mai văd pe aici în timpul programului. Nu mă supăra.

— Gata, spuse grăbit Stoian. Gata. Am plecat! Iar tu o să-i transmiți, nu?

Așează buchețelul pe masă și o zbughi afară, urlând din ușă: „Și cloaca iarăși lucrează…”.

Kim luă mătura și adună într-un colț tot ce se scuturase.

— Un prost nebun, spuse el. Și Rita asta… Acum trebuie să calculăm totul din nou. Să-i ia naiba cu dragostea lor cu tot…

Încă o dată motocicleta trosni enervant sub fereastră și din nou totul se potoli, doar soneta mai bubuia dincolo de zid.

— Pereț, spuse Kim, de ce ai fost azi-dimineață iar la râpă?

— Speram să-l văd pe director. Mi s-a spus că uneori face gimnastică lângă râpă. Am vrut să-l rog să mă trimită pe mine, dar el nu a venit. Știi, Kim, am impresia că aici toți mint. Uneori mi se pare că până și tu minți.

— Directorul, spuse gânditor Kim. Poate că e și asta o idee. Bravo! Un act de curaj…

— Oricum eu plec mâine, spuse Pereț. Mă duce Birlic, mi-a promis asta. Mâine n-am să mai fiu aici, așa să știi…

— Nu m-am așteptat, chiar nu m-am așteptat, continuă Kim fără să-l asculte. Foarte îndrăzneț… Sau poate că, într-adevăr, ar trebui să te trimitem acolo – să lămurești lucrurile.

Capitolul doi.

Candid se trezi și se gândi deîndată: poimâine plec. Și imediat Nhava se mișcă dintr-un alt ungher spre patul lui și întrebă:

— Nu mai dormi?

— Nu, răspunse el.

— Atunci, hai să vorbim, îi propuse ea. Pentru că noi n-am mai vorbit, de altfel, de ieri-seară. Hai, ce zici?

— Hai.

— Spune-mi mai întâi când pleci.

— Nu știu, spuse el. Curând.

— Uite-așa spui tu întotdeauna: curând. Când curând, când poimâine, poate crezi că ăsta e unul și același lucru, deși nu, acum tu deja ai învățat să vorbești, doar la început te încurcai mereu, confundai casa cu satul, iarba cu ciupercile, până și pe mortăciuni le confundai cu oamenii, ba chiar începeai să

bolborosești de nu se înțelegea nici un cuvânt și nimeni nu putea să te înțeleagă…

El deschise ochii și își pironi privirea pe tavanul scund, acoperit de dâre de var. Pe tavan umblau furnici lucrătoare. Se deplasau în două coloane egale, de la stânga la dreapta cele încărcate și de la dreaptă spre stânga cele neîncărcate. În urmă cu o lună, totul fusese invers: de la dreapta la stânga cele cu miceliu, de la stânga la dreapta cele neîncărcate. Și peste o lună va fi invers, dacă nu li se va indica să facă altceva. De-a lungul coloanelor, stăteau într-un șir mai rar semnalizatoarele – mari, negre, nemișcate, doar mișcându-și lent antenele lungi și așteptând ordinele. În urmă cu o lună, tot așa mă trezeam și mă gândeam că voi pleca poimâine, dar noi n-am plecat nicăieri și la fel, cu mult timp înainte de asta, mă trezeam și mă gândeam că, în sfârșit, poimâine vom pleca, dar, firește, noi n-am plecat, deși, dacă noi nu plecăm poimâine, voi pleca singur. Bineînțeles, așa m-am mai gândit și altădată, dar acum negreșit am să plec. Ar fi bine să plec chiar acum, fără să mai vorbesc cu nimeni, fără să mai rog insistent pe cineva, dar asta nu se poate face decât cu mintea limpede, nu acum. Și ar fi fost bine să mă hotărăsc odată pentru totdeauna, ca deîndată ce mă voi trezi cu mintea limpede, imediat să mă și ridic, să ies afară în stradă și să plec în pădure și nimănui să nu-i dau voie să-mi vorbească, iar asta-i foarte important: să nu permit să mi se vorbească, să nu mă năucească nimeni din vorbe și, mai ales în aceste locuri de sub ochii mei, să nu mă piseze nimeni la cap până îmi țiuie urechile și mă apucă greața, până când zbuciumul îmi cuprinde creierul și oasele. Iar Nhava deja a început să vorbească…

—… Și așa s-a întâmplat, spunea Nhava, că mortăciunile ne-au condus prin noapte, deși ele nu văd bine pe timpul nopții, sunt oarbe de-a binelea și asta îți poate spune oricine, chiar și Cocoșatul, deși el nu este de aici, ci din satul care era învecinat cu al nostru, nu cu ăsta al nostru în care suntem acum cu tine, ci cu acela în care eu am fost fără tine, unde am locuit cu mama, așa că n-ai cum să-l știi pe Cocoșat pentru că

în satul lui totul a fost acoperit de ciuperci, miceliul a năpădit totul și asta nu-i pe placul nimănui, așa că acest Cocoșat a plecat imediat din sat. S-a produs o Învingere, zice-se, și acum oamenii nu mai au ce face în sat… Așa-a-a. Atunci a fost o noapte fără lună și probabil că au rătăcit drumul, s-au adunat grămadă cu noi la mijloc și s-a făcut atât de cald de nu mai puteai respira…

Candid o privi. Stătea culcată pe spate, cu mâinile sub cap și picior peste picior, nemișcată, doar buzele i se mișcau necontenit și ochii îi străluceau uneori în semiîntuneric. Când înăuntru intră moșneagul, ea nu se opri din vorbit și atunci bătrânul se așeză la masă, trase spre el oala, o mirosi zgomotos și începu să mănânce, plescăind. Atunci Candid se ridică și își șterse cu palmele transpirația nocturnă de pe corp. Bătrânul clefăia și stropea în jur, fără a-și desprinde privirile de pe copăița acoperită cu un capac împotriva mucegaiului. Candid luă înapoi vasul și îl puse lângă Nhava ca s-o facă să tacă. Moșneagul molfăi mâncarea și spuse:

— Nu-i gustos. La oricine te-ai duce, nicăieri nu e gustos. Și cărarea asta a fost complet năpădită, acolo unde mergeam atunci și mergeam des – și la dresaj, sau pur și simplu la scăldat, iar eu mă scăldăm mult în timpurile acelea unde a fost un lac, iar acum e o mlaștină și a devenit periculos să mergi acolo, deși unii tot mai merg, altfel de unde ar fi atâția înecați acolo? Și trestia. Pot să întreb pe oricine: de unde cărări prin stufăriș? Și nimeni nu poate ști asta, dar nici nu trebuie. Dar ce-i acolo la voi în copăiță? Dacă, de exemplu, sunt boabe murate, eu le-aș mânca pentru că îmi plac boabele murate, dar dacă sunt doar niște rămășițe de ieri, atunci n-am nevoie, nu mănânc, n-aveți decât să mâncați singuri resturile.

Făcu o pauză, mutându-și privirea de la Candid la Nhava și înapoi. Neprimind nici un răspuns, continuă:

— Iar acolo unde a crescut trestia, nu se mai poate semăna. Înainte se făceau semănături, pentru că erau necesare pentru Învingere și totul era dus la Poiana de Lut, și chiar și acum tot mai duc, dar acum nu se mai lasă nimic în Poiană, ci se aduce totul înapoi. Eu le-am spus că nu este voie, dar ei nu înțeleg ce

înseamnă a nu avea voie. Starostele m-a întrebat direct de față cu toți: de ce nu e voie? Și uite aici stă Pumnul, cum stai tu, ba chiar mai aproape, și uite că aici stă, să zicem, Urechilă, iar acolo unde e Nhava ta, stau frații Chelioși, stau toți trei și ascultă, iar el mă întreabă de față cu toți. Îi spun eu, cum poți să faci asta, noi suntem împreună cu tine, îi zic, doar nu suntem numai noi doi aici… Taică-su era un om foarte deștept sau poate că nici nu era deloc taică-su, pentru că unii au spus că nu e taică-su și că, într-adevăr, nici nu semănau. De ce, zice el, nu pot întreba de față cu toți: „De ce nu e voie?”

Nhava se ridică și îi dădu lui Candid oala, apoi se apucă de curățenie. Candid începu să mănânce. Moșneagul tăcu și îl privi un timp, mestecând din buze, apoi remarcă:

— Nu e destul fermentată mâncarea dumneavoastră, nu se poate mânca așa ceva.

— De ce nu se poate? întrebă Candid, doar ca să-l necăjească.

Bătrânul chicoti.

— Ehe, măi, Mâlcule, oftă el. Mai bine ai tăcea, Mâlcule. Mai bine povestește-mi despre ceea ce demult te tot întreb: e foarte dureros când ți se taie capul?

— Da' tu n-ai altă treabă? strigă Nhava. Ce tot cauți să afli?

— Țipă, spuse moșneagul. Ridică vocea la mine. N-a născut încă nimic, dar țipă. De ce nu naști? trăiești de-atâta timp cu Mâlcul și nu naști. Toate nasc, dar tu nu. Așa nu se mai poate continua. Dar tu știi ce înseamnă „a nu avea voie”? Asta înseamnă: nu e de dorit, nu se acceptă, iar fiindcă nu se acceptă, asta înseamnă că nu e voie să faci așa ceva. Ce este voie – asta încă nu se știe, iar ce nu e voie – nu e voie. Toți trebuie să înțelegem asta, iar tu – cu atât mai mult, pentru că trăiești într-un sat străin, ți s-a dat casă și ți l-au plasat pe Mâlcul drept soț. Poate că el are un cap străin, construit, dar corpul lui e sănătos și n-ai voie să refuzi o naștere. De aici reiese că „a nu avea voie” reprezintă lucrul cel mai de nedorit…

Nhava înșfăcă înciudată și îmbufnată copăița de pe masă și plecă la magazie. Moșneagul se uită în urma ei, suspină și

continuă:

— Și cum se mai poate înțelege „a nu avea voie”? se poate și trebuie să se înțeleagă că „a nu avea voie” este ceva dăunător…

Candid termină de mâncat, trânti cu zgomot oala goală în fața moșneagului și ieși în stradă. Peste noapte, casa fusese aproape complet acoperită de frunziș, iar în verdeața stufoasă dimprejur se zărea doar cărarea bătătorită de moșneag și locul de pe prag unde bătrânul stătuse și se foise, așteptând ca ei să se trezească. Strada era deja curățată, iar planta târâtoare, verde și groasă cât mâna, ce ieșise ieri din rețeaua împletită de ramuri de deasupra satului și își înfipsese rădăcinile în fața casei învecinate, fusese tăiată, stropită cu fermentator, se înnegrise și se acrise deja. Mirosul ei era iute și apetisant, iar băieții din vecini stăteau în jurul ei, rupând cu stropi pulpa brună și înfulecând cu gurile pline bucățile suculente. Când a trecut Candid, băiatul cel mare a strigat cu gura plină un „mutăciune-mortăciune” nedesluși. N-a fost însă susținut de ceilalți – erau prea ocupați. Nu mai era nimeni pe strada roșie și portocalie din cauza ierbii înalte în care se înecau casele, o iarbă sumbră și năpădită de pete palide-verzi acolo unde soarele reușea să străpungă acoperișul pădurii. Din direcția câmpului se auzea corul dezordonat al vocilor plictisite: „Hei, semănați-dansați, când pe stânga, când pe dreapta”. Din pădure le răspundea ecoul. Sau poate nici nu era ecoul. Poate mortăciunile.

Șchiopul era, firește, acasă și își masă piciorul.

— Ia loc, îi spuse prietenește lui Candid. Uite, aici am pus iarbă moale pentru musafiri. Se spune că pleci.

Iarăși, se gândi Candid, totul iarăși de la început.

— Ce, iar te doare? întrebă el, așezându-se comod.

— Piciorul? Nu, e chiar plăcut. Uite-așa îl mângâi și e bine. Și când pleci?

— Păi, așa cum ne-am înțeles. Dacă ai fi mers și tu cu mine, atunci poate chiar poimâine. Însă acum va trebui să caut alt om care să cunoască pădurea. Doar văd că nu vrei să mergi.

Șchiopul își întinse cu grijă piciorul și explică:

— Cum ieși de la mine, te întorci la stânga și mergi până la câmp. Te duci prin câmp, pe lângă două pietre și imediat o să vezi drumul – nu prea e năpădit de verdeață, pentru că acolo sunt bolovani. Pe drumul ăsta o să treci prin două sate, unul pustiu – acolo sunt ciuperci, tot satul este acoperit de ciuperci și nu mai locuiește nimeni, iar în al doilea sat trăiesc niște ciudați – prin ei a trecut de două ori iarba albastră și de atunci găsești acolo doar bolnavi cu care nu trebuie să vorbești pentru că ei oricum nu înțeleg nimic, au memoria ferfeniță. Iar dincolo de acest Sat Ciudat, pe mâna dreaptă, stă pentru tine Poiana de Lut. Și n-ai nevoie de nici o călăuză, ajungi și de unul singur, liniștit și fără să transpiri măcar.

— Noi ajungem până la Poiana de Lut, acceptă Candid. Dar cum e mai departe?

— Unde mai departe?

— Prin mlaștină, acolo unde erau lacurile înainte. Mai ții minte că mi-ai povestit despre un drum de piatră?

— Adică despre care drum? până la Poiana de Lut? Doar ți-am explicat: te întorci la stânga, mergi până la câmp, până la cele două pietre…

Candid continuă să asculte și spuse:

— Acum știu drumul până la Poiana de Lut. Noi o să ajungem acolo. Însă, tu știi doar, eu am nevoie să merg mai departe. Trebuie să ajung la Oraș, iar tu mi-ai promis că-mi arăți drumul.

Șchiopul dădu compătimitor din cap.

— Până la Or-raș!… Iată care-i ținta. Îmi amintesc, îmi amintesc. Nu așa se ajunge până la Oraș, Mâlcule. De exemplu, până la Poiana de Lut e simplu: pe lângă două pietre, prin satul de ciuperci, prin Satul Ciudat, iar de-acolo urmează pe mâna dreaptă Poiana de Lut. Să zicem că mergi până la Stufăriș. Atunci te întorci de-aici, de la mine, spre dreapta, o iei prin păduricea rară, pe lângă Balta de Pâine, iar de acolo – tot timpul după soare. Unde-i soarele, acolo și tu. Trebuie să mergi trei zile întregi, însă dacă ai așa de multă nevoie – hai, să mergem. Noi am scos de-acolo oale, până când le-am plantat aici pe ale noastre. Eu știu bine Stufărișul,

așa și trebuia să spui de la început – că numai până la Stufăriș. Atunci nu mai e nevoie să așteptăm până poimâine, plecăm mâine-dimineață și nici măcar mâncare nu mai trebuie să luăm cu noi, fiindcă acolo este Balta de Pâine… Tu, Mâlcule, vorbești dureros de scurt: abia încep să te aud că ai și închis gura. Dar la Stufăriș mergem. Mâine-dimineață mergem…

Candid ascultă până la sfârșit și spuse:

— Înțelege, Șchiopule, că n-am nevoie la Stufăriș. N-am nevoie să merg la Stufăriș. Nu-mi trebuie Stufărișul.

Șchiopul asculta atent și dădea din cap.

— Eu am nevoie în Oraș, continuă Candid. Noi amândoi am discutat mai demult despre asta. Ieri ți-am spus că am nevoie în Oraș. Alaltăieri ți-am spus că trebuie să ajung în Oraș. În urmă cu o săptămână, ți-am spus că trebuie să merg în Oraș. Mi-ai spus că știi drumul până la Oraș. Nu până la Stufăriș, ci până la Oraș. N-am nevoie la Stufăriș. („Numai să nu mă încurc, se gândi el. Poate că tot timpul mă încurc. Nu Stufărișul, ci Orașul. Orașul, nu Stufărișul.”) Orașul, nu Stufărișul, repetă el cu voce tare. Înțelegi? povestește-mi despre drumul până la Oraș. Nu până la Stufăriș, ci până la Oraș. Ba încă și mai bine – hai să mergem împreună până la Oraș. Nu să mergem împreună până la Stufăriș, ci să mergem împreună până la Oraș.

Tăcu. Șchiopul începu din nou să-și mângâie genunchiul.

— Mâlcule, probabil că atunci când ți-au tăiat capul au stricat ceva înăuntru. La fel ca și cu piciorul meu. Mai demult, era un picior ca toate picioarele, dintre cele mai obișnuite, dar pe urmă am mers odată noaptea prin Furnicare, ducând o matcă a furnicilor, și acest picior a nimerit într-o scorbură, iar acum e strâmb. De ce e strâmb, nimeni nu știe și el merge prost. Dar până la Furnicare ajung. Și am să ajung și te duc și pe tine. Numai că nu înțeleg de ce spui să pregătesc mâncare pentru drum, de aici până la Furnicare nu-i decât o palmă de loc.

El îl privi pe Candid, se fâstâci și deschise gura.

— Dar tu nu vrei la Furnicare, spuse el. Tu unde ziceai că vrei? tu nu vrei decât la Stufăriș. Eu însă nu pot la Stufăriș, n-

ajung până acolo. Vezi doar, piciorul e strâmb. Ascultă, Mâlcule, de ce nu vrei tu la Furnicare? hai să mergem la Furnicare, ce zici? De-atunci n-am mai fost niciodată acolo, poate că deja nici nu mai există Furnicarele. Mai aruncăm o privire și după scorbură, ce zici?

„Acum o să mă deruteze", se gândi Candid. Se aplecă într-o parte și rostogoli oala spre el.

— Ce oală grozavă ai, spuse el. Nici nu mai țin minte de când n-am mai văzut așa oale grozave… Deci, o să mă conduci până la Oraș? Ai spus că în afară de tine nimeni nu știe drumul până la Oraș. Să mergem până la Oraș, Șchiopule. Ce zici, ajungem până la Oraș?

— Cum să nu! Ajungem! până la Oraș? Bineînțeles că ajungem. Iar eu știu unde ai mai văzut asemenea oale. Ciudații mai au asemenea oale. Înțelegi tu, ei nu le cresc, le fac din lut, ei au acolo aproape Poiana de Lut și ți-am mai povestit: de la mine, imediat la stânga și pe lângă două pietre până la satul de ciuperci. Iar în satul de ciuperci nu mai locuiește nimeni și acolo nici nu merită să mergi. Dar ce, noi n-am văzut oare ciupercile? Chiar și când piciorul meu era sănătos, eu n-am mers vreodată în acest sat de ciuperci și știu numai că de la el, după două râpe, locuiesc ciudații. Da. Am fi putut pleca și mâine… Da… Ascultă, Mâlcule, hai să nu mergem acolo. Nu-mi plac ciupercile astea. Înțelegi tu, ciupercile de la noi din pădure – e altceva, se pot mânca, sunt gustoase. Dar în satul ăla ciupercile sunt cumva verzi și mirosul lor este oribil. De ce vrei acolo? O să vii plin de miceliu și-o să-l răspândești pe-aici. Hai mai bine să mergem în Oraș. E mult mai plăcut. Numai că nu putem pleca mâine. Atunci trebuie să ne facem provizii de mâncare, trebuie să mai întrebăm și de drum. Sau tu știi drumul? Dacă-l știi, atunci n-am să mai întreb pe nimeni, de altfel nici nu-mi dau seamă pe cine aș putea să întreb. Poate să-l întreb pe staroste, ce părere ai?

— Dar tu singur chiar nu știi nimic despre drumul spre Oraș? întrebă Candid. Tu știi multe despre acest drum. Aproape c-ai ajuns odată până la Oraș, dar te-ai speriat de mortăciuni, te-ai

speriat că n-o să răzbești de unul singur…

— Nu m-am speriat și nu mă sperii de mortăciuni, îl contrazise Șchiopul. Îți spun eu de ce mi-e frică. Cum vom merge noi cu tine – iată de ce mi-e teamă. Așa o să taci tot timpul? Că eu nu pot așa. Și mai mi-e teamă de ceva… Tu să nu te superi pe mine, Mâlcule, doar să-mi spui, iar dacă nu vrei cu voce tare, atunci spune-mi în șoaptă sau chiar dă pur și simplu din cap, iar dacă nici din cap nu vrei să dai, atunci, uite, închide ochiul tău drept care e acum în umbră și nimeni nu o să te vadă, doar eu am să te văd! Iar întrebarea mea este următoarea: poate că totuși ești un piculeț mortăciune? Știi doar că nu suport mortăciunile, încep să tremur din cauza lor și nu mai e nimic de făcut cu mine…

— Nu, Șchiopule, nu sunt o mortăciune, spuse Candid. Eu însumi nu le suport. Iar dacă ți-e teamă că voi tăcea, să știi că n-o să mergem numai noi doi, ți-am mai spus deja. O să mai meargă cu noi Pumnul și Coada și încă doi bărbați din Noua Colonie.

— Eu nu merg cu Pumnul, spuse hotărât Șchiopul. Pumnul mi-a luat fata pentru el, a luat-o și n-a avut grijă de ea. Au răpit-o pe fata mea. Nu-mi pare rău c-a luat-o, îmi pare rău că n-a avut grijă de ea. Au mers împreună la Noua Colonie, i-au pândit hoții și-au luat-o pe fată, iar el le-a dat-o. Cât am mai căutat-o apoi cu Nhava ta, dar nu am mai găsit-o. Nu, Mâlcule, nu-i de glumă cu hoții. Dacă am fi mers noi doi la Oraș, n-am fi avut liniște din partea hoților. E cu totul altceva la Stufăriș, acolo se poate merge fără nici o ezitare. Pornim și mâine.

— Poimâine, spuse Candid. Tu ai să mergi, eu o să merg, Pumnul, Coada și încă doi din Noua Colonie. Uite așa o să și ajungem până la Oraș.

— Toți șase ajungem, spuse încrezător Șchiopul. Bineînțeles că n-aș fi ajuns de unul singur, dar în șase ajungem. În șase putem ajunge chiar și până la Stâncile Dracului, numai că eu nu știu drumul până acolo. Sau poate să mergem până la Stâncile Dracului? E prea departe, dar ajungem în șase. Sau n-ai nevoie la Stâncile Dracului? auzi, Mâlcule, hai mai bine să

ajungem la Oraș și pe urmă mai vedem. Numai că trebuie să luăm mai multă mâncare.

— Bine, spuse Candid, ridicându-se. Deci poimâine plecăm spre Oraș. Mâine mă duc în Noua Colonie, apoi am să vin să te văd, să-ți mai aduc aminte o dată.

— Vino, spuse Șchiopul. Aș fi venit și singur la tine, dar uite cum mă doare piciorul – nu mai rezist. Dar tu vino. Mai vorbim. Eu știu, multora nu le place să vorbească cu tine, e foarte greu de vorbit cu tine, Mâlcule, dar eu nu sunt așa. Deja m-am obișnuit și chiar îmi place. Vino și adu-o pe Nhava cu tine, că e fată bună Nhava ta, atâta doar că nu are copii, dar vor veni, că încă e tânără…

Afară în stradă, Candid își șterse iarăși transpirația de pe trup cu palmele. Ce-o urma, va vedea. Cineva începu să chicotească și să tușească alături. Moșneagul se ridică din iarbă, amenință cu degetul lui noduros și spuse:

— Deci vă îndreptați spre Oraș. Ce frumos ați pus voi totul la cale, numai că nimeni viu nu a ajuns încă la Oraș și nici nu e voie. Chiar dacă ți s-a pus un cap, mai trebuie să și înțelegi…

Candid se întoarse la dreapta și merse pe stradă. Moșneagul se târî o vreme în urma lui, împleticindu-se în iarbă și mormăind: „Dacă nu e voie, atunci într-un oarecare sens întotdeauna nu e voie, într-un sens sau altul… De exemplu, nu se poate fără staroste sau fără ședință, iar invers, se poate cu staroste sau cu ședință, deși nu în orice sens…” Candid mergea repede, atât cât îi permitea căldura umedă, istovitoare, și puțin câte puțin moșneagul rămase în urmă.

În piața satului, Candid îl văzu pe Urechilă, clătinându-se și împleticindu-se pe picioarele lui strâmbe, mergând în cerc și răspândind în jur cu mâinile o iarbă maro dintr-o oală mare, atârnată de burtă. În urma lui, iarba fumega și se usca văzând cu ochii. Trebuia să-l evite pe Urechilă, și Candid încercă să se ferească de el, dar Urechilă își schimbă atât de abil traiectoria, încât se ciocni nas în nas cu Candid.

— A-a, Mâlcule! exclamă el bucuros, desprinzându-și grăbit cureaua și așezând oala pe pământ. Unde mergi, Mâlcule? cred că mergi acasă, la Nhava, chestie de tinerețe, dar tu nu

știi, Mâlcule, că Nhava ta nu e acasă. Nhava ta e la câmp și chiar cu ochii ăștia am văzut cum Nhava s-a dus la câmp, vrei acum sau nu să mă crezi… Poate, desigur, nici nu e la câmp, chestie de tinerețe, dar, Mâlcule, Nhava ta a mers iute pe străduța aia, așa că, dacă nu ajungi altundeva decât la câmp pe acea străduță, stau și mă întreb unde ar fi putut să meargă Nhava ta? poate doar pe tine ar fi putut să te caute, Mâlcule…

Candid încercă încă o dată să-l ocolească, dar, nu se știe cum, se pomeni din nou față-n față cu el.

— Și să nu te duci după ea la câmp, Mâlcule, continuă convingător Urechilă. De ce să mergi după ea, când iată că acum distrug iarba și îi voi chema pe toți aici: inginerul cadastral a trecut pe-aici și a spus că starostele i-a poruncit să-mi spună să distrug iarba din piață pentru că în curând aici va fi o ședință, chiar în piață. Și pentru că va fi o ședință, toți cei de pe câmp își vor face apariția aici, deci va apărea și Nhava ta, dacă ea s-o fi dus la câmp, unde de altfel se poate ajunge doar de pe acea străduță, deși, dacă stai să te gândești, de pe acea străduță poți ajunge nu numai la câmp. Și chiar se poate…

Tăcu brusc și suspină spasmodic. Ochii i se închiseră și, ca de la sine, mâinile i se ridicară cu palmele în sus. Fața i se întinse într-un zâmbet dulce, apoi într-un rânjet și în fine se fleșcăi. Candid, care deja păși într-o parte, se opri să-l asculte. Un norișor vinețiu și tulbure se coagulă în jurul capului descoperit al lui Urechilă, buzele începură să-i tremure și el porni să vorbească repede și clar cu o voce și inflexiuni străine precum un crainic, într-un stil pe care nici un sătean nu-l folosea și, culmea, parcă într-o limbă străină, astfel încât păreau de înțeles doar frânturi de fraze:

— La periferiile îndepărtate ale pământurilor din Sud intră în luptă tot mai noi… Se retrag tot mai departe și mai departe spre sud… Deplasarea victorioasă… Marea Deșteleniere a Pământului în ținuturile de Nord a fost întreruptă nu pentru mult timp datorită unor izolate și rare… Noile procedee de transformare în Mlaștină oferă noi și vaste teritorii pentru liniștea și restrămutarea la… În toate localitățile… Mari

victorii… Munca și eforturile… Noile detașamente de prietene… Mâine și pentru totdeauna Liniște și Unire…

Moșneagul, ajuns și el, stătea după umărul lui Candid și explică pasionat:

— În toate localitățile, ai auzit?… Înseamnă că și în a voastră… Marile victorii! Și doar vă repet mereu: nu e voie… Liniștea și Unirea – ar trebui să înțelegi… Desigur, și la noi la fel, dacă e în toate… Și noile detașamente de prietene, pricepi?

Urechilă tăcu și se ghemui pe vine… Norișorul vinețiu se risipi. Moșneagul ciocăni nerăbdător creștetul pleșuv al lui Urechilă. Omul clipi și își frecă urechile.

— Ce-am zis? întrebă el. A fost oare vreo transmisiune? cum e acolo cu Învingerea? se împlinește sau cum?… Iar tu, Mâlcule, să nu mergi la câmp. Eu te înțeleg, mergi după Nhava ta, dar Nhava ta…

Candid păși peste oală cu iarbatak și plecă în grabă. Moșneagul deja nu se mai auzea – ori se luase la harță cu Urechilă, ori obosise și intrase gâfâind într-o casă oarecare ca să-și recapete suflul și să ia totodată o gustare.

Casa Pumnului era tocmai la periferie. O bătrână ramolită, nu se știe dacă mamă sau mătușă, pufni dușmănoasă și spuse că Pumnul nu e acasă, Pumnul e la câmp și dacă ar fi fost acasă atunci nu ar fi fost necesar să fie căutat la câmp, iar dacă el este la câmp, atunci de ce Mâlcul stă degeaba pe-aici.

Se semăna câmpul. Aerul înăbușitor și stătut era îmbibat cu un amestec de mirosuri tari, te trăsnea mirosul de transpirație, ferment și cereale putrede. Recolta de dimineață era aruncată de-a valma într-un strat gros de-a lungul brazdei, iar grânele deja începuseră să încolțească. Deasupra oalelor cu ferment se agitau și se învârteau roiuri de muște muncitoare și în mijlocul celei mai dense aglomerări ale acestui vârtej negru cu reflexe metalice, stătea starostele, care cercetă atent, cu capul aplecat și un ochi mijit, o picătură de zer de pe unghia degetului mare. Era o unghie specială, plată, lustruită cu scrupulozitate și spălată până la strălucire cu toate substanțele necesare. Lângă picioarele starostelui, semănătorii se târau în

șir pe brazde, la zece pași unul de celălalt. Nu mai cântau, dar din adâncul pădurii tot se mai auzeau țipete și vaiete și acum era cât se poate de clar că ăsta nu mai era un ecou.

Candid merse de-a lungul șirului, aplecându-se și uitându-se la fețele lăsate în jos. Când îl găsi pe Pumnul, îl atinse pe umăr și imediat Pumnul ieși din brazdă fără să întrebe nimic. Barba lui era plină de noroi.

— De ce mă atingi, băi, lână pe nas? spuse el răgușit, privindu-l pe Candid deja din picioare. Unul m-a atins, tot așa, lână pe nas, l-au luat de mâini și de picioare și l-au aruncat într-un pom, și-acum mai stă atârnat acolo, iar când îl vor da jos, nu va mai fi în stare să atingă pe nimeni, lână pe nas…

— Mergi? întrebă scurt Candid.

— Cum să nu merg, lână pe nas, când am pregătit ferment pentru șapte inși de n-ai loc să intri în casă și pute de nu poți să trăiești, cum să nu merg acum – bătrâna nu se lasă scoasă și nici eu nu mai suport să văd toate astea. Numai că unde mergem? șchiopul spunea ieri că ar fi către Stufăriș, numai că eu nu merg în Stufăriș, lână pe nas, pentru că acolo în Stufăriș nici măcar oameni nu mai sunt, ce să mai vorbim de fete, acolo dacă vrea omul să ia pe cineva de-un picior și să-l arunce într-un pom, măi, lână pe nas, n-ai pe cine, iar mie mi-este imposibil să trăiesc fără fete și starostele mă bagă de viu în mormânt… Uite-l cum stă, lână pe nas, și holbează ochii, iar el e orb ca un liliac, lână pe nas… Uite-așa a stat unul și i-a dat un pumn în ochi și acum nu mai stă, măi, lână pe nas, iar eu nu merg în Stufăriș, faci cum vrei…

— La Oraș, spuse Candid.

— La Oraș e altceva, eu voi merge la Oraș, mai ales că, se spune, nu există de fapt nici un Oraș, iar bușteanul bătrân spune doar minciuni despre acest lucru – vine dimineața, se-ndoapă cu jumate de oală și începe, lână pe nas, să bată câmpii: aia nu e voie, asta nu e voie… Eu îl întreb: da' cine ești tu, mă, să mă lămurești ce nu am voie și ce am voie, lână pe nas? tace, nici el nu știe, tot bolborosește despre un oarecare Oraș…

— Poimâine pornim, spuse Candid.

— La ce să mai așteptăm? se revoltă Pumnul. De ce poimâine? La mine în casă nu se poate înnopta, duhnește fermentul, mai bine plecăm diseară, altfel tot așa a așteptat unul – a așteptat și când i-au tras una peste urechi, a terminat-o cu așteptatul și nici până în ziua de azi nu mai așteaptă… Bătrâna suduie, nu-i chip de trăit, lână pe nas! ascultă, Mâlcule, hai s-o luăm cu noi pe bătrâna mea, poate că o fură hoții, eu aș da-o, ce zici?

— Poimâine pornim, repetă răbdător Candid. Și bravo ție că ai pregătit mult ferment. Știi că de la Noua Colonie…

Nu apucă să-și termine vorba, că pe câmp izbucniră țipetele:

— Mortăciunile! Mortăciunile! Urlă starostele. Femeile, acasă! Fugiți acasă!

Candid se uită în jur. Mortăciunile stăteau între pomii de la marginea drumului: două aproape complet albastre și una galbenă, mai departe. Cu găuri rotunde în loc de ochi și o crăpătură neagră drept gură, capetele lor se învârteau încet dintr-o parte în alta, iar mâinile lor imense atârnau precum niște cravașe de-a lungul trupurilor. Sub tălpile lor, pământul deja fumega, iar fuioarele albe de abur se amestecau cu fumul albăstrui.

Mortăciunile astea văzuseră multe la viața lor și drept urmare stăteau foarte precaute. La cea galbenă, toată partea dreaptă îi fusese mâncată de iarbatak, iar cele albastre erau în totalitate acoperite de eczeme de la arsurile provocate de ferment. Pe alocuri, pielea li se atrofiase, plesnise și le atârna zdrențuită. Cât au stat ele și s-au uitat atent, femeile fugiseră în sat, țipând strident, iar bărbații se adunaseră grămadă, mormăind amenințători pe mai multe voci, gata pregătiți cu oalele de iarbatak.

Apoi starostele spuse: „Ce mai stăm, vă întreb? Să mergem, ce mai staţi?!” – și toți porniră agale spre mortăciuni, desfășurându-se într-un lanț larg. „În ochi! strigă starostele. Căutați să le aruncați în ochi! Ar fi bine să le nimeriți ochii, altfel dacă nu e în ochi, e cam degeaba…” Șirul striga amenințător: „Hu-hu-hu! Cărați-vă de-aici! A-ha-ha-ha-ha!” Nimeni nu avea chef să se implice.

Pumnul mergea alături de Candid, smulgându-și din barbă noroiul uscat, și urlă mai tare decât toți ceilalți, iar între urlete vorbea:

— Nu-u, mergem degeaba, lână pe nas, nu rezistă ei, acum or să fugă… Oare astea să fie mortăciuni? Niște jerpelite, este peste puterile lor să reziste… Hu-hu-huhu! Hei, voi!

Oamenii se opriră la vreo douăzeci de pași distanță de mortăciuni. Pumnul aruncă un bulgăre de pământ înspre cea galbenă și aceasta duse în față cu o iuțeală neobișnuită palma ei lată și devie bulgărele într-o parte. Toți începură să strige din nou și să tropăie, iar unii arătară amenințător oalele spre mortăciuni. Le părea rău de iarbatak și nimeni n-ar fi vrut să meargă până în sat să mai aducă alt ferment, mortăciunile erau versate și precaute – ar fi trebuit să se termine totul cu bine și așa.

Și totul s-a terminat cu bine. Aburul și fumul de sub picioarele mortăciunilor deveniră mai dense și creaturile se dădură înapoi.

— Ei, gata, se auzi de-a lungul lanțului. N-au rezistat, acum vor face stânga-mprejur…

Mortăciunile se preschimbară imperceptibil, de parcă s-ar fi răsucit înăuntrul propriilor piei. Dispărură și ochii, și gura – stăteau cu spatele. Încă o secundă și mortăciunile plecau, licărind printre pomi. Acolo unde tocmai stătuseră, norul de abur se lăsa încet în jos.

Oamenii vociferară înviorați și porniră înapoi spre brazde. Realizară deodată că sosise deja timpul să meargă în sat la ședință. Și-au plecat la ședință.

— În piață, mergeți în piață, repeta starostele fiecăruia. Ședința va fi în piață, așa că trebuie să mergeți în piață.

Candid îl căută din priviri pe Coadă, dar nu era nici urmă de el în mulțime. Coadă dispăruse pe undeva. Pumnul spunea, mergând alături într-un trap mărunt:

— Îți mai amintești, Mâlcule, cum mai săreai la mortăciuni? Cum sărea el pe mortăciune, pricepi, lână pe nas, cum o prindea de cap și o îmbrățișa de parcă ar fi fost Nhava lui, lână pe nas, și cum începea să urle… Îți amintești, Mâlcule,

cum ai început să urli? Te arseseși, înseamnă, pentru că pe urmă te-ai acoperit tot de bășici, erau umede și te dureau… De ce-ai sărit pe ea, Mâlcule? Uite așa, a tot sărit unul pe o mortăciune până i-au jumulit pielea de pe burtă și uite că acum nu mai sare, lână pe nas, și îi va opri și pe copii să sară… Se zice, Mâlcule, că ai fi sărit pe mortăciune ca să te ducă în Oraș, dar ce, doar n-oi fi vreo fată, altfel de ce te-ar fi dus, și-apoi se spune că Orașul nici nu există, iar toate astea sunt pentru că bușteanul bătrân scornește tot felul de cuvinte – Orașul, Învingerea… Și cine a văzut Învingerea asta? Urechilă se ghiftuiește cu gândaci bețivi și îndrugă verzi și uscate, iar bătrânul buștean cum-necum ascultă și pe urmă umblă peste tot, se îndoapă cu mâncarea altora și tot repetă…

— Mâine-dimineață merg la Noua Colonie, spuse Candid. Mă întorc seara, n-am să fiu toată ziua. Tu să te vezi cu Șchiopul și să-i aduci aminte despre ziua de poimâine. Eu i-am tot amintit și încă o să-i mai aduc aminte, dar amintește-i și tu, să nu care cumva să plece pe undeva…

— O să-i amintesc, promise Pumnul. Așa o să-i amintesc, de-o să-i rup și ultimul picior.

În piață se adunase tot satul: trăncăneau, se înghesuiau și împrăștiau semințe pe pământul gol – creșteau așternuturi ca să le fie mai moale când se vor așeza. Printre picioare li se strecurau copilandri, iar lumea îi trăgea de păr și de urechi să nu se obrăznicească și să nu mai încurce pe nimeni. Starostele alunga înjurând coloana de furnici prost instruită care târa direct prin piață larve de muște lucrătoare și îi întreba pe toți cei din jur cine dăduse ordin furnicilor să treacă pe aici și ce nerușinare mai era și asta. Au fost suspectați Urechilă și Candid, dar deja era imposibil să mai lămurești ceva cu exactitate.

Candid îl găsi pe Coadă și încercă să schimbe o vorbă cu el, dar nu reuși pentru că tocmai anunțară începerea ședinței și, ca-ntotdeauna, moșneagul fu primul care începu să vorbească. Era imposibil de înțeles despre ce vorbea, dar toți stăteau liniștiți și-l ascultau, cuminți-du-și copilașii să nu mai zburde care încotro. Cei care se aranjaseră cel mai comod – mai

departe de petele fierbinți de soare – moțăiau.

Moșneagul vorbi mult despre ceea ce înseamnă „a nu avea voie” și în ce sensuri trebuie înțeles, făcu apel la Învingerea totală, amenințând cu victoriile de la Nord și Sud, certă satul, totodată și Noua Colonie, că peste tot există detașamentele noi de prietene, numai în sat, la fel și în Noua Colonie, nu sunt, așa cum nici Liniște și nici Unire nu sunt și toate astea se întâmplă pentru că oamenii au uitat cuvintele „nu e voie” și și-au imaginat că acum e voie orice, iar Mâlcul, de pildă, vrea în plus să plece la Oraș, deși nimeni nu l-a chemat acolo în condițiile în care satul nu are nici o responsabilitate față de el pentru că e străin, iar dacă va reieși că el este totuși o mortăciune, și în sat există asemenea păreri, atunci nu se știe ce vă mai fi, mai ales că Nhava, deși este și ea o străină, nu are copii cu Mâlcul, iar acest lucru nu poate fi răbdat, deși Starostele rabdă…

La mijlocul expunerii, Starostele ațipi și el, moleșit, dar la auzul numelui său tresări și imediat strigă amenințător:

— Hei! Nu dormiți!… Acasă să dormiți, spuse el, pentru că de-asta sunt casele, ca să se doarmă în ele și pentru că nimeni nu doarme în piață, doar ședințele se țin în piață. Nu am permis, nu permit și nu voi permite nimănui să doarmă. El se uită pieziș la moșneag, iar acesta dădu satisfăcut din cap. Iată că acesta este și „n-ai-voie”-le nostru general. Starostele își netezi părul și anunță:

— În Noua Colonie a apărut o mireasă. Iar la noi există un mire, Vorbărețul, binecunoscut vouă tuturor. Vorbărețule, ridică-te și arată-te. Dar mai bine nu, mai bine stai acolo jos, las' că te știm toți… De aici apare o întrebare: să-l lăsăm pe Vorbăreț să plece în Noua Colonie sau invers, să luăm la noi în sat mireasa din Noua Colonie… Nu-u-u, tu, Vorbărețule, mai stai un pic, las' că hotărâm noi și fără tine… Care e pe-acolo alături de el, țineți-l mai bine, cât mai e ședința. Iar cine are o părere, să ne-o spună și nouă.

Au fost două păreri. Unii (mai mult vecinii Vorbărețului) cereau să fie trimis în Noua Colonie – lasă-l pe el să trăiască acolo, iar noi aici. Alții, oameni liniștiți și serioși, care locuiau

mai departe de Vorbăreț, credeau că nu, femeile se împuținaseră, femeile sunt furate și tocmai de aceea mireasa trebuia adusă aici: Vorbărețul o fi el Vorbăreț, dar, se înțelege, de la el tot vor veni niște copilași, treaba asta e clară. Au dezbătut mult, cu patimă, și la început au fost la obiect. Apoi Șchiopul strigă neinspirat că acum e vreme de război și că toți uită asta. Vorbărețul fu instantaneu ignorat. Urechilă începu să explice cum că nu există nici un fel de război și că niciodată nu a fost, nu este și nu va fi Marea Desțelenire a Pământului. Nu Desțelenirea, îl contrazise cineva din mulțime, ci Mlăștinirea Necesară. Desțelenirea s-a terminat demult, deja de ani buni a început Mlăștinirea și Urechilă habar n-are de asta, dar de unde să știe el, săracul, dacă e un Urechilă. Moșneagul se ridică, holbă ochii și țipă răgușit că în nici un caz „nu e voie", că nu există nici un fel de război, că nu există nici o Desțelenire și nici o Mlăștinire, dar este, a fost și va fi Lupta Totală la Nord și la Sud. Cum adică nu-i război, băi, lână pe nas, i s-a răspuns, când dincolo de Satul Ciudat e un lac plin cu înecați? Ședința explodă. Mare scofală – niște înecați! unde-i apă, acolo sunt și înecați, iar dincolo de Satul Ciudat totul e altfel decât la oameni și Satul Ciudat nu e lege pentru noi, pentru că ei mănâncă din lut, trăiesc sub lut și tu ți-ai dat nevasta hoților, iar acum dai vina pe înecați! Și nu sunt defel înecați și nu e o Luptă, nu e un război, ci doar Liniștea și Unirea în scopul învingerii! Și atunci de ce merge Mâlcul la Oraș? merge Mâlcul la Oraș – înseamnă că Orașul există, iar dacă există, ce război mai poate fi – e clar că e Unirea! Și ce contează unde merge Mâlcul? Unul tot așa, a mers, i-au dat bine peste nas și-acum nu mai merge nicăieri… De-aia și merge Mâlcul la Oraș, pentru că Orașul nu există, îl știm noi pe Mâlcul, prost-prost, dar deștept, nu-l duci așa ușor cu prețul pe Mâlcul, iar dacă Orașul nu există, atunci ce fel de Unire mai poate fi? Unirea nu există nici într-un fel, e-adevărat că într-un timp a fost, dar ea demult nu mai este… Nici măcar Învingerea nu mai este!… Cine zbiară acolo că nu este Învingerea? Și în ce sens zbieri? Ce ai? Vorbărețul! țineți-l pe Vorbăreț! ah, nu l-au prins pe Vorbăreț! de ce nu l-ați

înșfăcat pe Vorbăreț…?

Candid știa că ședința va continua mult timp și încercă să poarte o discuție cu Coadă, dar Coadă n-avea chef de vorbă, Coadă țipa din toți rărunchii:

— Învingerea?! Și cu mortăciunile cum rămâne? De ce nu spuneți nimic despre mortăciuni? Pentru că habar n-aveți ce să gândiți despre ele, de-asta și urlați despre tot felul de învingeri…!

Au mai țipat despre mortăciuni și despre satele înciupercate, apoi au obosit și s-au potolit, ștergându-și fețele și evitându-se sleiți de puteri, și curând s-a constatat că toți tac și că doar moșneagul și Vorbărețul mai discută. Își veniră în fire cu toții, se aruncară grămadă peste Vorbăreț și îi îndesară frunze în gură. Moșneagul mai vorbi ceva vreme, dar își pierdu vocea și n-a mai fost auzit. Atunci se ridică reprezentantul ciufulit al Noii Colonii, își lipi mâinile de piept, își roti privirile iscoditoare și ceru cu voce dogită ca Vorbărețul să nu fie trimis în Noua Colonie că ei nu au nevoie de Vorbăreț, o sută de ani au trăit fără Vorbăreț și-or să mai trăiască încă o sută, s-o ia pe mireasă la ei și atunci Noua Colonie n-o să se zgârcească la zestre, o să vedeți…

Nimeni n-a mai avut forța să reia o nouă discuție – au promis să se mai gândească și să ia o hotărâre mai târziu, cu atât mai mult, cu cât nu ardea.

Poporul se hotărî să plece la masă. Coadă îl luă de mână pe Candid și îl trase într-o parte, sub un pom, și întrebă:

— Deci, când mergem? Tare mult mă plictisesc în sat, vreau în pădure, în curând o să mă îmbolnăvesc de plictiseală aici. Dacă nu mergi – așa să și spui, o să merg singur în cazul ăsta, îi îndemn pe Pumnul sau Șchiopul și plec împreună cu ei…

— Poimâine plecăm, spuse Candid. Ai pregătit hrana?

— Hrana am pregătit-o și deja am și mâncat-o. N-am răbdare s-o privesc cum stă degeaba și n-o mănâncă nimeni în afară de moșneag – pur și simplu mă doare totul din cauza lui și moșneagului ăsta am să-i rup gâtul cu cârja dacă nu plec în curând… Ce zici, Mâlcule, cine e acest moșneag și de ce mănâncă el tot de la toată lumea și unde locuiește? Sunt un

om umblat, am fost în zece sate, am fost la ciudați, ba chiar și pe la prăpădiți am trecut, am înnoptat la ei de era să mor de frică, dar n-am mai văzut nicăieri un asemenea moșneag, trebuie să fie un fel de specimen rar și probabil că din cauza asta îl păstrăm și nu-l batem, dar eu nu mai am deloc răbdare să-l văd cum cotrobăie zi și noapte în oalele mele – se-ndoapă în casă și cară mâncare cu el și încă tatăl meu îl certă, până nu l-au snopit în bătaie mortăciunile… Și cum de intră atâta în el? Că doar e numai pielea și osul, unde să mai aibă loc în el, când linge două oale și mai ia cu el încă două, iar oalele nu le aduce niciodată înapoi. Știi, Mâlcule, poate că moșneagul nu e unul singur, poate sunt doi, sau chiar trei? Doi dorm, iar unul muncește, se-ndoapă, îl trezește pe-al doilea și se culcă să se odihnească…

Coadă îl conduse pe Candid până acasă, dar refuză politicos să mănânce. Mai vorbiră încă vreo cinci minute despre cum vor momi peștele pe lacul din Stufăriș prin mișcarea degetelor, căzură de acord să meargă mâine la Șchiopul ca să-i reamintească de plecarea la Oraș, povestiră că Urechilă nu e deloc un Urechilă, ci pur și simplu un om foarte bolnav, că mortăciunile prind femeile pentru hrană, fiindcă bărbații au carnea tare, iar mortăciunile nu au dinți, și după ce promise că va pregăti noile provizii pentru poimâine și că-l va alunga fără milă pe moșneag, Coadă plecă în sfârșit.

Candid își ținu cu greu respirația și, înainte de a intra, stătu o clipă la ușă, scuturând capul. Tu, Mâlcule, numai să nu uiți că mâine dis-de-dimineață vei pleca la Noua Colonie și nu uita: nu la Stufăriș, nu la Poiana de Lut, ci la Noua Colonie… Și pentru ce, măi, Mâlcule, să mergi la Noua Colonie, când mult mai bine ar fi să mergi la Stufăriș – acolo e mult pește… E distracție… La Noua Colonie, să nu uiți, Mâlcule, la Noua Colonie, să nu uiți Candid… Mâine dis-de-dimineață, la Noua Colonie… Să-i conving pe băieți, altfel nu vom ajunge doar în patru până la Oraș… Intră în casă fără să observe.

Nhava încă lipsea, dar moșneagul stătea la masă și aștepta să-i pună cineva de mâncare. Îl privi disperat cu coada ochiului pe Candid și spuse:

— Încet te mai miști, Mâlcule, eu am fost deja la două case și am luat și cina, iar la voi e pustiu… Probabil că de-asta nu aveți copii, pentru că abia vă mișcați și niciodată nu sunteți acasă când vine vremea mesei…

Candid se apropie de el și rămase un timp pe gânduri… Moșneagul continuă:

— Și cât timp îți va lua să te duci până la Oraș, dacă nu ajungi nici până la cină? se zice că e foarte departe până la Oraș, acum înțeleg totul despre tine și știu că v-ați pregătit să mergeți la Oraș, numai că nu știu un singur lucru, cum o să ajungi la Oraș dacă o zi întreagă mergi până la oală de mâncare și tot nu reușești să ajungi… O să trebuiască să merg și eu cu voi, chiar eu vă duc, fiindcă demult ar fi trebuit să ajung și eu la Oraș, dar nu știu drumul până acolo, și tare mult aș avea nevoie la Oraș ca să-mi îndeplinesc îndatoririle și să povestesc tot despre toate persoanei potrivite…

Candid îl luă de subsuori și îl ridică de la masă cu o smucitură. Moșneagul amuți de uimire. Candid îl scoase din casă, purtându-l cu mâinile întinse, îl așeză în drum și își șterse palmele cu iarbă. Moșneagul se dezmetici.

— Numai de n-ați uita să luați mâncare și pentru mine, spuse el în urma lui Candid. Să-mi luați o groază de mâncare bună, pentru că eu merg să-mi îndeplinesc îndatoririle, iar voi mergeți pentru propria plăcere, și prin „a nu avea voie”…

Candid se întoarse în casă, se așeză la masă și își lăsă capul pe pumnii încleștați. Și totuși poimâine plec, se gândi. Iată ce nu trebuie să uiți: poimâine. Poimâine, se gândi el. Poimâine, poimâine.

Capitolul trei.

Pereț se trezi la atingerea unor degete reci pe umărul său gol. Deschise ochii și văzu deasupra sa un om în cămașă de noapte. În cameră nu era aprinsă lumina, dar omul stătea în dreptul razelor de lună, observându-se clar fața lui palidă, cu ochii holbați.

— Ce vreți? întrebă în șoaptă Pereț.

— Trebuie să evacuăm, spuse tot în șoaptă omul.

„Dar ăsta e comandantul”, se gândi ușurat Pereț.

— De ce să evacuăm? întrebă el cu voce tare și se ridică într-un cot. Ce să evacuăm?

— Hotelul este supraaglomerat. Trebuie să eliberați locul.

Pereț privi buimăcit camera. În cameră nu se schimbase nimic: celelalte trei paturi erau libere.

— Nu vă mai uitați în jur, spuse comandantul. Știm noi mai bine. Oricum trebuie să schimbăm așternutul dumneavoastră și să-l trimitem la spălătorie. Doar n-o să-l speli dumneata singur, n-ai ajuns până acolo…

Pereț înțelese: comandantul era înspăimântat și devenise mitocan doar ca să se încurajeze. Acum era în acea stare în care dacă-l atingeai, ar fi început să urle, să chițăie, să zvâcnească, să spargă geamuri și să răcnească după ajutor.

— Hai, hai, spuse comandantul și trase cu o nerăbdare stranie perna de sub Pereț. Așternutul, am zis…

— Dar ce-nseamnă asta? întrebă Pereț. E musai acum? Noaptea?

— E urgent.

— Dumnezeule, spuse Pereț, nu sunteți în toate mințile. Bine… Luați rufăria, mă descurc și-așa. Nu mai am decât noaptea asta.

Coborî din pat pe podeaua rece și începu să scoată fața de pernă. Parcă înțepenit, comandantul îl urmări cu ochii holbați. Buzele însă i se mișcau.

— Renovări, spuse într-un sfârșit. A sosit timpul să facem renovări: tapetul e jumulit, tavanul e crăpat, podelele trebuie schimbate… Vocea lui deveni viguroasă. Așa că oricum trebuie să eliberați locul. Începem aici renovările chiar acum.

— Renovări?

— Renovări. Vedeți cum e tapetul. Acum vor veni aici muncitorii.

— Chiar acum?

— Chiar acum. E de neconceput să mai așteptăm. Tavanul s-a crăpat tot. Te pomenești…

Pe Pereț îl apucară frisoanele. Lăsă fața de pernă și își luă pantalonii.

— Cât e ceasul? întrebă el.

— Deja e douăsprezece și ceva, spuse din nou în șoaptă comandantul, uitându-se peste umăr.

— Și unde să mă duc? întrebă Pereț, oprindu-se cu un picior deja în pantaloni. Hei, aranjați-mă și pe mine undeva. În altă cameră…

— E supraaglomerat. Iar unde nu e aglomerat, acolo sunt renovări.

— Păi, la camera de gardă.

— Supraaglomerat.

Pereț își ațintì întristat privirile la lună.

— Atunci măcar în cămară, spuse el. În cămară, în depozitul de rufe, la boxe. Mi-au mai rămas șase ore de somn. Sau poate mă cazați la dumneavoastră…

Comandantul începu brusc să se agite prin cameră. Alerga printre paturi, desculț, alb, înfricoșător precum o stafie. Apoi se opri și se lamentă:

— Ce-o mai fi și asta, hmm? Și eu sunt un om civilizat, am terminat două facultăți, nu sunt vreun aborigen… Doar înțeleg totul! Dar nu e posibil, pricepeți? Nicicum nu e posibil!

Sări spre Pereț și îi șopti la ureche:

— Viza dumneavoastră a expirat! S-a încheiat de douăzeci și șapte de minute, iar dumneavoastră tot mai sunteți aici. Este interzis să fiți aici. Vă rog foarte mult… Se lăsă în genunchi și scoase de sub pat șosetele și ghetele lui Pereț. M-am trezit la douăsprezece fără cinci, lac de transpirație, mormăia el. Ei, mă gândeam, gata! Uite că mi-a venit și mie sfârșitul. Cum eram, dezbrăcat, așa am și fugit. Nu-mi mai amintesc nimic. Nori peste străzi, cuie care se agățau de picioare… Iar nevastă-mea trebuie să nască! Îmbrăcați-vă, îmbrăcați-vă, vă rog…

Pereț se îmbrăcă rapid. Îi venea greu să înțeleagă. Comandantul tot mai alerga printre paturi, lipăind pe pătrățelele de lună, uitându-se afară pe coridor, scoțând capul pe fereastră și murmurând: „Dumnezeule… Măi, să fie!”.

— Măcar pot să las geamantanul la dumneavoastră? întrebă Pereț.

Comandantul scrâșni:

— Nici într-un caz! O să mă distrugeți!… Chiar atât de lipsit de inimă trebuie să fiți? dumnezeule, Doamne-Doamne…

Pereț își strânse cărțile, închise cu greu geamantanul, aruncă trenciul pe mână și întrebă:

— Și-acum unde să mă duc?

Comandantul nu răspunse. Aștepta, țopăind de nerăbdare. Pereț ridică geamantanul și coborî pe scară întunecată și învăluită în liniște direct în stradă. Se opri pe verandă și încercă să-și stăpânească tremurul, ascultând un timp cum comandantul dădea dispoziții unui paznic somnoros:„…O să se roage să intre înapoi. Nu-l lăsa! El… (o șoaptă răutăcioasă nedeslușită). Ai înțeles? Tu răspunzi…” Pereț se așeză pe geamantan și își puse trenciul pe genunchi.

— Nici aici, mă scuzați, spuse comandantul în spatele lui. Vă rog, coborâți de pe verandă. Vă rog, trebuie să evacuați complet teritoriul hotelului.

A trebuit să coboare și să mute geamantanul pe partea carosabilă. Comandantul mai zăbovi puțin, mormăind: „Vă rog foarte mult… Nevastă-mea… Fără excese… Urmările… Nu e voie…”, și plecă în cămașa lui albă de noapte, furișându-se pe lângă gard. Pereț privi ferestrele întunecate ale vilelor, ferestrele cufundate în întuneric ale Administrației și ferestrele înnegurate ale hotelului. Nicăieri nu se zărea vreo lumină, ba chiar și felinarele stradale erau stinse. Doar luna – rotundă, strălucitoare și oarecum feroce.

Pe neașteptate, realiză că este singur. Nu mai avea pe nimeni în preajmă… Toți oamenii din jur dorm și toți mă iubesc, știu asta, am văzut-o de mai multe ori. Și totuși sunt singur, de parcă toți au murit dintr-odată sau au devenit dușmanii mei… Și comandantul – un om bun și o urâtanie, suferind de boala Basedow, un ghinionist care se lipise de mine încă din prima zi… Am cântat împreună cu el la pian, la patru mâini, și-am tot discutat, iar eu eram singurul cu care îndrăznea să vorbească în contradictoriu și alături de care se simțea un om valoros, nu doar tatăl a șapte copii. Și Kim. Se întorsese atunci din cancelarie și adusese un dosar mare cu denunțuri. Nouăzeci și două de denunțuri la adresa mea, toate cu același

scris, dar semnate cu nume diferite. Că fur ceara roșie de sigiliu de la poștă, că am adus cu mine în geamantan o amantă minoră pe care o ascund în subsolul brutăriei și că eu încă multe altele… Și Kim a citit toate aceste denunțuri, pe unele aruncându-le la coș, dar pe altele punându-le de-o parte și mormăind: „Iar aici trebuie să mai reflectăm…” Și asta era surprinzător, groaznic, absurd și dezgustător… Cum se uita la mine stingherit, cum își ferea imediat privirile…

Pereț se ridică, luă geamantanul și plecă unde văzu cu ochii. Ochii nu se uitau undeva anume. Nici nu aveai ce să vezi pe aceste străzi pustii și întunecate. Se poticnea, strănuta din cauza prafului și chiar căzu de câteva ori. Geamantanul era incredibil de greu și incomod. I se freca puternic de picior, apoi se îndepărta greoi într-o parte, luându-și avânt, și întorcându-se din întuneric îl izbea peste genunchi. Pe o alee întunecoasă din parcul cufundat în beznă, unde doar statuile instabile, precum comandantul, se zăreau neclar în întuneric, o cataramă a geamantanului i se agață de cracul pantalonului și se desprinse, și atunci Pereț aruncă disperat valiza. Sosise ora disperării. Plângând și orbit de lacrimi, Pereț răzbătu prin gardurile vii – rugi uscați și prăfuiți – se rostogoli pe trepte, căzu și se lovi dureros la spate și, deja epuizat, gâfâind de supărare și autocompătimire, îngenunche la marginea râpei.

Pădurea rămase însă indiferentă. Atât de indiferentă încât era chiar invizibilă. În josul râpei era o negură deasă și doar undeva la orizontul îndepărtat ceva larg și stratificat, cenușiu și amorf lucea slab în strălucirea lunii.

— Trezește-te, ceru Pereț. Măcar acum uită-te la mine, când suntem singuri, și nu fi îngrijorată, dorm toți. Chiar n-ai nevoie de niciunul dintre noi? Sau tu poate nu înțelegi ce înseamnă asta – a avea nevoie? Asta înseamnă atunci când nu poți fără… Asta înseamnă atunci când tot timpul te gândești la… Asta înseamnă atunci când toată viața aspiri către… Nu știu cum ești tu. Nu știu nici cei care sunt convinși că știu. Tu ești așa cum ești, iar eu nu pot să sper decât că ești așa cum aș fi vrut să te văd toată viața: bună și deșteaptă, îngăduitoare și grijulie, atentă și poate chiar recunoscătoare. Noi am pierdut

toate astea, nu ne mai ajung puterile și nici timpul, construim doar monumente, tot mai mult, tot mai sus, tot mai ieftin, dar să ținem minte – asta deja nu mai putem face. Dar tu ești cu totul altfel, de aceea am venit la tine de departe, fără să fiu convins că exiști cu adevărat. Oare chiar n-ai nevoie de mine? Nu, sunt hotărât să spun adevărul. Mi-e teamă că nici eu n-am nevoie de tine. Ne-am văzut reciproc, dar n-am devenit mai apropiați și n-ar fi trebuit să se întâmple așa. Poate s-au băgat ei între noi? Ei sunt mulți, eu – unul singur, dar sunt totuși unul dintre ei și probabil că nu mă poți distinge în mulțime sau poate că nici nu merită să mă distingi. Poate că singur am născocit acele calități umane care ar fi trebuit să-ți placă, dar nu ție așa cum ești tu, ci ție așa cum mi te-am închipuit eu…

Pe neașteptate, dincolo de orizont, apărură ușor bulgări de lumină alb-strălucitoare și rămaseră suspendați, continuând să se umfle, și imediat în dreapta, la poalele stâncii, izbucni de sub bolovanii căzuți, forfotul razelor de proiectoare, agitându-se pe cer și împotmolindu-se în straturile de ceață. La orizont, bulgării de lumină continuară să se umfle și să se disipeze, se transformară în niște norișori albicioși și dispărură. După un minut, se stinseră și proiectoarele.

— Se tem, spuse Pereț. Și mie îmi este la fel de teamă. Mi-e teamă însă nu numai de tine, mi-e teamă și pentru tine. În fond, tu încă nu-i cunoști. De altfel, și eu îi cunosc la fel de puțin. Știu doar că sunt capabili de orice extreme, în cel mai înalt grad de tâmpenie și înțelepciune, de cruzime și milă, de furie și stăpânire de sine. De un singur lucru nu sunt capabili: de înțelegere. Întotdeauna au substituit înțelegerea cu niște surogate: încredere, suspiciune, indiferență, dispreț. Totdeauna a reieșit cumva că așa e cel mai simplu. E mai simplu să crezi, decât să înțelegi. Este mai simplu să fii dezamăgit, decât să înțelegi. Este mai simplu să ignori, decât să înțelegi. Mâine plec, nu că asta ar avea deocamdată vreo importanță. Nu pot să te ajut aici, totul e prea temeinic și prea structurat. În plus, se vede de la o poștă că sunt străin. Am să găsesc însă punctul de aplicare al forțelor, fii fără nici o grijă. E-adevărat, te pot murdări ireversibil, dar pentru asta trebuie

timp și nu puțin: ei trebuie să găsească cea mai eficientă cale economică, și mai cu seamă, cea mai simplă metodă. O să continuăm lupta, măcar de-am avea pentru ce să mai luptăm… La revedere.

Pereț se ridică din genunchi și se retrase încet, printre tufișuri, prin parc, pe alee. Încercă să-și găsească geamantanul, dar nu reuși. Atunci se întoarse pe strada principală, pustie și luminată doar de lună. Era deja unu și ceva noaptea când se opri în fața ușii deschise, îmbietoare a bibliotecii Administrației. Ferestrele erau acoperite de draperii grele, iar interiorul era luminat puternic, precum un ring de dans. Parchetul era uscat și scârțâia disperat, iar în jur – doar cărți. Stelajele aproape că se rupeau de atâtea cărți, grămezi de cărți stăteau și pe mese, și în unghere. În afară de Pereț și de cărți, în bibliotecă nu se mai afla nici un suflet.

Pereț se așeză într-un fotoliu vechi, încăpător, își întinse picioarele și se lăsă pe spate, așezându-și comod mâinile pe brațele fotoliului. Hei, ce stați? se adresă el cărților. Indolentelor! Pentru asta v-am scris? La raport, ia să-mi raportați cum merge cu semănatul, cât ați semănat? Câte hectare de rațiune, de bine, de eternitate ați semănat? Și care sunt prognozele pentru recoltă? Și ce e mai important – cum sunt răsadurile? Tăceți… Uite tu, ăla, cum te cheamă? Da, da, tu ăla în două volume! Câți oameni te-au citit? Și câți te-au înțeles? Eu te iubesc foarte mult, bătrâne, ești un tovarăș bun și cinstit. Niciodată n-ai țipat, nu te-ai lăudat, nu te-ai bătut cu pumnul în piept. Bun și cinstit. Iar cei care te citesc devin și ei buni și cinstiți. Măcar pentru un timp. Măcar pentru ei înșiși… Dar știi, există o opinie că pentru a merge tot înainte, bunătatea și cinstea nu sunt chiar atât de obligatorii. Pentru asta este nevoie de picioare. Și de ghete. Poate să fie chiar și niște picioare nespălate și niște ghete jegoase. Progresul poate fi complet indiferent la bunătate și cinste, așa cum a fost și până acum. De pildă, Administrația nu are nevoie nici de cinste și nici de bunătate, pentru a funcționa corect. Ar fi plăcut, ar fi de dorit, dar nicidecum obligatoriu. Așa cum e latina pentru brancardierul de la baie. Sau bicepșii pentru

contabil. Sau respectul față de femei pentru Meșterilă… Totul depinde de cum vrei să înțelegi progresul. Și-l poți înțelege astfel încât să apară acel faimos „în schimb”: un bețiv, în schimb un minunat specialist; un depravat, în schimb un predicator uluitor; o jigodie de hoț, în schimb ce administrator! Un asasin, în schimb atât de disciplinat și devotat… Progresul poate fi de asemenea înțeles și ca o transformare a tuturor oamenilor în indivizi buni și cinstiți. Și-atunci poate vom apuca să trăim acele timpuri când se va spune: este, desigur, un specialist priceput, dar totuși un împuțit, așa că trebuie dat afară…

Auziți, cărților, știți că sunteți mai multe decât oamenii? dacă toți oamenii ar dispărea, ați putea popula Pământul și ați fi exact ca oamenii. Printre voi s-ar afla buni, cinstiți, înțelepți și erudiți, dar și paiațe superficiale, sceptici, nebuni, asasini, perverși, copii, predicatori abătuți, proști plini de ifose și demagogi răgușiți cu priviri înflăcărate. Și nici n-ați ști de ce sunteți aici. Chiar așa, de ce sunteți aici? Multe dintre voi oferă cunoștințe, dar la ce sunt bune ele în pădure? Ele n-au nici o legătură cu pădurea. Este ca și cum ai insista să-l înveți pe viitorul constructor al orașelor solare să facă lucrări de fortificație, iar atunci când el se va strădui ulterior să construiască un stadion sau un sanatoriu lui tot o redută mohorâtă cu bastioane, escarpe și contraescarpe îi va ieși. Tot ce ați dat oamenilor care au venit în pădure nu sunt cunoștințe, ci doar niște prejudecăți… Altele dintre voi inspira neîncrederea și depresia. Nu pentru că sunt posomorâte, crude, sau fiindcă propun abandonarea speranței, ci pentru că mint. Uneori ele mint luminos, cu cântece vioaie și fluierături voinicești, alteori sunt lacrimogene, cu gemete și justificări – dar ele tot mint. Nu se știe de ce, asemenea cărți nu sunt niciodată arse sau confiscate din biblioteci și nu au existat încă în istoria omenirii cazuri în care minciună să fie aruncată în foc. Poate că totul e o întâmplare, oamenii ori nu au înțeles, ori au crezut. La fel de inutile sunt ele în pădure. Nu este nevoie de ele nicăieri. Probabil că tocmai de aceea sunt atât de multe… Adică nu, nu de aceea, ci pentru că sunt iubite de

oameni… Mulțimea adevărurilor amare mai dragă ne e nouă… {5} Ce? Cine vorbește aici? Of, ăsta eu sunt… Deci, spuneam că încă mai există niște cărți… Ce?

— Mai încet, lasă-l să doarmă…

— Decât să doarmă, mai bine să bea.

— Da' nu mai scârțâi în halul ăsta… Hei, dar ăsta-i Pereț!

— Ce ne pasă nouă de Pereț, mai bine vezi să nu cazi…

— Cam neîngrijit, parcă jalnic…

— Eu nu sunt jalnic, bolborosi Pereț și se trezi.

Înaintea stelajului de vizavi, se găsea o scară de bibliotecă. Pe treapta ei cea mai de sus, stătea Alevtina de la laboratorul foto, iar jos șoferul Birlic ținea scara cu mâinile lui tatuate și se uita în sus.

— Totdeauna a fost agitat, spuse Alevtina, privindu-l pe Pereț. Și probabil că nici n-a cinat. Ar trebui să-l trezim, lasă-l să bea măcar o vodcă. E interesant, oare ce văd în somn astfel de oameni?

— Întreabă-mă ce văd eu în realitate! spuse Birlic, uitându-se în sus.

— Ceva nou? întrebă Alevtina. N-ai mai văzut niciodată până acum?

— Ei, nu, spuse Birlic. Nu pot să spun că e ceva deosebit de nou, dar e ca în filme – și de douăzeci de ori să le vezi și le vezi tot cu plăcere.

Pe a treia treaptă de jos a scării erau niște șnițele mari, pe a patra treaptă stăteau castraveți și portocale curățate de coajă, iar pe a cincea se găsea o sticlă pe jumătate goală și un păhărel din plastic pentru creioane.

— Tu de uitat poți să te uiți, dar ține bine scara, spuse Alevtina și începu să scoată de pe rafturile de sus ale stelajului reviste groase și dosare decolorate. Sufla praful de pe ele, se strâmba, răsfoia paginile și punea de-o parte unele dosare, iar pe altele le punea înapoi la locul lor. Șoferul Birlic fornăi zgomotos.

— Acum ai nevoie și de-acum doi ani? întrebă Alevtina.

— Acum n-am nevoie decât de un singur lucru, răspunse enigmatic Birlic. Uite, stai să-l trezesc pe Pereț.

— Să nu pleci de lângă scară, spuse Alevtina.

— Nu dorm, spuse Pereț. Demult mă uit la voi.

— De acolo nu se vede nimic, spuse Birlic. Dar veniți aici, pan Pereț, aici avem de toate: și femei, și vin, și fructe…

Pereț se ridică, șchiopătând ușor cu piciorul amorțit, se apropie de scară și-și turnă din sticlă.

— Ce-ai visat, Peppy? întrebă de sus Alevtina.

Pereț se uită automat în sus și imediat își coborî privirile.

— Ce-am visat?… Tot felul de prostii… Am discutat cu cărțile.

Bău și luă o felie de portocală.

— Țineți o secundă, pan Pereț, spuse Birlic. Să-mi torn și eu.

— Deci mai ai nevoie de acum doi ani? întrebă Alevtina.

— Păi, cum altfel? spuse Birlic. Își turnă în pahărel și alese un castravete. Și de-acum doi ani, și de-acum trei ani… Întotdeauna am avut nevoie. Totdeauna am avut și fără asta nu pot să trăiesc. Și nimeni nu poate trăi fără asta. Unii au nevoie mai mult, alții – mai puțin… Totdeauna am spus: ce mă tot învățați, ce sunt ăsta sunt… Birlic bău cu poftă și mușcă lacom din castravete. Așa nu se poate trăi, cum o fac eu aici. Mai rabd încă puțin – mai rabd și pe urmă dau o goană cu mașina în pădure și de nu mi-oi prinde eu o sirenă…

Pereț ținea scara și încerca să se gândească la ziua de mâine, iar Birlic deja se așezase pe treapta de jos și începu să povestească din tinerețea lui, cum, împreună cu o gașcă de prieteni, au prins la marginea localității o pereche, pe păcălici l-au bătut și l-au izgonit, iar pe iubita lui au încercat s-o folosească. Era frig, umezeală și, fiind și foarte tineri, nimănui nu i-a ieșit nimic, gagica plângea de frică și unul după altul prietenii lui au lăsat-o în pace și doar el, Birlic, a continuat să se țină după ea prin curțile murdare din dosul caselor, o apuca, înjura și i se părea că acum-acum va reuși, dar tot n-a reușit până când n-au ajuns la casa ei și acolo, în bezna intrării principale, a strivit-o de balustrada de fier și a obținut în sfârșit ceea ce și-a dorit. În varianta lui Birlic, întâmplarea a părut extrem de captivantă și amuzantă.

— Așa că, nu scapă sirenele de mine, spuse Birlic. Ce-i al

meu nu las să-mi scape și nici acum nu voi lăsa să-mi scape. La mine, ce-i în gușă, și-n căpușă – fără minciuni.

Era un brunet cu o față fermecătoare, cu sprâncene stufoase, ochi vioi și gura plină de dinți minunați. Semăna foarte mult cu un italian. Atâta doar că îi puțeau picioarele.

— Dumnezeule, ce-au făcut ăștia aici, spuse Alevtina. Au încurcat toate dosarele. Ia, ține-le deocamdată pe astea.

Ea se aplecă și îi dădu lui Birlic o grămadă de dosare și reviste. Birlic primi teancul, răsfoi câteva pagini, citi mișcându-și buzele, numără dosarele și spuse:

— Mai trebuie două bucăți.

Pereț tot mai ținea scara și se uita la pumnii lui încleștați. Mâine, la ora asta, nu voi mai fi aici, se gândi. Voi sta în cabină alături de Birlic, va fi cald, iar metalul abia va începe să se răcească. Birlic va aprinde farurile, se va așeza cât mai comod, cu cotul stâng pe geam, și va începe să sporovăiască despre politica mondială. Nu-i mai dau voie să pălăvrăgească despre altceva. Lasă-l să oprească la fiecare bodegă, lasă-l să ia pe oricine în drum, ba chiar să se abată din drum ca să lase cuiva vreo motocicletă reparată. Dar nu-l voi lăsa să vorbească decât despre politica mondială. Sau poate că îl voi întreba despre diferitele tipuri de autoturisme. Despre normele de consum ale combustibililor, despre accidente, despre crimele inspectorilor corupți. E un bun povestitor și niciodată nu-ți dai seama dacă minte sau dacă spune adevărul…

Birlic mai trase o dușcă, plescăi, se holbă la picioarele Alevtinei și își continuă povestirile, agitându-se, gesticulând expresiv și izbucnind în hohote de râs încântat. Respectând scrupulos cronologia, își povesti istoria vieții lui sexuale, cum a decurs ea an de an, lună de lună. În perioada foametei, bucătăreasa din lagărul de concentrare unde el se dusese să fure hârtie (bucătăreasa îi tot zicea între timp: „Hai, nu mă lăsa, hai, nu cumva să…”). Fata unui deținut politic din același lagăr (îi era totuna cu cine o face, pentru că era convinsă că oricum va ajunge la crematoriu). Nevasta unui marinar dintr-un oraș portuar – ea încerca astfel să se răzbune pe corditorul de bărbată-su pentru permanentele lui escapade

amoroase. O văduvă bogată, de la care Birlic a trebuit să fugă în toiul nopții doar în izmene, pentru că ea îl voia de bărbat și încerca să-l oblige să vândă narcotice și preparate medicale de rușine. Femeile pe care le transporta când lucra ca șofer de taxi: îi plăteau câte o monedă de la fiecare musafir al lor, iar la sfârșitul nopții îl răsplăteau în natură („. Eu îi spuneam ei: de ce ești așa, la mine nu se gândește nimeni – uite, tu deja cu patru, iar eu până acum cu niciuna…"). Apoi o soție, o fată de cincisprezece ani, pe care a luat-o cu aprobare specială din partea autorităților – ea i-a născut o pereche de gemeni și l-a părăsit în cele din urmă, când el a încercat s-o folosească drept plată pentru prietenii prietenilor unei amante. Femei… Păsările. Târfe. Fluturași. Zdrențe. Cățele.

— Așa că nu sunt deloc un desfrânat, concluzionă el. Sunt pur și simplu un bărbat plin de temperament și nu vreun oarecare impotent lipsit de curaj…

Își termină băutura, înșfăcă dosarele și plecă fără să-și ia rămas-bun, făcând să scârțâie parchetul și fluierând, cocoșându-se în mod ciudat și semănând brusc cu o încrucișare între un păianjen și un neanderthalian. Pereț privi neputincios în urma lui, până când Alevtina spuse:

— Dă-mi mâna, Peppy.

Ea se așeză pe treapta de sus, își așeză mâinile pe umerii lui și sări jos, cu un țipăt ușor. El o prinse de subsuori, o lăsă încet la podea și un timp stătură aproape unul de altul, față în față. Ea rămase cu mâinile pe umerii lui, iar el continua să o țină de subsuori.

— M-au dat afară din hotel, spuse el.

— Știu, spuse ea. Vrei să mergem la mine?

Era bună la suflet și caldă și îl privea liniștită în ochi, deși fără vreo încredere deosebită. Privind-o, îți puteai imagina multe secvențe îmbietoare, calde și dulci și Pereț se uită cu lăcomie la toate aceste imagini, una după alta, și încercă să se închipuie pe el însuși alături de ea, dar simți deodată că, cine știe din ce motiv, nu reușește: în locul său, îl vedea pe Birlic – frumos, obraznic, precis în mișcări și cu picioarele împuțite.

— Mda, nu, mulțumesc, spuse el, luându-și mâinile de pe ea.

Mă descurc eu cumva…

Ea îi întoarse imediat spatele și începu să strângă resturile de mâncare pe o pagină de ziar.

— De ce să te descurci cumva? întrebă ea. Îți pot așterne pe o canapea. Mai tragi un pui de somn până dimineață și atunci mergem să-ți căutăm o cameră. Doar n-o să stai în fiecare noapte la bibliotecă.

— Mulțumesc, spuse Pereț. Numai că mâine plec.

Ea îl privi mirată.

— Pleci? În pădure?

— Nu, acasă…

— Acasă… Ea împacheta încet mâncarea în ziar. Dar tu tot timpul ți-ai dorit să ajungi în pădure, eu însămi te-am auzit.

— Da, vezi tu, eu am vrut… Dar nu m-au lăsat acolo. Și chiar nu știu de ce. Iar la Administrație nu am ce face. Uite că am și stabilit… Mâine mă duce Birlic. Acum e deja ora trei. Mă duc la garaj, mă bag în camionul lui Birlic și îl aștept acolo până dimineață. Așa că nu trebuie să vă îngrijorați…

— Deci, ne vom lua rămas-bun… Sau poate totuși mergem la mine?

— Mulțumesc, însă e mai bine în mașină. Mi-e teamă că n-am să mă pot trezi. Doar știi că Birlic n-o să mă aștepte.

Ieșiră în stradă și porniră spre garaj, ținându-se de mână.

— Înseamnă că nu v-au plăcut poveștile lui Birlic? întrebă ea.

— Nu, răspunse Pereț. Nu mi-au plăcut defel. Nu-mi place când se vorbește despre asta. De ce? E cumva jenant… Și pentru el e jenant, și pentru dumneavoastră e jenant, și pentru mine… Pentru toți. Toate astea sunt prea inutile. Ca o mare plictiseală…

— Toate astea se întâmplă cel mai des din cauza unei mari plictiseli, spuse Alevtina. Și nu trebuie să fiți jenat pentru mine, mie mi-e indiferent. Toate astea sunt pentru mine complet lipsite de interes… Ei, bine, dumneavoastră… Aici. Să ne luăm rămas-bun.

Pereț o pupă, simțind un oarecare regret.

— Mulțumesc, spuse ea, se întoarse și plecă repede în altă

parte. Inexplicabil, Pereț flutură mâna în urma ei.

Intră apoi în garajul luminat de beculețe albastre, păși peste paznicul care sforăia în scaunul lui de automobil, găsi camionul lui Birlic și urcă în cabină. Mirosea a cauciuc, benzină și praf. La parbriz se legăna un Mickey Mouse crăcănat, în postura literei X. E bine, se gândi Pereț, e confortabil. Trebuia să vin aici de la bun început. În jur, stăteau tăcute mașinile, întunecate, goale. Paznicul sforăia zgomotos. Mașinile dormeau, paznicul dormea, toată Administrația dormea. Iar Alevtina se dezbrăca în fața oglinzii din camera sa, lângă patul așternut – un pat dublu, mare, moale și călduros… Nu, nu trebuie să mă gândesc la asta, pentru că dacă în timpul zilei te agasează flecăreala, zgomotul sacadat al „Mercedesurilor", tot haosul activității absurde, iată că acum nu există nici o lichidare, nici o penetrare, nici pază, nici alte prostii sinistre, ci doar o lume somnoroasă deasupra râpei, iluzorie precum toate lumile somnoroase – invizibile, imperceptibile și câtuși de puțin mai reale decât pădurea. Pădurea este acum chiar mult mai reală – ea nu doarme niciodată. Sau poate că doarme și ne vede pe noi toți în vis. Noi suntem somnul pădurii. Somnul atavic. Fantomele rudimentare ale sexualității ei răcite…

Pereț se culcă, se ghemui și își puse sub cap trenciul mototolit. Mickey Mouse se legăna încetișor, atârnat de ață. Văzându-l, fetele exclamau întotdeauna: „Ah, ce frumușel e!", iar șoferul Birlic răspundea: „Ce-i în vitrină și-n magazin". Schimbătorul de viteze îl incomodă și Pereț nu știa cum să-l îndepărteze și nici dacă poate fi îndepărtat. Poate că dacă-i schimbă poziția, mașina va porni – mai întâi ușor, apoi tot mai rapid, direct spre paznicul adormit, în timp ce Pereț va începe să se agite prin cabină, să apese pe tot ce-i cade sub mâini și picioare, iar paznicul va fi tot mai aproape și iată că deja i se vede gura întredeschisă. Sforăitoare. Apoi mașina ar fi sărit, s-ar fi întors brusc și ar fi izbit peretele garajului, iar prin spărtură ar fi apărut cerul albastru…

Pereț se trezi și văzu că deja e dimineață. Mecanicii fumau lângă ușile larg deschise ale garajului și prin ele se vedea piața

din fața acestuia, galbenă de soare. Era ora șapte. Pereț se așeză, își frecă fața și se privi în oglinda retrovizoare. Ar fi trebuit să mă bărbieresc, se gândi Pereț, dar nu ieși din mașină. Birlic încă nu ajunsese și trebuia să-l aștepte aici, chiar în acest loc, fiindcă se știe că toți șoferii sunt uituci și întotdeauna pleacă fără el. Sunt două reguli de comportament cu șoferii: în primul rând, să nu ieși niciodată din mașină dacă poți răbda și aștepta; în al doilea rând, să nu-l contrazici niciodată pe șoferul care te transportă. În cazuri extreme, să te prefaci că dormi.

Mecanicii de la intrare aruncară chiștoacele, le striviră grijulii cu vârfurile bocancilor și intrară în garaj. Pereț nu-l cunoștea pe unul dintre ei, iar al doilea a reieșit că nici măcar nu era mecanic, ci manager. Trecură pe lângă camionul lui Birlic, dar managerul se opri lângă cabină, își sprijini mâna pe aripă și, nu se știe de ce, se uită sub camion. Apoi Pereț îl auzi pe manager cum dădea ordine: „Hai, mișcă-te, dă-mi un cric.” „De unde să-l iau?” întrebă mecanicul necunoscut. „.! spuse liniștit managerul. Vezi sub scaun.” „De unde era să știu, spuse iritat mecanicul. Doar v-am avertizat că sunt ospătar…” Pentru câteva clipe a fost liniște, apoi ușa de pe partea șoferului se deschise și apăru fața încruntată și supărată a mecanicului-ospătar. Se uită la Pereț, cercetă din priviri cabina, apoi, ciudat lucru, trase de volan și își vârî ambele mâini sub scaun și începu să cotrobăie zgomotos pe acolo.

— Oare ăsta să fie cricul? întrebă el în șoaptă.

— N-nu, spuse Pereț. Asta cred că e o cheie franceză.

Mecanicul apropie cheia franceză de ochi, o examină cu atenție, țuguindu-și buzele, o puse pe scara autovehiculului și iarăși își băgă mâinile sub scaun.

— Asta? întrebă el.

— Nu, spuse Pereț. La asta pot să vă răspund cu exactitate. Asta e o mașină de calculat. Cricurile sunt altfel.

Mecanicul-ospătar cerceta mașina de calcul, încrețindu-și fruntea îngustă.

— Și cum sunt? întrebă el.

— Ei, bine… Așa, ca un băț de fier… Sunt de mai multe

feluri. Au un mâner mobil…

— Păi, uite, și asta are un mâner. Ca la casele de bani…

— Nu, au cu totul altfel de mâner.

— Și dacă-l învârt pe ăsta, ce-o să fie?

Pereț era complet încurcat. Mecanicul așteptă o clipă, puse mașina pe treapta scării și se băgă din nou sub scaun.

— Atunci poate-i ăsta?

— Mă rog, poate. E foarte asemănător. Numai că acolo ar trebui să mai fie și un cârlig de fier. Gros.

Mecanicul găsi și cârligul. Îl cântări în palmă și spuse: „Bine. Pentru început i-l duc pe ăsta.”, apoi plecă, lăsând ușa deschisă. Pereț își aprinse o țigară. Undeva în spate se auzi un zornăit metalic, acompaniat de o ceartă. Camionul începu să duduie și să tremure.

Birlic tot nu apăruse, dar Pereț nu se impacientă, își imagină cum vor parcurge strada principală a Administrației și cum nimeni nu se va uita la ei. Apoi vor coti pe drumul de țară, trăgând în urma lor un nor de praf galben, soarele se va ridica tot mai sus în dreapta și va începe cât de curând să dogorească, iar ei vor ieși de pe drumul rural în șosea – lungă, dreaptă, strălucitoare și plictisitoare – în timp ce la orizont se va prelinge mirajul asemănător unor bălți mari și sclipitoare…

Mecanicul trecu din nou pe lângă cabină, rostogolind înaintea lui o roată masivă. Roata prinse viteză pe pardoseala betonată și era evident faptul că mecanicul încearcă s-o oprească și s-o proptească de perete. Roata se răsuci doar puțin și se rostogoli greoaie în curte, iar mecanicul fugi stângaci după ea, rămânând tot mai mult în urmă. Apoi dispărură din raza lui vizuală și în curte se auzi țipătul disperat al mecanicului. Se auziră tropăiturile mai multor picioare și pe lângă poartă trecură în fugă oameni care răcneau: „Prinde-o! Ocolește-o prin dreapta!”

Pereț observă că mașina nu stătea la fel de drept că mai înainte și scoase capul din cabină. Managerul meșterea ceva lângă roata din spate.

— Bună dimineața, spuse Pereț. Dumneavoastră ce…?

— A, Pereț dragă! strigă bucuros managerul, fără a se

întrerupe din treabă. Dar stai acolo, stai, nu ieși! Nu ne deranjezi deloc. S-a înțepenit, mizeria naibii… Uite, unul a ieșit ușor, dar al doilea s-a înțepenit…

— Cum adică s-a înțepenit? S-a stricat ceva?

— Nu cred, spuse managerul, îndreptându-se de spate și ștergându-și fruntea cu dosul palmei în care ținea cheia. Probabil că doar a ruginit puțin. Stai, că acum îl fac… Și-apoi punem de-un șah… Ce zici?

— O partidă de șah? spuse Pereț. Dar Birlic unde e?

— Birlic? adică Asul? Asul nostru e acum laborant principal. A fost trimis în pădure. Asul nu mai lucrează la noi. Dar ce nevoie ai de el?

— Deci așa…, spuse încet Pereț. Am crezut doar că… Deschise ușa și sări pe platforma betonată.

— Nu trebuie să vă neliniștiți, spuse managerul. Ați fi putut rămâne acolo, nu ne stăteați în drum.

— Păi, de ce să mai stau? spuse Pereț. Mașina asta nu mai pleacă nicăieri, nu?

— Nu, nu mai pleacă. Fără roți nu poate, iar roțile trebuie să le dăm jos… Ia, uite, băi, cum s-a înțepenit! Ah, să te… În fine, las' că îl scoate mecanicii. Noi mai bine să mergem să punem piesele.

Îl luă de braț pe Pereț și îl duse în biroul lui. Se așezară la masă, managerul împinse de-o parte un maldăr de hârtii, aranjă tabla de șah și deconectă telefonul.

— Jucăm cu ceas? întrebă el.

— Chiar nu știu, spuse Pereț.

În birou era penumbră și rece, fumul albastru de tutun plutea printre dulapuri precum niște alge gelatinoase, iar managerul – plin de negi, umflat și împestrițat cu pete multicolore – deschise scoica lăcuită a tablei de șah precum o caracatiță gigantică cu două tentacule păroase și începu să scoată grijuliu măruntaiele ei lemnoase. Ochii lui rotunzi luceau întunecați: dreptul, cel artificial, stătea mereu direcționat spre tavan, iar stângul, viu ca un mercur prăfuit, se rostogolea liber în orbită, privind când spre Pereț, când spre ușă, când spre tablă.

— Cu ceas, se hotărî în fine managerul. Scoase ceasul din dulap, îl întoarse și apăsând pe buton făcu prima mișcare.

Soarele se înălța. În curte se auzeau strigăte: „Ocolește-o prin dreapta!” La ora opt, aflat într-o poziție grea, managerul căzu pe gânduri și ceru pe neașteptate un mic dejun pentru două persoane. Autovehiculele ieșeau asurzitor din garaj. Managerul pierdu prima partidă și o propuse pe a doua. Au dejunat copios: au băut câte două sticle cu kefir și au mâncat câte un șnițel uscat. Managerul pierdu și a doua partidă, îl privi plin de admirație și devotament cu ochiul viu pe Pereț și propuse o a treia. Juca tot timpul unul și același gambit al reginei, fără a se abate cu nici o mutare de la varianta necâștigătoare pe care o alesese odată pentru totdeauna. Parcă ar fi lucrat perfect pentru înfrângerea sa și Pereț muta piesele complet automat, simțindu-se ca o mașină de antrenament: nici în el, nici în lume nu mai exista nimic altceva în afară de tablă de șah, butonul ceasului și un program de acțiune stabilit cu fermitate.

La nouă fără cinci, amplificatorul transmisiunilor interne grohăi și anunță cu o voce asexuată: „Toți lucrătorii Administrației să stea lângă telefoane. Se așteaptă comunicarea Directorului către angajați.” Managerul deveni extrem de serios, cuplă telefonul, ridică receptorul și îl duse la ureche. Acum amândoi ochii îi erau îndreptați spre tavan. „Eu pot să plec?” întrebă Pereț. Managerul se încruntă îngrozitor, își apăsă arătătorul pe buze și apoi flutură cu mâna spre Pereț. În receptorul telefonului se auzea deja un orăcăit. Pereț ieși în vârful picioarelor.

În garaj era multă lume. Fețele tuturor erau severe, grave, ba chiar solemne. Nimeni nu lucra, toți țineau la ureche receptoarele telefoanelor. Doar în curtea puternic luminată de soare ospătarul-mecanic alerga după roată: transpirat, congestionat, răvășit, gâfâind răgușit. Se petrecea ceva foarte important. Nu se mai poate așa, se gândi Pereț, nu se mai poate. Eu nu mă bag niciodată, eu nu știu nimic niciodată: poate aici e toată nenorocirea; poate că, într-adevăr, totul e just, iar eu nu știu ce și cum, și tocmai de aceea rămân întruna

pe dinafară.

Intră în cea mai apropiată cabină telefonică automată, smulse receptorul, ascultă cu atenție încordată, dar nu auzi decât tonul de ocupat. Atunci simți brusc o teamă, un neastâmpăr primejdios, că el iar a întârziat undeva, că undeva iar se dă ceva la toți și că el, ca întotdeauna, iar va rămâne fără. Sărind peste șanțuri și gropi, traversă șantierul, se feri de gardianul înarmat cu un pistol într-o mână și cu receptorul în cealaltă și care îi barase drumul și cu ajutorul unei scări mobile se cățăra pe un zid parțial construit. Reuși să zărească prin toate ferestrele oameni încremeniți și ascultând concentrați receptoarele telefoanelor, apoi îi ajunse la urechi un sunet strident, urmat imediat în spate de trosnetul unei împușcături de revolver, și atunci sări jos în grămada de gunoi și fugi spre intrarea de serviciu. Ușa era încuiată. Trase de câteva ori de clanță și aceasta se rupse, îl aruncă într-o parte și se gândi pentru o clipă ce să facă în continuare. Alături de ușă era o ferestruică îngustă deschisă și el se strecură prin ea, murdărindu-se de praf și rupându-și unghiile de la degete.

Nimeri într-o cameră cu două mese. La o masă stătea Meșterilă lipit de receptor. Avea fața ca de piatră, cu ochii închiși. Ținea receptorul la ureche cu umărul și scria ceva repede cu creionul într-o agendă. A doua masă era liberă și pe ea se afla un telefon. Pereț înșfăcă receptorul și începu să asculte.

Un foșnet. Trosnituri. O voce necunoscută, pițigăiată: „Administrația poate conduce real doar pe bucățica neînsemnată de teritoriu din oceanul pădurii care scaldă continentul. Nu există un sens al vieții și nici vreun sens al acțiunilor. Noi putem extrem de mult, dar până acum noi tot nu am înțeles ce ne este într-adevăr necesar din tot ceea ce putem face. Ea nici nu se împotrivește, ea pur și simplu nu observă. Dacă o acțiune v-a creat plăcere – atunci e bine, iar dacă nu v-a creat – înseamnă că a fost în zadar…” Iarăși foșnete și trosnituri.„…Ne împotrivim cu milioane de cai-putere, cu zeci de land-rovere, cu dirijabile și elicoptere, cu știința medicală și cu cea mai tare teorie logistică din lume. La

Administrație sunt cel puțin două mari neajunsuri. În prezent, acțiuni de genul acesta pot avea comunicări criptate îndepărtate în numele lui Herostratus, pentru ca el să rămână prietenul nostru cel mai drag. Ea este complet incapabilă să creeze ceva, fără a distruge autoritatea și nerecunoștința…” Șuierături, fluierături și zgomote asemănătoare unei tuse sfâșietoare.”…Ea iubește foarte mult așa-zisele rezolvări simple, bibliotecile, legăturile interne, hărțile geografice și de tot felul. Oamenilor nu le plac drumurile pe care ea le consideră cele mai scurte cu scopul de a se gândi dintr-odată la sensul vieții pentru toți oamenii. Angajații stau și-și bălăngăne picioarele deasupra râpei, fiecare la locul lui, se îmbrâncesc, spun glume și tot aruncă pietricele și fiecare se străduie să le arunce pe cele mai grele, în timp ce consumul de kefir nu ajută nici la semănatul, nici la dezrădăcinatul și nici la conspirația în măsura cuvenită împotriva pădurii. Mi-e teamă că noi n-am înțeles practic ce dorim, iar nervii, la urma urmei, trebuie și ei să fie antrenați așa cum se antrenează capacitatea de percepție, iar rațiunea nu roșește și nu se chinuie cu mustrări de conștiință din moment ce o întrebare pusă corect se poate transforma dintr-una științifică într-una morală. Rațiunea este falsă, este alunecoasă, nestatornică și schimbătoare. Dar cineva trebuie doar să se enerveze, să nu mai povestească legende și să se pregătească minuțios pentru o ieșire de probă. Mâine am să vă primesc și am să văd cum v-ați pregătit. Douăzeci și două zero-zero – alarmă radiologică și cutremur, optsprezece zero-zero – întâlnire la mine în cabinet cu tot personalul de gardă liber, cum s-ar spune, pe covor, douăzeci și patru zero-zero – evacuarea generală.

Un sunet de apă curgătoare se auzi în receptor. Apoi se așternu liniștea și Pereț observă că Meșterilă îl privește cu ochi severi și acuzatori.

— Ce tot vorbește? întrebă în șoaptă Pereț. Nu pricep nimic.

— Și nu este de mirare, spuse Meșterilă pe un ton glacial. Ați luat un receptor care nu vă aparține.

El își coborî privirile, notă ceva în agendă și continuă:

— De fapt, este o încălcare absolut inadmisibilă a regulilor.

Insist să puneți receptorul în furcă și să plecați. În caz contrar, voi apela la persoane oficiale.

— Bine, spuse Pereț. Plec. Dar receptorul meu unde este? Ăsta nu-i al meu! Atunci unde-i al meu?

Meșterilă nu răspunse. Ochii lui se închiseră încă o dată, iar el își lipi iarăși receptorul de ureche. Orăcăitul se auzea până la Pereț.

— Te întreb, unde-i receptorul meu? strigă Pereț. Acum nu mai auzea nimic. Un fâșâit, niște trosnituri, urmate de beep-ul rapid al încheierii apelului. Atunci aruncă receptorul și fugi în coridor. Deschidea larg ușile camerelor și pretutindeni vedea chipuri cunoscute și necunoscute. Unii stăteau așezați sau în picioare, înlemniți, absolut imobili, ca niște statui de ceară cu ochii de sticlă; alții umblau din colț în colț, pășind peste firul de telefon pe care îl târau în urma lor; alții scriau neliniștiți în caiete groase, pe petice de hârtie sau chiar pe margini de ziar. Și fiecare dintre ei ținea strâns la ureche receptorul, de parcă le-ar fi fost teamă să nu care cumva să le scape vreun cuvânt. Nu erau telefoane libere. Pereț încercă să ia unul de la un angajat încremenit și căzut în transă – un tânăr în salopetă de muncitor dar acesta învie imediat, țipă ascuțit și începu să dea din copite, și atunci ceilalți porniră să bombăne și să gesticuleze, iar cineva urlă isteric: „Rușine! Chemați paza!”

— Unde-i receptorul meu? strigă Pereț. Sunt și eu un om ca și voi, am și eu dreptul să știu! Vreau și eu să ascult! Dați-mi receptorul meu!

L-au îmbrâncit afară și au încuiat ușile în urma lui. A ajuns până la ultimul etaj, unde la intrarea în pod, lângă secția de mecanică a liftului, altfel veșnic nefuncțional, doi mecanici de gardă stăteau la o măsuță și jucau ritzi-pitzi. Pereț se propti de perete, gâfâind. Mecanicii se uitară la el, îi zâmbiră absent și se aplecară iarăși asupra hârtiei.

— Nici voi nu aveți un receptor personal? întrebă Pereț.

— Avem, spuse unul dintre mecanici Cum să n-avem? N-am ajuns chiar până acolo!

— Și de ce nu ascultați?

— Eh, nu se poate auzi nimic, ce să asculți?

— De ce nu se aude?

— Pentru că am tăiat firele.

Pereț își șterse cu batista mototolită fața și gâtul, mai zăbovi puțin până când unul dintre mecanici învinse și coborî pe scări. Pe coridoare era agitație. Ușile erau deschise larg și angajații ieșeau să fumeze. Zumzet de voci agitate, surescitate și însuflețite. „Vă spun la sigur: înghețata Eschimo a fost inventată de eschimoși. Ce? Păi, în fine, am citit într-o carte… Chiar nu auziți și singuri asonanța? Es-chi-mos. Es-chi-mo. Ce?" „Am văzut în catalogul Hiver: o sută cincizeci de mii de franci și asta în anul cincizeci și șase. Vă imaginați cât costă astăzi?" „Ce ciudate și țigările. Se spune că acum nu mai pun deloc tutun în țigări, ci iau o hârtie specială, o mărunțesc și o îmbibă cu nicotină…" „Și de la tomate poate apărea cancerul. De la tomate, de la pipă, de la ouă, de la mănușile de mătase…" „Cum ați dormit? Imaginați-vă, n-am putut să dorm toată noaptea: soneta aia a bubuit neîncetat. Auziți? Și uite-așa toată noaptea… Salut, Pereț! se zvonea c-ai fi plecat… Bravo, bine că ai rămas…" „. Au găsit, în sfârșit, hoțul, mai țineți minte cum tot dispăreau lucruri? S-a dovedit a fi discobolul din parc – știți statuia de lângă fântână? Ba încă are scris ceva obscen pe piciorul lui…" „Peppy, fii de gașcă și dă-mi cinci monezi până la leafa, adică până mâine…" „Iar el nu i-a făcut curte. Ea singură s-a aruncat în brațele lui. De față cu soțul ei. Nu-ți vine să crezi, dar am văzut cu ochii mei…"

Pereț coborî la cabinetul lui, îl salută pe Kim și se spălă. Kim nu lucra. Stătea liniștit, cu mâinile așezate pe masă, și privea peretele de faianță. Pereț trase husa de pe „Mercedes", băgă ștecherul în priză și se uită în așteptare spre Kim.

— Astăzi nu se poate lucra, spuse Kim. Un dobitoc umblă și repară tot. Acum stau și nu știu ce să fac.

În acel moment Pereț observă un bilețel pe masa lui. „În atenția lui Pereț. Vă aducem la cunoștință că telefonul dumneavoastră se află în cabinetul 771." Semnătură indescifrabilă. Pereț oftă.

— N-ai motive să oftezi, spuse Kim. Trebuie să vii la servici la timp.

— Păi, n-am știut. Am avut intenția să plec astăzi.

— Ești singurul vinovat, spuse Kim sec.

— Totuși am ascultat puțin. Și știi, Kim, n-am priceput o iotă. De ce?

— A ascultat puțin! Ești un prost. Un idiot. Ai scăpat așa un prilej că nici nu mai vreau să vorbesc cu tine. Acum trebuie să-ți fac cunoștință cu directorul. Pur și simplu din milă.

— Să-mi faci cunoștință, spuse Pereț. Să știi, continuă el, câteodată am avut impresia că parcă înțeleg câte ceva, niște frânturi de idei, după mine foarte interesante, însă uite că acum încerc să-mi aduc aminte și… Nimic.

— Și al cui era telefonul?

— Nu știu. Era acolo unde stă Meșterilă.

— A-ha! Corect, ea naște acum. Are ghinion Meșterilă. Cum își ia o nouă colaboratoare, ea mai lucrează la el vreo jumătate de an și naște… Da, Peppy, ai nimerit receptorul unei femei. Așa că nici nu știu cum aș putea să te ajut… De fapt, nimeni nu ia receptoarele la rând să le asculte, iar femeile, probabil la fel. În fond, directorul se adresează tuturor instantaneu, dar în același timp și fiecăruia separat. Înțelegi?

— Mă tem că…

— Eu, de exemplu, îți recomand să asculți astfel. Să desfășori cuvântarea directorului într-un singur rând, să ignori semnele de punctuație și să alegi cuvintele în mod aleator de parcă ai arunca în gând niște piese de domino. Atunci, dacă jumătățile pieselor coincid, cuvântul se acceptă și se scrie pe o foaie separată. Dacă nu coincid – cuvântul se abandonează temporar, dar rămâne în rând. Acolo mai sunt și unele finețuri legate de ritmicitatea vocalelor și consoanelor, însă acest lucru este deja un efect de gradul doi. Înțelegi?

— Nu, răspunse Pereț. Adică da. Păcat că n-am știut această metodă. Și ce a spus el astăzi?

— Asta nu este singura metodă. Există, de exemplu, și metoda spiralei cu pași variabili. Această metodă este destul de primitivă, însă dacă se au în vedere doar probleme economico-gospodărești, atunci ea este foarte plăcută pentru

că este simplă. Mai există și metoda Stevenson-Zade, dar ea necesită dispozitive electronice… Așa că, una peste alta, cea mai bună este metoda domino, iar în cazuri particulare, când vocabularul este specializat și restrâns – metoda spiralei.

— Mulțumesc. Dar despre ce a vorbit astăzi directorul?

— Ce înseamnă „despre ce”?

— Cum adică?… Păi… Despre ce? Păi, ce… A spus.

— Cui?

— Cui? Ție, să zicem.

— Din păcate, nu pot să-ți spun nimic despre asta. Este un material secret, iar tu, Peppy, ești totuși un colaborator extern. Așa că nu fi supărat.

— Nu, nu sunt supărat. Numai că aș fi vrut să știu… El vorbea ceva despre pădure, despre libertatea voinței… Eu, deunăzi, aruncam pietricele în râpă, doar așa, fără nici un scop, iar el a vorbit ceva și despre asta.

— Tu să nu-mi spui nimic, se enervă Kim. Asta nu mă privește. De altfel, nici pe tine nu te privește dacă nu era receptorul tău.

— Nu, stai puțin. A vorbit ceva și despre pădure.

— Păi, firește. Niciodată nu vorbește despre altceva. Și hai să închidem această discuție. Povestește-mi mai bine cum ai vrut să pleci.

Pereț povesti.

— Păcat că îl învingi mereu, spuse gânditor Kim.

— Nu pot să fac nimic în privința asta. Doar sunt un șahist redutabil și el nu e decât un amator… Și-apoi, el joacă oarecum straniu…

— N-are importanță. Eu în locul tău m-aș gândi mai bine. De altfel, în ultima vreme nu prea mai îmi placi… Anonimele se referă numai la tine… Știi ce, mâine am să-ți aranjez o întâlnire cu directorul. Să mergi la el și să-i explici hotărât. Eu cred că-ți va permite. Dar să ai grijă să subliniezi că ești lingvist, filolog, că ai nimerit aici cu totul întâmplător și să mai menționezi, în treacăt, că ai vrut foarte mult să ajungi în pădure și că acum te-ai răzgândit pentru că te consideri un incompetent.

— Bine.

Au tăcut. Pereț se imagină față-n față cu directorul și se îngrozi. Metoda dominoului, se gândi el. Stevenson-Zade…

— Și lucrul cel mai important este să nu te jenezi să plângi, spuse Kim. Tare mult îi place asta.

Pereț se ridică și traversă emoționat camera.

— Doamne, spuse el. Măcar de-aș ști cum arată. Cum este el?

— Cum este el? Mic de statură și roșcovan…

— Meșterilă spunea că e ditamai gigantul.

— Meșterilă e un tâmpit. Un lăudăros și un mincinos. Directorul este un om roșcovan, plinuț și are o cicatrice mică pe obrazul drept. Merge ușor crăcănat, ca un marinar. De altfel, chiar e un fost marinar.

— Iar Birlic spune că este uscățiv și poartă plete pentru că îi lipsește o ureche.

— Birlic ăsta, cine mai e?

— Un șofer, doar ți-am mai povestit.

Kim râse veninos.

— De unde poate să știe toate astea șoferul Birlic? ascultă, Peppy, nu poți să fii atât de credul.

— Birlic spune că a fost șofer la el și că l-a văzut de câteva ori.

— Ei, și ce dacă? Probabil că minte. Eu am fost secretarul lui și nu l-am văzut niciodată.

— Pe cine?

— Pe director. Am fost mult timp la el ca secretar, până mi-am terminat doctoratul.

— Și nu l-ai văzut niciodată?

— Păi, normal! Crezi că-i atât de simplu?

— Stai puțin, atunci de unde știi că este roșcovan și toate celelalte?

Kim clătină din cap.

— Peppy, spuse el tandru. Sufletelule! Nimeni n-a văzut vreodată atomul de hidrogen, dar toți știu că are un înveliș electronic cu caracteristici bine stabilite și un nucleu care are, în cazul cel mai simplu, un singur proton.

— Asta-i adevărat, spuse Pereț stors de vlagă. Simțea că

obosise. Va să zică, mâine îl voi vedea?

— Nu, întreabă-mă ceva mai simplu, spuse Kim. Eu îți aranjez întâlnirea, asta îți pot garanta. Dar ce-ai să vezi acolo și pe cine – asta nu mai știu. Și ce-ai să auzi acolo – iarăși nu știu. Doar nu mă întrebi dacă te va lăsa directorul sau nu să pleci și foarte bine faci. E clar că n-am de unde să știu, nu-i așa?

— Astea sunt totuși lucruri diferite, spuse Pereț.

— Sunt aceleași, Peppy, spuse Kim. Te asigur că sunt aceleași.

— Probabil că îți par cam greu de cap, spuse întristat Pereț.

— Un pic ești.

— Pur și simplu, astăzi n-am dormit bine.

— Ba nu. Ești doar nepractic. Și de ce ai dormit prost, că veni vorba?

Pereț povesti. Și se sperie. Fața binevoitoare a lui Kim se congestionă brusc, părul i se zburli. Kim urlă, înșfăcă receptorul telefonului, formă turbat un număr de telefon și zbieră:

— Comandante? Ce înseamnă asta, comandante? cum ați îndrăznit să-l evacuați pe Pereț? Gu-u-rra! Nu v-am întrebat ce i-a expirat. V-am întrebat cum ați îndrăznit să-l evacuați pe Pereț? Ce-e? Gur-ra! Să nu îndrăzniți! Ce-e? Palavre, prostii! Gur-ra! Vă fac bucăți! cu tot cu Claudius-Octavian al vostru! O să-mi spălați WC-urile, o să vă arunc în pădure în douăzeci și patru de ore, în șaizeci de minute! Ce-e? Așa… Așa… Ce-e? Așa… Corect. Asta-i altă discuție. Și așternuturile cele mai bune… Asta-i treaba voastră! Chiar și pe stradă… Ce-e? Bine. Fie. Fie. Mulțumesc. Mă scuzați pentru deranj… Păi, normal… Mulțumesc frumos. La revedere.

Puse receptorul în furcă.

— Totul e în regulă, spuse Kim. E un om totuși minunat. Du-te și te odihnește. O să locuiești la el în apartament, iar el, împreună cu familia lui, se va duce la fosta lui cameră, altfel, din păcate, nu poate face altceva… Și să nu te împotrivești, te implor, să nu protestezi, asta nu e deloc treaba noastră. El singur a decis asta. Du-te, du-te, este un ordin. O să te sun în

privința directorului.

Pereț ieși în stradă clătinându-se, mai stătu câteva clipe, mijind ochii din cauza soarelui și se duse în parc să-și caute geamantanul. Nu-l găsi imediat pentru că geamantanul era ținut de mâna musculoasă din ghips a discobolului-hoț de lângă fântână și care avea pe șoldul stâng o inscripție obscenă. De fapt, inscripția nu era chiar atât de obscenă. Acolo, stătea scris cu creionul chimic: FETELOR, FERIȚI-VĂ DE SIFILIS.

Capitolul patru.

Candid plecase cu noaptea-n cap ca să se poată întoarce la prânz. Erau vreo zece kilometri până la Noua Colonie, drumul era cunoscut, bine bătătorit, plin de golurile unde fusese presărat iarbatakul. Se considera că nu este periculos să străbați acest drum. În dreapta și în stânga, se întindeau mlaștini calde și abisale, din apa ruginită și puturoasă ieșeau ramuri negre și putrezite și se ridicau pălăriile gigantice și lipicioase ale ciupercilor de mlaștină ca niște cupole rotunde și strălucitoare, iar câteodată apăreau aproape de drum sălașurile părăsite și strivite ale păianjenilor de apă. De pe drum era greu de observat ce se petrecea pe mlaștini: din împletitura coroanelor lemnoase de deasupra capului atârnau și coborau până în mlaștini rădăcinile grăbite ale miriadelor de coloane verzi și groase, de funii și fire mișcătoare precum un păienjeniș – un zid de verdeață lacomă și obraznică, stând precum o ceață ce ascunde totul în afară de mirosuri și sunete. Din când în când, ceva se rupea în penumbra galben-verzuie și cădea cu un zgomot prelung, cu un plescăit uleios și dens, mlaștina ofta, gâlgâia, plescăia și iarăși se așternea liniștea, pentru ca, un minut mai târziu, duhoarea venită din burta abisului deranjată să invadeze drumul prin perdeaua verde. Se spunea că nimeni nu putea trece peste aceste locuri fără fund, doar mortăciunile puteau merge peste tot, că de-aia și erau mortăciuni – mlaștina nu le înghițea. Candid își rupse un ciomag pentru orice eventualitate, nu pentru că i-ar fi fost frică de mortăciuni, care de regulă nu erau periculoase pentru un bărbat, ci pentru că se răspândiseră diferite zvonuri despre viața de pădure și mlaștină, iar unele dintre ele, deși stupide,

ar fi putut fi adevărate. Se îndepărtase de sat cam cu cinci sute de pași, când îl ajunse din urmă Nhava. El se opri.

— De ce-ai plecat fără mine? întrebă Nhava, gâfâind ușor. Ți-am mai spus doar că plec cu tine. Eu nu rămân singură în acest sat, n-am ce să fac acolo singură, acolo nimeni nu mă iubește, iar tu ești soțul meu, trebuie să mă iei cu tine și nu înseamnă nimic faptul că nu avem copii, oricum tu ești soțul meu și eu sunt soția ta, iar copiii vor veni și ei… Pur și simplu, îți spun cinstit, deocamdată nu vreau copii, nu mi-e clar pentru ce sunt ei și ce să facem noi cu ei… Și nu contează ce spune starostele sau moșneagul tău, la noi în sat era cu totul altfel: cine vrea – are copii, cine nu – nu…

— Ia întoarce-te acasă, spuse Candid. De unde ai mai scos-o că plec? mă duc doar până la Noua Colonie și voi fi înapoi acasă la prânz…

— Atunci e bine. Atunci de-aia și merg cu tine ca să ne întoarcem împreună la prânz, mâncarea este gata de ieri și așa am ascuns-o, că nici măcar moșneagul tău nu o s-o găsească…

Candid își continuă drumul. Nu avea rost s-o contrazică, las-o să vină. El chiar se și înveseli, îi veni cheful să se încaiere cu cineva, să mai agite în aer ciomagul, să-și verse pe cineva furia, tristețea și neputința strânsă de atâția ani. Pe hoți. Sau pe mortăciuni – care era diferența? Las' să meargă fata. În plus, îmi mai e și nevastă și nu vrea copii. Își luă un avânt serios și izbi cu ciomagul un buștean mucegăit de la marginea drumului și aproape că se dezechilibră când bușteanul se risipi în putregaiuri mărunte și ciomagul trecu prin el ca printr-o umbră. Niște animăluțe cenușii și sprintene săriră în toate părțile și, gâlgâind, dispărură în apa întunecată.

Nhava țopăia alături, când fugind înainte, când rămânând în urmă. Din când în când, îl lua cu amândouă mâinile de braț pe Candid și se atârna de el, foarte mulțumită. Vorbea despre mâncarea pe care atât de bine o ascunsese de moșneag, despre faptul că merindele ar fi putut fi mâncate de furnicile sălbatice dacă ea nu ar fi făcut în așa fel încât furnicile să nu poată ajunge în viața lor la ele și despre altele: că fusese trezită de o muscă dăunătoare, că ieri, când era pe cale să adoarmă, el,

Mâlcul, deja sforăia și mormăia în somn niște cuvinte de neînțeles și de unde știi tu asemenea cuvinte, Mâlcule, pur și simplu e de mirare pentru că nimeni la noi în sat nu știe asemenea cuvinte, numai tu le știi și întotdeauna le-ai știut chiar și atunci când ai fost complet bolnav și tot le știai…

Candid asculta și nu ascultă, obișnuitul zumzet plictisitor reverberă în creierul lui, mergea și se gândea resemnat, în multe cuvinte, de ce nu se poate gândi la nimic, poate din cauza vaccinurilor nesfârșite cu care se ocupau în sat atunci când nu se țineau de pălăvrăgeli sau poate încă dintr-o altă cauză… Poate că își spune cuvântul somnolența, și tocmai că nu cea primitivă, ci aceea a modului de viață vegetal pe care îl ducea din timpuri imemoriale, de când elicopterul aflat în viteză maximă s-a lovit de un obstacol invizibil, s-a răsucit, și-a rupt elicele și s-a prăbușit ca un bolovan în mlaștină… Se pare că atunci am fost aruncat din cabină, se gândi el. Atunci am fost aruncat din cabină, se gândi el pentru a mia oară. M-am lovit cu capul de ceva, așa că nici nu mi-am mai putut reveni… Și dacă n-aș fi fost aruncat, m-aș fi înecat atunci în mlaștină împreună cu aparatul de zbor, așa că asta încă e bine că am fost aruncat… Îl fulgeră un gând că totul este o concluzie și se bucură; i se părea că demult își pierduse capacitatea de a concluziona și că nu putea să spună decât un singur lucru: poimâine, poimâine…

El o privi pe Nhava. Fata era agățată de mâna lui stângă, se uita de jos în sus și povestea entuziastă:

— Aici s-au adunat toți grămadă și s-a făcut foarte cald, tu știi doar cât de fierbinți sunt ei, iar în aceea noapte luna lipsea cu desăvârșire. Atunci mama a început să mă împingă încetișor, iar eu m-am târât în patru labe printre picioarele tuturor și de atunci n-am mai văzut-o pe mama…

— Nhava, spuse Candid. Iar îmi povestești întâmplarea asta. Mi-ai povestit-o deja de două sute de ori.

— Și ce dacă? se miră Nhava. Ești ciudat, Mâlcule. Ce-aș putea să-ți mai povestesc? Nu-mi mai amintesc și nu mai știu nimic altceva. Doar n-o să-ți povestesc cum am săpat noi împreună un beci săptămâna trecută, că doar ai văzut și

singur asta. Dacă aș fi săpat beciul cu altcineva, de exemplu, cu Șchiopul sau cu Vorbărețul…

Ea se învioră brusc:

— Auzi, Mâlcule, să știi că asta e chiar interesant. Povestește-mi cum am săpat noi împreună beciul. Mie nu mi-a povestit nimeni nimic despre asta pentru că nimeni altcineva nu a văzut…

Candid deveni din nou neatent. Tufișuri galbene-verzui pluteau pe partea cealaltă, clătinându-se ușor, o creatură fornăi și răsuflă adânc în apă, un roi de gândaci moi și albicioși din care se prepară o spirtoasă tare trecu cu un zumzăit subțire, iar drumul de sub picioare devenea când moale din cauza ierbii înalte, când tare din pricina pietrișului și sfărâmăturilor de piatră. Pete galbene, gri și verzui – privirea nu avea de ce să se agațe și nu era nimic de care să-ți amintești. Apoi drumul coti brusc la stânga, Candid mai înaintă câțiva pași și se opri, tresărind. Nhava amuți la jumătatea unui cuvânt. Pe drum zăcea o mortăciune mare, cu capul în mlaștină. Mâinile și picioarele creaturii erau desfăcute și contorsionate oribil și era complet nemișcată. Mortăciunea era lividă și zăcea întinsă pe iarba mototolită și îngălbenită de căldură și se vedea chiar de la depărtare cât de groaznic fusese bătută. Era ca o piftie. Candid o ocoli precaut. Se alarmă. Bătaia avusese loc de curând: firele de iarbă îngălbenite și strivite se îndreptau văzând cu ochii. Candid cercetă atent drumul. Erau multe urme, dar nu înțelegea nimic din ele, iar drumul făcea o nouă cotitură foarte aproape în față și Candid nu reuși să-și imagineze ce era dincolo de ea. Nhava continua să privească atentă mortăciunea.

— N-au făcut-o ai noștri, spuse ea încet. Ai noștri nu știu așa. Pumnul mereu amenință, dar nici el nu știe, doar agită întruna mâinile… Și nici cei din Noua Colonie nu se pricep… Mâlcule, hai să ne întoarcem, ce zici? Dacă sunt niște monștri? se spune că ar umbla pe aici, rar, dar umblă. Hai să ne întoarcem… De ce să mă duci la Noua Colonie? ce, n-am mai văzut Noua Colonie?

Candid se înfurie. Da' ce naiba o mai fi și asta? De-o sută de

ori mersese pe acest drum și nu întâlnise nimic de care să merite să-și aducă aminte sau la care să se gândească. Și iată că acum, tocmai când trebuie să plec mâine – ba nu poimâine, chiar mâine, în sfârșit!

— Acest singur drum neprimejdios devine periculos. Iar în Oraș nu se poate ajunge decât prin Noua Colonie. Dacă, în general, se poate ajunge la Oraș, dacă Orașul există de fapt, atunci drumul spre el trece prin Noua Colonie…

Se înapoie la mortăciune. Își imagină cum Șchiopul, Pumnul și Coada ar fi tropăit în jurul mortăciunii, trăncănind neîncetat, lăudându-se și amenințând, și cum s-ar fi întors apoi în sat, cât mai departe de păcat, fără să mai înceteze cu lăudăroșeniile și amenințările. Se aplecă și apucă mortăciunea de picioare. Picioarele erau încă fierbinți, dar nu mai ardeau. Împinse cu o smucitură corpul greu în mlaștină. Mlaștina clefăi, sâsâi și cedă în cele din urmă. Mortăciunea dispăru, o undă trecu peste apa întunecată și se stinse.

— Nhava, spuse Candid, du-te în sat.

— Cum să mă duc în sat, spuse Nhava cu chibzuință, dacă tu nu mergi acolo? Dacă ai fi mers și tu în sat…

— Ajunge cu trăncăneala, o repezi Candid. Fugi imediat în sat și așteaptă-mă. Și acolo nu vorbești cu nimeni.

— Și tu?

— Eu sunt bărbat, spuse Candid, mie n-o să-mi facă nimeni nimic.

— Ba cum o să-ți mai facă, îl contrazise Nhava. Atâta îți spun: dacă sunt monștri? Lor le e totuna – femeie, bărbat, mortăciune – nu vor decât să facă din tine unul de-al lor, vei merge pe aici, înfiorător, iar noaptea vei crește în copac… Cum o să mă duc de una singură, dacă sunt pe acolo, în spate?

— Nu există nici un fel de monștri în lume, spuse nu prea convins Candid. Totul e doar o minciună…

El privi înapoi. Și acolo era o cotitură și nu putea bănui ce era dincolo de ea. Nhava îi spunea ceva, vorbind mult, repede și în șoaptă, ceea ce o făcu și mai greu de suportat. El înșfăcă mai bine ciomagul.

— Bine. Vii cu mine. Numai că ține-te cât mai aproape și

dacă îți voi ordona ceva, execuți imediat. Și fă liniște, închizi gura și nu mai scoți un cuvânt până ajungem la Noua Colonie. Să mergem.

Bineînțeles, n-a putut să tacă. E-adevărat, se ținea alături, nu mai fugea înainte și nici nu mai rămânea în urmă, dar tot timpul mormăia ceva în barbă: la început, ceva despre monștri, apoi despre beci, apoi despre Șchiopul, cum umbla cu el pe aici și cum el i-a făcut ei un fluier… Trecură de cotitură periculoasă, apoi de încă una periculoasă și Candid se mai liniști puțin, când, deodată, niște oameni ieșiră tăcuți în întâmpinarea lor din iarba înaltă, direct din mlaștină, și se opriră în fața lor.

Uite, se gândi obosit Candid. Ăsta-i norocul meu. Niciodată n-am noroc. Se uită la Nhava. Nhava clătina din cap, iar fața i se schimonosise.

— Tu să nu mă lași lor, Mâlcule, bolborosi ea, eu nu vreau cu ei. Eu vreau să fiu cu tine, nu mă lăsa.

El se uită la oameni. Erau șapte – toți bărbați, toți nebărbieriți până la ochi și toți cu bâte noduroase, imense. Oamenii nu erau localnici și nici nu erau îmbrăcați ca prin părțile locului, purtau cu totul alte plante. Ăștia erau hoții.

— Așadar, de ce v-ați oprit? spuse cu o voce puternică și răsunătoare căpetenia. Apropiați-vă, nu vă facem nici un rău… Dacă ați fi fost mortăciuni, atunci, sigur, ar fi fost cu totul altă discuție, de altfel, n-ar fi fost nici o discuție, v-am fi primit cu crenguțe și bețișoare și asta ar fi fost toată discuția… Încotro vă îndreptăți? spre Noua Colonie, să înțeleg. E-n regulă, asta chiar vă rog. Tu, tăticule, du-te. Dar fetița, desigur, ne-o lași nouă. Și să nu-ți pară rău, o să-i fie mai bine cu noi…

— Nu, spuse Nhava, nu vreau la ei. Să știi, Mâlcule, că nu vreau la ei, ăștia sunt hoți…

Hoții izbucniră în râs fără nici un pic de răutate, firesc.

— Poate ne lăsați să trecem amândoi? întrebă Candid.

— Nu, spuse căpetenia, pe amândoi nu se poate. Acum sunt mortăciuni pe-aici primprejur și va pieri fetița ta, care ar putea deveni o prietenă frumoasă sau cine știe ce căzătură, iar

dispariția ei nu ne este cu nimic de folos și nici ție, tăticule, ia gândește-te și singur, asta dacă ești om și nu mortăciune, și parcă n-ai semăna cu o mortăciune, cu toate că, desigur, și ca om pari destul de ciudat…

— E doar o fetiță încă, spuse Candid. De ce să-i faceți rău?

Căpetenia se miră:

— De ce neapărat să-i facem rău? Doar n-o să rămână veșnic o fetiță, va veni timpul să devină o femeie, nu una dintre cele pe care le-ai numi o prietenă frumoasă, dar o femeie…

— Sunt numai minciuni, spuse Nhava, nu-l crede, Mâlcule, fă ceva mai repede dacă tot m-ai adus aici, altfel mă vor înșfăca acum așa cum au luat-o și pe fata lui Șchiopul pe care nimeni n-a mai văzut-o de atunci, nu vreau la ei și mai bine aș deveni o prietenă frumoasă… Uite-i cât sunt de sălbatici și slabi, ei, probabil, nici n-au ce mânca…

Candid privi neputincios în jur, apoi îi veni o idee care i se păru extrem de reușită.

— Ascultați-mă, oamenilor, se rugă el, luați-ne pe amândoi.

Hoții se apropiară încet. Căpetenia îl cercetă atent pe Candid din cap până-n picioare.

— Nu, spuse el. La ce ne trebuie unul ca tine? Voi, sătenii, nu sunteți buni de nimic, n-aveți în voi nici o disperare, nu se știe pentru ce trăiți și am putea să venim la voi și să vă cucerim doar cu mâinile goale. N-avem nevoie de tine, tăticule, vorbești altfel decât ceilalți, nu știm ce fel de om ești, așa că du-te la Noua Colonie și lasă-ne nouă fetița.

Candid oftă din toți rărunchii, prinse ciomagul cu ambele mâini și îi șopti Nhavei:

— Hai, Nhava, fugi! Fugi, și nu te uita înapoi, îi țin eu în loc.

Ce prostie, se gândi el. Firește, o mare prostie. Își aminti de mortăciunea ca o piftie, trântită cu capul în apa întunecată, și ridică bâta deasupra capului.

— Ei-ei! țipă căpetenia.

Toți șapte, împingându-se și alunecând, se repeziră grămadă înainte. Candid mai auzi pentru câteva secunde bătaia măruntă și deasă a călcâielor Nhavei, apoi nu-i mai păsă de asta. Îi era teamă și rușine, dar teama îi trecu foarte repede

pentru că observă pe neașteptate că singurul luptător dintre toți hoții care merită atenție era căpetenia. În timp ce respingea loviturile lui, Candid văzu că ceilalți, fluturând amenințător și aiurea din ciomege, se încurcau între ei, clătinându-se în urma propriilor avânturi voinicești, și se opreau des să-și scuipe în palme. Deodată, unul dintre ei țipă disperat: „Mă înec!” și se prăbuși zgomotos în mlaștină, alți doi își aruncară imediat ciomegele și începură să-l tragă înapoi, iar căpetenia continua să atace cu forță, icnind și tropotind, până când Candid îl nimeri întâmplător în rotulă. Căpetenia scăpă ciomagul, sâsâi și se așeză pe vine. Candid sări înapoi.

Cei doi hoți erau preocupați cu scoaterea înecatului din mlaștină – era complet împotmolit și se făcuse albastru la față. Căpetenia stătea pe vine și își cercetă îngrijorat contuzia. Ceilalți trei hoți, ridicându-și ciomegele, se bulucira în spatele lui și cercetau și ei contuzia, uitându-se peste capul lui.

— Ești un prost, tăticule, îl dojeni căpetenia. Chiar așa să dai, bă, țărane. Și de unde naiba a mai apărut unul ca tine?… Nu vezi ce-i bun pentru tine, bă, neam de traistă, bolovanule…

Candid nu mai așteptă. Se întoarse și fugi după Nhava cât îl țineau picioarele. Hoții începură să țipe în urma lui, mânioși și batjocoritori, iar căpetenia urla sacadat: „Puneți mâna pe el! Ține-l!”. N-au fugit după el și asta nu-i plăcu lui Candid. Simțea cum îl cuprinde dezamăgirea și ciuda și în timp ce fugea încerca să înțeleagă cum acești oameni neîndemânatici, greoi și blânzi, reușiseră să răspândească groaza în sate, ba mai mult, cum de reușiseră să nimicească mortăciunile – luptători iscusiți și nemiloși.

Curând, o văzu pe Nhava; fetița alergă la treizeci de pași înainte, călcând apăsat pământul cu călcâiele goale. O văzu cum dispare după cotitură și cum iar apare brusc – de data asta venind în întâmpinarea lui – cum stă pe loc o clipă și cum fuge într-o parte, direct prin mlaștină, sărind de pe un buștean pe altul și doar stropii zburau în jurul ei. Candid simți cum îi îngheață inima.

— Stai, țipă el, gâfâind. Ai înnebunit? Stai!

Nhava se opri imediat și se întoarse spre el, agățându-se de o liană atârnată. El văzu că de după cotitură apar în fața lui încă trei hoți, care se opriră și ei, privind când spre el, când spre Nhava.

— Mâlcule! țipă strident Nhava. Bate-i și fugi aici! N-o să te înec aici, nu-ți fie frică! Lovește-i, lovește-i! Lovește-i cu ciomagul! Hu-hu-hu! O-ho-ho!

— Hei, tu, de colo, spuse grijuliu unul dintre hoți. Tu ține-te bine acolo, nu mai țipa și doar ține-te, că dacă o să cazi, nu știu cine te-o mai scoate…

În spate se auzea tropăitul greoi al hoților și cum strigau și ei: „Hu-hu-hu!” Cei trei dinaintea lui așteptau. Candid prinse atunci ciomagul de capete și, întinzându-l în față de-a curmezișul pieptului, fugi în salturi spre ei și îi doborî pe toți trei, prăbușindu-se și el. Se ciocni violent de cineva, dar imediat sări în picioare. Totul juca în fața ochilor lui. Cineva răcni iarăși speriat: „Mă înec!”. O față bărboasă apăru lângă el și Candid îl lovi cu ciomagul pe hoț, fără să-l mai privească. Ciomagul se rupse, Candid aruncă ciotul și sări în mlaștină.

Buturuga îi fugi de sub picioare și el era aproape s-o rateze, dar imediat sări pe următoarea și a continuat să sară greoi de pe o buturugă pe alta, împroșcând în toate părțile mizeria neagră și urât mirositoare. Nhava chiți victorioasă și fluieră spre el în semn de întâmpinare. În urma lui, mormăiau voci supărate: „Ce-aveți, băi, mâini de cauciuc? Ciumeților!”, „Mai bine zi tu, ce-ai?”, „Ne-a scăpat fata și acum o s-o pierdem…”, „Păi, dacă a înnebunit omul și se ia la bătaie…!”, „Mi-a rupt hainele, pe bune, și ce haine-aveam… Mi-a rupt hainele mele neprețuite, iar aici nici măcar nu mi le-a rupt el, că tu mi le-ai rupt…”, „Hai, gata cu vorbăria! Trebuie să-i prindem din urmă, nu să stăm la taclale… Doar îi vedeți cum fug, iar voi stați la taclale!”, „Mai bine zi tu, ce-ai?”, „M-a lovit în picior, vedeți? Mi-a paradit genunchiul și chiar nu înțeleg cum mi l-a paradit, că tocmai ce-mi luasem avânt…”, „Da' unde-i Șapteochi? băieți, Șapteochi se scufundă!”, „Bă, se scufundă! Pe bune, se scufundă… Șapteochi se-neacă și ei stau la

taclale!”.

Candid se opri lângă Nhava, se prinse de o liană și, respirând greu, asculta și se uita cum acești oameni ciudați se îngrămădiseră la marginea drumului și gesticulau, cum îl trăgeau din mlaștină pe Șapteochi, ținându-l de un picior și de cap. Se auzi un gâlgâit și un fornăit. Totuși, doi dintre hoți cercetau mlaștina cu bâtele lor și deja se îndreptau spre Candid, prin lichidul negru și vâscos ce le ajungea până la genunchi. Evitau buștenii. Și din nou numai minciuni, se gândi Candid. Văd că se poate trece prin mlaștină, deși se spune că nu există altă cale decât drumul. Ne sperie cu hoții, ce să spun, au și găsit cu cine să ne sperie…

Nhava îl trase de mână.

— Să mergem, Mâlcule, spuse ea. Ce stai? Să mergem, hai, mai repede… Sau poate vrei să te mai bați? Atunci, stai să-ți găsesc un băț mai ca lumea și atunci, uite, pe ăștia doi să-i bați și poate că ăilalți se vor speria. Deși, dacă nu se vor speria, atunci eu cred că te vor învinge pentru că tu ești doar unul singur, iar ei sunt… Unu… Doi, trei… Patru…

— Și unde să mergem? întrebă Candid. O să ajungem la Noua Colonie?

— Ajungem, probabil, spuse Nhava. Nu știu de ce n-am ajunge la Noua Colonie…

— Atunci ia-o tu înainte, spuse Candid, care își recăpătase în cele din urmă suflul. Hai, arată-mi drumul.

Nhava sări ușoară înspre pădure, în desiș, în mirajul verde al vegetației.

— De altfel, nici nu știu unde să mergem și cum, vorbea ea în timp ce fugea. Eu am mai fost odată aici sau poate nu doar o dată, ci de mai multe ori. Eu și cu Șchiopul obișnuiam să umblăm prin locurile astea când tu nu erai încă pe aici… Sau nu, deja erai, doar că atunci erai fără memorie, nu înțelegeai nimic și nu puteai să vorbești, te uitai la toți ca un pește și pe urmă mi te-au dat mie, te-am pus pe picioare, numai că tu probabil nu-ți mai amintești nimic…

Candid sărise și el în urma ei, încercând să-și mențină respirația normală și să calce exact pe urmele ei. Când și când,

arunca o privire înapoi…

— Eu am umblat cu Șchiopul pe aici, continuă Nhava, când hoții i-au furat nevasta lui Pumnul, care era și fata Șchiopului. Pe atunci mă lua mereu cu el, ori vroia să facă schimb cu mine, ori, poate, vroia să mă ia în locul fetei lui, și uite că mergea tot timpul cu mine în pădure pentru că suferea mult fără fata lui…

Lianele li se lipeau de mâini și îi loveau peste față, iar ghemele lor încâlcite și necrozate li se agățau de haine și li se încurcau de picioare. De sus cădeau resturi de jeg și insecte și, din când în când, niște mase grele și amorfe ori coborau încet, ori se prăbușeau în vegetația învolburată, ori se legănau deasupra lor. Când în dreapta, când în stânga, perdeaua de liane era străpunsă de ciorchini vineții lipicioși – poate ciuperci, poate fructe sau poate cuiburile unor vietăți scârboase.

— Șchiopul a spus că pe undeva pe aici există un sat… Nhava vorbea în timp ce fugea cu ușurință, de parcă n-ar fi fugit deloc, ci s-ar fi tolănit în patul ei: era evident faptul că nu era de prin partea locurilor, pentru că localnicii nu știau să alerge așa.

— Satul nu este al nostru și nu e nici Noua Colonie – e un oarecare altul, mi-a spus Șchiopul cum îi zice, dar am uitat, că, totuși, asta a fost demult, când tu nu erai încă… ba nu, erai deja, doar că nu înțelegeai nimic și încă nu mi te dăduseră mie… Iar tu când fugi, să respiri pe gură, degeaba respiri pe nas, și-ar fi bine să vorbești în același timp pentru că altfel ai să gâfâi în curând, iar noi mai avem totuși mult de alergat și nici n-am trecut încă de viespi, uite unde o să fim nevoiți să alergăm mai repede, deși, poate că de atunci viespile au plecat… Viespile astea erau chiar în satul acela, iar în acel sat, zicea Șchiopul, se spune că nu mai sunt demult oameni, acolo s-a produs deja Învingerea, așa că n-a mai rămas țipenie de om… Nu, Mâlcule, stai că te mint, el a spus toate astea despre alt sat…

Candid își recăpătă al doilea suflu și alerga mult mai ușor. Acum erau chiar în inima pădurii, în mijlocul celor mai

încâlcite desișuri. Candid nu se mai băgase atât de adânc decât o singură dată, când a încercat să pună șaua pe o mortăciune ca ea să-l ducă la stăpânii ei; mortăciunea a pornit la galop, era încinsă precum un ceainic fierbinte și în cele din urmă Candid și-a pierdut cunoștința din cauza durerii și s-a prăbușit de pe ea direct în noroi. Apoi a suferit mult timp din cauza arsurilor de pe palme și de pe piept…

Se făcea din ce în ce mai întuneric. Cerul nu se vedea deloc și zăpușeala era tot mai apăsătoare. Ochiuri de apă deschisă se iveau tot mai rar, apărând în schimb pâlcuri mari de mușchi albi și roșii. Mușchiul era moale, răcoros, foarte elastic și era tare plăcut să pășești pe el.

— Hai… Hai să ne odihnim…, hârâi Candid.

— Nu, ce-ți veni, Mâlcule? spuse Nhava. N-avem voie să ne odihnim aici. Trebuie să ne îndepărtăm cât mai repede de aici, mușchii ăștia sunt periculoși. Șchiopul spunea că ăsta nici nu e un mușchi și că-i un animal care stă culcat că păianjenul, tu tragi un pui de somn pe el și nu te mai trezești niciodată, uite cum stă treaba cu mușchiul ăsta, lasă-i pe hoți să se odihnească pe el, numai că ei știu probabil că nu e voie, altfel, ce bine ar fi fost…

Ea îl privi pe Candid și trecu totuși la pas. Candid se târî până la cel mai apropiat copac, se sprijini cu spatele de el, cu ceafa, cu toată greutatea, și închise ochii… Dorea nespus de mult să se întindă, să cadă, dar îi era frică. Își tot repeta: e clar că mint, așa cum ei mint și despre mușchi. Și totuși îi era frică. Inima i se zbătea nebunește, picioarele parcă îi lipseau cu desăvârșire, plămânii îi stăteau să explodeze și se umflau dureros în piept la fiecare respirație și totul în jur era alunecos și sărat din cauza transpirației.

— Și dacă ne ajung? auzi vocea Nhavei parcă prin vată. Ce-o să mai facem când ne vor ajunge, Mâlcule? Nu știu cum să zic, dar nu mai ești bun de nimic și probabil că nu o să fii în stare să te mai bați, așa-i?

El a vrut să-i spună: am să pot, dar nu i se mișcară decât buzele. Nu-i mai era teamă de hoți. Lui, în general, nu-i mai era teamă de nimic. Îi era teamă doar să se miște și să se culce

pe mușchi. Aceasta era totuși pădurea și ținea minte bine lucrul ăsta, nu uitase niciodată asta chiar de-ar fi fost să uite tot restul.

— Uite că acum nu mai ai nici băț, spuse Nhava. Să caut oare un băț pentru tine, Mâlcule? Să caut?

— Nu, mormăi el. Nu-i nevoie… Mi-e greu…

Deschise ochii și ascultă încordat. Hoții erau aproape: îi auzea cum gâfâiau și tropăiau prin lăstăriș și în acel tropăit nu se simțea nici o vioiciune – și hoților le era greu.

— Hai! Mai departe! zise Candid.

Lăsară în urmă o fâșie de mușchi alb periculos, apoi o fâșie de mușchi roșu periculos și iarăși începu mlaștina umedă, cu apă stătută și groasă peste care se întinseseră flori palide, imense, cu un miros neplăcut de carne și din fiecare floare se ițea câte un animal gri, împestrițat cu buline, care îi urmărea din priviri cu ochii așezați pe filamente lungi.

— Tu, Mâlcule, bălăcește-te mai rapid, spuse Nhava preocupată. Altfel, cine știe ce-o să se lipească de noi și dup-aia nu-l mai rupi de pe tine pentru nimic în lume. Să nu crezi că dacă te-au vaccinat nu te mai suge nimic! Ba cum o să se mai lipească. Pe urmă, desigur, o să crape, dar ție nu o să-ți fie mai ușor…

Mlaștina se termină pe neașteptate și terenul începu să se ridice abrupt. Apăruse iarba înaltă și vărgată, cu margini ascuțite și tăioase. Candid întoarse capul și îi văzu pe hoți. Se opriseră în mod inexplicabil. Stăteau până la genunchi în mlaștină, sprijinindu-se în ciomege și se uitau în urma lor. Și-au pierdut suflul, se gândi Candid, și ei și l-au pierdut. Unul dintre hoți ridică mâna, făcu un gest ca de chemare și țipă:

— Haideți, coborâți, ce-i cu voi?

Candid se întoarse și o urmă pe Nhava. După atâta mlaștină, părea extrem de ușor să meargă pe pământul tare, chiar și în urcare. Hoții urlau ceva – întâi pe două voci, apoi pe trei voci. Candid privi în urmă pentru ultima dată. Hoții erau tot în mlaștină, în smârcul plin de lipitori, și nu ieșiseră la loc uscat. Văzând că se uită înapoi, începură să-și agite disperați mâinile și iar strigară care mai de care; era greu să înțelegi ce

spuneau.

— Înapoi! Păreau să strige. Îna-apoi!… Nu vă atingem… O să crăpați, proști-i-ilor!

Nu-i chiar atât de simplu, se gândi Candid răutăcios. Proștii sunteți chiar voi, doar n-o să vă cred. M-am săturat să vă mai tot cred… Nhava dispăruse deja dincolo de copaci și el se grăbi după ea.

— Veniți îna-a-po-o-oi!… Vă lăsă-ă-ă-ăm! Urla căpetenia.

Nu prea și-au pierdut suflul, dacă urlă în halul ăsta, remarcă în treacăt Candid și imediat se gândi că acum trebuia să-și continue drumul și abia apoi să se așeze, să se odihnească și să se caute de lipitori și căpușe.

Capitolul cinci.

Pereț sosi în anticamera directorului la ora zece fix dimineața. În anticameră era deja o coadă de vreo douăzeci de persoane. Pe Pereț l-au pus al patrulea. El se așeză într-un fotoliu, între Beatrice Vakh de la grupul Asistența Populației Locale și un individ posomorât de la grupul Penetrarea Inginerească. Judecând după insignă de identificare de la piept și inscripția de pe masca albă din carton, pe posomorât ar fi trebuit să-l cheme Brandskugel. Anticamera era zugrăvită într-o culoare roz-palidă, pe unul dintre pereți stătea atârnată o tăbliță pe care scria FUMATUL INTERZIS, GUNOIUL INTERZIS, ZGOMOTUL INTERZIS, iar pe un alt perete trona un tablou mare în care era redat eroismul lui Selivan – înaintașul forestier: cu mâinile ridicate, sub privirile uluite ale tovarășilor lui, Selivan se transforma într-un arbore săritor. Jaluzelele roz erau închise complet, iar sub tavan strălucea un candelabru uriaș. În plus față de ușa de la intrare pe care era scris IEȘIRE, în anticameră se mai găsea o ușă imensă, căptușită cu piele galbenă, ce purta inscripția NU IEȘIRE. Această inscripție era realizată cu vopsele fosforescente și apărea ca un avertisment pesimist. Sub inscripție se află biroul secretarei. Pe el – patru telefoane multicolore și o mașină electrică de scris. Secretară, o femeie în vârstă, plinuță, cerceta sfidătoare printr-un lornion Manualul de fizică atomică. Vizitatorii vorbeau între ei cu voci scăzute. Mulți

dintre ei erau vizibil nervoși și răsfoiau tensionați revistele ilustrate vechi. Toate acestea semănau cu o sală de așteptare la dentist și Pereț simți din nou un fior rece și neplăcut, un tremur în maxilare și dorința de a pleca imediat de-acolo.

— Nici măcar nu sunt leneși, spuse Beatrice Vakh, întorcându-și puțin capul frumos spre Pereț. Dar nu rezistă la munca sistematică. De exemplu, cum vă explicați dumneavoastră acea ușurință extraordinară cu care ei își părăsesc habitatul?

— Cu mine vorbiți? întrebă timid Pereț. Habar n-avea cum să explice această ușurință extraordinară.

— Nu. Eu vorbeam cu monșer Brandskugel.

Monșer Brandskugel își aranjă partea stângă a mustății dezlipite și mormăi cu o voce sugrumată:

— Nu știu.

— Uite că nici noi nu știm, spuse cu amărăciune Beatrice. Imediat ce detașamentul nostru apare în apropierea satului, ei își părăsesc casele cu tot ce au în ele și pleacă. Ai impresia că sunt complet dezinteresați în ceea ce ne privește. Nu le trebuie nimic de la noi. Ce credeți, chiar așa să fie?

Monșer Brandskugel tăcu un timp, de parcă ar fi cugetat, și o privi prin crestăturile cruciforme ciudate ale măștii sale, apoi rosti cu aceeași intonație de mai înainte:

— Nu știu.

— Ce păcat, continuă Beatrice, că grupul nostru este completat exclusiv cu femei. Eu înțeleg, în asta există un sens adânc, însă deseori se simte lipsa durității și a rezistenței masculine și, aș spune, chiar a orientării bărbatului spre un scop precis. Din nefericire, femeile au tendința de a se risipi și dumneavoastră probabil că ați observat asta.

— Eu nu știu, zise Brandskugel și deodată mustața i se dezlipi și plană ușor spre podea. El își ridică mustața, o cercetă atent, ridică o margine a măștii și, scuipând preocupat pe mustață, o lipi apoi la locul ei.

Pe biroul secretarei răsună melodios un clopoțel. Ea așeză deoparte manualul, se uită în listă și anunță, ținându-și cu eleganță lornionul:

— Profesore Kakadou, sunteți invitat…

Profesorul Kakadou scăpă din mână revista ilustrată, sări în picioare, se așeză din nou, se uită în jur, albindu-se vizibil la față, apoi, mușcându-și buza, se ridică din fotoliu cu o față complet desfigurată și dispăru dincolo de ușa ce purta inscripția NU IEȘIRE. În anticameră se așternu pentru câteva secunde o liniște bolnăvicioasă. Apoi murmurul vocilor și foșnetele paginilor începură din nou.

— Nu putem găsi nicicum, spuse Beatrice, cu ce să-i ademenim. Am construit pentru ei locuințe confortabile, uscate, lacustre. Ei umplu aceste locuințe cu turbă și le populează cu niște insecte. Am încercat să le propunem o hrană gustoasă în locul scârboșeniei alea acre pe care o mănâncă. În zadar. Am încercat să-i îmbrăcăm ca pe ființe umane. Unul a murit și doi s-au îmbolnăvit. Dar noi ne continuăm experiențele. Ieri am descărcat în pădure un camion de oglinzi și nasturi auriți… Nu-i interesează filmele și nici muzica. Niște opere nemuritoare nu le stârnesc decât ceva asemănător unor chicoteli… Trebuie să începem cu copiii. Eu, de exemplu, propun să le capturăm copiii și să organizăm pentru ei școli speciale. Din păcate, întâmpinăm dificultăți tehnice, mâinile umane nu îi pot prinde și sunt necesare mașini speciale… De altfel, știți asta la fel de bine ca mine.

— Eu nu știu, spuse abătut monșer Brandskugel.

Clopoțelul răsună iarăși și secretara anunță:

— Beatrice, acum dumneavoastră. Vă rog…

Beatrice se agită. Fugi spre ușă, dar se opri brusc și se uită dezorientată în jur. Se întoarse, se uită sub fotoliu șoptind: „Unde-i? Unde…?”, se uită prin anticameră cu ochii larg deschiși, se trase de păr și urlă: „Unde-i?!”, apoi îl înșfăcă deodată pe Pereț de haină, îl smulse din fotoliu și-l aruncă jos. Acolo unde stătuse Pereț se găsea o mapă maro și Beatrice o înhăță deîndată, stătu câteva clipe cu ochii închiși, cu fața cuprinsă de o fericire nemărginită, ținând strânsă la piept mapa, apoi se îndreptă încet spre ușa capitonată cu piele galbenă și dispăru dincolo de ea. Într-o tăcere mormântală, Pereț se ridică și își curăță pantalonii, încercând să nu

privească pe nimeni. De altfel, nimeni nu-i dădea vreo atenție: toți se uitau spre ușa galbenă.

Ce-aș putea să-i spun? se gândi Pereț. O să-i spun că sunt filolog și că nu pot fi de nici un folos Administrației, lăsați-mă să plec și nu mă voi mai întoarce niciodată, pe cuvântul meu de onoare. Atunci de ce-ați venit aici? Întotdeauna m-a interesat foarte mult pădurea, dar nu sunt lăsat în pădure. Și în general, eu am nimerit aici cu totul întâmplător, doar sunt filolog. Filologii, literații, filosofii n-au ce căuta în Administrație. Așa că e foarte bine că nu sunt lăsat, eu înțeleg și sunt de acord cu asta… Nu pot fi nici în Administrație, de unde se aruncă rahat în pădure, dar nici în pădure, unde mașinile capturează copii. Ar fi mai bine să plec de aici și să mă ocup cu ceva mult mai simplu. Eu știu că aici sunt iubit, dar ei mă iubesc așa cum un copil își iubește jucăriile. Sunt aici pentru distracție, aici eu nu pot să învăț pe nimeni ceea ce știu… Nu, asta desigur, nu trebuie să spun. Trebuie să vărs o lacrimă, dar unde să găsesc această lacrimă? Praf și pulbere îi fac, numai să încerce să nu mă lase. Am să distrug totul și am să plec pe jos. Pereț își imaginează cum va merge sub soarele dogorâtor pe drumul prăfuit, kilometru după kilometru, iar geamantanul se va comporta din ce în ce mai independent. Și cu fiecare pas, mai departe și tot mai departe, se va îndepărta de pădure, de visul său, de neliniștea sa, care devenise demult sensul vieții sale.

Cam demult n-a mai chemat pe nimeni, se gândi el. Probabil că directorul este foarte interesat de proiectul capturării copiilor. Și de ce nu iese nimeni din cabinet? Poate că există o altă ieșire.

— Scuzați-mă, vă rog, spuse el, adresându-se lui monșer Brandskugel. Cât este ceasul?

Monșer Brandskugel se uită la ceasul său de la mână, se mai gândi și spuse:

— Nu știu.

Atunci Pereț se aplecă spre urechea lui și îi șopti:

— N-am să spun nimănui. Ni-mă-nui.

Monșer Brandskugel ezită. Atinse nehotărât cu degetele

jetonul de plastic cu numele său, se uită pe furiș în jur, căscă nervos, se uită iarăși împrejur, își fixă mai strâns masca și răspunse în șoaptă:

— Nu știu.

Apoi se ridică și se îndepărtă grăbit spre alt colț al anticamerei.

Secretara spuse:

— Pereț, e rândul dumneavoastră.

— Cum adică al meu? se miră Pereț. Eu sunt al patrulea.

— Colaborator extern Pereț, spuse secretară, ridicând tonul. Este rândul dumneavoastră.

— Mai și comentează…, bombăni cineva.

— Ar trebui să-i izgonim pe de-alde d-ăștia, spuse cu voce tare cineva din partea stângă.

— Cu o mătură încinsă!

Pereț se ridică. Picioarele îi erau ca de vată. Se hârjâi inexplicabil cu palmele în părțile laterale ale corpului. Secretara îl privea țintă.

— Pisica după pește se prăpădește…, spuseră în anticameră.

— Ulciorul nu merge de două ori…

— Și uite am suportat și din ăștia!

— Scuzați-mă, însă asta dumneavoastră ați suportat. Eu îl văd pentru prima dată.

— Păi, nici la mine nu-i pentru a douăzecea oară.

— Li-niște! își înăspri tonul secretara. Păstrați liniștea! Și nu mai faceți mizerie pe jos – uite dumneata, acolo… Da, da, dumitale îți spun. Deci, colaborator Pereț, intrați sau nu? Sau chem paza?

— Da, spuse Pereț. Da, o să merg.

Ultimul pe care l-a văzut în anticameră a fost monșer Brandskugel, care se baricadase într-un colț după un fotoliu, rânjea și stătea pe vine cu mâna dusă la buzunarul din spate al pantalonilor. Apoi îl văzu pe director.

Directorul se dovedi a fi un om zvelt, bine făcut, la vreo treizeci și cinci de ani, într-un costum scump care i se potrivea de minune. Stătea lângă geamul larg deschis și împrăștia firimituri de pâine porumbeilor care se îngrămădiseră pe

pervaz. Cabinetul era absolut pustiu, nici un scaun, nici un birou și doar vizavi de geam stătea agățată pe un perete copia micșorată a tabloului Fapta eroică a înaintașului forestier Selivan.

— Colaboratorul extern din Administrație Pereț? rosti directorul cu o voce limpede și răsunătoare, întorcându-și spre Pereț fața proaspătă de sportiv.

— D-da… Eu…, mormăi Pereț.

— Mă bucur, mă bucur nespus. În sfârșit, ne cunoaștem. Bună ziua. Numele meu este Of. Am auzit multe despre dumneavoastră. Să facem cunoștință.

Pereț se înclină din cauza timidității și strânse mâna întinsă. Mâna era uscată și viguroasă.

— Iar eu, după cum vedeți, hrănesc porumbeii. O pasăre curioasă. Se simte în ea o imensă potența. Dumneavoastră, monsieur Pereț, ce părere aveți despre porumbei?

Pereț se fâstâci pentru că nu putea suferi porumbeii. Fața directorului radia însă așa o bunăvoință și așa un viu interes și o așteptare atât de nerăbdătoare a răspunsului, încât Pereț se stăpâni și minți:

— Îmi plac foarte mult, monsieur Of.

— Vă plac prăjiți? Sau înăbușiți? Mie, de exemplu, îmi plac în plăcintă. O plăcintă de porumbei și un pahar de vin bun, demisec – ce poate fi mai bun? Ce părere aveți?

Și pe fața lui monsieur Of apăru iarăși expresia celui mai viu interes și a unei așteptări nerăbdătoare.

— E minunat, spuse Pereț, luând decizia să renunțe la luptă și să fie de acord cu orice.

— Dar Porumbelul lui Picasso?! exclamă monsieur Of. Stați să-mi aduc aminte: „Nici de mâncat, nici de băut, nici de sărutat, clipele trec vijelios…” Cât de exact este exprimată ideea incapacității noastre de a prinde și de a materializa frumosul!

— Splendide poezii, remarcă stupid Pereț.

— Când am văzut pentru prima dată Porumbelul, eu, ca mulți alții probabil, m-am gândit că desenul este greșit sau, în orice caz, anormal. Apoi, însă, prin natura serviciului, a

trebuit să fiu mai atent cu porumbeii și am înțeles dintr-odată că Picasso, acest magician, a surprins acel moment când porumbelul își strânge aripile înainte de aterizare. Piciorușele lui deja ating pământul, dar el este încă în aer, în zbor. Momentul transformării mișcării în imobilitate, a zborului în repaus.

— Picasso are picturi ciudate, pe care nu le înțeleg, spuse Pereț, demonstrând astfel independența opiniei personale.

— O, de fapt dumneavoastră nu le-ați contemplat destul. Ca să înțelegi pictura adevărată, nu e de-ajuns să vizitezi un muzeu de două-trei ori pe an. Picturile trebuie privite cu orele. Cât se poate de des. Și numai originalele. Nici o reproducere. Nici o copie… Iată, priviți această pictură. Văd după fața dumneavoastră ce părere aveți despre ea. Și aveți dreptate: este o copie proastă. Dacă însă ați fi avut prilejul să vedeți originalul, ați fi înțeles imediat ideea pictorului.

— Și care este ideea?

— Am să încerc să vă explic, continuă binevoitor directorul. Ce vedeți în această pictură? În mod formal – o ființă jumătate om, jumătate pom. Pictura are un caracter static. Nu se vede și nu este surprinsă tranziția de la o esență la alta. În această pictură lipsește tocmai principalul – direcția timpului. Dar dacă ați fi avut posibilitatea să examinați originalul, dumneavoastră ați fi înțeles că pictorul a reușit să introducă în imagine o simbolistică foarte profundă, că el a imortalizat nu un om-pom și nici măcar transformarea omului în pom, ci tocmai și doar transformarea pomului în om. Pictorul a folosit ideea unei străvechi legende pentru a ilustra apariția unei noi personalități. Noul din vechi. Viul din mort. Rațiunea din materia retrogradă. Copia absolut statică și tot ceea ce este ilustrat în ea există în afara fluxului temporal. Originalul conține însă timpul.

— Mișcare! Vector! săgeata timpului, cum ar fi spus Eddington…

— Și unde este originalul? întrebă amabil Pereț.

Directorul zâmbi.

— Originalul a fost, bineînțeles, distrus ca fiind obiect de

artă, pentru a nu permite posibilitatea unei dihotomii. Prima și a doua copie au fost și ele distruse dintr-o oarecare precauție…

Monsieur Of se întoarse la fereastră și alungă cu cotul porumbeii de pe pervaz.

— Așa. Am tot vorbit despre porumbei, rosti el cu o voce schimbată, oarecum birocratică. Numele dumneavoastră?

— Poftim?

— Numele. Numele dumneavoastră.

— Pe… Pereț.

— Anul nașterii?

— Treizeci…

— Mai exact!

— O mie nouă sute treizeci. Cinci martie.

— Ce faceți aici?

— Colaborator extern. Detașat la grupul Securitatea Științifică.

— V-am întrebat: ce faceți aici? întrebă directorul, întorcându-și spre Pereț privirile goale.

— Eu… Nu știu. Eu vreau să plec de aici.

— Opinia dumneavoastră despre pădure. Pe scurt.

— Păi, pădurea… Eu întotdeauna… Mi-e… Teamă de ea. Și o iubesc.

— Părerea dumneavoastră despre Administrație?

— Sunt mulți oameni buni aici, însă…

— Ajunge.

Directorul se apropie de Pereț, îl prinse amical de umeri și privindu-l în ochi spuse:

— Ascultă, prietene! Lasă! O facem în trei? Hai s-o chemăm pe secretară, ai văzut ce muiere bună? Asta nu mai e o simplă muiere, astea-s treizeci și patru de plăceri! „Să destupăm, băieți, neprețuitul vin!”, fredonă el cu o voce nazală. Ce zici? Îl destupăm? Lasă asta, nu-mi place. Ai înțeles? Ce zici în privința asta?

El începu dintr-odată să miroasă a alcool și a salam cu usturoi, iar ochii i se îndreptară spre rădăcina nasului.

— Îl chemăm pe inginer, pe monșerul meu Brandskugel,

continuă el, strângându-l la piept pe Pereț. El povestește așa niște întâmplări – nu mai ai nevoie de nici un aperitiv… Mergem?

— Practic, s-ar putea, spuse Pereț. Numai că eu…

— Păi, care-i problema ta?

— Eu, monsieur Of…

— Lasă! Ce mă tot iei cu monsieur? Camarad – ai înțeles? Fratello!

— Eu, camarade Of, am venit să vă rog…

— Roa-a-agă-mă! Nu-mi pare rău de nimic! Ai nevoie de bani? Îți dau bani! Nu-ți place de cineva? Spune-mi și mai vedem! Ei, ce zici?

— N-nu, eu nu vreau decât să plec. Eu nu pot să plec nicicum, eu am nimerit întâmplător aici, camarade Of, și nu am ce să fac aici. Permiteți-mi să plec. Nimeni nu vrea să mă ajute și eu vă rog, ca pe un director…

Of îl eliberă pe Pereț din îmbrățișare, își aranjă cravata și zâmbi sec:

— Vă înșelați, Pereț, spuse el. Eu nu sunt directorul. Eu sunt referentul directorului la resurse umane. Scuzați-mă, v-am reținut. Poftiți, pe ușa aceasta. Directorul vă primește.

Deschise larg în fața lui Pereț o ușiță joasă din adâncurile cabinetului său și făcu cu mâna un gest de invitație. Pereț tuși, îl salută cu o mișcare scurtă a capului și, aplecându-se, se târî spre următoarea încăpere. I se păru că fusese lovit ușor în partea dorsală. De altfel, poate că doar i se păruse, sau poate că monsieur Of se cam grăbise cu închisul ușii.

Încăperea în care intră era o copie fidelă a anticamerei și chiar și secretară de aici era o copie exactă a primei secretare, dar cea de față citea o carte intitulată Sublimarea genialității. Și-ntocmai ca și în cealaltă anticameră, în fotolii stăteau vizitatori palizi, cu reviste și ziare. Aici era și profesorul Kakadou, care suferea amarnic datorită unui scărpinat pe fond nervos, și Beatrice Vakh cu mapa maro pe genunchi. Ce-i drept, toți ceilalți îi erau necunoscuți, iar sub copia picturii Fapta eroică a înaintașului forestier Selivan se aprindea și se stingea cu regularitate un anunț sever: LINIȘTE! De aceea,

nimeni nu vorbea aici. Pereț se lăsă precaut pe marginea unui fotoliu. Beatrice Vakh îi zâmbi – un pic încordată, dar în general prietenoasă.

După un minut, în tăcerea nervoasă răsună un clopoțel și secretară, lăsând de-o parte cartea, spuse:

— Preasfinția voastră Luca, sunteți invitat. Preasfinția sa Luca arăta îngrozitor și Pereț își întoarse privirile de la el. Nu-i nimic, se gândi el, închizând ochii. O să rezist. Își aminti de seara ploioasă de toamnă când au adus-o în apartament pe Esthera, înjunghiată chiar la ușa casei lor de un boschetar beat…, de vecinii care l-au înșfăcat și pe el, de cioburile ce-i trosneau din gură – mușcase din pahar când i-au adus apă… Da, se gândi el, ce a fost mai greu a trecut…

Atenția îi fu atrasă de zgomotul unor zgârieturi repezi. Deschise ochii și se uită împrejur. Dincolo de fotoliul alăturat, profesorul Kakadou se scărpina înverșunat cu amândouă mâinile la subsuori. Întocmai ca o maimuță.

— Ce credeți, trebuie să separăm băieții de fete? șopti cu glas tremurat Beatrice.

— Nu știu, răspunse iritat Pereț.

— Educația complexă are desigur avantajele ei, continuă să mormăie Beatrice, dar ăsta este un caz aparte… Doamne! Izbucni ea pe un ton plângăcios. Dacă mă gonește? Unde o să mă duc atunci? Deja ne-au gonit de peste tot și nu mi-a mai rămas nici o pereche de pantofi decenți. Toți ciorapii mi s-au destrămat, pudra-i cocoloașe…

Secretara lăsă deoparte Sublimarea genialității și rosti severă:

— Nu deviați.

Beatrice Vakh încremeni speriată. Și în acel moment, ușa joasă se deschise larg și în anticameră se strecură un om ras în cap.

— Pereț e aici? întrebă tunător.

— Este, sări Pereț.

— Cu lucrurile la ieșire! Mașina pleacă peste zece minute, hai mai repede!

— Unde-i mașina? De ce?

— Tu ești Pereț?

— Da…

— Ați vrut să plecați sau nu?

— Eu am vrut, însă…

— Păi, cum vreți, urlă supărat cel ras. Treaba mea e să vă spun.

Dispăru înapoi de unde apăruse și ușița se închise. Pereț se avântă în urma lui.

— Înapoi! țipă secretara și niște mâini îl prinseră de haină.

Pereț se smuci disperat și haina lui pârâi.

— Păi, acolo e mașina! Gemu el.

— Ați înnebunit! se enervă secretara. Unde năvăliți așa? Uite acolo ușa, aia pe care scrie IEȘIRE, iar dumneavoastră unde…?

Mâini vânjoase îl îndreptară pe Pereț spre inscripția IEȘIRE. Dincolo de ușă era o sală largă, cu multe colțuri în care se zăreau nenumărate uși și Pereț începu să se agite, deschizându-le una după alta.

Soare puternic, pereți albi și sterili, oameni în halate albe. Un spate gol, uns cu iod. Miros de farmacie. Nu-i asta.

Întuneric, păcăniturile unui proiector de film. Pe ecran, cineva este tras de urechi în toate părțile. Pete albe – fețe nemulțumite întoarse spre el. O voce: „Ușa! Închide ușa!” Nici asta nu-i…

Alunecând pe parchet, Pereț străbătu sala.

Miros de cofetărie. O coadă mică și sacoșe. Dincolo de o barieră de sticlă strălucesc sticlele cu kefir și au înflorit torturile și prăjiturile.

— Domnilor! țipă Pereț. Unde-i ieșirea?

— Ieșirea de unde? întrebă vânzătorul grăsan cu bonetă de bucătar.

— De aici…

— Uitați, este chiar ușa la care stați.

— Nu-l ascultați, îi spuse vânzătorului un bătrânel debil din coadă. Ăsta-i unul mai glumeț, care ține coada în loc… Hai, la treabă, nu-i mai dați atenție.

— Dar eu nu glumesc, protestă Pereț. Acum îmi pleacă

mașina…

— Da, nu e ăla, recunoscu bătrânelul. Ăla tot timpul întreabă unde este toaleta. Unde spuneți că vă este mașina, domnule?

— Pe stradă…

— Pe ce stradă? întrebă vânzătorul. Sunt multe străzi…

— Mi-e indiferent care, eu nu vreau decât să ies afară.

— Nu, spuse perspicace bătrânelul. Ăsta e tot ăla. Și-a schimbat doar reprezentația. Nu-l mai băgați în seamă.

Pereț se uită disperat împrejur. Sări înapoi în sală și împinse ușa învecinată. Ușa era închisă. O voce nemulțumită întrebă:

— Cine e acolo?

— Vreau să ies! urlă Pereț. Unde este ieșirea?

— Așteptați un pic.

De după ușă se auzi un freamăt, un plescăit de apă și zgomot de sertare trântite. Vocea întrebă:

— Ce vă trebuie?

— Să ies! Trebuie să ies!

— Acum.

Scârțâi o cheie în broască și ușa se deschise. În cameră era întuneric.

— Treceți, spuse vocea.

Mirosea a substanțe developante. Întinzând mâinile în față, Pereț înaintă șovăielnic câțiva pași.

— Nu văd nimic, spuse el.

— O să vă obișnuiți imediat, spuse vocea. Ei, haideți, mergeți, ce v-ați oprit?

Pereț fu luat de mânecă și condus mai departe.

— Semnați, uite aici, spuse vocea.

Între degetele lui Pereț apăru un creion. Acum reuși să vadă în întuneric foaia de hârtie, de un alb foarte incert.

— Ați semnat?

— Nu. Dar pentru ce să semnez?

— Nu vă fie teamă. Asta nu-i o condamnare la moarte. Semnați că n-ați văzut nimic.

Pereț semnă la nimereală. Din nou fu înșfăcat de mânecă, îl conduseră printre niște draperii, apoi vocea întrebă:

— Cât de mulți v-ați adunat?

— Patru, se auzi parcă de după ușă.

— Sunteți încolonați? Atenție că acum o să deschid ușa și voi da drumul unuia dintre voi. Treceți câte unul, nu vă îmbrânciți și fără glume. E clar?

— E clar… Nu-i pentru prima dată.

— Nu și-a uitat nimeni hainele?

— N-am uitat, n-am uitat. Dați-i drumul!

Se auzi din nou un scrâșnet de cheie. Pereț era gata-gata să orbească din cauza luminii puternice și-n acel moment îi dădură un brânci. Cu ochii încă închiși, se prăvăli peste niște trepte și doar atunci înțelese că se află într-o curte interioară a Administrației. Izbucniră voci nemulțumite:

— Hei, ce-i cu tine, Pereț? Grăbește-te! Cât o să te mai așteptăm?

În mijlocul curții trona un camion plin cu angajații grupului Securitatea Științifică. Din cabină se uita Kim și dădea supărat din mână. Pereț fugi spre mașină, se cățără la bord, îl prinseră, îl traseră și-l aruncară pe podea. Camionul mugi, se smuci, cineva îl călcă pe mână pe Pereț, cineva se așeză apăsat pe el și toți au strigat, au râs și au pornit la drum.

— Peppy, uite-ți geamantanul, spuse cineva.

— Pereț, e adevărat că dumneavoastră plecați?

— Pan Pereț, nu doriți o țigară?

Pereț își aprinse țigara, se așeză pe geamantan și își ridică gulerul de la haină. I se dădu un trenci și Pereț, zâmbind a mulțumire, se înfășură în el. Camionul prinsese viteză și, cu toate că ziua era călduroasă, vântul care le venea în întâmpinare părea foarte pătrunzător. Pereț fuma, ținând țigara în pumn, și se uita în jur. „Merg, se gândea el, merg! E ultima dată când te mai văd, zidule. E ultima dată când vă mai văd, vilelor. Adio, groapă de gunoi, pe aici pe undeva mi-am lăsat galoșii. Adio, baltă; adio șah; adio kefir. Ce minunat, cât de ușor! În viața mea n-am să mai beau kefir. În viața mea n-am să mai joc șah…!”

Adunându-se lângă cabină, ținându-se între ei și ascunzându-se unul după celălalt de vântul puternic, angajații discutau pe teme abstracte.

— Asta a fost calculat și eu însumi am numărat. Dacă totul va continua așa, atunci peste șaizeci de ani la fiecare metru pătrat de teritoriu vom avea zece angajați. Iar masa totală va fi atât de grea, că stânca se va prăbuși. O să avem nevoie atât de mult de mijloace de transport pentru aprovizionarea cu alimente, încât vom fi obligați să creăm o bandă rulantă de automobile între Administrație și Continent, mașinile vor rula cu viteza de 40 km/h, la o distanță de un metru între ele, iar descărcarea se va face din mers… Nu, eu sunt convins că deja de acum direcția se gândește la regularizarea fluxului de noi angajați. Păi, gândiți-vă și singuri – comandantul hotelului: este inadmisibil așa ceva, sunt șapte și acum-acum vine și-al optulea și toți sunt sănătoși. Meșterilă consideră că trebuie să facem ceva în privința asta. Nu, nu neapărat o sterilizare, așa cum propune el…

— Să vorbească oricine, da' nu Meșterilă!

— Păi, asta zic și eu, că nu este obligatorie sterilizarea…

— Se spune că vor fi mărite concediile anuale până la șase luni.

Lăsară în urmă parcul și Pereț înțelese brusc că mașina nu merge în direcția bună. Acum vor ieși pe poartă și vor începe să coboare pe serpentine, jos, sub stâncă.

— Auziți, noi unde mergem? întrebă el îngrijorat.

— Cum unde? Să luăm salariul.

— Adică nu pe Continent?

— De ce pe Continent? Casierul deja a ajuns la stația biologică.

— Deci dumneavoastră mergeți la stația biologică? În pădure?

— Păi, da. Doar suntem Securitatea Științifică și deci primim banii la stația biologică.

— Și cu mine cum rămâne? întrebă dezorientat Pereț.

— Și tu o să primești. Ți se cuvine și o primă. Apropo, aveți toate formele legale?

Angajații începură să se foiască, să scoată din buzunare și să cerceteze cu atenție hârtii ștampilate, de diferite dimensiuni și culori.

— Pereț, ați completat și dumneavoastră chestionarul?

— Ce chestionar?

— Adică, dați-mi voie, ce vreți să spuneți – ce chestionar? Formularul numărul optzeci și patru.

— N-am completat nimic, spuse Pereț.

— Stimați domni! Ce înseamnă asta? Pereț nu are hârtii!

— Eh, nu contează asta. Probabil că are legitimație…

— N-am legitimație, spuse Pereț. Eu n-am nimic. Doar un geamantan și, uite, un trenci… De fapt, eu nici nu voiam în pădure, eu intenționam să plec.

— Dar examinarea medicală? Dar vaccinările?

Pereț clătină din cap. Camionul gonea deja pe serpentine și Pereț se uita detașat la pădure, la straturile ei plate și poroase de sub orizont, la fierberea ei turbulentă și înghețată, la păienjenișul lipicios al ceții în umbra stâncii.

— Asemenea lucruri nu se iartă cu una cu două, spuse cineva.

— Păi, în fond, pe drum nu sunt obiective…

— Dar Meșterilă?

— Păi, ce-i cu Meșterilă, dacă nu sunt obiective?

— Asta, presupun că nu știi. Și nimeni nu știe. Iar anul trecut, Candid a zburat fără documente, un tânăr temerar, și unde-i acum Candid?

— În primul rând, n-a fost anul trecut, ci mult mai devreme. Și în al doilea rând, el pur și simplu a pierit. La postul lui.

— Da? Dar tu ai văzut ordinul?

— Asta-i corect. N-a existat nici un ordin.

— Deci nici măcar n-avem pe ce să ne contrazicem. Cum l-au pus în buncăr, la punctul de trecere, așa stă acolo și acum. Completează chestionare…

— Și cum, măi, Peppy, n-ai completat chestionarele? Poate o fi ceva necurat cu tine?

— O secundă, domnilor! Aceasta e o chestiune serioasă. Pentru orice eventualitate, propun să-l verificăm pe salariatul Pereț, ca să zic așa, printr-o procedură democratică! Cine va fi secretarul nostru?

— Secretar – Meșterilă!

— Foarte bună propunere. Îl alegem secretar de onoare pe mult stimatul nostru Meșterilă. Văd după expresiile tuturor că avem o unanimitate. Și cine va fi asistentul secretarului?

— Tovarăș secretar Vanderbilt!

— Vanderbilt?… Să zicem… Există propunerea să-l alegem asistent de secretar pe Vanderbilt. Alte propuneri? Cine este pentru? Împotrivă? se abține cineva? Hm… Două abțineri. Dumneavoastră de ce v-ați abținut?

— Eu?

— Da, da, chiar dumneata.

— Nu văd sensul. Pentru ce să scoatem sufletul din om? Lui și-așa nu-i e bine!

— Înțeleg. Dar dumneata?

— Nu-i afurisita ta de treabă!

— Cum doriți… Asistent de secretar, notați: s-au abținut doi. Începem. Cine-i primul? Nu dorește nimeni? Atunci, dați-mi voie! angajat Pereț, răspundeți la următoarea întrebare. Ce distanță ați parcurs în perioada dintre anii douăzeci și cinci și treizeci: a) pe jos, b) cu transportul terestru, c) cu transportul aerian? Nu vă grăbiți, mai gândiți-vă. Uitați aici niște hârtie și un creion.

Pereț luă supus hârtia și creionul și începu să-și amintească. Camionul se zdruncină. La început îl priveau toți, apoi se plictisiră să se mai uite și cineva porni să mormăie:

— Nu de suprapopulare mi-e teamă. Ați văzut câtă aparatură zace? Pe locul viran, după ateliere – ați văzut? Și ce fel de aparatură o fi, știți? Corect, este în lăzi bătute în cuie. Și nimeni nu are timp să le deschidă și să privească. Și știți ce-am văzut eu acolo, alaltăieri seară? M-am oprit și eu să fumez, când aud deodată un trosnet. Mă întorc și văd: peretele unei lăzi imense, cât casa de mare, se sparge și se deschide larg precum o poartă. Și din ladă se târăște un mecanism. Nu am să vi-l descriu, știți și singuri de ce. Însă așa o privelește… A mai stat el câteva secunde, a aruncat din el în sus o țeavă lungă cu o chestie rotativă în vârf, ca și cum s-ar fi uitat în jur, apoi s-a târât înapoi în ladă și-a pus capacul la locul lui. Atunci am simțit că-mi vine rău și pur și simplu nu-mi venea

să-mi cred ochilor. Iar astăzi de dimineață îmi zic: „Hai, totuși, să văd!”. Am venit și m-au trecut fiorii. Lada în ordine, nici o crăpătură, iar peretele fusese bătut în cuie din interior! Iar afară nu ieșeau decât niște vârfuri ascuțite, strălucitoare și lungi cât degetul. Și acum, mă-ntreb: de ce-a ieșit? Și o fi singurul de felul ăsta? Poate că în fiecare noapte, ei toți, uite-așa… Se uită în jur. Și până când ne va ajunge suprapopularea, între timp, ei ne vor pregăti cândva o noapte a lui Bartolomeu și toate oscioarele noastre vor zbura în râpă sau poate nici măcar oscioarele, ci doar o făină de oase… Ce? Nu, mulțumesc, dragă, spune-le și singur inginerilor, dacă vrei. Eu doar mașina asta am văzut-o, de unde să știu acum dacă aveam voie să o văd sau nu? Pe lăzi nu existau sigilii…

— Deci, Pereț, sunteți gata?

— Nu, răspunse Pereț. Nu pot să-mi aduc aminte nimic. A fost prea demult.

— Ciudat. Uite, eu, de exemplu, îmi aduc aminte perfect. Șase mii șapte sute și un kilometru pe calea ferată, șaptesprezece mii o sută cincizeci și trei de kilometri pe cale aeriană (dintre care trei mii două sute cincisprezece kilometri pentru nevoi personale) și cincisprezece mii șapte kilometri – pe jos. Și doar eu sunt mai în vârstă decât dumneavoastră. Ciudat, ciudat, Pereț… Mă rog, fie. Să încercăm următorul punct. Ce jucării ați preferat la vârsta preșcolară?

— Tancurile mecanice, spuse Pereț și își șterse transpirația de pe frunte. Și mașinile blindate.

— Aha! Țineți minte! Și nu era decât la vârsta preșcolară, în timpuri, cum să zic, mult mai îndepărtate. Deși, cu mai puțină responsabilitate, nu-i așa, Pereț? Așa, deci. Tancuri și blindate… Următorul punct… La ce vârstă v-ați simțit atras de femei, în paranteză – de bărbați? Expresia din paranteză este adresată, de regulă, femeilor. Puteți răspunde.

— Demult, spuse Pereț. Asta a fost foarte demult.

— Mai exact.

— Dar dumneavoastră? întrebă Pereț. Mai întâi spuneți dumneavoastră, apoi am să vă spun și eu.

Cel care prezida dădu din umeri.

— Eu n-am nimic de ascuns. Prima dată mi s-a întâmplat la vârsta de nouă ani, când mi-au făcut baie împreună cu verișoara mea… Iar acum, vă rog, dumneavoastră.

— Nu pot, spuse Pereț. Nu vreau să răspund la astfel de întrebări.

— Prostule, îi șoptiră la ureche. Ia-ți o mină serioasă, trage și tu o minciună și gata. Ce te mai chinui? Cine o să te verifice?

— Bine, se supuse Pereț. La vârsta de zece ani, când mi-au făcut baie împreună cu un cățel pe care îl chema Murka.

— Minunat, exclamă prezidentul ședinței. Iar acum, enumerați bolile de care ați suferit la picioare.

— Reumatism.

— Încă!

— Șchiopătat intermitent.

— Foarte bine. Altceva?

— Guturai.

— Asta nu e boală de picioare.

— Nu știu. Poate pentru dumneavoastră nu-i o boală de picioare. Pentru mine însă – tocmai de picioare este. Te uzi la picioare – hop, și guturaiul.

— Mă rog, să zicem. Și altceva?

— Dar nu e suficient?

— Cum doriți. Vă previn însă: cu cât mai mult, cu atât mai bine.

— Gangrenă spontană, spuse Pereț. Cu o amputare ulterioară. Asta a fost ultima boală a picioarelor mele.

— Acum, mă rog, e destul. Ultima întrebare. Concepția dumneavoastră despre lume. Pe scurt.

— Materialist, spuse Pereț.

— Ce fel de materialist?

— Emoțional.

— Nu mai am întrebări. Și dumneavoastră, domnilor?

Nu mai era nici o întrebare. Unii angajați moțăiau, iar ceilalți discutau cu spatele întors la prezident. Camionul mergea acum încet. Se făcuse cald, mirosea a umezeală și a pădure, un miros neplăcut și înțepător, care nu ajungea până la Administrație în zilele obișnuite. Camionul mergea cu

motorul oprit și din depărtare, de la foarte mare depărtare, se auzea chiorăitul slab al unei furtuni.

— Stau și mă minunez, privindu-vă, spunea asistentul secretarului, întorcând și el spatele prezidentului. Un pesimism nesănătos. Prin natura lui, omul este un optimist, asta în primul rând. În al doilea rând – și în principal – oare credeți că directorul se gândește mai puțin decât dumneavoastră la toate aceste lucruri? E chiar amuzant. În ultimul său discurs, adresându-mi-se direct, directorul a dezvăluit niște perspective mărețe. Chiar mi s-a tăiat răsuflarea de entuziasm și nu mi-e rușine să recunosc asta. Eu întotdeauna am fost optimist, însă această imagine… Dacă vreți să știți, totul va fi dărâmat, toate aceste depozite, vilele… Se vor înălța clădiri de o frumusețe orbitoare, din materiale transparente și translucide, stadioane, bazine, parcuri aeriene, bodegi și birturi de cristal! Scări spre cer! Femei zvelte și mlădioase, cu pielea bronzată și elastică. Biblioteci! Mușchi! Laboratoare! Pătrunse de soare și lumină! Program de voie! Automobile, glidere, dirijabile… Dezbateri, hipnostudii, stereo-cinema… Angajații vor sta după orele de servici în biblioteci, gândind și compunând piese muzicale, vor cânta la ghitări și la alte instrumente muzicale, vor sculpta în lemn și își vor citi unul altuia poezii…!

— Și tu ce o să faci?

— Eu voi ciopli în lemn.

— Și mai ce?

— O să mai scriu și poezii. Or să mă învețe să scriu poezii, eu am un scris frumos.

— Și eu ce am să fac?

— Ce vrei! spuse mărinimos asistentul secretarului. Să cioplești în lemn, să scrii poezii… Ce vrei.

— Dar eu nu vreau să cioplesc lemnul. Eu sunt matematician.

— Păi, foarte bine! Să fii sănătos și să te ocupi de matematică!

— Sunt sănătos și acum chiar mă ocup de matematică!

— Și acum chiar ești plătit să faci asta. Ce prostie! O să sari

din turnuri.

— De ce?

— Cum adică – de ce? Este interesant totuși…

— Nu e interesant.

— Ce vrei să spui? Că în afară de matematică, nu te mai interesează nimic?

— Da, în general, cred că nimic… Muncești toată ziua și atât de mult te zăpăcești, că nu te mai interesează nimic.

— Ești un om limitat. Nu-i nimic, o să te dezvolți. Îți vor găsi ceva talente, o să compui muzică, vei sculpta ceva…

— Să compun muzică – nu-i o problemă. Dar unde găsesc ascultătorii…?

— Mă rog, eu am să te ascult cu plăcere… Pereț, iată…

— Asta doar ți se pare. N-ai să mă asculți. Și nici poezii n-ai să scrii. O să decupezi ceva într-un lemn și apoi o să te duci la muieri. Sau o să te îmbeți. Că doar te știu. Și vă știu pe toți cei de aici. Veți umbla de la Bodega de cristal până la Bufetul de diamant. Mai ales, dacă va fi program de voie. Chiar mi-e și frică să mă gândesc ce va fi, dacă aici veți avea un program de voie.

— Fiecare om este un geniu în ceva, îl contrazise asistentul secretarului. Trebuie doar găsită în el această genialitate. Noi nici nu bănuim, dar poate că eu sunt un geniu culinar, iar tu, să zicem, ești un geniu farmaceutic, așa că ne ocupăm cu ce nu trebuie și ne dezvoltăm prea puțin. Directorul a spus că în viitor de asta se vor ocupa specialiștii, ei vor fi cei care vor căuta potențialele noastre ascunse…

— Ei, știi, potențialul este o chestiune de finețe. Eu, în general, nu te contrazic, poate că într-adevăr în fiecare dintre noi există un geniu, dar ce te faci dacă această genialitate nu-și poate găsi aplicabilitatea decât ori în trecutul îndepărtat, ori în viitorul îndepărtat, iar în prezent nici măcar nu este socotită o genialitate, indiferent dacă o manifești sau nu. Este bine, desigur, dacă se constată că ești un geniu culinar. Dar dacă se descoperă că ești un birjar genial, că Pereț este un geniu în cioplirea vârfurilor de piatră, iar eu sunt un geniu în găsirea unui X-câmp, despre care nimeni încă nu știe nimic și

despre care se va afla abia peste zece ani?… Și atunci, cum ar fi spus poetul, se va întoarce spre noi fața neagră a timpului liber.

— Băieți, spuse cineva, n-am luat la noi nimic de haleală. Până ajungem, până primim banii…

— Stoian o să ne dea de mâncare.

— Așteaptă tu să-ți dea Stoian de mâncare. Ei sunt acolo pe sistem de rații.

— Ca să vezi, nevastă-mea a vrut să-mi dea niște sandvișuri…!

— Nu-i nimic, mai răbdăm, uite deja punctul de control.

Pereț întinse gâtul. În fața lui se ridica pădurea precum un zid galben-verzui, iar drumul intra în ea precum firul într-un covor pestriț. Camionul trecu pe lângă un panou din placaj: ATENȚIE! REDUCEȚI VITEZA! PREGĂTIȚI DOCUMENTELE! se vedea deja bariera vărgată coborâtă, „ciupercuța” santinelei de lângă ea, iar mai la dreapta – sârma ghimpată, conurile albe izolatoare, turnurile cu grilaje și reflectoare. Camionul se opri. Toți îl priveau pe gardianul care picotea sub „ciupercuța” lui, stând așezat, cu picioarele încrucișate și cu carabina la subsuoară. De buza lui atârna o țigară stinsă, iar spațiul de sub „ciupercuță” era plin de mucuri. Alături de barieră se înălța un par pe care erau bătute în cuie tot felul de avertismente: ATENȚIE! PĂDURE! PREZENTAȚI LEGITIMAȚIA DESFĂCUTĂ! NU RĂSPÂNDI INFECȚIA! Șoferul claxonă delicat. Gardianul deschise ochii, se uită înainte cu priviri tulburi, apoi se desprinse de ghereta lui și dădu ocol vehiculului.

— Sunteți cam mulți, spuse el răgușit. După bani?

— Chiar așa, spuse lingușitor fostul prezident.

— Bravo, bună treabă! spuse gardianul. Înconjură camionul, se urcă pe scară și se uită înăuntru. Oho, câți sunteți! Le reproșă el. Dar mâinile? Cum sunt mâinile? Curate?

— Curate! Răspunseră în cor angajații, iar unii chiar își arătară palmele.

— Curate la toți?

— La toți.

— Bine-bine, spuse gardianul și se băgă în cabină până la brâu. De acolo se auzea: „Cine-i șeful? Dumneavoastră sunteți șeful? Câți ai adus? Aha… Nu minți? Care-i numele? Kim? vezi tu, Kim, eu am să-mi notez numele tău… Salut, Voldemar! Tot mai mergi?… Iar eu tot mai păzesc. Ia arată-mi legitimația… Hai-hai, nu mai mârâi, ia arată-mi-o… Legitimația e OK, altfel te-aș… Ce-i asta, scrii numere de telefon pe legitimație? Ia stai… Cine mai e și Charlotte asta? Aha, mi-aduc aminte. Dă-mi să-l scriu și eu… Mulțumesc. Hai, mergeți. Puteți să mergeți.”

Gardianul sări de pe scară, ridicând praful cu cizmele lui, se îndreptă spre barieră și se lăsă cu tot corpul pe contragreutate. Bariera se ridică încet și izmenele agățate de ea căzură în praf. Camionul se urni din loc.

În camion începură discuții aprinse, dar Pereț nu auzi nimic. Intra în pădure. Pădurea se apropia, venea spre ei și se îngrămădea tot mai sus și mai sus, precum un val oceanic, până când îi înghiți. Nu mai era nici soare și cer, nici spațiu și timp – pădurea le luase locul. Erau doar sclipiri de culori întunecate, aer umed și dens, mirosuri ciudate, ca de fum sufocant, și un gust astringent în gură. Doar sunetul nu era atins de pădure: zgomotele pădurii erau acoperite de vuietul motorului și de pălăvrăgeala angajaților. Iată și pădurea, își repeta Pereț, uite că am ajuns și eu în pădure, continuă el să repete absurd. Nu de deasupra, ci dinăuntru, nu observator, ci participant. Uite că sunt în pădure. Ceva răcoritor și umed îi atinse fața, îl gâdilă, se desprinse și coborî încet pe genunchii lui. Se uită: un fir lung și subțire de vegetație, sau poate un animal, sau poate pur și simplu atingerea pădurii, un salut prietenesc sau o pipăire suspicioasă; nu atinse acest fir.

Între timp, camionul gonea pe drumul ofensivei glorioase; galbenul, verdele, maroul dispăreau resemnate în urmă, iar de-a lungul marginii drumului se întindeau coloanele părăsite și uitate ale veteranilor armatei invadatoare, buldozere negre cabrate pe roțile din spate, cu scuturile ruginite și smulse cu furie, tractoare scufundate în pământ până la cabină în urma cărora șerpuiau șenilele destrămate, camioane lipsite de roți și fără geamuri – totul era mort, abandonat pentru totdeauna, însă că și până acum priveau înainte neînfricate spre adâncul pădurii cu radiatoarele lor dezmembrate și cu farurile sparte. Iar în jur, pădurea fremăta, tremura și se contorsiona, schimbându-și culorile, strălucind și pâlpâind, înșelând vederea cu fluxul și refluxul ei, batjocoritoare, înfricoșătoare, persiflantă, era absolut neobișnuită, era imposibil de descris, era grețoasă.

Capitolul șase.

Deschizând portiera jeepului, Pereț se uită în desișuri. Nu știa ce ar trebui să vadă. Poate ceva asemănător unei piftii dezgustătoare. Ceva neobișnuit, de nedescris. Dar cel mai neobișnuit și inimaginabil, cel mai imposibil lucru în aceste

hățișuri era prezența oamenilor și tocmai de aceea Pereț îi vedea doar pe ei. Veneau spre jeep, zvelți, dibaci, fermi și grațioși, mergând ușor, fără poticneli, alegându-și instantaneu și precis locul unde urmau să pășească, părând că ignoră pădurea, că sunt în ea ca la ei acasă și că această deja le aparține și poate că nici nu disimulau, ci chiar gândeau așa cu adevărat, iar pădurea atârna deasupra lor, râzând mutește și arătându-i cu miriadele de degete batjocoritoare, prefăcându-se cu abilitate în ceva cunoscut, supus și accesibil – absolut prietenoasă. Deocamdată. Până la un moment dat…

— Mamă, ce gagică bună e Rita asta! îi spuse lui Pereț fostul șofer Birlic. Stătea alături de jeep, cu picioarele lui crăcănate larg desfăcute, ținând cu ușurință între coapse o motocicletă tremurătoare și sforăitoare. Precis aș fi ajuns la ea, dacă n-ar fi fost acest Quentin… Un bărbat atent.

Quentin și Rita se apropiaseră foarte mult și Stoian coborî de la volan să le iasă în întâmpinare.

— Ei, ea ce mai face? întrebă Stoian.

— Respiră, răspunse Quentin, cercetându-l cu atenție pe Pereț. Ce, ați adus banii?

— El este Pereț, spuse Stoian. Ți-am povestit.

Rita și Quentin îi zâmbiră lui Pereț. Nu era timp să-i privească mai atent și Pereț se gândi doar în treacăt că nu mai văzuse niciodată până acum o femeie atât de ciudată precum Rita și un bărbat atât de profund nefericit precum Quentin.

— Salut, Pereț! spuse Quentin, continuând să zâmbească. Ați veniți să vă uitați? N-ați mai văzut niciodată până acum?

— Nici acum nu văd, spuse Pereț. Indiscutabil, această nefericire și această ciudățenie erau imperceptibil, dar foarte puternic, legate între ele.

Stând cu spatele la ei, Rita își aprinse o țigară.

— Dumneavoastră nu vă uitați unde trebuie, spuse Quentin. Priviți drept înaintea dumneavoastră. Să nu-mi spuneți că nu vedeți!

Și atunci Pereț văzu și imediat uită de oameni. A apărut întocmai ca o imagine ascunsă de pe hârtia fotografică, ca o figură din ilustrația puzzle pentru copii „Unde s-a ascuns

iepurașul?” – și odată văzută, era imposibil s-o mai piardă din vedere. Era foarte aproape și începea de la zece pași de roțile jeepului și de potecă. Pereț înghiți convulsiv.

Un stâlp viu se înălța spre coroanele pomilor, un snop de vrejuri extrem de subțiri și străvezii, lipicioase și strălucitoare, șerpuite și încordate, un snop ce străpungea frunzișul des, tot mai sus, spre nori. Se năștea dintr-o cloacă, o haznă uleioasă și clocotitoare, plină de protoplasmă – vie, activă, umflată de bulele de carne primitivă, organizându-se preocupată și descompunându-se imediat, revărsând produsele descompunerii pe malurile plate și scuipând spume cleioase… Și imediat, de parcă s-ar fi activat filtre sonore invizibile, peste sforăitul motocicletei începu să se distingă vocea haznalei: clocotire, plescăit, plânset cu sughițuri, gâlgâială, gemete prelungi de mlaștină; se urni spre ei și zidul greu al mirosurilor: carne crudă însângerată, puroi, fiere proaspătă, zer, lipici fierbinte – și doar atunci Pereț observă că Rita și Quentin au atârnate la piept măști de oxigen și văzu cum, schimonosindu-se dezgustat, Stoian ridică spre față masca aparatului de respirat, dar nici el nu și-o puse de parcă ar fi sperat că măcar mirosurile îi vor povesti tot ceea ce ochii și urechile nu-i spuseseră…

— Băi, da' pute aici la voi, spuse scârbit Birlic. Parcă ar fi la morgă…

Iar Quentin îi spunea lui Stoian:

— Ai fi putut și tu să-l rogi pe Kim să intervină în legătură cu rația. La noi totuși e o secție periculoasă. Avem și noi dreptul la ciocolată, lapte…

Iar Rita fuma gânditoare, scoțând fumul pe nările subțiri, fremătătoare.

Arborii din jurul haznalei fremătau, aplecându-se tandri deasupra ei, toate ramurile lor erau întoarse într-o singură parte și coborau spre masa clocotitoare, în timp ce de pe ramuri se prelingeau și cădeau în cloacă liane groase și pletoase, iar haznaua le primea în interiorul ei pentru ca protoplasma să le roadă și să le transforme în ea însăși, ca și cum ar fi putut să dizolve și să-și facă propriul trup din tot

ceea ce o înconjura…

— Peppy! spuse Stoian. Nu te mai holba așa, c-o să-ți sară ochii din cap.

Pereț zâmbi, dar știa că zâmbetul lui era fals.

— Și de ce ai luat motocicleta? întrebă Quentin.

— În caz că ne împotmolim. Ei se vor târî pe potecă, eu voi fi cu o roată pe potecă, iar cu cealaltă pe iarbă, iar motocicleta va merge în spate. Dacă ne împotmolim, Birlic va da fuga cu motocicleta să cheme un tractor.

— Cu siguranță ne vom împotmoli, spuse Quentin.

— Bineînțeles că o să vă împotmoliți, spuse Birlic. Proiectul vostru este prostesc, eu v-am spus de la bun început.

— Ia mai taci, îl repezi Stoian, nu-i treaba ta. Iese curând? îl întrebă el pe Quentin.

Quentin se uită la ceas.

— Așa…, spuse el. Va făta acum la fiecare optzeci și șapte de minute. Deci, a rămas… A rămas… Chiar n-a mai rămas nimic, uite că a început deja.

Cloaca făta. Cu scuturături convulsive și nerăbdătoare, începu să ejaculeze pe malurile ei plate, unul după altul, trunchiuri de cocă albicioasă, care tresăltau nesigure, se rostogoleau pe pământ neputincioase și oarbe, apoi se opreau, se turteau, își scoteau prudent pseudopicioruşele și deodată porneau să se deplaseze cu agilitate – încă agitate, încă împungându-se, dar de-acum într-o unică direcție, împrăștiindu-se și ciocnindu-se între ele, dar deja cu toate într-o anumită direcție stabilită, pe o singură rază ce pornea de la matcă înspre hățișuri, afară, într-o singură coloană fluidă, alburie, ca niște furnici gigantice și tumefiate asemenea melcilor…

— Aici în jur este numai mlaștină, spunea Birlic. Așa c-o să dăm de belea, că nici un tractor nu ne mai scoate de-acolo – toate cablurile plesnesc.

— Poate mergi și tu cu noi, i se adresă Stoian lui Quentin.

— Rita a obosit.

— Las-o pe Rita să meargă acasă, iar noi mai dăm o raită…

Quentin ezită.

— Ce zici, Rita, dragă? întrebă el.

— Da, mă duc acasă, răspunse Rita.

— Atunci e bine, spuse Quentin. Iar noi dăm o raită să aruncăm o privire, în regulă? Probabil, ne vom întoarce repede. Nu stăm mult, așa-i, Stoian?

Rita aruncă mucul de țigară și porni spre stația biologică, fără să-și ia rămas-bun. Quentin bătu pasul pe loc, ezitând, apoi îi șopti lui Pereț:

— Dați-mi voie… Să trec…

Se strecură pe scaunul din spate și în acel moment motocicleta mugi îngrozitor, se smulse de sub Birlic și făcând o săritură înaltă se prăbuși direct în cloacă. „Stai! răcni Birlic, lăsându-se pe vine. Încotro?" Toți încremeniră. Motocicleta se lovi de o ridicătură, urlând sălbatic, se ridică pe roata din spate și căzu înapoi în cloacă. Toată lumea se aplecă înainte. Pereț avu senzația că protoplasma se îndoaie sub greutatea motocicletei, de parcă ar fi vrut să amortizeze lovitura, apoi o lăsă ușor și în tăcere să intre în ea și se închise deasupra vehiculului. Motocicleta încetă să mai funcționeze.

— Ticălos neîndemânatic! se răsti Stoian către Birlic. Ce-ai făcut?

Cloaca se transformă într-un bot care sugea, gusta și se delecta. Ea rostogolea motocicleta înăuntrul ei, așa cum un om ar plimba cu limba, dintr-o parte în alta a gurii, o acadea mare. Motocicleta se răsucea într-o masă spumoasă, dispărând și apărând iarăși, întorcându-și neputincioasă coarnele ghidonului și la fiecare apariție era tot mai mică, învelișul metalic se subția și devenea tot mai transparent, ca o coală subțire de hârtie, și prin el deja licăreau palid măruntaiele motorului, apoi învelișul se destrămă, anvelopele dispărură, motocicleta se scufundă pentru ultima oară și nu mai apăru deloc.

— Ce-a halit-o! spuse Birlic cu un entuziasm idiot.

— Ticălos neîndemânatic! repetă Stoian. O să mi-o plătești pentru asta. Toată viața o să mi-o plătești.

— Da, bine, spuse Birlic. O să ți-o plătesc. Și, ce-am făcut? i-am dat gaz cum nu trebuia, îi spuse el lui Pereț. Și uite, ea s-a

și smucit. Înțelegeți, pan Pereț, am vrut să încetinesc motorul ca să nu mai huruie în halul ăla și am rotit butonul în partea greșită. Nu sunt nici primul, nici ultimul. Era și o rablă de motocicletă… Deci, eu am plecat, îi spuse el lui Stoian. Ce să mai fac aici? Mă duc acasă.

— Tu unde te uiți? spuse dintr-odată Quentin cu așa o expresie, încât Pereț se feri involuntar.

— Și ce? răspunse Pereț. Unde vreau, acolo mă și uit.

El se uita înapoi la potecă, acolo unde, sub șopronul compact din ramuri verzi-gălbui, se zărea îndepărtându-se pelerina portocalie a Ritei.

— Hai, faceți-mi loc, îi spuse Quentin lui Pereț. O să vorbesc acum cu el.

— Încotro, hei, încotro? mormăi Stoian. Quentin, vino-ți în fire…

— Nu, ce să-mi mai revin, doar văd mai demult ce urmărește!

— Ascultă, nu fi copil! Hai, termină! Calmează-te…!

— Lasă-mă când îți spun, dă-mi drumul la mână…!

Se agitau zgomotoși lângă Pereț, împingându-l din ambele părți. Stoian îl înșfăcase puternic pe Quentin de mânecă și de poalele scurtei, iar Quentin se congestionă brusc, începu să transpire și fără să-și desprindă privirile de Birlic îl împinse cu o mână pe Stoian, iar cu cealaltă îl îndoia de mijloc cu toată puterea pe Pereț, încercând să treacă peste el. Se smucea și cu fiecare smucitură ieșea tot mai mult din scurtă. Pereț prinse momentul și se rostogoli afară din jeep. Birlic tot se mai uita în urma Ritei, gura îi era întredeschisă, privirile languroase și duioase.

— Și de ce umblă ea în pantaloni? îi spuse el lui Pereț. Așa e acum moda lor – să umble în pantaloni…

— Nu-l apăra! urlă din mașină Quentin. Nu-i deloc un neurastenic sexual, este pur și simplu o jigodie! Lasă-mă, te aranjez eu și pe tine!

— Mai înainte erau fuste, spuse visător Birlic. O bucată de țesătură înfășurată în jurul corpului și prinsă cu un ac de siguranță. Iar eu, cum s-ar zice, îl iau și deschei…

Dacă asta ar fi fost în parc… Dacă asta ar fi fost în hotel, sau la bibliotecă, sau la sala de festivități… De altfel, a și fost – și în parc, și la bibliotecă, și chiar în sala de festivități în timpul expunerii lui Kim „Ce este necesar să știe fiecare lucrător al Administrației despre metodele statisticii matematice”. Dar acum pădurea vedea și auzea toate astea: și obscenitatea libidinoasă ce invadase ochii lui Birlic, și fizionomia congestionată a lui Quentin, stupidă și că de taur, clătinându-se în cadrul portierei jeepului, și mormăitul bâzâitor al lui Stoian – ceva despre muncă, despre responsabilitate, despre prostie – și trosnetul nasturilor proiectați în parbriz… Și nu se știa ce gândea pădurea despre toate astea, se îngrozea, se amuza sau îi era silă.

—… Spuse cu desfătare Birlic.

Și Pereț îl lovi. Pare-se, îi trosnise una în falcă și-și luxase degetul. Toți amuțiră imediat.

Birlic își duse mâna la falcă și se uită profund uimit la Pereț.

— N-ai voie așa, spuse Pereț ferm. Nu aici. N-ai voie.

— Dar nici nu te contrazic, spuse Birlic, ridicând din umeri. Eu am avut în vedere doar faptul că nu mai am ce să fac aici, motocicleta nu mai este, vezi bine doar… Ce naiba să mai fac aici, acum?

Quentin se interesă cu voce tare:

— În moacă?

— Da, răspunse Birlic înciudat. M-a nimerit în falcă, chiar în os… Bine că nu mi-a dat în ochi.

— Zău așa, chiar în bot?

— Da, spuse tăios Pereț. Pentru că aici nu sunt permise astfel de lucruri.

— Atunci să mergem, spuse Quentin, aruncându-se pe banchetă.

— Hai, Asule, spuse Stoian, urcă în mașină. Dacă ne vom împotmoli, o să ne ajuți la împins.

— Pantalonii mei sunt noi, spuse Birlic. Mai bine, hai să trec eu la volan.

Nu i se răspunse și atunci el trecu pe bancheta din spate și se așeză alături de Quentin, care se foi un pic. Pereț se așeză

lângă Stoian și porniră la drum.

Cățeii deja plecaseră și erau destul de departe, dar Stoian conducea foarte prudent, cu roțile din dreapta pe potecă, iar cu cele din stânga peste mușchii pufoși și în fine îi ajunseră, continuând să meargă încet în urma lor, menținând atent viteza cu ambreiajul. „O să se ardă ambreiajul", îl atenționă Birlic, apoi i se adresă lui Quentin și începu să-i explice că nu a avut nici o intenție rea, oricum el nu mai avea motocicletă, iar bărbatul este bărbat și dacă totul e în regulă atunci el va și rămâne bărbat, iar pădurea din jur și ce-o mai fi pe acolo, asta deja nu mai are nici o importanță… „Mă, ți-a tras una peste bot?" tot întreba Quentin. „Nu, doar atât să-mi spui, dar să nu mă minți, ți-a dat una peste bot sau nu?", întreba el când și când, întrerupându-l pe Birlic. „Nu, răspundea Birlic, stai un pic și ascultă-mă, că mai întâi…"

Pereț își mângâia degetul umflat și se uita la căței. La copiii pădurii. Sau poate la slugile pădurii. Sau poate la excrementele pădurii… Mergeau încet în coloană, neobosiți, unul după celălalt, de parcă ar fi curs peste pământ, revărsându-se peste trunchiurile putrezite ale arborilor, peste gropi, peste băltoacele cu apă stătută, prin iarba înaltă, printre tufișuri. Poteca dispărea uneori, scufundându-se în mocirla aromată și ascunzându-se sub straturile de ciuperci tari și cenușii, care se sfărâmau cu trosnete sub roți și apărea din nou, iar cățeii se țineau de-a lungul ei, rămânând albi și imaculați, netezi și nici un fir de praf nu se lipea de ei, nici un ghimpe nu-i rănea, iar noroiul negru și lipicios nu-i murdărea. Curgeau cu o siguranță inconștientă, stupidă, de parcă ar fi fost pe un drum obișnuit, binecunoscut. Erau patruzeci și trei.

Ardeam de nerăbdare să ajung aici și iată că am ajuns, văd în sfârșit pădurea pe dinăuntru și totuși nu văd nimic. Puteam să inventez toate astea rămânând în camera de hotel cu trei paturi goale, seara târziu, când n-aș fi putut dormi, într-o liniște absolută, apoi, în puterea nopții, soneta pornește brusc să bubuie la șantier, în timp ce înfige pilonii. Probabil că aș fi putut să inventez tot ce este aici în pădure: și sirene, și arbori umblători, și cum acești căței se transformă în înaintașul

forestier Selivan – tot ce este mai absurd, mai sfânt. Și aș fi putut să inventez și să-mi imaginez tot ce există în Administrație, aș fi putut rămâne acasă și să născocesc toate astea stând culcat pe canapea, alături de un radioreceptor, ascultând simfonii de jazz și voci ce rostesc limbi necunoscute. Dar asta nu înseamnă nimic. Să vezi și să nu înțelegi este ca și cum ai inventa. Trăiesc, văd și nu pricep nimic, trăiesc într-o lume pe care cineva a plăsmuit-o fără a se mai obosi să mi-o explice și mie, sau poate chiar și lui însăși. Dorul de a înțelege, se gândi brusc Pereț. Uite, asta este boală mea – dorul de a înțelege.

Scoase mâna pe geam și își așeză degetul vătămat pe caroseria rece. Cățeii nu băgau în seamă jeepul. Probabil că nici nu înțelegeau că el există. Miroseau strident și neplăcut, învelișul lor părea acum transparent, iar pe sub el treceau în valuri tot felul de umbre.

„Haideți să prindem unul, propuse Quentin. Este cât se poate de simplu, îl învelim în scurta mea și îl ducem în laborator.” „Nu merită efortul”, spuse Stoian. „De ce? spuse Quentin. Cândva tot va trebui să-i prindem.” „Mi-e cam teamă, spuse Stoian. În primul rând, doamne ferește, poate să crape și-atunci va trebui să scriu un raport lui Meșterilă.” „Noi i-am fiert, spuse deodată Birlic. Mie nu mi-a plăcut, dar băieții spuneau că merge. Seamănă cu iepurele de casă, dar eu nu pun iepure în gură, după mine, că-i iepure, că-i pisică, tot un drac. Mi-e silă…!” „Eu am observat un lucru, spuse Quentin. Numărul cățeilor este întotdeauna un număr prim: treisprezece, patruzeci și trei, patruzeci și șapte…” „Prostii! îl contrazise Stoian. Eu am întâlnit în pădure grupuri de câte șase, de câte doisprezece…” „Da, dar asta în pădure, spuse Quentin, doar după ce o iau care încotro în grupuri. Iar cloaca fată întotdeauna un număr prim de căței, poți să și verifici în jurnal, am scris toate concluziile acolo…” „Și mai e ceva, spuse Birlic. Odată, noi cu băieții am prins o bâștinașă și să vezi ce râs a mai fost!” „Păi, atunci să scrii un articol”, spuse Stoian. „L-am scris deja, spuse Quentin. Asta va fi al cincisprezecelea al meu…” „Eu am șaptesprezece, spuse

Stoian, și încă unul la editură. Și pe cine ai luat coautor?” „Încă nu știu, spuse Quentin. Kim ni-l recomandă pe manager, zice că acum cel mai important este transportul, iar Rita mă sfătuiește să-l iau pe comandant…” „Numai pe comandant nu”, spuse Stoian. „De ce?” întrebă Quentin. „Nu-l lua pe comandant”, repetă Stoian. Nu-ți spun mai mult, dar ia seama ce-ți spun!„ „Comandantul diluează kefirul cu lichid de frână, spuse Birlic. Asta a fost pe vremea când fusese șef de frizerie. Deci, noi cu băieții am aruncat o mână de ploșnițe în apartamentul lui.„ „Se zice că se pregătește un ordin, spuse Stoian. Toți cei care vor avea mai puțin de cinsprezece articole vor trece printr-un tratament…„ „Ei, na, am îmbulinat-o, spuse Quentin, știu eu tratamentele astea speciale, nu-ți mai crește părul și îți pute gură un an întreg.„ „Acasă, se gândi Pereț. Trebuie să merg acasă cât mai repede. N-am ce să mai fac acum aici.” Apoi văzu că șirul cățeilor se rupse. Pereț îi numără: treizeci și doi își continuară drumul înainte, iar unsprezece dintre ei se aliniară și ei într-o coloană, cotiră spre stânga și în jos – acolo unde între niște arbori apăruse brusc un lac: o apă întunecată și imobilă, foarte aproape de jeep. Pereț observă cerul cețos și jos și conturul vag al stâncii Administrației, undeva, la orizont. Unsprezece căței se îndreptau hotărâți spre apă. Stoian opri motorul, toți ieșiră din mașină și se uitară cum cățeii se scurgeau peste un buștean noduros de pe mal și cum se prăbușeau unul după altul cu zgomot în lac. Pe apa întunecată se porniră cercuri uleioase.

— Se duc la fund, spuse mirat Quentin. Se înecă.

Stoian scoase harta și o întinse pe capotă.

— Asta e, spuse el. Acest lac nu este marcat la noi. Satul este trecut aici, dar nu și lacul… Uite, scrie aici: „Sat. Aborig. Șaptesprezece pe unsprezece.”

— Păi, așa e întotdeauna, spuse Birlic. Păi, cine mai merge după hartă în pădurea asta? În primul rând, toate hărțile sunt mincinoase, iar în al doilea rând, n-ai nevoie de ele aici. Să zicem că aici, astăzi, e un drum, dar mâine va fi un râu, astăzi e un lac, iar mâine vor întinde sârmă ghimpată și vor planta

un turn de control. Sau va apărea brusc vreun depozit.

— N-am chef să merg mai departe, spuse Stoian, întinzându-se. Ce ziceți, ajunge pentru astăzi?

— Sigur, e de ajuns, spuse Quentin. Pereț trebuie să primească și el leafa. Haideți în mașină.

— De-aș avea un binoclu, spuse deodată Birlic, privind hulpav pe sub palmă către lac. Cred că acolo se scaldă o gagică.

Quentin se opri.

— Unde?

— E goală, spuse Birlic. Pe bune, e goală. Complet, fără nimic.

Quentin se albi la față și o rupse la fugă către mașină.

— Unde o vezi? întrebă Stoian.

— Uite, pe malul ăla…

— Nu-i nimic acolo, spuse Quentin răgușit. Stătea pe treapta mașinii și cercetă prin binoclu malul opus. Mâinile îi tremurau.

— Mincinos blestemat! Iar vrei s-o iei peste bot… Nu-i nimic acolo! repetă el, dându-i binoclul lui Stoian.

— Cum adică nu-i nimic? spuse Birlic. Doar n-oi fi vreun ochelarist, eu am ochi de șoim…

— Stai un pic, așteaptă, nu mai smulge, spuse Stoian. Băi, ce obicei – să smulgi omului din mână…

— Nu-i nimic acolo, mormăia Quentin. Baliverne. Sunt atâția care îndrugă verzi și uscate.

— Știu eu ce-i asta, spuse Birlic. E o sirenă. Sigur vă spun.

Pereț tresări.

— Ia dă-mi binoclul, spuse el repede.

— Nu se vede nimic, spuse Stoian, întinzându-i binoclul.

— V-ați găsit pe cine să credeți, bolborosea Quentin, liniștindu-se treptat.

— Zău c-a fost, spuse Birlic. Probabil că s-a scufundat. Stai c-o să iasă acum…

Pereț reglă binoclul, ținându-l la ochi. Nu se aștepta să vadă ceva: ar fi fost mult prea simplu. Și nu văzu nimic. Doar oglinda lacului, malul îndepărtat acoperit de pădure și

conturul stâncii pe deasupra marginii zimțate a copacilor.

— Și cum era? întrebă el.

Birlic începu să o descrie amănunțit, arătând cu mâinile cum era. Povestea foarte apetisant, pătimaș, dar era cu totul altceva decât voia Pereț.

— Da, cu siguranță…, spunea el. Da… Da.

Poate ea a ieșit să-i întâmpine pe căței, se gândea el, zgâlțâit pe bancheta din spate alături de un Quentin posomorât, privind cum urechile lui Birlic se mișcau ritmic. Birlic mesteca ceva. Ea a ieșit din hățișurile pădurii, albă, rece, hotărâtă și a pășit în apă, în apa pe care o știa atât de bine, și a intrat în lac așa cum intru eu în bibliotecă, s-a scufundat în amurgul verde instabil și a înotat în întâmpinarea cățeilor, iar acum deja i-a întâlnit la mijlocul lacului, pe fundul apei, conducându-i undeva, pentru ceva, pentru cineva și iată cum va mai fi legat încă un nod al evenimentelor forestiere și poate că la multe mile de aici se va întâmpla sau chiar începe deja să se întâmple din nou ceva: gheme de ceață vineție fierb între arbori, cu toate că nu este nicidecum o ceață, sau încă o cloacă va începe să muncească într-o poiană liniștită, sau aborigenii pestriți, care acum stau așezați pe jos și se uită la filme didactice, ascultând răbdători explicațiile Beatricei Vakh, răgușită de atâta zel, se vor ridica pe neașteptate și vor pleca în pădure ca să nu se mai întoarcă niciodată… Și totul va fi încărcat de un adânc înțeles, așa cum este încărcată de sens fiecare mișcare a mecanismului complex și totul va fi straniu și, în consecință, lipsit de semnificații pentru noi, în orice caz pentru aceia dintre noi care nu se pot obișnui defel cu prostia și refuză să o accepte ca pe o normă. Și el începu să simtă importanța fiecărui eveniment, a fiecărui fenomen din jur: că într-o serie n-ar fi putut să fie nici patruzeci și doi, nici patruzeci și cinci de căței, că pe trunchiul acestui arbore tocmai ce crescuseră niște mușchi roșii și că cerul nu se vede deasupra potecii din cauza ramurilor atârnate.

Jeepul se zguduia. Stoian mergea cu viteză foarte mică și Pereț văzu înainte prin parbriz, încă de departe, un stâlp înclinat de care era prinsă o scândură cu un înscris pe ea.

Scrisul fusese spălat de ploaie și se decolorase – era o inscripție foarte veche, pe o scândură cenușie, murdară, bătută în stâlp cu două cuie uriașe, ruginite. AICI, ÎN URMĂ CU DOI ANI, S-A ÎNECAT ÎN MOD TRAGIC ÎNAINTAȘUL FORESTIER GUSTAV. PE ACEST LOC I SE VA ÎNĂLȚA UN MONUMENT. Înclinându-se când într-o parte, când în alta, jeepul trecu de stâlp.

Măi, să fie, Gustav, se gândi Pereț. Cum de ți-ai găsit să te îneci tocmai aici? fără îndoială, ai fost un flăcău zdravăn, Gustav, ras în cap, cu fălci pătrate și păroase, dinte de aur, tatuat din cap până-n picioare, cu mâinile atârnând până la genunchi, iar la dreapta aveai lipsă un deget, sfâșiat într-o încăierare de beți. Și nu inima a fost cea care te-a îndemnat să devii înaintaș forestier, pur și simplu așa s-au aranjat lucrurile că ai stat în termenul ce ți s-a dat, acolo, pe stânca unde este acum Administrația, apoi nu ai mai avut unde să fugi decât în pădure. Și nu ai scris articole în pădure, ba nici măcar nu te-ai gândit la ele, te-ai gândit la cu totul alte articole, scrise până la tine și împotriva ta. Și ai construit aici un drum strategic, punând dale de beton și tăind pădurea de-o parte și de altă până departe, pentru ca în caz de nevoie să aterizeze pe acest drum bombardierele cu opt motoare. Dar oare pădurea rezistă la asta? Așa că te-a înecat la loc uscat. Și, în schimb, peste zece ani, îți vor face un monument și, poate, vor da numele tău vreunei cafenele. Cafeneaua va purta numele „La Gustav”, iar șoferul Birlic va bea acolo kefir și va pipăi fetele ciufulite din corul local…

Birlic, pare-se, are două antecedente penale, nu se știe de ce, dar pentru cu totul altceva decât pentru ce ar fi trebuit să fie. Prima dată a ajuns în colonia de muncă pentru furtul truselor poștale ale unei oarecare întreprinderi, iar a doua oară pentru nerespectarea regimului pașapoartelor. Iar Stoian – ăsta era curat. Nu bea nici kefir, nici altceva. El o iubește tandru și pur pe Alevtina, pe care nimeni niciodată nu a iubit-o tandru și pur. Când va ieși de sub tipar cel de-al douăzecilea articol, el îi va oferi Alevtinei mâna și inima și va fi refuzat, în ciuda articolelor lui, în pofida umerilor lui largi și a frumosului său

nas roman, pentru că Alevtina nu suportă maniacii curățeniei, suspectându-i (nu fără temei) că ar fi niște desfrânați rafinați de neînțeles. Stoian trăiește în pădure, unde, spre deosebire de Gustav, a venit benevol și niciodată nu se plânge de nimic, deși pentru el pădurea nu este decât o imensă groapă de gunoi plină cu subiecte neabordate de articole ce garantează evitarea tratamentului… Te poți mira la nesfârșit că mai există oameni capabili să se acomodeze cu pădurea, deși asemenea oameni reprezintă majoritatea covârșitoare. La început, pădurea îi atrage ca un loc romantic, sau ca un loc de profit, sau ca un loc unde sunt permise multe, sau ca un loc unde te poți ascunde. Mai târziu, ea îi sperie puțin, iar ei încep să conștientizeze ulterior că „aici e aceeași vraiște ca în oricare alt loc” și asta îi împacă oarecum cu neobișnuitul caracter al pădurii, dar nimeni dintre ei nu intenționează să trăiască aici până la adânci bătrâneți… Și uite-l pe Quentin despre care se zvonește că stă pe aici numai pentru că îi este teamă să o lase nesupravegheată pe Rita, iar Rita pentru nimic în lume nu vrea să plece de aici și niciodată nu va spune cuiva adevăratul motiv… Iată că am ajuns și la Rita… Rita poate să plece în pădure și să nu revină săptămâni la rând. Rita se scaldă în lacurile pădurii. Rita încalcă toate ordinele și nimeni nu îndrăznește să-i facă observații. Rita nu scrie articole, în general, nu scrie nimic, nici chiar scrisori. Se știe foarte bine, Quentin plânge noaptea și merge să doarmă la vânzătoarea de la bufet atunci când nu este ocupată cu altcineva… La stația biologică se știe totul… Dumnezeule, seara aprind luminile la club, pornesc casetofonul, beau kefir, beau kefir de sting, și noaptea, sub clar de lună, fac întrecere care aruncă mai departe sticlele în lac. Dansează, joacă gajuri, învârt sticluța, cărți și biliard, schimbă femeile între ei, iar în timpul zilei, în laboratoarele lor, toarnă pădurea dintr-o eprubetă în alta, cercetează pădurea la microscop și o socotesc la mașinile de calculat, iar pădurea stă împrejur și atârnă deasupra lor, încolțește prin dormitoarele lor și, în orele înăbușitoare premergătoare furtunilor, arborii hoinari se strâng grămadă la ferestrele lor, probabil neînțelegând nici ei cine sunt acești

oameni și de ce se află aici și pentru ce, în general…

Ce bine că plec de aici, se gândi el. Am stat pe aici ceva timp și n-am priceput o iotă din ce se întâmplă, nu am găsit nimic din ceea ce am vrut să găsesc, dar acum știu că n-am să pricep vreodată ceva și că nu am să găsesc vreodată ceea ce caut, că toate vin la timpul lor. N-am nimic în comun cu pădurea, iar ea nu mi-e mai aproape decât Administrația. În orice caz, eu n-am să mă fac de râs aici. Am să plec, voi munci și voi aștepta. Și voi spera că va veni vremea…

Curtea stației biologice era pustie. Nu mai era nici camionul, nici coadă de la ghișeul casei. Nu era decât geamantanul lui Pereț, barând drumul spre verandă, și trenciul lui gri, atârnat pe o balustradă. Pereț ieși din Jeep și se uită nedumerit în jur. Birlic, braț la braț cu Quentin, se îndrepta deja spre cantină, de unde răzbătea clinchetul veselei și se simțea fumul de mangan. Stoian spuse: „Să mergem la cină, Peppy” și băgă mașina în garaj. Îngrozit, Pereț înțelese dintr-odată ce înseamnă toate astea: casetofonul care va urla, pălăvrăgeala inutilă, kefirul și, de ce nu, poate încă un păhărel? Și așa în fiecare seară, multe-multe seri…

Fereastra ghișeului se deschise cu un pocnet și casierul își scoase capul, țipând supărat:

— Ce-i cu dumneavoastră, Pereț? Cât o să vă mai aștept? Veniți aici și semnați.

Cu picioarele amorțite, Pereț se apropie de ferestruică.

— Uite aici, suma în litere, spuse casierul. Da' nu acolo; aici. Ce-i asta, vă tremură mâinile? Poftim…!

El începu să numere hârtiuțele.

— Și unde-i restul? întrebă Pereț.

— Nu vă grăbiți… Restul e aici, în plic.

— Nu, eu mă refer…

— Asta nu interesează pe nimeni la ce vă referiți. Nu pot să schimb eu procedura doar pentru dumneavoastră. Asta-i leafa dumneavoastră. Ați primit?

— Eu am vrut să știu…

— Eu v-am întrebat dacă ați primit leafa? Da sau nu?

— Da.

— Slavă domnului! Iar acum luați și prima. Ați luat prima?

— Da.

— Asta-i tot. Permiteți-mi să vă strâng mâna, mă grăbesc. Trebuie să ajung la Administrație până la ora șapte.

— Am vrut doar să vă întreb, spuse grăbit Pereț, unde sunt toți ceilalți oameni… Kim, camionul… Mi-au promis că mă vor duce… pe Continent…

— Eu nu pot să vă duc pe Continent, trebuie să fiu la Administrație. Permiteți-mi să închid fereastra.

— Nu ocup mult loc, spuse Pereț.

— Asta nu contează. Sunteți un om matur, trebuie să înțelegeți. Eu sunt casier. Am state de plată. Dacă se întâmplă ceva cu ele? Luați-vă cotul.

Pereț luă cotul și ferestruica se închise. Pereț privi prin geamul tulbure și murdar cum casierul își strânge la nimereală statele, mototolindu-le și îndesându-le într-o servietă, apoi ușa încăperii se deschise, intrară doi paznici imenși, îl legară pe casier de mâini, îi puseră un lanț de gât și, în timp ce unul îl trăgea pe casier de funie, celălalt luă servieta, controlă camera și brusc îl observă pe Pereț. Un timp, s-au uitat unul la altul prin geamul tulbure, apoi paznicul puse servieta pe scaun, foarte încet și prudent, de parcă i-ar fi fost teamă să nu sperie pe cineva, și tot atât de încet și precaut, fără a-și dezlipi privirile de la Pereț, se întinse spre carabina sprijinită de perete. Pereț aștepta, înghețat și perplex, paznicul înhăță carabina, se dădu îndărăt și ieși, trăgând ușa după el. Lumina se stinse.

Atunci Pereț se îndepărtă de ferestruică, fugi în vârful picioarelor spre geamantanul lui, îl înșfăcă și o rupse la goană undeva, cât mai departe de locul ăsta. Se ascunse după garaj și văzu cum paznicul iese pe verandă, ținând carabina în cumpănă, cum se uită în dreapta și în stânga, apoi la picioare, cum ia de pe balustradă trenciul lui Pereț cântărindu-l în mână și căutând apoi prin buzunare și cum, după ce s-a mai uitat încă o dată împrejur, a intrat în casă. Pereț se așeză pe geamantan.

Era răcoare, începea să se întunece. Pereț stătea, privind

absent ferestrele luminate, vopsite în alb pe jumătatea lor inferioară. Dincolo de ferestre se agitau niște umbre, iar pe acoperiș se rotea silențioasă aripa reticulară a radarului. Vesela zornăia, din pădure se auzeau urletele animalelor nocturne. Apoi, de undeva se aprinse un reflector, raza lui albastră începu să se miște și în ea intră, ivindu-se de după colțul clădirii, un buldozer care se îndreptă spre poartă însoțit de rază, bubuind și sărind peste gropi. În cupa buldozerului stătea paznicul cu carabina. El își aprinse o țigară, ferindu-se de vânt, iar în jurul încheieturii mâinii stângi era legată o funie groasă și pufoasă ce se ducea în cabina mașinii prin geamul întredeschis.

Buldozerul plecă și reflectorul se stinse. Ținându-și carabina sub braț, al doilea paznic străbătu precum o umbră lugubră curtea, târșâind bocancii imenși. Când și când, se apleca și pipăia pământul, probabil în căutare de urme, iar Pereț se lipi de perete cu spatele transpirat și rămase nemișcat, urmărindu-l din priviri.

În pădure se auzeau urlete înfiorătoare și prelungi. Pe undeva se trântiră niște uși. O lumină se aprinse la primul etaj, iar cineva spuse cu voce tare: „Ce zăpușeală e aici la tine.” Ceva căzu în iarbă, rotund și strălucitor, și se rostogoli spre picioarele lui Pereț. Pereț încremeni din nou, apoi realiză că era o sticlă de kefir. Pe jos, se gândi Pereț. Trebuie să plec pe jos. Douăzeci de kilometri prin pădure. E de rău dacă-i prin pădure. Acum pădurea va vedea un om jalnic, tremurând tot, transpirat de frică și oboseală, care stă să moară sub geamantan și pe care nu se știe de ce nu îl aruncă. Mă voi târî, iar pădurea va țipa înfundat la mine, urlând din ambele părți…

Paznicul apăru iarăși în curte. Nu era singur. Alături de el mai mergea cineva, respirând din greu, fornăind, imens, pe patru labe. Se opriră în mijlocul curții și Pereț îl auzi pe paznic mormăind: „Ia! Uite, ia… Da' nu înfuleca, bă, prostule, miroase… Ăsta nu-i salam, ăsta e un trenci, trebuie să-l miroși… Ei? Cherchez când îți spun…” Cel în patru labe, schelălăia și scâncea. „Ei! Oftă cu năduf paznicul. Tu numai

purici știi să cauți… Marș!” Se topiră în întuneric. Au bocănit niște tocuri pe verandă, s-a izbit o ușă. Apoi ceva rece și umed îl atinse pe obraz. Pereț tresări, gata-gata să cadă. Era un câine-lup uriaș. Scoase un scâncet abia perceptibil, suspină din greu și își așeză capul greu pe genunchii lui Pereț. Pereț îl mângâie după ureche. Dulăul căscă gura și porni să se fâțâie pentru a se face mai comod, dar tocmai atunci la etajul întâi începu să bubuie casetofonul. Dulăul se retrase brusc și o rupse la goană fără să scoată nici un sunet.

Casetofonul era cuprins de turbare și mulți kilometri împrejur nu mai rămăsese nimic în afară de casetofon. Și atunci, pe neașteptate, ca într-un thriller, porțile puternic luminate în albastru se deschiseră larg, silențios și în curte intră precum o navă imensă un camion gigantic, împodobit cu constelații de lumini semnalizatoare, se opri, farurile trecură pe fază scurtă, apoi se stinseră încet, de parcă un monstru din pădure tocmai și-ar fi dat duhul. Din cabină scoase capul șoferul Voldemar și începu, deschizând larg gura, să urle ceva și continuă mult timp așa, încordându-se, cu priviri înverșunate, apoi trase un scuipat, dispăru înapoi în cabină, se aplecă din nou peste geam și scrise cu creta pe portieră cuvântul „Pereț!” răsturnat. Atunci Pereț înțelese că mașina venise după el, înșfăcă geamantanul și fugi de-a lungul curții, îi era teamă să se uite în spate, îi era frică să nu audă împușcături în urmă. Se cățără cu greu pe cele două scări până la cabina spațioasă cât o cameră și cât timp își aranjă geamantanul, cât se așeză și își căută țigările, Voldemar tot mai vorbea ceva, congestionându-se, sforțându-se, gesticulând și împingându-l cu palma în umăr pe Pereț, dar numai când casetofonul amuți brusc, Pereț auzi în sfârșit vocea lui: Voldemar nu spunea nimic deosebit, pur și simplu înjura cu cele mai obscene cuvinte.

Camionul nici nu ieșise încă pe poartă, că Pereț și adormi, de parcă i s-ar fi pus pe față o mască cu eter.

Capitolul șapte.

Satul era tare ciudat. Când ieșiră din pădure și îl văzură jos, în groapa de fundație, îi uimi liniștea. Era așa o liniște, că nici

măcar nu se bucurară. Satul era triunghiular, și tot triunghiulară era și poiana mare în care era amplasat – o chelie vastă de lut, fără nici măcar un singur tufiș, fără măcar vreun fir de iarbă, de parcă ar fi fost arsă și apoi bătătorită, complet întunecată și împrejmuită dinspre cer de coroanele întrețesute ale arborilor viguroși.

— Nu-mi place satul ăsta, spuse Nhava. Probabil că aici degeaba ceri de mâncare. Ce fel de mâncare poate fi aici, dacă n-au nici măcar câmp, doar lut gol? Probabil că sunt vânători, prind tot felul de animale și le mănâncă, ți-e greață numai când te gândești…

— Poate am nimerit în Satul Ciudat? întrebă Candid. Poate asta o fi Poiana de Lut?

— Cum o să fie ăsta Satul Ciudat? satul Ciudat este un sat ca oricare altul, cum e satul nostru, numai că în el trăiesc ciudații… Pe când aici, uite ce liniște, nu se vede picior de om și nici copilași, deși copilașii poate că deja s-au culcat… Și de ce nu se văd oameni aici, Mâlcule? Hai să nu intrăm în satul ăsta, deloc nu-mi place…

Soarele apunea și satul de jos se scufunda în amurg. Părea foarte pustiu, dar nu neglijat, nu părăsit, nu abandonat, ci întocmai pustiu, nu părea real, de parcă nici n-ar fi fost un sat, ci un decor. Da, se gândi Candid, probabil că n-ar trebui să mergem acolo, dar mă dor picioarele și foarte mult aș vrea să fiu sub un acoperiș. Și ceva de mâncare. Și vine noaptea… Ca să vezi, o zi întreagă am umblat prin pădure, ba chiar și Nhava a obosit, s-a agățat de mâna mea și nu-i mai dă drumul.

— Bine, spuse el nehotărât. Hai să nu mai mergem.

— Să nu mai mergem, să nu mai mergem, spuse Nhava. Tocmai acum când mi-e foame? Cât aș putea rezista fără să mănânc? N-am mâncat nimic de dimineață… Și hoții ăștia ai tăi… Știi ce poftă mi s-a făcut din cauza lor? Nu, hai să coborâm amândoi acolo, mâncăm, iar dacă nu ne place, plecăm imediat. Noaptea asta va fi caldă, fără ploi… Să mergem, ce mai stai?

La marginea lui au fost însă imediat somați. Lângă prima căsuță, stătea un om cenușiu, aproape complet dezbrăcat,

direct pe pământul gri. Părea slab în amurg, aproape se contopea cu pământul, și Candid abia deslușì silueta lui pe fondul peretelui albicios.

— Unde mergeți? întrebă cu voce stinsă omul.

— Noi trebuie să înnoptăm, spuse Candid. Iar dimineață trebuie să mergem la Noua Colonie. Am rătăcit drumul. Am fugit de hoți și am pierdut drumul.

— Așa, deci, ați venit singuri? spuse fără vlagă omul. Bravo, bine ați făcut… Intrați, intrați, altfel e atâta muncă de făcut, iar oamenii au rămas atât de puțini… Abia articula cuvintele, de parcă îl cuprinsese somnul… Iar noi trebuie să muncim… Foarte mult trebuie să muncim… Foarte mult…

— Ne dai de mâncare? întrebă Candid.

— La noi, acum… Omul rosti câteva cuvinte care i se părură cunoscute lui Candid, deși știa că până atunci nu le mai auzise niciodată. Asta-i bine că a venit un băiat, pentru că un băiat… Și începu din nou să vorbească într-un mod straniu, de neînțeles.

Nhava îl trase pe Candid de mânecă, dar el își smulse mâna supărat.

— Eu nu te înțeleg, îi spuse omului, încercând măcar să-l vadă mai bine. Tu spune-mi, se găsește ceva de mâncare la tine?

— Uite, dacă ar fi trei…, spuse omul.

Nhava îl smulse pe Candid cu toată forța și se retraseră amândoi de-o parte.

— O fi bolnav oare? spuse înfuriat Candid. Tu ai înțeles ce tot bolborosea el acolo?

— De ce vorbești cu el? întrebă în șoaptă Nhava. Doar n-are față! Cum poți vorbi cu el, dacă n-are față?

— De ce n-are față? se miră Candid și se uită în urmă. Nu se mai vedea nici un om: ori plecase, ori se topise în amurg.

— Așa, spuse Nhava. Ochii îs, gura îi, dar față nu-i… Ea se lipi brusc de el. E ca o mortăciune, spuse ea. Numai că el nu este o mortăciune, de la el miroase și cu toate astea pare o mortăciune… Hai să mergem în oricare altă casă, dar aici nu vom găsi de mâncare, nici să nu speri.

Ea îl târî spre următoarea casă și se uitară înăuntru. În casa aceea totul era neobișnuit, nu erau paturi, lipseau mirosurile unei locuințe, interiorul era pustiu, era întuneric și neplăcut. Nhava adulmecă aerul.

— Aici, de fapt, nu a fost niciodată de mâncare, spuse ea dezgustată. În ce fel de sat prostesc m-ai adus, Mâlcule? Ce să facem noi aici? N-am mai văzut nicicând în viața mea astfel de sate. Aici copiii nu țipă, iar pe stradă nu-i nimeni.

Și-au continuat drumul. Sub picioare simțeau praf fin și răcoros, nu-și auzeau nici proprii pași, iar în pădure nu mai bubuia și nu mai gâlgâia nimic, așa cum se întâmpla de obicei seara.

— Ce ciudat a vorbit, spuse Candid. Acum îmi amintesc că parcă am mai auzit cândva o asemenea vorbire… Dar când și unde, asta nu-mi mai amintesc…

— Nici eu nu-mi amintesc, spuse Nhava, după o scurtă tăcere. Și într-adevăr, Mâlcule, și eu am mai auzit astfel de cuvinte, poate în vis, poate în satul nostru, nu acolo unde trăim noi acum, eu cu tine, ci în altul, unde m-am născut eu, numai că asta a fost foarte demult, pentru că eu eram încă foarte mică și am uitat totul de atunci, iar acum parcă să zic că mi-am amintit, deși nu cu adevărat.

În casa următoare au văzut un om care dormea culcat direct pe podea, lângă prag. Candid se aplecă deasupra lui și îl scutură de umăr, dar omul nu se trezi. Pielea lui era umedă și rece, ca la amfibii, era gras, moale și aproape lipsit în întregime de mușchi, iar buzele păreau negre în semiîntuneric și luceau unsuroase.

— Doarme, spuse Candid, întorcându-se spre Nhava.

— Cum adică doarme, spuse Nhava, dacă se uită la noi?

Candid se aplecă din nou asupra omului și i se păru și lui că, într-adevăr, omul îi privea, abia ridicându-și pleoapele. Dar nu, doar i se păruse.

— Ba nu, doarme, spuse Candid. Să mergem.

Contrar obiceiului ei, Nhava tăcu.

Ajunseră până în mijlocul satului, uitându-se în fiecare casă și în fiecare dintre ele toți dormeau. Adormiții erau bărbați

grași, transpirați, nici o femeie, nici un copil. Nhava amuțise de tot și nici Candid nu prea era în apele lui. Burțile celor care dormeau chiorăiau, ei nu se trezeau, dar aproape de fiecare dată când Candid privea în urmă, înainte de a ieși în stradă, avea impresia că ei îl conduc cu priviri scurte, prudente. Se întunecase de-a binelea, printre ramuri se zărea cerul cenușiu luminat de lună și Candid se gândi iarăși că totul seamănă îngrozitor de mult cu decorul unui teatru de top. Se simțea însă obosit în ultimul hal, până la indiferența totală. Acum nu dorea decât un singur lucru: să se culce undeva, sub un acoperiș (să nu-i cadă, în plin somn, vreo porcărie nocturnă, de sus), fie și direct pe podeaua bătătorită și tare, mai bine totuși într-o casă pustie, nu cu adormiții ăștia dubioși. Nhava îi atârna cu totul de mână.

— Nu-ți fie frică, spuse Candid. Aici n-are de ce să-ți fie frică.

— Ce spui? întrebă ea somnoroasă.

— Am spus că n-ai de ce să te temi, că doar aici toți sunt mai mult morți decât vii, îi împrăștii cu o singură mână.

— Nu mi-e frică de nimic, spuse Nhava supărată. Sunt obosită și vreau să dorm, din moment ce nu-mi dai de mâncare. Iar tu umbli și tot umbli din casă în casă, din casă în casă, chiar m-am plictisit, că doar în toate casele e la fel, toți oamenii deja stau culcați și se odihnesc și doar noi doi hoinărim…

Atunci Candid se hotărî și intră în prima casă care se nimeri. Acolo era un întuneric absolut. Candid ascultă atent, încercând să-și dea seama dacă există cineva sau nu în cameră, dar auzi doar fornăitul Nhavei, care se lipise cu fruntea de el. Începu să pipăie împrejur, găsi un perete, cercetă cu mâinile dacă podeaua este uscată și se întinse, așezând capul Nhavei pe burta lui. Nhava deja dormea. Spera să nu regrete ceea ce făcuse, ceva nu era în regulă cu locul ăsta… Mă rog, e doar o singură noapte… Apoi să întrebe care-i drumul… În timpul zilei ei nu dorm… Și-n cel mai rău caz, înapoi în mlaștină, or fi plecat și hoții… Iar dacă nu au plecat… Cum era cu băieții la Noua Colonie?… Nu era iarăși

poimâine?… Nu, asta deja e mâine… Mâine…

Se trezi din cauza luminii și se gândi că este luna. În casă era întuneric, iar lumina vinețiie intra pe fereastră și pe ușă. Îl deruta faptul că această lumină a lunii poate intra atât pe fereastră, cât și pe ușa din colțul opus, dar în cele din urmă înțelese că se află totuși în pădure și că aici nu poate exista o lună adevărată și imediat uită de asta, pentru că în fâșia de lumină ce străbătea geamul apăru silueta unui om. Omul stătea chiar aici, în casă, cu spatele la Candid, privind pe fereastră și se vedea clar, după siluetă, că stă cu mâinile la spate și cu capul înclinat, așa cum locuitorii pădurii nu stau niciodată – pur și simplu n-aveau de ce să stea așa – dar lui Karl Etinghof îi plăcea să stea așa lângă fereastra laboratorului, pe timp de ploaie și ceață, când nu se putea lucra, și atunci înțelese cât se poate de clar că ăsta era chiar Karl Etinghof, care plecase cândva, pentru o perioadă, în pădure și nu se mai întorsese la stația biologică, fiind emisă și o ordonanță prin care era declarat dispărut fără urmă. I se puse un nod în gât de emoție și strigă: „Karl!” Karl se întoarse încet, lumina vinețiie căzu pe fața lui și Candid văzu că nu era Karl, ci un oarecare băștinaș necunoscut, care se apropie imperceptibil de Candid, se aplecă deasupra lui, fără a-și desprinde mâinile de la spate și era cât se poate de evident că fața lui, o față istovită și lipsită de barbă, nu avea nimic de-a face cu chipul lui Karl. Omul nu rosti nici un cuvânt, ba, pare-se, nici măcar nu-l văzu pe Candid, se ridică în picioare și se duse spre ușă, tot așa de gârbovit, iar când păși peste prag, Candid înțelese că totuși ăsta era Karl, sări de la locul lui și fugi după el.

Se opri dincolo de ușă și privi strada, încercând să-și stăpânească frisonul nervos, bolnăvicios, care îl cuprinsese dintr-odată. Totul era plin de lumină, pentru că deasupra satului atârna un cer vinețiu luminos, toate casele arătau de parcă ar fi fost bidimensionale și, mai mult decât oricând, ireale, iar în diagonală, pe partea cealaltă a străzii, se înălța o construcție lungă și stranie, care nu exista în pădure și pe lângă ea mișunau oameni. Cel care semăna cu Karl se îndreptă

singur spre această construcție, se apropie de mulțime, se contopi cu ea și dispăru, de parcă nu ar fi existat vreodată. Candid intenționă să se apropie și el de construcție, dar își simți picioarele ca de vată și nu reuși să se urnească din loc. Chiar se miră cum de mai poate stă pe astfel de picioare; de teamă să nu cadă, încercă să se agațe de ceva, dar nu avea de ce anume, era înconjurat de vid. „Karl, mormăia el, clătinându-se, Karl, întoarce-te!" Repetă de câteva ori aceste cuvinte, apoi de disperare țipă tare spre ei, dar nimeni nu-l auzi pentru că tocmai în acel moment izbucni un urlet mult mai puternic, jalnic și sălbatic, un geamăt sincer de durere care-i răsună în urechi și-i umplu ochii de lacrimi. Inexplicabil, înțelese imediat că urletul venea tocmai din acea construcție lungă, poate și pentru că n-ar fi avut de unde altundeva să vină. „Unde-i Nhava? strigă el. Fata mea, unde ești?" Înțelese că acum o va pierde, că a sosit această clipă, că acum va pierde tot ceea ce-i era apropiat, tot ce-l lega de viață, și că va rămâne singur. Se răsuci să fugă înapoi în casă și o văzu pe Nhava cum, dându-și capul pe spate, cade încet cu fața în sus, iar el o prinse și o ridică, neînțelegând ce se petrece cu ea. Capul îi era prăbușit pe spate, iar gâtul îi era descoperit chiar în fața ochilor lui; în locul unde toți oamenii au o scobitură la claviculă, Nhava avea două astfel de scobituri, iar el nu le va mai vedea niciodată. Dar urletul de plâns nu încetase și atunci Candid înțelese că trebuie să fie acolo de unde venea acesta. Știa doar că este un eroism adevărat, de unul singur o va duce acolo și mai știa că pentru EI ăsta nu este un act de eroism, ci un lucru absolut natural, un procedeu normal, pentru că ei nu înțelegeau ce înseamnă să-ți cari în brațe fata, caldă și unică, și să o duci de unul singur acolo de unde vine plânsetul.

Urletul încetă. Candid văzu că stă în apropierea construcției, printre toți acești oameni, în fața unei uși negre, pătrate și încerca să priceapă ce face el aici cu Nhava în brațe, dar n-a mai apucat s-o facă, pentru că de după ușa neagră și pătrată ieșiră două femei împreună cu Karl, toți trei încruntați și nemulțumiți, apoi se opriră să discute. Le vedea buzele

mișcându-se și bănuia că între ei este o dispută, că sunt nervoși, dar nu înțelegea cuvintele și doar o singură dată prinse un cuvânt pe jumătate înțeles: „chiasmă”. Apoi una dintre femei, fără a întrerupe discuția, se întoarse spre mulțime și făcu un gest de parcă i-ar fi invitat pe toți să intre înăuntrul construcției. Candid spuse: „Acum, acum…” și încă mai tare o strânse spre el pe Nhava. Se auzi iarăși urletul de plâns, și toți cei din jur începură să mișune, oamenii grași se îmbrățișară între ei, se țineau aproape unul de celălalt, mângâindu-se și dezmierzându-se reciproc, ochii lor erau uscați, iar buzele strânse sălbatic, însă așa plângeau ei și strigau, luându-și la revedere, încât a devenit limpede că toți ăștia erau bărbați și femei, iar bărbații își luau rămas-bun pentru totdeauna de la femei. Nimeni nu avea curajul să intre primul și atunci Candid merse el primul, pentru că era un om curajos, pentru că știa ce înseamnă „a trebui”, pentru că știa că tot nu va ajuta la nimic. Karl îl privi însă și cu o mișcare imperceptibilă a capului îl dădu de-o parte, iar pe el îl cuprinse o groază insuportabilă pentru că acesta nu era totuși Karl, înțelese asta și se retrase, împingând cu spatele trupuri moi și alunecoase. Și când Karl dădu iarăși din cap, el se întoarse, o săltă pe Nhava pe umăr și fugi cu picioare moi, îndoite, de-a lungul străzii luminate și pustii, ca într-un vis, fără zgomote de urmăritori înapoia sa.

Se dezmetici, lovindu-se de un pom. Nhava țipă și el o lăsă la pământ. Iarbă sub picioare.

De aici se vedea tot satul. O ceață de un liliachiu luminiscent atârna ca într-un con deasupra satului, casele păreau spălăcite, și la fel de spălăcite păreau și figurile oamenilor.

— Nu știu de ce, dar nu-mi amintesc nimic, spuse Nhava. De ce suntem aici? Parcă deja ne culcasem. Sau încă tot mai visez?

Candid o ridică și porni mai departe, mai departe, mai departe, străbătând tufișurile, încurcându-se în iarbă, până când în jur se făcu complet întuneric. Atunci mai merse puțin, o lăsă din nou la pământ pe Nhava și se așeză alături. Împrejur iarba era caldă, înaltă, nu se simțea deloc umezeală

și nicicând Candid nu mai întâlnise în pădure un asemenea loc uscat și îmbelșugat. Îl durea capul și avea încontinuu o stare de somnolență, nu voia să se gândească la nimic și nu-i mai rămăsese decât sentimentul unei ușurări imense, ca și cum ar fi intenționat să facă ceva îngrozitor, dar n-o făcuse.

— Mâlcule, spuse Nhava cu voce somnoroasă. Tu știi, Mâlcule, că totuși mi-am amintit unde am auzit o asemenea vorbire? chiar tu ai vorbit așa, Mâlcule, când nu aveai cunoștință. Auzi, Mâlcule, poate chiar ești de origine din satul ăsta? Poate că pur și simplu ai uitat. Că doar erai foarte bolnav atunci, Mâlcule, erai complet lipsit de cunoștință…

— Dormi, spuse Candid. Nu voia să gândească. Nu voia să se gândească la nimic. „Chiasmă", își aminti el. Și imediat adormi. Nu chiar imediat. Își mai aminti că nu Karl dispăruse fără urmă, ci Valentin dispăruse cu desăvârșire, iar în ordonanță fusese menționat Valentin, pe când Karl pierise în pădure, iar corpul lui, găsit cu totul întâmplător, fusese pus într-un sicriu de plumb și trimis pe Continent. El însă tot se mai gândi că toate astea le visează.

Când deschise ochii, Nhava încă mai dormea. Stătea culcată pe burtă în scobitura dintre două rădăcini, cu fața cufundată în încheietura cotului, mâna dreaptă îi era întinsă într-o parte și Candid văzu un obiect strălucitor în pumnul ei murdar întredeschis. La început nu-și dădu seama ce era, doar își aminti brusc de un semi-vis straniu avut în această noapte, de teama și ușurarea lui că nu s-a întâmplat ceva îngrozitor. Apoi înțelese ce obiect era acela, ba chiar denumirea lui apăru pe neașteptate în memoria sa. Era un scalpel. Așteptă puțin, verificând concordanța formei obiectului cu sunetul acelui cuvânt, realizând în subconștientul lui că n-are ce verifica aici, că totul este corect, dar absolut imposibil, pentru că scalpelul cu formă și denumirea lui monstruoasă nu era în concordanță cu această lume. O trezi pe Nhava.

Nhava se dezmetici, se așeză și începu imediat să vorbească:

— Ce loc uscat, în viața mea nu m-am gândit că pot exista astfel de locuri uscate și că iarba poate crește atât de înaltă aici, Mâlcule… Ea tăcu și apropie de ochi pumnul în care

ținea scalpelul. Privi o secundă scalpelul, apoi scoase un țipăt ascuțit, aruncă obiectul cutremurându-se și sări în picioare. Scalpelul se înfipse în iarbă și rămase nemișcat. Îl priveau și le era teamă.

— Ce-i ăsta, Mâlcule? șopti într-un sfârșit Nhava. Ce lucru înspăimântător… Sau poate ăsta nu e un lucru? Poate este o plantă? Vezi doar cât este de uscat totul aici – poate o fi crescut pe-aici?

— Dar de ce înspăimântător?

— Cum să nu fie înspăimântător? spuse Nhava. Ia să-l iei în mână… Hai, încearcă, încearcă să-l iei și atunci o să știi de ce este înspăimântător… Nici eu nu știu de ce este înspăimântător…

Candid luă scalpelul. Acesta rămăsese cald, iar capătul ascuțit era rece. Trecând cu prudență degetul peste scalpel, găsi locul unde înceta să mai fie cald și devenea rece.

— De unde l-ai luat? întrebă Candid.

— Nu l-am luat de niciunde, spuse Nhava. Probabil că el singur s-a furișat în mâna mea în timp ce dormeam. Vezi ce rece este? Poate că a vrut să se încălzească și atunci a venit la mâna mea. Niciodată n-am mai văzut așa ceva… Nici nu știu cum să-l numesc. Totuși nu pare să fie o plantă, poate că e o lighioană, poate că are și niște piciorușe pe care tocmai le-a ascuns, numai că e atât de tare și de dușmănos… Dar dacă noi încă mai dormim, Mâlcule?

Ea se fâstâci brusc și îl privi pe Candid.

— Am fost azi-noapte în sat? Bineînțeles că am fost, acolo era un om fără față și tot timpul se gândea că sunt băiat… Iar noi am căutat un loc unde să dormim… Da, apoi m-am trezit, tu nu erai și am început să pipăi locul cu mâna… Uite, acolo s-a strecurat el în pumnul meu! spuse ea. Numai că uite ce mă miră, Mâlcule, atunci nu-mi era deloc teamă de el, ba din contră… Chiar îmi trebuia pentru ceva…

— Totul a fost un vis, decise Candid. Simțea furnicături în ceafă. Își amintea tot ce se întâmplase în timpul nopții. Și de Karl. Și cum dădea imperceptibil din cap: fugi până mai ești teafăr. Și despre faptul că atunci când era viu, Karl fusese

chirurg.

— De ce taci, Mâlcule? întrebă Nhava îngrijorată, privindu-l drept în față. Unde te uiți?

Candid o dădu de-o parte.

— Asta a fost un vis, repetă el cu asprime. Uită. Mai bine caută ceva de mâncare, iar eu am să îngrop acest obiect.

— Dar pentru ce mi-a trebuit, nu știi cumva? întrebă Nhava. A trebuit să fac ceva…

Ea își scutură capul.

— Nu-mi plac astfel de vise, Mâlcule, spuse ea. Nu-mi amintesc nimic. Îngroapă-l cât mai adânc, altfel o să iasă și iarăși o să se târască până în sat unde o să sperie pe cineva… Mai bine hai să punem deasupra o piatră mai grea… Bine, tu îngroapă-l și eu plec să caut de mâncare.

Ea adulmecă aerul:

— Pe aici, pe undeva aproape, sunt fructe. E de mirare că sunt fructe într-un loc atât de uscat.

Ea începu să fugă ușor și fără zgomot peste iarbă și curând dispăru dincolo de arbori, iar Candid rămase așezat, ținând scalpelul pe palme. Nu îl îngropă. Înfășură tăișul cu un smoc de iarbă și îl strecură la piept. Acum își amintea totul, dar nu înțelegea nimic totuși. Fusese un vis straniu și groaznic din care, datorită neatenției cuiva, apăruse scalpelul. Ce păcat, se gândi el, că astăzi capul meu s-a limpezit mai mult ca oricând și că totuși nu pot să înțeleg nimic. Înseamnă că n-am să pot niciodată.

Nhava se reîntoarse repede și scoase de la piept un morman întreg de fructe de pădure și câteva ciuperci mari.

— Acolo există o potecă, Mâlcule, spuse ea. Mai bine hai să nu ne mai întoarcem în satul ăla, eu și cu tine, ce nevoie avem de el, hai, lasă-l… Iar eu cu tine hai să mergem pe potecă și vom ajunge undeva negreșit. O să întrebăm acolo care-i drumul până la Noua Colonie și totul va fi bine. E de-a dreptul uimitor cât de mult vreau acum să ajung la această Nouă Colonie, niciodată n-am mai vrut așa de mult ca până acum. Hai să nu ne mai întoarcem în acest sat viclean, nu mi-a plăcut deloc acolo și ce bine că am plecat de acolo, altfel în

mod sigur s-ar fi întâmplat o nenorocire. Dacă vrei să știi, noi nici n-ar fi trebuit să ajungem acolo, că doar hoții ți-au strigat să nu te duci, altfel vei pieri, dar tu nu asculți niciodată pe nimeni. Și uite că din cauza ta noi era să pățim o nenorocire… De ce nu mănânci? Ciupercile îți țin de foame, fructele sunt gustoase, tu doar freacă-le între palme și fă un amestec din ele, ce-i cu tine astăzi, parc-ai fi un copil? Acum îmi amintesc cum îmi spunea mereu mama că acolo cresc cele mai bune ciuperci, acolo unde este uscat, dar eu nu știam pe atunci ce-i ăsta – un loc uscat – și mama îmi spunea că înainte era mult loc unde era uscat, așa, ca pe un drum bun, de-asta ea înțelegea, iar eu nu înțelegeam…

Candid gustă din ciupercă și o mâncă. Într-adevăr, ciupercile erau bune, și fructele de pădure erau bune, iar el se învioră. Dar încă nu știa ce să facă în continuare. Să se întoarcă în sat – nici asta nu voia. Încercă să-și imagineze locul așa cum îi explicase și îi desenase Șchiopul cu nuiaua pe pământ, cum îi povestea Șchiopul despre drumul spre Oraș, care ar fi trebuit să treacă tocmai prin aceste locuri. „Un drum foarte bun, spunea cu regret Șchiopul, cel mai direct drum până la Oraș, numai că nu se poate ajunge la el prin mlaștină, ăsta-i tot necazul…” Mințea. Șchiopul mințea. Mersese și prin mlaștină, probabil că fusese și în Oraș, dar, nu se știe de ce, minți se. Poate poteca Nhavei este chiar acel drum drept? Trebuie să risc. Mai întâi va trebui totuși să ne întoarcem. Trebuie totuși să ne întoarcem în sat…

— Trebuie totuși să ne întoarcem, Nhava, spuse el după ce mâncară.

— Unde să ne întoarcem? Să ne întoarcem în satul viclean? Nhava se întristă. Și de ce-mi spui asta, Mâlcule? Ce a mai rămas de văzut în acel sat? iată de ce nu te iubesc, Mâlcule, asta e problema cu tine, niciodată nu ne putem înțelege omenește… Și doar hotărâsem deja că nu ne mai întoarcem în acel sat, ți-am găsit și poteca, iar acum începi să aduci din nou vorba despre întoarcere…

— Trebuie să ne întoarcem, repetă el. Nici mie nu-mi place, Nhava, dar trebuie să mergem acolo. Dacă acolo ne vor arăta

cum să ajungem mai repede în Oraș…?

— De ce în Oraș? eu nu vreau în Oraș, eu vreau la Noua Colonie!

— Mergem direct spre Oraș, spuse Candid. Deja nu mai suport.

— Păi, atunci, bine, spuse Nhava. Bine, să mergem la Oraș, ba chiar e și mai bine, ce n-am văzut noi în Noua Colonie? mergem la Oraș, sunt de acord, sunt de acord cu tine în toate, dar hai să nu ne mai întoarcem în acel sat… Faci cum vrei, Mâlcule, dar eu nu m-aș întoarce niciodată în acel sat…

— Și eu la fel, spuse el. Va trebui însă. Nu fi supărată, Nhava, dar nici eu nu aș fi vrut…

— Dacă nu vrei, atunci de ce mergem?

Nu voia și nici nu ar fi putut să-i explice de ce. Se ridică și, fără să privească în urmă, porni în direcția în care ar fi trebuit să fie satul – pe iarba caldă și uscată, pe lângă trunchiurile uscate și calde, mijind ochii din cauza soarelui cald, neobișnuit de persistent aici, în întâmpinarea groazei trăite ce îi încorda dureros toți mușchii, în întâmpinarea unei speranțe stranii și calme ce răzbătea prin groază precum un fir de iarbă printr-o crăpătură în asfalt.

Nhava îl ajunse din urmă și merse alături de el. Era supărată și o vreme chiar tăcu, dar până la urmă nu mai rezistă.

— Nici să nu te gândești, declară ea, că am să vorbesc cu oamenii ăia, de-acuma să vorbești tu singur cu ei, singur să te duci acolo și să vorbești. Mie nu-mi place să am de-a face cu un om dacă el nici măcar n-are față, mie nu-mi place asta. Nu te poți aștepta la ceva bun de la un asemenea om, dacă el nu face diferența între un băiat și o fată… Încă de dimineață mă doare capul și acum știu de ce…

Pe neașteptate, ajunseră la sat. Candid pornise pesemne prea mult în lateral și satul apăru printre arbori în dreapta lor. Totul se schimbase, iar Candid nu înțelese de prima dată ce se întâmplase. Apoi pricepu: satul se scufunda.

Poiana triunghiulară era acoperită de o apă neagră, care creștea văzând cu ochii, umplând depresiunea de lut, inundând casele și învârtindu-se în tăcere pe străzi. Candid

stătea neajutorat și privea cum dispar ferestrele sub apă, cum se înclină și se dărâmă pereții îmbibați de apă, cum se prăbușesc acoperișurile și cum nimeni nu aleargă afară din case, nimeni nu încearcă să ajungă la mal, cum nici un om nu se arată la suprafața apei – de altfel, poate că acolo nici nu mai erau oameni, poate că plecaseră toți astă-noapte, dar el simțea că toate astea nu erau chiar atât de simple. Ăsta nu e un sat, se gândi el, asta e o machetă; stătea uitată de toți și prăfuită, până când cineva a fost curios să afle ce s-ar întâmpla dacă totul ar fi acoperit de apă. Dacă va fi ceva interesant?… Și atunci au inundat totul. Dar ceva interesant tot n-a apărut…

Acoperișul unei construcții plate se îndoi lin și dispăru fără zgomot în apă. Deasupra apei negre parcă trecu o respirație ușoară, pe suprafața netedă goniră valuri și totul se termină. În fața lui Candid se întindea un lac obișnuit, triunghiular, deocamdată de mică adâncime și lipsit de viață. Ulterior va deveni adânc cât o prăpastie, iar în el vor apărea pești pe care noi îi vom prinde, îi vom prepara și îi vom pune în formol.

— Eu știu cum se numește asta, spuse Nhava. Avea o voce atât de liniștită, încât Candid se uită la ea. Într-adevăr, era complet liniștită și, se pare, chiar mulțumită. Asta se numește Învingerea, spuse ea. Uite de ce n-aveau fețe, iar eu n-am înțeles de la început. Probabil că ei doreau să trăiască în lac. Ei obișnuiau să-mi povestească că aceia care trăiesc în case pot rămâne să locuiască în lac, de-acum aici va fi întotdeauna un lac, iar cine nu vrea să rămână poate să plece. Eu, de exemplu, aș fi plecat, deși poate că ar fi chiar mai bine să trăiești în lac. Dar asta nimeni nu poate să știe… Poate vrei să ne scăldăm? Îi propuse ea.

— Nu, spuse Candid. Nu vreau să mă scald aici. Vom merge la poteca ta. Să mergem.

Numai de-aș ieși de aici, se gândi el, altfel aș vrea să fi fost ca acea mașinuță în labirint… Stăteam așezați cu toții și râdeam, uitându-ne cum ea, cu un aer preocupat, se lovește, caută, se obișnuiește cu mirosul… Apoi puneam în drumul ei o copaie pe care o umpleam cu apă, provocându-i o fâstâceală

înduioșătoare, dar numai pentru un moment, pentru că începea iarăși să-și miște preocupată antenele, să bâzâie și să adulmece fără să știe că ne uităm la ea, iar nouă ne era, în general, indiferent că ea nu știe, deși probabil asta era mai îngrozitor decât orice. Dacă în general o fi groaznic, se gândi el. Necesitatea nu poate fi nici groaznică, nici bună. Necesitatea este necesară și orice altceva spunem despre ea sunt doar invenții, ca și mașinuțele din labirinturi, dacă ele ar putea să inventeze. Atunci când greșim, necesitatea ne ia pur și simplu de gât, iar noi începem să plângem și să protestăm, ce groaznică și crudă este ea, iar ea este pur și simplu așa cum este – doar noi suntem proști și orbi. Chiar pot filosofa astăzi, se gândi el. Probabil că din cauza uscăciunii. După cât se pare, chiar pot filosofa…

— Uite și poteca ta, spuse supărată Nhava. Du-te, poftim.

E supărată, se gândi el. Nu i-am dat voie să se scalde, tot timpul tac, în jur e uscat, neplăcut… Nu-i nimic, să se mai supere. Atâta timp cât este supărată – tace și mulțumesc pentru asta. Cine merge pe aceste poteci? Oare sunt chiar atât de umblate, încât nu se mai acoperă cu iarbă? O potecă stranie, de parcă n-ar fi fost bătătorită, ci săpată…

La început, poteca a trecut prin locuri uscate, confortabile, dar după un timp coborî brusc povârnișul dealului și se preschimbă într-o fâșie mlăștinoasă de mizerie neagră. Pădurea curată se termină și iar începură să se întindă împrejur mlaștinile, mușchii se îndeseau peste tot, se făcuse umed și zăpușeală. Nhava se învioră imediat. Se simțea mult mai bine aici. Deja vorbea neîntrerupt și, curând, în capul lui Candid apăru și se instală binecunoscutul zumzet răsunător, iar el se mișca de parcă ar fi fost pe jumătate adormit, uitând orice filosofie, uitând aproape și unde merge, lăsându-se pradă gândurilor incoerente, întâmplătoare, și nu atât gândurilor, cât mai degrabă înfățișărilor.

Șchiopul șchioapătă pe strada principală și le spune tuturor celor pe care îi întâlnește (iar dacă nu întâlnește pe nimeni, atunci uite, doar așa) că, iată, a plecat, va să zică, Mâlcul și a luat-o pe Nhava cu el, probabil a plecat la Oraș, deși nu există

nici un fel de Oraș. Sau poate nu la Oraș, poate a plecat la Stufăriș, ce bine e să dai la pește în Stufăriș, doar bagi degetele în apă – și uite peștele. Numai că, dacă stai să te gândești, la ce i-o trebui lui peștele? că Mâlcul nu mănâncă pește, prostovanul, deși poate s-a hotărât să prindă pește pentru Nhava, că Nhava mănâncă pește și uite așa el o va hrăni pe ea cu pește… Dar atunci de ce m-a întrebat tot timpul despre Oraș? nu-uu, nu s-a dus la Stufăriș și e de așteptat să nu se întoarcă prea curând…

Iar în întâmpinarea lui, merge Pumnul pe strada principală și le spune la toți cei întâlniți că uite cum a tot umblat Mâlcul să mă convingă, să mergem, zicea, hai la Oraș, Pumnule, să mergem poimâine și un an întreg m-a tot chemat să mergem poimâine la Oraș, și când am pregătit și eu foarte multă mâncare, că m-a și certat bătrâna, a plecat și fără mine, și fără mâncare… Unul, tot așa, lână pe nas, pleca-pleca fără mâncare, i-au dat una cum trebuie în frunte, așa că acum nu mai pleacă, nici cu mâncare nu pleacă, și îi e frică și fără mâncare, stă acasă, așa i-au dat una…

Iar Coadă stă la el acasă, lângă moșneagul care ia micul dejun, și îi spune: din nou mănânci și iar mănânci mâncarea altuia. Tu să nu crezi, zice el, că-mi pare rău, doar că mă mir cum intră într-un singur bătrânel slab atâtea ulcioare cu cele mai sățioase mâncăruri. Tu mănâncă, zice el, dar trebuie să-mi spui că poate, totuși, nu ești singurul la noi în sat. Poate voi sunteți totuși trei, sau măcar doi? E de groază să te uiți cum tot mănânci-mănânci, te saturi, iar apoi îmi explici că nu e voie…

Nhava mergea alături, ținându-se cu amândouă mâinile de mâna lui și povestindu-i cu patimă:

— Și a mai trăit în acest sat al nostru un bărbat pe care îl numeau Furie-Martir, n-ai cum să-ți amintești de el, tu tocmai atunci erai fără cunoștință. Iar acest Furie-Martir întotdeauna era supărat și întreba: de ce? De ce ziua lumină, iar noaptea întuneric? De ce gândacii se îmbată, iar furnicile nu? De ce mortăciunile sunt interesate de femei, dar n-au nevoie de bărbați? Mortăciunile i-au furat două neveste, una după alta.

Prima i-a fost furată încă înainte să fiu eu, dar a doua când eram și eu în sat deja, așa că el a tot umblat și a întrebat: de ce, întreba el, nu l-au furat pe el, ci i-au furat nevasta?… Intenționat umbla zile și nopți întregi prin pădure, ca să-l fure și pe el și atunci și-ar fi găsit nevestele, măcar una, însă, desigur, el n-a fost răpit pentru că mortăciunile n-au nevoie de bărbați, lor femei le trebuie, așa le este obiceiul și n-aveau de gând să-și schimbe regulile din cauza unui Furie-Martir… Mai obișnuia să întrebe mereu de ce trebuie el să lucreze la câmp, când și așa în pădure este destulă mâncare – o stropește cu ferment și mănâncă. Starostele îi spune: nu vrei – nu muncești, nu te trage nimeni de mână… Iar el tot repeta: de ce și de ce… Sau cum s-a ținut de capul lui Pumnul. De ce, zice, în Satul de Sus au crescut multe ciuperci, iar în al nostru nu au crescut? pumnul i-a explicat mai întâi liniștit: la cei de Sus s-a produs Învingerea, iar la noi încă nu și cu asta basta. Iar el întreabă: de ce la noi nu s-a produs Învingerea de atâta timp? da' ce ți-a venit cu Învingerea, întreba Pumnul, dacă nu o ai, ce, ți s-a făcut dor de ea? Furie-Martir nu s-a lăsat. Și l-a obosit pe Pumnul, și a început să strige Pumnul în gura mare să audă tot satul, și să agite pumnii prin aer, și a fugit să se plângă starostelui, iar starostele s-a enervat și el, a adunat întreg satul și l-au alergat pe Furie-Martir să-l pedepsească, dar nu l-au mai prins… L-a fel s-a ținut de capul moșneagului de mai multe ori. La început, moșneagul nu s-a mai dus să mănânce la el, apoi a început să se ascundă de el și, într-un sfârșit, n-a mai rezistat și i-a spus: lasă-mă în pace, zicea el, din cauza ta nu-mi mai intră mâncarea în gură, de unde să știu eu – de ce? Orașul știe de ce și gata. A plecat Furie-Martir la Oraș și nu s-a mai întors…

În stânga și în dreapta pluteau încet pete galbene-verzui, ciupercile-narcotice pufăiau înfundat și împrăștiau ca niște fântâni arteziene spori roșcați, iar o viespe-de-pădure rătăcită se năpusti urlând în zbor, încercând să-i lovească în ochi, și a trebuit să fugă o sută de pași ca să fie lăsați în pace; păianjeni subacvatici multicolori meșterau de zor la construcțiile lor, agățându-se de liane cu zgomot și prudență; arborii-săritori se

lăsau pe vine și se chirceau, pregătindu-se să sară, dar simțindu-i pe oameni se opreau, prefăcându-se a fi niște arbori obișnuiți – și n-aveai la ce să-ți oprești privirile, nu era nimic de ținut minte. Și nici la ce să te gândești n-aveai, pentru că a te gândi la Karl, la noaptea trecută și la satul inundat ar fi însemnat să delirezi.

— Furie-Martir era un om bun, el și cu Șchiopul te-au găsit dincolo de Stufăriș. Ei au plecat spre Furnicare, dar nu se știe cum au ajuns la Stufăriș și acolo te-au găsit ei pe tine și te-au cărat; mai exact, te-a cărat Furie-Martir, iar Șchiopul doar venea în urma lui și adună tot ce cădea de la tine… A strâns destul de multe, dar pe urmă a povestit că i s-a făcut frică și a aruncat tot. Povestea că astfel de lucruri n-au crescut niciodată pe la noi și nici nu pot crește. Apoi Furie-Martir a scos toată îmbrăcămintea de pe tine, era o îmbrăcăminte foarte ciudată, nimeni n-a putut înțelege unde a putut crește așa ceva sau cum… Așa că el a tăiat toată îmbrăcămintea asta și a sădit-o – credea că o să crească ceva din ea. Dar n-a crescut nimic, nici măcar n-a răsărit și atunci el a pornit să umble prin sat și să întrebe: de ce, dacă iei orice îmbrăcăminte, o tai și o sădești, ea va crește, dar a ta, Mâlcule, nici măcar n-a răsărit. Mult timp s-a ținut scai și după tine, nu te lăsa deloc în pace, dar tu atunci erai fără cunoștință și doar mormăiai ceva, ca ăla fără față, și-ți acopereai fața cu mâna. Așa că te-a lăsat în pace. După aceea, tot mai mulți bărbați au mers la Stufăriș – și Pumnul, și Coadă, ba chiar și însuși starostele, sperau să mai găsească unul la fel. Nu, n-au găsit… Atunci m-au ales pe mine să te îngrijesc. Îngrijește-l cum poți, mi-au spus, și pune-l pe picioare – îți va fi soț, și ce dacă e străin, și tu pari la fel de străină. Că doar și eu sunt la fel de străină, Mâlcule. Uite cum s-a întâmplat: mortăciunile m-au prins împreună cu mama mea, iar noaptea era fără lună…

Terenul începuse iarăși să se înalțe, dar umiditatea nu scăzu, deși pădurea devenea din ce în ce mai curată. Nu se mai vedeau buturugi, ramuri putrezite și grămezi de liane intrate în putrefacție. Dispăruse verdeața și totul în jur devenise

galben și portocaliu. Pomii erau mai zvelți, iar mlaștina se transformase în mod neobișnuit: lină, fără mușchi și mormane de noroi. Dispăruse și păienjenișul de lăstari, iar în dreapta și în stânga se putea vedea până departe. Chiar și iarba de la marginea drumului era mai moale și mai suculentă, fir lângă fir, de parcă cineva le adunase și le sădise special acolo.

Nhava se opri la jumătatea cuvântului, adulmecă aerul și spuse îngândurată, privind în jur:

— Unde putem să ne ascundem aici? se pare că nu putem să ne ascundem nicăieri…

— Vine cineva? întrebă Candid.

— O mulțime de cineva și nu știu cine sunt… Nu sunt mortăciuni, dar cel mai bine ar fi să ne ascundem totuși. Sau am putea, desigur, să nu ne mai ascundem, oricum sunt deja aproape și nici nu prea ai unde să te ascunzi aici. Hai să stăm la marginea drumului și să vedem…

Ea mai adulmecă încă o dată aerul.

— E un miros urât, nu că ar fi periculos, dar mai bine n-ar fi fost… Dar tu, Mâlcule, chiar nu simți nimic? Pute de parcă ar fi un ferment putrezit – chiar sub nasul tău e un ulcior, și e plin de ferment putrezit cu mucegai… Uite-le! Hei, micuțelor, nu-ți fie frică, poți să le și gonești… Uș-uș!

— Ia mai taci, spuse Candid, privind mai atent.

La început i se păru că în întâmpinarea lor se târăsc pe potecă niște broaște țestoase albe. Apoi înțelese că nu mai avusese până acum ocazia să vadă asemenea animale. Semănau cu niște amoebe imense și opace, sau cu niște limacși foarte tineri, numai că limacșii nu aveau pseudopode și erau totuși mai mari. Erau multe, se târau într-un singur șir, una după alta, destul de repede, aruncându-și sprintene înainte pseudopodele și absorbindu-le apoi în interiorul lor. Curând, ajunseră foarte aproape – albe, strălucitoare – și Candid simți și el un miros necunoscut, tăios. Se retrase imediat la marginea potecii, trăgând-o după el pe Nhava. Limacșii-amoebe se târau unul după altul pe lângă ei, fără să-i bage în seamă. În total erau doisprezece, iar pe ultimul, cel de-al doisprezecelea, Nhava nu se mai putu abține și îl lovi cu

călcâiul. Amoeba își trase rapid fundul și începu să înainteze în salturi. Acest lucru o încântă pe Nhava și ea dădu să se repeadă după ea să o ajungă și s-o mai lovească încă o dată, dar Candid o prinse de haină.

— Dar sunt așa de nostime! spuse Nhava. Și se târăsc pe potecă de parcă ar fi niște oameni care merg… Ar fi interesant de știut unde merg? probabil că merg, Mâlcule, în acel sat viclean, ele sunt, probabil, de acolo, iar acum se întorc și nu știu că în sat s-a petrecut Învingerea. Se vor învârti pe lângă apă, apoi se vor reîntoarce. Și unde să mai meargă, săracele de ele? Poate să caute un alt sat… Hei, strigă ea… Să nu vă duceți! Nu mai există satul vostru, acolo e doar un lac!

— Ia mai taci, spuse Candid. Să mergem. Ele nu înțeleg limba ta. Nu mai țipa degeaba!

Au mers mai departe. După trecerea amoebelor, poteca părea un pic alunecoasă. S-au întâlnit și s-au despărțit, se gândi Candid. S-au întâlnit și au mers în direcții diferite. Și eu le-am cedat drumul. Eu, nu ele. Această împrejurare i se păru dintr-odată foarte importantă. Ele – micuțe și lipsite de apărare, iar eu – cel mare și puternic, și totuși eu m-am dat la o parte de pe potecă și le-am dat prioritate, acum mă gândesc la ele, iar ele au trecut și acum deja probabil că nici nu-și mai aduc aminte de mine. Pentru că în pădure ele sunt acasă, și ce nu întâlnești în pădure? Cum e și într-o casă, sunt gândaci, plosnițe, urechelnițe sau zboară buimac un fluture. Sau o muscă se zbate în geam. Și nu este deloc adevărat că mușteleе se zbat în geam. Mușteleе chiar cred că ele zboară când se tot lovesc de geam. Și eu îmi imaginez că merg. Numai pentru că îmi mișc picioarele… Probabil că, dintr-o parte, e foarte amuzant să fiu privit și… Cum să zic asta… Cu compătimire… Cu milă… Ceea ce e corect…

— În curând dăm de un lac aici, spuse Nhava. Să mergem mai repede, vreau să beau și să mănânc. Poate o să momești și tu niște pește pentru mine…

Au grăbit pasul. Începu desișul stufărișului. Ei bine, gândi Candid, sunt precum o muscă. Dar sunt precum un om? își aminti de Karl și își aminti că acel Karl nu semăna cu Karl. E

foarte probabil, se gândi el liniștit. E foarte probabil ca nici eu să nu mai fiu acel om care, cu nu știu câți ani în urmă, s-a prăbușit cu elicopterul. Numai că atunci este de neînțeles de ce mă zbat ca musca în geam. Probabil însă că atunci când i s-a întâmplat asta lui Karl, el deja nu se mai zbătea în geam. Ce ciudat va fi când voi ieși spre stația biologică și ei mă vor vedea. Bine că m-am gândit la asta. Trebuie să mă gândesc mult la asta și serios. Bine că mai este încă mult timp și că nu voi ieși atât de curând la stația biologică…

Poteca se bifurcă. Una dintre ele ducea pesemne spre lac, iar cealaltă cotea brusc, undeva, într-o parte.

— Nu mergem pe-acolo, spuse Nhava, asta o ia în sus, iar mie mi-e sete.

Poteca devenea tot mai strâmtă, apoi se transformă într-un drum plin de hârtoape și în cele din urmă se pierdu în desiș. Nhava se opri.

— Știi, Mâlcule, spuse ea, hai mai bine să nu mergem la acest lac. Ceva nu-mi place la acest lac, ceva nu-i cum trebuie. După mine, ăsta nici nu-i lac, acolo este ceva mai mult decât o apă…

— Dar acolo este apă? întrebă Candid. Doar ai vrut să bei ceva. De altfel, nici eu nu sunt împotrivă…

— Este apă, spuse Nhava fără chef, dar e caldă. Apă rea, nu-i curată… Știi ce, Mâlcule, tu mai stai pe-aici că faci prea mult zgomot când mergi, din cauza ta n-aud nimic, așa de zgomotos ești, ia mai stai și așteaptă-mă și te chem eu, am să strig ca un săltăreț. Știi cum strigă un săltăreț? Uite că am să strig ca un săltăreț. Iar tu să stai aici, sau mai bine așează-te…

Ea intră în stufăriș și dispăru. Și atunci lui Candid îi atrase atenția liniștea surdă, ca de vată, care domnea aici. Nu era nici zumzet de insecte, nici răsuflarea mlaștinii, nici smiorcăitul ei, nici urletele fiarelor din pădure, aerul umed și fierbinte era nemișcat. Asta nu era liniștea uscată a satului viclean, acolo era liniștea nocturnă din culisele unui teatru. Iar aici era o liniște subacvatică. Candid se așeză precaut pe vine, rupse câteva fire de iarbă, le strivi între degete și văzu pe neașteptate că aici pământul ar fi trebuit să fie comestibil.

Smulse un smoc de iarbă cu tot cu pământ și începu să mănânce. Brazdă de iarbă îi potolea bine foamea și setea, era răcoritoare și un pic sărată. Caşcaval! își spuse Candid. Da, caşcaval… Ce înseamnă caşcaval? Șvaițer, brânză topită. Caşcaval cu lacrimi. Straniu…

Apoi apăru din stufăriș Nhava. Se așeză și începu să mănânce și ea repede și cu grijă. Ochii îi erau rotunzi.

— Ce bine că am mâncat aici, spuse ea într-un târziu. Vrei să vezi ce fel de lac este ăsta? De altfel, aș vrea să-l mai văd o dată, dar dacă sunt singură, mi-e frică. Ăsta este lacul despre care povestește Șchiopul întotdeauna, numai că eu credeam că minte sau că a avut vedenii, dar se pare că totuși este adevărat, sau poate că și eu am vedenii…

— Hai să mergem să vedem, spuse Candid.

Lacul a apărut după vreo cincizeci de pași. Candid și Nhava au coborât pe malul mlăștinos și au dat de-o parte stufărișul. Deasupra apei era un strat gros de ceață albă. Apa era caldă, chiar fierbinte, însă curată și transparentă. Mirosea a mâncare… Ceața se învolbura încet, într-un ritm regulat, și, după un minut, Candid simți că i se învârte capul. În ceață era cineva. Oameni. Mulți oameni. Toți erau goi și complet imobili, întinși pe apă. Ceața se ridica și se cobora ritmic, când descoperind, când acoperind iarăși corpurile alb-gălbui, cu fețele date pe spate – oamenii nu înotau, erau culcați pe apă ca și cum ar fi fost pe o plajă. Candid se cutremură. „Să plecăm de aici”, șopti el și o trase pe Nhava de mână. Au ieșit la mal și s-au întors la potecă.

— Ăștia nu sunt înecați, spuse Nhava. Șchiopul n-a înțeles nimic. Pur și simplu ei se scăldau aici, apoi a țâșnit un izvor fierbinte, iar ei au fost fierți… Asta este foarte înfricoșător, spuse ea după o pauză. Nici nu-mi vine să vorbesc despre asta… Și cât de mulți sunt acolo, un sat întreg…

Ajunseră la locul unde se bifurca poteca și se opriră.

— Acum, în sus? întrebă Nhava.

— Da, spuse Candid. Acum, în sus.

Au cotit la dreapta și au început să urce povârnișul.

— Și toate sunt femei, spuse Nhava. Ai observat?

— Da, spuse Candid.

— Ăsta-i cel mai înfricoșător lucru, nu pot nicicum să înțeleg. Sau poate…

Nhava se uită la Candid.

— Sau poate mortăciunile le gonesc acolo? Poate că mortăciunile le gonesc acolo – de prin toate satele, le gonesc în acest lac și le fierb… Ascultă, Mâlcule, de ce-am plecat noi din sat? Am fi rămas în sat și niciodată n-am fi văzut așa ceva. Ne-am fi gândit că ce le mai născocește Șchiopul, am fi trăit liniștiți, dar ție ți-a trebuit să mergi la Oraș… Pentru ce ți-a trebuit la Oraș?

— Nu știu, spuse Candid.

Capitolul opt.

Erau culcați în tufișurile lizierei și priveau printre frunze vârful dealului. Dealul avea pante blânde și era golaș, iar pe vârf, întocmai ca o căciulă, trona un nor de ceață liliachie. Cerul era senin deasupra dealului, vântul sufla în rafale, gonind norii cenușii, și burnița. Ceața vineție rămânea nemișcată, de parcă nici n-ar fi fost vânt. Era destul de răcoare, ba chiar rece, erau uzi până la piele, stăteau zgribuliți, scuturați de frisoane, clănțăneau din dinți, dar deja nu mai puteau să plece: la douăzeci de pași stăteau drepte ca niște statui trei mortăciuni, cu gurile negre larg căscate, cu ochii pustii, privind și ele vârful dealului. Aceste mortăciuni se apropiaseră de ei în urmă cu cinci minute. Nhava le simțise și se pregătise s-o rupă la fugă, dar Candid îi astupase gura cu palma și o împinse în iarbă. Acum se mai liniștise, dar tremura cu scuturături puternice, însă deja nu de teamă, ci de frig și iarăși se uita, dar nu spre mortăciuni, ci spre deal.

Pe colină și în împrejurimile ei se petrecea ceva straniu, ca niște fluxuri și refluxuri grandioase. Cu un zumzet grav, foarte profund, roiuri gigantice de muște își luară brusc zborul din pădure, îndreptându-se direct spre vârful dealului și dispărând apoi în ceață. Povârnișurile se însuflețiră cu coloane de furnici și păianjeni, din tufișuri se revărsară sute de moluște-amoebe, iar roiuri uriașe de viespi și albine și nori de gândaci multicolori se repezeau cu hotărâre prin ploaie. Zgomotul

creștea precum un taifun. Acest val atinse vârful dealului, dispăru imediat, absorbit de norul vinețiu, și dintr-odată se așternu liniștea. Dealul deveni încă o dată mort și gol, apoi trecu un timp și din nou zgomotul și vuietul începură să crească, iar toate astea erupseră iarăși din ceață și se îndreptară spre pădure. În vârf rămăseseră doar moluștele, în schimb, pe povârnișuri se răspândeau în locul lor cele mai neverosimile și neașteptate animale: se rostogoleau ființe păroase, mânămesteci șchiopătau pe picioare frânte și încă niște ciudățenii, nici fiare, nici insecte, necunoscute, nicicând văzute, pestrițe, pline de ochi, golașe și strălucitoare… Și din nou se lăsă liniștea și iarăși se repetă totul, iar și iar, într-un ritm perseverent, înspăimântător, cu energie la fel de puternică, încât totul părea că fusese așa dintotdeauna și că întotdeauna va fi în același ritm și la aceeași intensitate… Odată, un tânăr hipocet ieși cu un urlet înfiorător din ceață, niște mortăciuni veniseră de câteva ori în goană și imediat o și zbugheau în pădure, lăsând în urma lor dâre albicioase de abur rece, iar norul vinețiu stătea nemișcat, înghițea și scuipă, înghițea și scuipă neobosit, ritmic, precum o mașinărie…

Șchiopul spunea că Orașul se află pe deal. Poate că ăsta și era Orașul. Poate asta numesc ei Oraș? da, probabil că ăsta este Orașul. Numai că în ce constă sensul lui? Pentru ce există el? Și activitatea asta ciudată… Eu mă așteptam la ceva în sensul ăsta… Prostii, nu m-am așteptat deloc la așa ceva. Mă gândeam doar la stăpâni, și unde sunt aici stăpânii? Candid se uită la mortăciuni. Stăteau în aceleași poziții, iar gurile lor erau la fel de căscate. Poate că greșesc, se gândi Candid. Poate chiar ele sunt stăpânii. Pesemne că tot timpul greșesc. M-am dezvățat complet să gândesc aici. Dacă uneori îmi mai vin idei, atunci imediat se dovedește că nu sunt capabil să le leg… Din ceață nu a ieșit încă nici o moluscă. Întrebare: de ce nu a ieșit încă din ceață nici o moluscă?… Nu, nu-i asta. Trebuie să le luăm în ordine. Doar caut izvorul unei activități raționale… Nu este corect, iar nu-i corect. Pe mine nu mă interesează deloc activitatea rațională. Pur și simplu eu caut pe cineva care să mă ajute să mă întorc acasă. Să mă ajute să străbat cei

o mie de kilometri de pădure. Care să-mi spună măcar în ce direcție să merg… Mortăciunile trebuie să aibă stăpâni, iar eu tocmai pe acești stăpâni îi caut, eu caut izvorul unei activități raționale. Candid se mai învioră puțin: ieșise ceva foarte închegat. S-o luăm chiar de la început. Să gândim totul liniștit și fără grabă. Acum nu trebuie să ne grăbim, acum avem tot timpul să gândim liniștit și fără grabă. S-o luăm chiar de la început. Mortăciunile trebuie să aibă niște stăpâni, pentru că mortăciunile nu sunt oameni și pentru că mortăciunile nu sunt animale. Deci mortăciunile sunt făcute. Dacă ele nu sunt oameni… Dar chiar așa, de ce nu sunt totuși oameni? Candid își frecă fruntea. Dar deja am rezolvat această întrebare. Demult, încă pe vremea când eram în sat. Eu am rezolvat-o chiar de două ori, pentru că prima dată am uitat răspunsul, iar acum am uitat demonstrația…

Își scutură capul din toate puterile și Nhava șuieră încet spre el. El se liniști și un timp zăcu nemișcat, cu fața îngropată în iarba udă.

De ce nu sunt ele animale – deja am demonstrat cândva… Temperatură înaltă… Ba nu, este o prostie… Brusc, simți îngrozit că uitase cum arată mortăciunile, își amintea doar corpul lor încins și o durere tăioasă în palme. Întoarse capul și privi mortăciunile. Da. Nu am voie să gândesc, îmi este contraindicat să gândesc, tocmai acum când trebuie să gândesc mai intens ca oricând. „E timpul să mănânc; tu mi-ai povestit deja asta, Nhava; poimâine noi plecăm” – asta e tot ce-mi trebuie. Dar eu am plecat deja! Și sunt aici! acum o să plec la Oraș. Indiferent ce-ar însemna asta – Orașul. Mi-a crescut o pădure pe tot creierul. Nu înțeleg nimic… Mi-am adus aminte. Merg la Oraș ca să mi se explice totul: despre Învingere, despre mortăciuni, despre Marea Deșteleneire A Pământului și despre lacul înecaților… Și se pare că toate astea nu sunt decât minciuni. Iarăși au mințit despre tot, nu mai poți să crezi pe nimeni… Am sperat că la Oraș mi se va explica în ce fel voi ajunge până la ai mei, că doar Moșneagul tot timpul spunea: Orașul știe tot. Și nu se poate ca Orașul să nu știe despre stația noastră biologică, despre Administrație.

Chiar și Șchiopul pălăvrăgea mereu despre Stâncile Dracului și despre sate care zburau… Dar poate oare norul vinețiu să-mi explice ceva? Ar fi fost ceva îngrozitor dacă stăpânii s-ar fi dovedit a fi norul vinețiu. Dar de ce „ar fi fost”? Deja este îngrozitor! doar este atât de evident, Mâlcule: aici, ceața vineție este stăpână peste tot, oare cum de nu mi-am amintit? De fapt, nici măcar nu este o ceață… Deci, asta-i treaba. De aceea i-a gonit pe oameni ca pe niște animale, în desișuri, în mlaștini, de aceea i-a înecat în lacuri: au fost prea slabi și n-au înțeles, și chiar dacă au înțeles tot nu au putut să facă nimic pentru a împiedica… Când eu nu eram încă prigonit, când eu eram încă acasă, cineva a demonstrat foarte convingător că nu este posibil un contact între umanoizi și non-umanoizi. Da, nu este posibil. Desigur, el este imposibil. Iar acum nimeni nu-mi spune cum să ajung acasă. La fel, contactul meu cu oamenii nu este posibil și eu pot demonstra asta. Eu încă pot să mai văd Stâncile Dracului, se zice că le poți vedea uneori dacă te cațeri într-un arbore potrivit și dacă este și sezonul favorabil; numai că trebuie să găsești mai întâi de toate un arbore potrivit, un arbore normal, omenesc, care nu sare. Și care nu te respinge. Și care nu încearcă să-ți înțepe ochii. Și totuși nu există un asemenea arbore din care aș putea să văd stația biologică… Stația biologică! Sta-ți-a bi-o-lo-gi-că. Uitase ce înseamnă asta, stația biologică.

Încă o dată pădurea răsună, bâzâi, trosni și țârâi și valurile de muște și furnici țâșniră din nou spre cupola liliachie. Un nor trecu pe deasupra capetelor lor și tufișurile se acoperiră de insecte moarte, neputincioase, nemișcate sau abia zvâcnind, strivite în înghesuiala roiului. Candid simți o usturime neplăcută la mână și se uită. Sprijinit în pământul afânat, cotul lui era acoperit cu o împletitură din fire fine de miceliu. Candid le sfărâmă nepăsător cu palma. Iar Stâncile Dracului – un miraj, se gândi el, nimic din toate astea nu există. Dacă ei îți tot povestesc despre Stâncile Dracului – înseamnă că totul nu-i decât o minciună, înseamnă că nimic asemănător nu există, iar acum eu nu mai știu, practic, pentru ce am venit aici…

Dintr-o parte se auzi un fornăit binecunoscut, terifiant. Candid întoarse capul. Imediat o mamă-hipocet se uită stupid de dincolo de cei șapte pomi de pe deal. Una dintre mortăciuni se învioră brusc, se suci și înaintă câțiva pași în întâmpinarea hipocetului. Se auzi iarăși un fornăit, pomii trosniră și hipocetul se îndepărtă. Chiar și hipoceților le e frică de mortăciuni, își spuse Candid. Dar cui nu-i este frică de ele?… Muștele urlă. Stupid, absurd. Muștele – urlă. Viespile urlă…

— Mama! șopti brusc Nhava. Vine mama…

Ea se așezase în patru labe și privea peste umărul lui. Fața ei exprima o mare uimire și neîncredere. Și Candid văzu cum trei femei ieșeau din pădure și se îndreptau spre poalele dealului, fără a da nici o atenție mortăciunilor.

— Mama! țipă Nhava parcă având vocea altcuiva, sări peste Candid și fugi să le iasă în întâmpinare. Atunci Candid sări și el și i se păru că mortăciunile sunt aproape de tot, că le simte căldura corpurilor.

Trei, se gândi. Trei… Ar fi fost de-ajuns și una. Se uită la mortăciuni. Asta mi-e sfârșitul, își spuse. Prostie. De ce-au venit aici țațele astea? Urăsc muierile, întotdeauna iese ceva prost din cauza lor.

Mortăciunile închiseră gurile, capetele lor se întorceau încet după Nhava care fugea. Apoi mortăciunile pășiră toate înainte și Candid își impuse să sară din tufișuri în întâmpinarea lor.

— Înapoi! strigă el către femei, fără să le privească. Plecați de aici! Mortăciuni!

Mortăciunile erau imense, spătoase, nou-nouțe, fără nici o zgârietură, fără nici o bavură. Mâinile lor incredibil de lungi atingeau iarba. Fără să le piardă din ochi, Candid se opri în drumul lor. Mortăciunile se uitau pe deasupra capului lui și, încet, dar cu hotărâre, se îndreptau spre el, iar el se dădea înapoi, se retrăgea, tot încercând să amâne inevitabilul început și inevitabilul sfârșit, luptându-se cu o greață nervoasă și ezitând să se oprească. Nhava țipa în spatele lui: „Mama! Eu sunt. Da, mamă, eu!” Muieri proaste, de ce nu fug? Au înlemnit de frică? Oprește-te, își spunea, oprește-te odată! Cât

poți să te mai dai îndărăt? Nu putea să se oprească! păi, bine, dar acolo este Nhava, își spuse. Și aceste trei proaste… Grase, somnoroase, prostănace indiferente… Și Nhava… Dar ce treabă am eu cu ele, se gândi. Șchiopul demult ar fi fugit pe piciorul lui, iar Pumnul, cu atât mai mult… Iar eu trebuie să mă opresc. Nedrept. Însă trebuie să mă opresc! Hai, oprește-te!… Nu putea să se oprească și pentru asta se disprețuia, pentru asta se felicita, pentru asta se ura și continua să se retragă.

Mortăciunile se opriră. Brusc, ca la o comandă. Cea care mergea în față așa și încremenise, cu piciorul ridicat, apoi încet, parcă nehotărâtă, îl așeză în iarbă. Gurile lor atârnau din nou deschise și capetele lor se întoarseră spre vârful dealului. Continuând să se retragă, Candid se uită înapoi. Dând din picioare, Nhava stătea agățată de gâtul uneia dintre femei care, pare-se, zâmbea și o bătea încet pe spate. Celelalte două femei stăteau liniștite alături și le priveau. Nu la mortăciuni, nu la deal. Și nici măcar spre Candid – un bărbat păros și straniu, poate chiar un hoț. Iar mortăciunile stăteau nemișcate, aidoma unor statui străvechi, primitive, de parcă picioarele lor ar fi intrat în pământ, de parcă nu mai rămăsese în toată pădurea nici o femeie pe care ar fi trebuit să o prindă și s-o care acolo unde li s-a ordonat, și de sub picioarele lor se ridicau coloane de abur, ca fumul focului de jertfă…

Atunci Candid se întoarse și merse spre femei. Și chiar nu merse, ci mai mult se târî, nefiind sigur de nimic, nedând crezare nici ochilor, nici urechilor, nici gândurilor sale. Sub țeastă îi clocotea un ghem bolnăvicios și întreg corpul îl durea după încordarea agonică.

— Fugiți, le spuse el de departe. Fugiți până nu-i prea târziu, de ce stați?

Știa deja că spune o absurditate, dar asta era inerția datoriei și el continuă să mormăie:

— Mortăciunile sunt aici, fugiți, le țin eu…

Nu-i dădură nici o atenție. Nu pentru că nu l-ar fi auzit sau că nu l-ar fi văzut – o fată tânără, copilăroasă, poate cu doar doi ani mai mare decât Nhava, cu picioare încă subțiri, îl privi

și îi zâmbi foarte prietenos, dar el nu însemna nimic pentru ele, de parcă ar fi fost un câine mare ce se pripășise pe acolo, care alergase peste tot ca un bezmetic și care ar fi fost gata să stea ore întregi pe lângă oameni, așteptând nu se știe ce.

— De ce nu fugiți? spuse încet Candid. Dar deja nu mai aștepta vreun răspuns, iar ele nici nu i l-au dat.

— Ehe-he-he, chicotea femeia însărcinată, râzând apoi și dând din cap. Și cine ar fi crezut? Ai fi putut crede așa ceva? O întrebă ea pe fată. Eu cu siguranță nu. Draga mea, îi spuse ea mamei Nhavei, cum a fost oare? A pufăit mai tare sau a gâfâit? Sau pur și simplu s-a agitat și a transpirat?

— Nu-i adevărat, spuse fata. A fost minunat, nu-i așa? A fost proaspăt ca o aurora și înmiresmat…

— Ca niște crini, continuă femeia gravidă. De la mirosul lui te ia amețeala, de la labele lui te furnică… Măcar ai avut timp să oftezi?

Fata izbucni în râs. Mama Nhavei zâmbea fără plăcere. Femeile erau puternice, sănătoase, neobișnuit de curate, de parcă ar fi fost spălate, și chiar se spălaseră de curând – părul lor scurt era umed, iar veșmintele lor galbene, ca niște saci, li se lipiseră de corpurile ude. Mama Nhavei era mai scundă decât celelalte și probabil mai în vârstă decât ele. Nhava o îmbrățișase de talie și se lipise cu fața de pieptul ei.

— Este peste puterile voastre, spuse mama Nhavei cu un fals dispreț. Ce-ați putea voi să știți despre asta? Voi sunteți niște ignorante…

— Nu știm nimic, spuse imediat gravidă. De unde să știm? De aceea te și întrebăm… Te rog, spune-ne, cum era rădăcina dragostei?

— Era amară? întrebă fata și iarăși pufni în râs.

— Da' chiar așa, spuse gravidă. Fructul e destul de dulce, deși este prost spălat…

— Nu-i nimic, îl spălăm noi, spuse mama Nhavei. Tu nu știi dacă au curățat Bazinul de Păianjeni? Sau ar trebui s-o aducem în vale?

— Rădăcina era amară, îi spuse gravida fetei. Ei nu-i face plăcere să-și amintească de ea. Ce ciudat, și se mai spune că e

ceva de neuitat! Ascultă-mă, draga mea, așa-i că o visezi?

— Nu-i ceva amuzant, spuse mama Nhavei. E chiar dezgustător…

— Dar ce, noi glumim? se miră gravidă. Noi doar ne interesăm…

— Așa de captivant povestești, spuse fata, zâmbind cu dinți strălucitori. Mai povestește-ne ceva…

Candid asculta lacom, încercând să descopere un sens ascuns în această poveste, dar nu înțelegea nimic. A văzut doar că aceste două femei își bat joc de mama Nhavei, că mama Nhavei se simțea jignită și că încerca să ascundă asta sau să schimbe subiectul discuției, dar nu reușea. Iar Nhava își înălță capul și se uită cu atenție la femeile care vorbeau, mutându-și privirile de la una la alta.

— Ai putea crede că te-ai născut singură în lac, spuse mama Nhavei către gravidă, acum deja cu o iritare fățișă.

— O, nu, spuse ea. Dar eu nu am reușit să primesc studii atât de largi și fata mea – se bătu ușor cu palma pe burtă – se va naște în lac. Asta-i toată diferența.

— Ce te tot legi de mama mea, grăsană bătrână? răbufni dintr-odată Nhava. Mai bine uită-te la tine cu ce semeni și apoi să te legi de ea! Altfel, o să te spun lui bărbată-miu și așa o să-ți ardă un ciomag peste curul tău ăla gras, că n-o să te mai legi de nimeni altă dată!

Cele trei femei izbucniră în râs.

— Mâlcule! țipă Nhava. De ce râd de mine?

Continuând să râdă, femeile îl priviră pe Candid.

Mama Nhavei – cu mirare, gravida – indiferentă, iar fata nu se știe cum, dar pare-se cu interes.

— Ce Mâlc mai e și ăsta? întrebă mama Nhavei.

— Ăsta-i bărbatul meu. Uitați-vă la el cât este de bun. El m-a salvat de hoți…

— Ce fel de bărbat? întrebă cu ostilitate gravidă. Nu le mai născoci, fetițo!

— Să nu născocești, spuse imediat Nhava. Ce te amesteci tu? Care-i treaba ta? Ce, e bărbatul tău? Dacă vrei să știi, eu nici nu vorbesc cu tine. Eu vorbesc cu mama. Ce te tot bagi ca

moșneagul, neîntrebat și fără voie…?

— Și cu tine ce-i? spuse gravida adresându-i-se lui Candid. Ce-i cu tine, chiar ești bărbat?

Nhava se liniști. Mama ei o îmbrățișase puternic cu mâinile, strângând-o la piept. Ea se uita la Candid cu dezgust și groază.

Doar fata continua să zâmbească, iar zâmbetul ei era atât de plăcut și tandru, încât Candid se adresă tocmai ei:

— Nu, desigur, spuse el. Cum o să-mi fie soție? Ea este fata mea… A vrut să povestească cum Nhava îl pusese pe picioare, că o iubește foarte mult și că-i bucuros că totul a ieșit atât de bine și cu succes, deși el nu înțelege mai nimic.

Fata izbucni însă pe neașteptate în hohote de râs, scuturându-și mâinile.

— Așa credeam și eu, gemu ea. Ăsta nu-i soțul ei… Uite, ăsta este soțul ei! ea arătă spre mama Nhavei. Ăsta… al ei… Soț! Of, nu mai pot!

Pe fața gravidei apăru o mirare veselă și ea începu demonstrativ să-l privească atentă pe Candid, din cap până-n picioare.

— Of-of-of… Începu ea pe tonul ei de dinainte, dar mama Nhavei o întrerupse nervoasă.

— Încetați! Deja m-am săturat! Pleacă de-aici! îi spuse lui Candid. Du-te, du-te, ce mai aștepți? Du-te-n pădure…!

— Cine ar fi crezut, gânguri gravidă, că rădăcina dragostei poate să pară atât de amară… Atât de murdară… Păroasă… Surprinse privirea furioasă pe care i-o aruncă mama Nhavei și flutură mâna spre ea.

— Bine, bine, spuse ea. Nu fi supărată, draga mea. E doar o glumă. Pur și simplu suntem foarte mulțumite că ți-ai găsit fetița. Asta este un noroc incredibil…!

— Mai lucrăm sau nu? întrebă mama Nhavei. Sau continuăm să pălăvrăgim?

— Lasă că merg eu, nu fi supărată, spuse fata. Chiar acum începe exodul.

Dădu din cap și îi zâmbi din nou lui Candid și fugi ușor, în susul povârnișului. Candid o privi cum fuge – precis, profesional, nu ca o femeie. Fata ajunse în vârf și, fără să se

oprească, sări în ceața liliachie.

— Încă n-am curățat Bazinul Păianjenilor, spuse îngrijorată gravidă. La noi veșnic e haos cu constructorii… Ce-i de făcut?

— Nimic, spuse mama Nhavei. Să mergem până la vale.

— Eu înțeleg, dar mi se pare totuși o mare prostie să ne chinuim și să cărăm un om aproape matur tocmai până în vale, când avem bazinul nostru.

Ridică deodată din umeri și se schimonosi.

— Mai bine așează-te, spuse mama Nhavei, se uită împrejur și întinzând mâna spre mortăciuni pocni din degete.

Una dintre mortăciuni sări imediat de la locul ei, fugi, alunecă pe iarbă din cauza grabei, căzu în genunchi și, dintr-odată, cumva straniu, se lărgi, se încovoie și se turti.

Candid clipi: nu mai era o mortăciune, ci un fotoliu comod și confortabil. Gravidă se așeză în fotoliul moale, răsuflând ușurată, și își lăsă capul pe spătarul moale.

— Nu mai e mult, mieună ea, întinzându-și satisfăcută picioarele. De-ar fi mai repede…

Mama Nhavei se așeză pe vine lângă fată și o privi în ochi.

— Ai crescut, spuse ea. Te-ai sălbăticit! Ești bucuroasă?

— Și-ncă cum, spuse nesigură Nhava. Doar ești mama mea. Te-am visat în fiecare noapte… Iar ăsta este Mâlcul, mamă… Și Nhava începu să vorbească.

Candid privea în jur, încleștându-și maxilarele. Nu era un delir, cum sperase la început. Era ceva foarte obișnuit, foarte natural, doar că îi era necunoscut lui, însă nu puține sunt necunoscute în pădure. Cu asta trebuie să te obișnuiești, așa cum se obișnuise cu zgomotul din cap, cu pământul comestibil, cu mortăciunile și cu toate celelalte. Stăpânii, se gândi el. Astea sunt stăpânele. Nu le este teamă de nimic. Ele comandă mortăciunile. Înseamnă că ele sunt stăpânele. Înseamnă că ele trimit mortăciunile după femei. Înseamnă că ele… El se uită la părul ud al femeilor. Înseamnă că… Și mama Nhavei pe care au furat-o mortăciunile…

— Unde vă scăldați? întrebă el. De ce? Cine sunteți voi? Ce vreți?

— Ce? spuse gravidă. Ascultă, draga mea, el întreabă ceva.

Mama îi spuse Nhavei:

— Stai o secundă, că n-aud nimic din cauza ta… Ce spui tu? O întrebă pe gravidă.

— Ieduțul ăsta, spuse ea. Vrea ceva.

Mama Nhavei se uită la Candid.

— Păi, ce-ar putea să vrea? spuse ea. Probabil că vrea să mănânce. Ăștia întotdeauna sunt flămânzi și mănâncă îngrozitor de mult, e chiar de ne-nțeles de ce vor atâta mâncare, pentru că, în fond, nu fac nimic.

— Ieduțul, spuse gravidă. Bietul ieduț vrea iarbă. Bee-ee!… Dar tu știi, se adresă ea mamei Nhavei, ăsta e chiar omul de pe Stâncile Albe. De altfel, îi întâlnim acum tot mai des. Cum coboară ei de acolo?

— E mai greu de înțeles cum se ridică ei acolo. Cum coboară, am văzut. Cad. Unii mor, iar alții rămân în viață.

— Mamă, spuse Nhava. De ce te uiți așa de urât la el? păi, ăsta-i Mâlcul! Spune-i ceva tandru, altfel o să se supere. E chiar de mirare că nu s-a supărat până acum. Eu, în locul lui, demult m-aș fi supărat…

Dealul urlă din nou și nori negri de insecte întunecară cerul. Candid nu auzea nimic, văzu doar cum se mișcă buzele mamei care o tot îndemna pe Nhava să facă nu știu ce și văzu cum se mișcau buzele gravidei când i se adresa, iar expresia feței ei era, într-adevăr, de parcă ar fi vorbit cu un țap domesticit care tocmai a intrat în grădina cu legume. Apoi urletul se stinse.

— Numai că-i foarte jegos, spuse gravidă. Și cum de nu ți-e rușine? Ea întoarse capul și începu să privească dealul.

Din norul liliachiu ieșeau în patru labe mortăciuni. Se deplasau nesigure, neîndemânatice și tot timpul cădeau în cap. Între ele, mergea fata, se aplecă, le atingea, le împingea ușor, iar ele se ridicau în picioare una după alta, se îndreptau și, la început, se poticneau, dar apoi mergeau cu pas tot mai sigur și plecau în pădure.

Stăpânele, repetă Candid în sinea lui. Stăpânele. Nu cred. Și ce să fac? el o privi pe Nhava. Nhava dormea. Mama ei stătea așezată pe iarbă, iar Nhava se încovrigase alături și dormea, ținând-o de mână.

— Toate sunt cam slabe, spuse gravidă. Iar a venit timpul să curățăm totul. Ia uită-te cum se poticnesc… Cu asemenea lucrători, nu se poate încheia Învingerea.

Mama Nhavei îi răspunse ceva și începură o discuție pe care Candid nu o înțelegea. Pricepea doar cuvinte disparate, ca într-un delir al lui Urechilă. De aceea, doar stătea și privea cum fata coboară dealul, trăgând de labă un mânămestec neîndemânatic. Pentru ce stau aici, se gândi el, am avut nevoie de ceva de la ele, doar sunt stăpânele… Nu reușea să-și amintească.

— Stau și atât, spuse cu voce tare, răutăcios. Nu mă mai gonesc și uite că stau. Ca o mortăciune.

Gravidă îl privi cu coada ochiului și întoarse capul.

Fata veni și spuse ceva, arătând spre mânămestec, și ambele femei începură să cerceteze cu atenție monstrul, ba chiar la un moment dat gravida se ridică puțin din fotoliu. Un mânămestec imens, groaza copiilor de la sate, scâncea jalnic, se smulgea slab și își deschidea și închidea neputincios maxilarele înfricoșătoare, cornoase. Mama Nhavei îl apucă de maxilarul inferior și cu o mișcare puternică și sigură îl dislocă. Mânămestecul icni și amuți, acoperindu-și ochii cu o peliculă pergamentoasă. Gravidă spunea:„…Este evident că nu-i suficient… Ține minte, fetițo… Maxilarele slabe, ochii nu se deschid larg… Sigur nu va face față și de aceea este inutil și poate chiar dăunător, ca orice greșeală… Trebuie curățat, trebuie schimbat locul, iar aici totul va fi curățat…” –„… Dealul… Uscăciune și praf…” spunea fata.„…Pădurea se oprește… Asta încă nu știu… Iar dumneavoastră mi-ați povestit cu totul altfel…” – „. Iar tu încearcă și singură”, spunea mama Nhavei.„…Asta imediat se observă… Încearcă, încearcă!”

Fata trase într-o parte mânămestecul, se dădu un pas înapoi și începu să-l privească. Parcă îl țintuia cu privirea. Fața ei deveni serioasă și cumva neplăcută. Mânămestecul se clătina pe labele neîndemânatice, își mișca abătut falca rămasă și se tânguia încetișor. „Uite, vezi”, spuse gravidă. Fata se apropie de mânămestec și se lăsă pe vine în fața lui, ținându-și

palmele pe genunchi. Mânămestecul începu să tremure și se prăbuși pe neașteptate, cât era de lung, cu brațele desfăcute în lături, de parcă ar fi căzut peste el o greutate imensă. Femeile izbucniră în râs. Mama Nhavei spuse:

— Încetează odată, de ce nu ne crezi?

Fata nu răspunse. Stătea deasupra mânămestecului și îl privea cum își trage labele sub el, încet și cu precauție, încercând să se ridice. Fața ei se ascuți. Îl ridică printr-o smucitură pe mânămestec, îl așeză pe labe și făcu o mișcare de parcă ar fi vrut să-l îmbrățișeze. Între palmele ei trecu prin corpul mânămestecului un jet de ceață liliachie. Mânămestecul scânci, se ghemui și se arcui, agitându-și labele. Încerca să fugă, să se furișeze, să se salveze, se agita, iar fata mergea în urma lui, rămânând aplecată asupra lui, și el căzu din nou la pământ, cu labele împletite în mod nefiresc, apoi începu să se înnoade. Femeile tăceau. Mânămestecul se transformă într-un ghem pestriț, din care se prelingeau tot felul de mucozități, și atunci fata se îndepărtă de el și spuse, privind într-o parte:

— Ce mizerabil…

— Trebuie curățat! Curățat, spuse gravidă, ridicându-se. Ocupă-te de asta, nu merită să mai amânăm. Ai înțeles totul?

Fata dădu din cap.

— Atunci noi plecăm, iar tu să începi deîndată.

Fata se întoarse și se îndreptă spre deal, spre norul liliachiu. Se opri lângă ghemul pestriț, înșfăcă o labă zvâcnitoare și porni mai departe, trăgându-l după ea.

— O prietenă foarte bună, spuse gravidă. Bravo!

— Ea va conduce, spuse mama Nhavei, ridicându-se și ea. Are caracter. Eh, ce să mai vorbim, trebuie să mergem.

Candid abia le auzea. Tot nu reușea să-și desprindă privirile de la o băltoacă neagră ce rămăsese în locul unde fusese răsucit mânămestecul. Fata nu-l atinsese nici măcar cu un deget, pur și simplu stătuse deasupra lui și făcuse ce dorise cu el. Așa drăguță, așa gingașă, așa blândă… Nici cu degetul nu-l atinsese… Și cu asta tot așa trebuie să mă obișnuiesc? Da, gândi el. Trebuie, începu să se uite cum mama Nhavei

împreună cu gravidă o ridică cu grijă în picioare pe Nhava, cum o iau de mâini și o duc în pădure, jos, spre lac. Și tot așa nu-l observară și nu îi adresară nici o vorbă. El se uită iarăși la băltoacă. Se simți mic, jalnic și neputincios, dar totuși se hotărî și începu să coboare în urma lor. Le ajunse și rămase la doi pași distanță în spatele lor, transpirând abundent de frică. Ceva fierbinte se apropie de el. Întoarse capul și sări în lături. În urma lui, pășea fără zgomot o mortăciune enormă, grea, dogorâtoare, mută. Nu-nu-nu, își spuse Candid. Este doar un robot, o slugă. Iar eu – bravo mie!

— Am înțeles asta de unul singur. Am uitat cum am ajuns la asta, dar chiar n-are importanță. Important este că am înțeles, că am priceput. Am confruntat totul și am înțeles – de unul singur… Am creier, e clar? își spuse, holbându-se la spatele femeilor. N-aveți nimic extraordinar… Și eu mai pot câte ceva.

Femeile vorbeau despre cineva care își băgase nasul unde nu-i fierbea oala și ajunsese de batjocură. Ceva le amuza și râdeau. Mergeau prin pădure și râdeau. Parcă ar fi mers pe ulița satului la șezătoare. Și în jur era pădurea, sub picioare nu mai era nici o potecă, ci o iarbă deasă, străvezie, iar într-o astfel de iarbă întotdeauna existau niște flori mărunțele, greu observabile, care aruncau în toate părțile spori ce pătrundeau prin piele și germinau în corp. Iar ele chicoteau și pălăvrăgeau și bârfeau, în timp ce Nhava mergea între ele și dormea, dar făceau în așa fel încât ea pășea destul de sigură și aproape că nici nu se împiedica… Gravidă întoarse capul într-o doară, îl văzu pe Candid și spuse cu un aer absent:

— Încă mai ești aici? Du-te în pădure, în pădure… De ce te ții după noi?

Da, se gândi Candid. De ce? Ce treabă am eu cu ele? Că doar o oarecare treabă o exista, ceva trebuie să aflu de la ele… Nu, nu asta… Nhava!

— Își aminti brusc, înțelese că o pierduse pe Nhava. Nu era nimic de făcut în privința asta. Nhava pleacă împreună cu maică-sa, totul e corect, ea pleacă laolaltă cu stăpânele. Iar eu? Eu rămân. Și totuși de ce merg după ele? O conduc pe

Nhava? Dar ea doarme, ele au adormit-o. Îl cuprinse tristețea. Adio, Nhava, zise în gând.

Ajunseră la o răspântie de cărări și femeile o cotiră la stânga, spre lac. Spre lacul cu înecate. Ele chiar erau înecate… Din nou minciuni din partea tuturor, toți le încurcă… Ele trecură de locul unde Candid o așteptase pe Nhava și mâncase pământ. Asta a fost cândva tare demult, se gândi Candid, aproape la fel de demult că stația biologică… Stația biologică… Abia se mai târa; dacă nu i-ar fi călcat pe urme mortăciunea, probabil că deja ar fi rămas în urmă. Apoi femeile se opriră și îl priviră, împrejur era stufăriș, sub picioare pământul era cald și mlăștinos. Nhava stătea cu ochii închiși, clătinându-se abia vizibil, iar femeile se uitau gânditoare la el. Atunci își aminti.

— Cum ajung la stația biologică? întrebă el.

Pe fețele acestora apăru mirarea și el pricepu că le vorbește în limba lor natală. Se miră chiar el însuși: nici nu-și mai amintea când vorbise ultima dată în această limbă.

— Cum ajung la Stâncile Albe? întrebă el.

Gravidă spuse cu un surâs ironic:

— Uite c-am aflat și ce vrea ieduțul nostru… Nu vorbea cu el, ci cu mama Nhavei. Este așa de amuzant că ăștia nu înțeleg nimic. Niciunul dintre ei nu înțelege nimic. Închipuie-ți cum se târăsc spre Stâncile Albe și cum se trezesc dintr-odată în zona bătăliilor!

— Putrezesc acolo de vii, spuse gânditoare mama Nhavei, merg și putrezesc mergând și niciunul nu observă că nu merg, ci bat pasul pe loc… De altfel, lasă-l să meargă, asta nu va face decât să ajute Desțelenirea. Putrezește – asta-i ceva folositor. Se topește – e la fel de folositor… Sau poate că-i protejat? Ești protejat? îl întrebă ea pe Candid.

— Nu înțeleg, spuse Candid cu voce stinsă.

— Draga mea, ce-l tot întrebi? Cum o să fie protejat?

— În lumea asta, orice este posibil, spuse mama Nhavei. Am mai auzit despre astfel de lucruri.

— Astea-s minciuni, spuse gravidă. Ea îl privi din nou cu atenție pe Candid. Știi, de fapt, spuse ea, poate că ar fi mult

mai de folos aici… Îți amintești ce ne spuneau ieri Educatoarele?

— Ă-ă-ă, spuse mama Nhavei. Poate… Lasă-l… Lasă-l să rămână.

— Da, da, să rămână, spuse pe neașteptate Nhava. Nu mai dormea și simțea și ea că se va întâmpla ceva rău. Tu să rămâi, Mâlcule, să nu te duci nicăieri, de ce să pleci acum? doar ai vrut să ajungi la Oraș, iar lacul ăsta e chiar Orașul, nu-i așa, mamă?… Sau poate ești supărat pe mama? Nu trebuie să te superi pe ea, de obicei e bună, numai că astăzi, nu știu de ce, e rea… Probabil din cauza căldurii…

Mama ei o prinse de mână. Candid văzu cum în jurul capului mamei se încheagă repede binecunoscutul nor liliachiu. Pentru un moment, ochii îi deveniră sticloși și se închiseră, apoi ea spuse:

— Să mergem, Nhava, deja ne așteaptă.

— Și Mâlcul?

— El rămâne aici… N-are nimic de făcut în Oraș.

— Dar eu vreau să vină cu mine! De ce nu înțelegi, mamă, că el este soțul meu, mi-a fost dat drept soț și deja demult mi-e soț…

Amândouă femeile se schimonosiră.

— Să mergem, să mergem, spuse mama Nhavei. Tu nu înțelegi deocamdată nimic… Dacă nimeni n-a avut nevoie de el, atunci e de prisos, toți sunt așa, iar ei sunt o greșeală… Dar hai odată! Bine, mai târziu o să vii și la el… Dacă vrei.

Nhava se împotrivea, probabil că simțea același lucru pe care îl simțea și Candid – că s-au despărțit pentru totdeauna. Mama ei o trăgea de mână în stufăriș, iar Nhava tot privea înapoi și țipa:

— Să nu pleci, Mâlcule! Mă voi întoarce curând, să nu cumva să-ți treacă prin cap să pleci fără mine, n-o să fie bine, e de-a dreptul necinstit! Bine, să nu fii soțul meu dacă asta, nu știu de ce, nu le place, dar eu tot voi fi soția ta, că doar eu te-am pus pe picioare și acum să mă aștepți! Mă auzi? Să mă aștepți…!

El se uita în urma ei, fluturând anemic din mână, dând din

cap aprobator, și se tot străduia să zâmbească. Adio, Nhava, zise în sinea sa. Adio. Dispărură din raza privirii lui și nu mai vedea decât stufărișul, dar vocea Nhavei încă se mai auzea, apoi Nhava tăcu, se auzi un plescăit și se așternu liniștea. El își înghiți nodul din gât și o întrebă pe gravidă:

— Ce-o să faceți cu ea?

Ea continua să-l privească atentă.

— Ce-o să facem cu ea? spuse ea, căzând pe gânduri. Asta nu-i grija ta, ieduțule, ce vom face cu ea. În orice caz, nu va mai avea nevoie de soț. La fel, nici de tată… Dar ce vom face cu tine? doar ești de pe Stâncile Albe și nu te putem lăsa așa, pur și simplu…

— Și ce aveți nevoie? întrebă Candid.

— Ce avem nevoie?… Oricum, n-avem nevoie de soți.

Ea surprinse privirea lui Candid și râse disprețuitor.

— Nu-i nevoie, nu-i nevoie, stai calm… Încearcă măcar o dată în viață să nu fii țap. Încearcă să-ți imaginezi o lume fără țapi…

Ea vorbea fără să se gândească, mai degrabă se gândea la altceva.

— Și la ce altceva mai ești bun?… Spune-mi, țăpucule, la ce te pricepi?

Era ceva în toate cuvintele ei, în tonul ei, în disprețul și autoritatea ei indiferentă, ceva important, ceva neplăcut și groaznic, dar era greu de descifrat și, nu se știe de ce, Candid își aminti doar de ușile negre, pătrate, și de Karl cu cele două femei, la fel de indiferente și autoritare.

— Mă auzi? întrebă gravidă. Ce știi să faci?

— Eu nu știu să fac nimic, spuse Candid nepăsător.

— Poate știi să administrezi?

— Am știut cândva, spuse Candid. Ia mai dă-te dracului, se gândi, ce te tot legi de mine? eu te întreb cum să ajung la Stâncile Albe, iar tu mă tot bați la cap… Dintr-odată înțelese că îi era teamă de ea, altfel ar fi plecat demult. Aici ea era stăpâna, iar el – un ieduț murdar, jalnic și prost.

— A știut cândva…, repetă ea. Ordonă acestui arbore să se culce!

Candid se uită la arbore. Era un copac mare și gros, cu o coroană stufoasă și cu trunchiul păros. Dădu din umeri.

— Bine, spuse ea. Atunci omoară acest arbore… Nici asta nu poți? În general, poți să faci viul să moară?

— Să omor?

— Nu e obligatoriu să omori. De omorât poate și un mânămestec. Să faci ca viul să devină mort. Să obligi viul să devină mort. Poți?

— Nu înțeleg, spuse Candid.

— Nu înțelegi… Atunci ce faceți voi acolo, la Stâncile Albe, dacă nici asta nu înțelegi? Și nici mortul nu știi să-l faci viu?

— Nu știu.

— Atunci ce știi? ce-ai făcut la Stâncile Albe, până ai căzut? Doar te-ai îndopat și ai murdărit femeile?

— Am cercetat pădurea, spuse Candid.

Ea îl privi cu severitate.

— Să nu îndrăznești să mă minți! Un om nu poate cercetă pădurea, asta e ca și cum ai cerceta soarele. Dacă nu vrei să rostești adevărul, atunci așa să și spui.

— Chiar am cercetat pădurea, spuse Candid. Eu am cercetat… Se fâstâci.

— Am cercetat în pădure cele mai mici vietăți. Acelea care nu se văd cu ochiul liber.

— Iar minți, spuse tolerantă femeia. Nu poți cerceta ceea ce ochiul nu vede.

— Ba este posibil, spuse Candid. Trebuie doar…

— El iar ezită. Microscop… Lentile… Aparate… Asta nu se poate reda. Intraductibil.

— Dacă iei o picătură de apă, spuse el, atunci, având lucrurile necesare, se pot vedea în ea mii și mii de animale micuțe…!

— Pentru asta nu-i nevoie de nici un fel de lucruri, spuse femeia. Eu văd că ați căzut în desfrâu cu lucrurile voastre moarte, acolo, la Stâncile Albe. Sunteți degenerați. Demult am observat că v-ați pierdut priceperea de a deslușI tot ceea ce poate vedea în pădure orice om, chiar și un bărbat murdar… Stai, tu vorbești despre cele mici sau despre cele mai mici?

Poate te referi la constructori?

— E posibil, spuse Candid. Eu nu te înțeleg. Eu vorbesc despre animale minuscule, care aduc boli, dar care pot și să vindece, care ajută la prepararea mâncării, care sunt foarte multe și care există peste tot… Am căutat să aflu care este structura lor aici, la voi în pădure, cum arată și ce pot ele…

— Iar ele sunt diferite la Stâncile Albe, spuse sarcastic femeia. De altfel, lasă, am înțeles cu ce te ocupi. Desigur, tu n-ai nici o putere asupra constructorilor. Orice țărănoi prostănac poate mai mult decât tine… Unde să te pun oare? Doar singur ai venit aici…

— Eu plec, spuse obosit Candid. Plec, adio…

— Nu, așteaptă… Stai, când îți spun! țipă ea și Candid simți cum niște clești încinși îi strâng coatele la spate. Se smuci, dar n-avea rost.

Femeia gândi cu voce tare:

— La urma urmei, singur a venit. Se mai întâmplă astfel de cazuri. Dacă îi dăm drumul, va pleca în satul lui și va rămâne complet inutil… Să-i prindem, e lipsit de sens. Dar dacă ei ar veni în mod voluntar… Știi ce o să fac cu tine? spuse ea. Am să te dau Educatoarelor pentru munca de noapte. La urma urmei, au mai fost și cazuri fericite… La Educatoare, la Educatoare! Dădu din mână și, fără grabă, intră cu mers legănat în stufăriș.

Și atunci Candid simți cum este întors spre cărare. Coatele îi amorțiseră, ba chiar i se păru că i se carbonizaseră. Se smuci din toate puterile, dar menghina își întări strânsoarea. Nu înțelegea ce se va întâmpla cu el, unde trebuie să fie dus și cine sunt aceste Educatoare și ce înseamnă muncă de noapte, dar își aminti de cele mai teribile lucruri pe care le văzuse: fantoma lui Karl în mijlocul mulțimii plângătoare și mânămestecul care se încolăcea într-un ghem pestriț. Se răsuci și izbi cu piciorul mortăciunea, îl lovi în spate, orbește, știind cu disperare că a doua oară nu va mai putea repeta procedeul. Piciorul i se scufundă într-o fierbințeală moale, mortăciunea hârâi și slăbi strânsoarea, Candid căzu cu fața în iarbă, sări în picioare, se întoarse și țipă – mortăciunea pornise din nou

spre el, desfăcându-și larg mâinile incredibil de lungi. N-avea nimic la îndemână, nici iarbatak, nici ferment, nici măcar un băț sau vreo piatră. Pământul cald și mlăștinos îi alunecă sub picioare. Apoi își aminti, își strecură mâna la piept și când mortăciunea se aplecă asupra lui, o lovi cu scalpelul undeva între ochi. Strângând pleoapele și lăsându-se cu toată greutatea, trase tăișul de sus în jos, până la pământ, și iarăși căzu.

Stătea întins, cu obrazul lipit de iarbă, și privea cum mortăciunea încă se clătina pe picioare, cum se desfăcea larg precum că un geamantan, pe toată lungimea corpului ei portocaliu, cum se poticnea în cele din urmă și se prăbușea pe spate, inundând totul în jur cu un lichid alb-vâscos, cum zvâcni de câteva ori ca apoi să rămână inertă. Candid se ridică și porni mai departe. Pe potecă. Cât mai departe de aici. Își amintea vag că voia să aștepte aici pe cineva, că voia să afle ceva și că intenționa să facă un anumit lucru. Acum însă nu mai era ceva important. Important era să plece cât mai departe, deși înțelegea că nu va reuși să plece nicăieri. Nici el și nici mulți, mulți, mulți alții.

Capitolul nouă.

Pereț se trezi din cauza disconfortului, a tristeții și, așa cum i s-a părut la început, a unei încărcături insuportabile ce-i apăsa conștiința și toate simțurile. Disconfortul se transformă în durere și gemu involuntar, revenindu-și încet.

Povara de pe conștiință s-a dovedit a fi disperarea și necazul că mașina nu mergea spre Continent, iarăși nu mergea spre Continent și, în general, nu se deplasa deloc. Stătea cu motorul oprit, înghețată și moartă, cu ușile larg deschise. Parbrizul era acoperit de picături tremurătoare, care se adunau și se prelingeau în șuvoaie reci. Dincolo de geam, noaptea se aprindea în izbucnirile orbitoare ale proiectoarelor și farurilor și nu se putea distinge afară nimic altceva decât aceste străfulgerări care îi provocau dureri în ochi. Nu se auzea nimic și, pentru un moment, Pereț se gândi că a surzit, apoi înțelese că în urechi îl apasă ritmic vuietul gros și polifonic al sirenelor. Începu să se agite în cabină, lovindu-se

dureros de tot felul de pârghii și colțuri și de geamantanul său blestemat, încercă să șteargă parbrizul, se aplecă în afară printr-una dintre uși, apoi prin cealaltă: nu reușea nicicum să înțeleagă unde se află, ce fel de loc e ăsta și ce se întâmplă de fapt. Război, se gândi el, Dumnezeule, ăsta-i război!… Proiectoarele îl băteau în ochi cu o plăcere sadică, iar el nu reușea să vadă nimic altceva decât o clădire mare și necunoscută, în care se aprindeau și se stingeau cu regularitate luminile la toate ferestrele deodată, la toate etajele. Și mai era totuși ceva, putea zări un număr uriaș de pete largi, liliachii.

Brusc, o voce monstruoasă rosti calmă, parcă într-o liniște deplină: „Atențiune, atențiune. Toți angajații să rămână pe locuri, conform regulii numărul șase sute șaptezeci și cinci per Pegas omicron trei sute doi directiva opt sute treisprezece, pentru recepția solemnă a padișahului fără suită specială, numărul încălțămintei cincizeci și cinci. Repet. Atențiune, atențiune. Toți angajații…” Proiectoarele încetară să se mai agite și Pereț întrezări în sfârșit arcul binecunoscut al urării „Bine ați venit”, strada principală și vilele întunecate presărate de-a lungul ei și niște oameni în pijamale, stând lângă vile cu lămpi de gaz în mână, apoi zări, nu foarte departe, un șir de oameni apropiindu-se în pas alergător, cu trenduri negre, fluturânde. Acești oameni fugeau pe întreaga lățime a străzii, desfășurând în urma lor ceva ciudat, deschis la culoare, și, uitându-se mai atent, Pereț înțelese că trag după ei o plasă de pescuit, sau poate o plasă de volei, moment în care o voce spartă țipă strident în urechea lui: „Ce-i cu camionul ăsta? De ce stai aici?”. Dându-se brusc în lături, văzu alături un inginer ce purta o mască albă din carton, având pe frunte inscripționat cu creionul chimic cuvântul „Libidovici”, iar acest inginer se cățără cu cizmele lui murdare de-a dreptul peste el, trăgându-i un ghiont în față cu cotul, fonfăind și duhnind a transpirație, ca să se prăbușească pe locul șoferului, pipăi în jur după cheia de contact și negăsind nimic scoase un urlet pătrunzător, isteric, apoi se rostogoli din cabină pe partea cealaltă. Pe stradă se aprinseră toate

felinarele și se lumină ca ziua, dar oamenii în pijamale continuau să stea cu lămpile de gaz lângă ușile vilelor lor și fiecare dintre ei ținea în mână o plasă de prins fluturi pe care le fluturau ritmic de parcă ar fi alungat ceva invizibil din dreptul intrărilor. Parcurgând stradă pe toată lungimea ei, veniră spre el și trecură una după alta pe alături patru mașini negre, sinistre, ca niște autobuze fără geamuri, având pe plafoane niște palete din grilaj reticular ce se roteau neîncetat, iar la scurtă vreme după aceea, un blindat străvechi coti de pe o străduță și le luă urma. Turela ruginită se învârtea cu un scrâșnet înfiorător, iar țeava subțire a mitralierei se mișca în sus și în jos. Blindatul își croi drum cu greu pe lângă camion, trapa turelei se deschise și omul care se ivi dinăuntru era îmbrăcat într-o cămașă de noapte, din bumbac, cu șireturile desfăcute și bălăbănindu-se care încotro. Individul îi strigă iritat lui Pereț: „Ce-i cu tine, măi, drăguță! Trebuie să trec și tu te-ai înțepenit aici!” Atunci Pereț își prinse capul între mâini și închise ochii.

N-am să mai plec niciodată de aici, se gândi el. Nimeni n-are nevoie de mine aici, sunt absolut inutil, dar ăștia nu mă lasă să plec de aici, chit că pentru asta ar trebui să pornească un război sau să provoace o inundație…

— Vă rog, hârtiile dumneavoastră! rosti o voce ostenită de bătrân și Pereț simți că-l bate cineva pe umăr.

— Ce? făcu Pereț.

— Documentele. Le-ați pregătit?

Ăsta era un bătrân într-o pelerină din mușama și care purta de-a curmezișul pieptului o pușcă Berdan {6}, atârnată pe un lanț metalic învechit.

— Ce hârtii? Ce documente? Pentru ce?

— A, domnul Pereț! spuse bătrânul. Dumneavoastră de ce nu respectați regulamentul? Trebuia ca toate hârtiile să se afle deja la dumneavoastră în mână, în poziție desfăcută, ca la muzeu.

Pereț îi dădu legitimația. Bătrânul își propti coatele pe pușcoci, studie cu atenție ștampilele, compară fotografia cu fața lui Pereț și spuse:

— Parcă ați mai slăbit, herr Pereț. Parcă v-ați mai tras la față. Munciți mult…

Îi înapoie legitimația.

— Ce se întâmplă? întrebă Pereț.

— Ce se cuvine, asta se și întâmplă, spuse bătrânul devenit dintr-odată sever. Se întâmplă regulă cu numărul șase sute șaptezeci și cinci per Pegas. Adică o evadare.

— Ce evadare? De unde?

— Orice fel de evadare care este prevăzută de regulament, spuse bătrânul și începu să coboare pe scară. Te pomenești că ne aruncă în aer, așa că mai bine protejați-vă urechile și stați cu gura deschisă.

— Bine, spuse Pereț. Mulțumesc.

— Tu ce te tot învârti pe-aici, hodorog bătrân? se auzi de jos vocea furioasă a șoferului Voldemar. Stai că-ți arăt eu legitimații! Na, miroase! Ai înțeles? Atunci, șterge-o de-aici, dacă ai înțeles…!

Alături era trasă cu brațele o betonieră, într-un cor de strigăte și tropăituri. Zbârlit și cu rânjetul pe buze, șoferul Voldemar se cățără în cabină. Mormăind cuvinte obscene, porni motorul și trânti zgomotos ușa. Camionul se urni brusc și prinse viteză de-a lungul străzii, pe lângă oamenii în pijamale care fluturau plasele de prins fluturi. La garaj, se gândi Pereț. Ah, mi-e totuna. Dar nu mă mai ating de geamantan. Nu vreau să-l mai car, mai dă-l dracului! Plin de ură, lovi cu călcâiul geamantanul. Camionul coti brusc, părăsind strada principală, năvăli într-o baricadă de butoaie goale și căruțe, spulberând-o în toate părțile și continuându-și drumul. Pe radiator se legănă un timp o bucată crăpată dintr-o droșcă, apoi se desprinse și trosni sub roți. Acum camionul gonea pe străduțele laterale înguste. Bosumflat și cu un chiștoc stins lipit de buză, Voldemar își îndoia și își răsucea tot corpul în timp ce manevra cu amândouă mâinile volanul imens. Nu, nu e la garaj, se gândi Pereț. Și nici la ateliere. Și nici pe Continent. Pe străduțe era întuneric și pustiu. O singură dată au apărut fugitiv în lumina farurilor niște fețe cartonate cu nume inscripționate și niște mâini răsfirate și au

dispărut imediat.

— Dracu' m-a pus, spuse Voldemar. Am vrut să merg direct pe Continent și când colo, ce să vezi? Dumneavoastră dormeați și-mi zic, ia hai să trec pe la garaj să trag rapid un șah. Numai că acolo l-am găsit pe Ahile lăcătușul, am dat o fugă după kefir, am luat câte o porție și am așezat piesele… Eu îi propun gambitul damei, el e de acord, totul e așa cum trebuie… Eu – e4, el – c6… Îi zic: eh, și-acum nu-ți mai rămâne decât să te rogi. Și-atunci a început totul… N-aveți cumva o țigărușcă, pan Pereț?

Pereț îi dădu o țigară.

— Și ce fel de evadare? întrebă el. Și unde mergem?

— E o evadare dintre cele mai obișnuite, spuse Voldemar, aprinzându-și țigara. La noi sunt în fiecare an astfel de evadări. A evadat o mașinuță de la ingineri. Și acum s-a dat ordin ca toată lumea să participe la prinderea ei. Ia uite cum o prind…

Ajunseră la marginea orășelului. Pe maidan, umblau oameni în lumina lunii. Păreau a se juca baba-oarba – mergeau cu genunchii flexați, cu mâinile larg desfăcute. Toți aveau ochii legați. Unul dintre ei se repezi mai tare, se lovi de un stâlp și probabil că scoase un țipăt de durere, pentru că toți ceilalți se opriră și începură să-și întoarcă precauți capetele.

— În fiecare an, același joc, spuse Voldemar. Au acolo tot felul de fotoelemente și acustice, cibernetică și paznici-trântori plantați la fiecare colț – și totuși, în fiecare an, de la ei evadează obligatoriu o oarecare mașinuță. Și atunci ți se spune: lasă totul baltă, du-te și caut-o. Și cine are chef s-o caute? Cine vrea să se implice, vă întreb? Doar cât o vezi cu coada ochiului și gata. Ori te expediază la ingineri, ori te aruncă undeva, în pădure, la vreo bază îndepărtată, să pui ciuperci la spirt și toate astea pentru ca, doamne ferește, să nu divulgi ceva! De-aia s-a șmecherit și poporul, se descurcă fiecare cum poate. Unii se leagă singuri la ochi ca să nu vadă, iar alții… Ăla care-i mai deștept, ăla pur și simplu aleargă și țipă din răsputeri… Unul cere legitimații, altul face percheziții sau doar se urcă pe un acoperiș și urlă. Ca și cum s-ar afla în

treabă, dar nu riscă…

— Și cu noi cum e, încercăm să prindem ceva? întrebă Pereț.

— Păi, cum altfel? Și noi prindem. Prinde poporul, facem și noi ca toți ceilalți. Tot vom încerca să prindem, șase ore de acum înainte, după ceas. Există un ordin: dacă în răstimp de șase ore nu va fi găsit mecanismul evadat, va fi aruncat în aer prin telecomandă. Ca să rămână totul secret. Altfel, cine știe în ce mâini străine cade. Ați văzut ce tărăboi e la Administrație? Și ăsta-i încă o liniște paradiziacă, o să vedeți ce-o să înceapă acolo peste șase ore. Că doar nimeni nu știe pe unde s-a vârât această mașinuță. Poate că ea este la tine în buzunar. Iar încărcătura pe care o folosesc este chiar puternică, asta pentru siguranță… Uite, anul trecut, mașinuța a apărut la baia orășenească, iar acolo se înghesuise o mulțime de oameni să se salveze. Credeau că baia e un loc plin de umezeală, neînsemnat… Și eu am fost acolo. Doar sunt la baie, mă gândeam… Așa că am fost aruncat prin geam, așa de lin, de parcă aș fi fost pe valuri… Nici n-am apucat să clipesc, că și zăceam într-un morman de zăpadă, iar pe deasupra mea pluteau grinzile în flăcări…

Acum era liniște împrejur, iarbă firavă în lumină tulbure a lunii, un drum alb, sfărâmat. La stânga, acolo unde rămăsese în urmă Administrația, luminile se agitau iarăși nebunește.

— Atâta doar că nu pricep, spuse Pereț, cum o să o prindem. Nici măcar nu știm cum arată… Mare, mică, întunecată sau deschisă la culoare…

— Dumneavoastră veți vedea asta în curând, promise Voldemar. Vă voi arăta asta peste cinci minute. Cum or s-o prindă oamenii deștepți. Ce dracu', unde-i locul ăla?… L-am ratat. Probabil c-am luat-o la stânga. Aha, la stânga… Uite și depozitul de tehnică și deci noi trebuie s-o facem la dreapta…

Camionul părăsi drumul și începu să se zdruncine peste bolovani. Depozitul rămase în stânga – rânduri de containere imense și palide, ca un oraș mort pe o câmpie…

Probabil că n-a mai rezistat. Au zgâlțâit-o pe vreun banc de probă vibrator, au chinuit-o serios, i-au scormonit prin măruntaie, i-au ars nervii fini cu letconul până a sufocat-o

mirosul de sacâz, au obligat-o să facă tot felul de tâmpenii pentru că a fost creată să facă tâmpenii, ba chiar a fost perfecționată să facă cele mai mari idioțenii, iar seara o abandonau sfârșită și stoarsă de puteri în vreo cămăruță caldă și uscată. Și iată, în sfârșit, s-a hotărât să plece, cu toate că știa totul – că fuga e absurdă și că urmează condamnarea sa. Și a plecat, purtând cu sine încărcătura autodistrugătoare, iar acum stă undeva în umbră, pășind lent cu picioarele ei articulate, și privește, și ascultă, și așteaptă… Iar acum totul îi devenise probabil foarte clar, despre tot ceea ce mai înainte nu putea decât să presupună: că nu există nici o libertate, că înaintea ei ușile sunt închise sau deschise, că totul e doar o prostie și un haos și că nu există decât o singură singurătate…

— Aha! făcu Voldemar satisfăcut. Uite-o, draga de ea! Uite-o iubita mea…

Pereț deschise ochii, dar nu reuși să vadă în fața lui decât o baltă mare și neagră, ba chiar nici măcar o baltă nu era, ci doar o simplă mlaștină, apoi auzi cum urlă motorul și imediat un val de noroi se ridică și se prăbuși peste parbriz. Motorul mugi din nou sălbatic și se opri. Era cât se poate de liniște.

— Asta-i ca la noi, spuse Voldemar. Să patineze toate cele șase roți. Ca săpunul în lighean. E clar, nu?

Puse chiștocul în scrumieră din bord și întredeschise ușa.

— Mai e cineva pe-aici? spuse el, apoi strigă:

— Hei, amice! Care-i treaba?

— E în ordine! se auzi de afară.

— Ai prins-o?

— Am prins un guturai! se auzi de afară. Und {7} cinci mormoloci.

Voldemar izbi ușa la loc, aprinse lumina în cabină, se uită la Pereț și îi făcu cu ochiul, scoase de sub scaun o mandolină și, lăsându-și capul pe umărul drept, începu să ciupească corzile.

— Faceți-vă comod, aranjați-vă, spuse el ospitalier. Până se face dimineață, până ajunge un tractor…

— Mulțumesc, spuse docil Pereț.

— Nu vă deranjez? întrebă politicos Voldemar.

— Nu-nu, spuse Pereț. Vă rog…

Voldemar lăsă capul pe spate, dădu ochii peste cap și începu să cânte cu o voce tristă:

Tristețea mea-i de neclintit,
Alerg ca un nebun sfârșit,
De ce cu mine te-ai răcit,
Ce crud tu dragoste-ai strivit…

Noroiul se scurgea lent pe parbriz și la un moment dat se zări cum strălucește slab sub lună mlaștina și un automobil straniu ce se înălța chiar în mijlocul ei. Pereț acționă ștergătoarele de parbriz și după un timp observă cu uimire că în mlaștină zăcea scufundat până la turelă blindatul de deunăzi.

Cu altul te-ai înveselit,
Sunt singur, un nebun sfârșit…

Voldemar izbi cu toată forța strunele, luă o notă falsă și tuși.

— Hei, prietene! se auzi de afară. Ai ceva de haleală?

— Și ce-i cu asta? țipă Voldemar.

— Avem kefir!

— Nu sunt singur!

— Haideți odată cu toții! Ne ajunge pentru toți! Ne-am făcut rezerve, c-am știut unde să mergem!

Șoferul Voldemar se întoarse spre Pereț.

— Ei, ce ziceți? spuse el entuziasmat. Mergem? Bem un kefir, poate jucăm și un tenis… Ce ziceți?

— Eu nu joc tenis, spuse Pereț.

Voldemar urlă:

— Hai, că venim imediat! Doar să umflu barca.

Se cățără din cabină pe caroserie, iute precum o maimuță, începu să robotească pe acolo, să zornăie niște fiare, să scape ceva pe jos și începu să fluiere vesel. Se auzi un plescăit și târșâielile unor picioare pe capotă, apoi de undeva de jos îl chemă vocea lui Voldemar: „Gata, domnule Pereț! Săriți aici, numai să nu uitați să luați mandolina!”. Jos, pe suprafața lucitoare a noroiului lichid, plutea o barcă gonflabilă, iar în ea stătea Voldemar, ca un gondolier, cu picioarele larg desfăcute, cu o lopată mare de genist în mână, zâmbind bucuros și uitându-se în sus la Pereț.

Într-un blindat ruginit, din timpurile Verdunului, era o zăpușeală de-ți venea să vomiți, trăsnea a ulei încins și duhnea a benzină, un bec chior lumina deasupra unor cuvinte obscene zgâriate pe măsuța metalică a comandantului, iar sub tălpi, noroiul plescăitor le înghețа picioarele, un dulap metalic contorsionat destinat depozitării munițiilor era burdușit cu sticle de kefir, toți erau doar în lenjerie de corp și își scărpinau cu labele piepturile păroase, toți erau beți, cineva se plictisea cântând la mandolină, iar mitraliorul de la turelă, îmbrăcat într-o cămașă de stambă, scutura de sus scrumul țigării pentru că nu mai apucase un loc la masă și câteodată cădea pe spate, spunând de fiecare dată: „Pardon, v-am confundat…”, și mereu era ridicat înapoi de jos în hohote de râs stridente…

— Nu, spuse Pereț, mulțumesc, Voldemar, eu rămân aici. Trebuie să-mi mai spăl una-alta… Nici gimnastica nu mi-am făcut-o încă.

— A, exclamă respectuos Voldemar, asta-i altă treabă. Atunci, eu mă duc, iar dumneavoastră când terminați cu spălatul doar să strigați că imediat venim și vă luăm… Doar mandolina aș lua-o…

Plecă cu ea, iar Pereț rămase să-l vadă cum încearcă mai întâi să vâslească cu lopata, dar barca doar se învârtea pe loc, și cum începe atunci să împingă în lopată ca-ntr-o prăjină, iar treaba merse de minune. Luna îl înveli într-o lumină moartă, iar el părea ultimul om rămas după ultimul Mare Potop, navigând printre vârfurile celor mai înalte clădiri, extrem de singur, căutând salvarea în fața singurătății, încă plin de speranță. Ajunse la blindat, bubui cu pumnii în blindaj, chepengul se deschise și cineva scoase capul dinăuntru, râzând zgomotos și vesel, apoi îl traseră în interior cu capul în jos și Pereț rămase singur.

Era singur, tot atât de singur ca unicul pasager al unui tren de noapte hurducându-se din toate cele trei vagoane paradite ale sale pe o cale ferată ce dispare treptat în zare, vagonul scârțâie din toate încheieturile și se clatină, mirosul de funingine al locomotivei și vântul răzbat prin geamurile

deformate și sparte, ireparabile, pe podea tresaltă chiștocuri de țigară și ghemotoace de hârtie, pe un cârlig se clatină pălăria de paie uitată de cineva, iar când trenul va ajunge la ultima gară unicul pasager va păși pe peronul putrezit unde nu-l va întâmpina nimeni și, convins că nu-l așteaptă nimeni, se va îndrepta încet spre casă, unde va găti pe o plită două ouă jumări cu salam înverzit, vechi de trei zile.

Blindatul se zgudui brusc, începu să duduie și se lumină puternic de flash-uri convulsive. Sute de fire multicolore luminoase se întindeau de la el peste toată câmpia și în lumina lunii precum și a strălucirilor bruște ale flash-urilor se văzu cum cercuri largi încep să pornească de la blindat pe oglinda netedă a mlaștinii. Din turelă apăru cineva în alb și proclamă sfâșietor: „Mult prea stimați domni! Doamnelor și domnilor! Salut națiune! Cu desăvârșit respect, luminăția-voastră, am onoarea să rămân, mult stimată prințesă Dikobella, a dumneavoastră umilă slugă și tehnician-administrator, semnătură indescifrabilă…" Blindatul se zgudui iarăși, începu să strălucească în flash-uri, apoi amuți din nou.

„Și asmuți-voi asupra voastră liana cea fără de scăpare, se gândi Pereț. Și neamul vostru blestemat jungla îl va mătura, prăbușise-vor acoperișurile, cădea-vor grinzile, iar karela, amara karela, va năpădi casele." {8}

Pădurea înainta, venind în întâmpinare, urca serpentina și se cățăra pe stânca abruptă cu ariergarda ei de valuri de ceață liliachie din care se târau, înfășurând și strivind, miriade de tentacule verzi, pe străzi se revărsau cloace mizerabile și urât mirositoare, iar casele se prăbușeau în lacuri fără fund și arborii săritori stăteau pe pistele betonate de decolare în fața avioanelor supraîncărcate, în care oamenii zăceau întinși în stive, de-a valma cu sticlele lor de kefir, cu mape cenușii parafate și seifuri grele, apoi pământul de sub stâncă se dă în lături și înghite totul. Ar fi fost ceva atât de firesc, atât de natural, încât nimeni nu s-ar fi mirat, toți ar fi tras doar o sperietură și ar fi primit distrugerea ca pe o pedeapsă pe care fiecare o aștepta demult deja cu teamă. Iar șoferul Birlic ar fi alergat ca un păianjen printre vilele ce se balansau, ar fi

căutat-o pe Rita pentru ca în sfârșit să primească totuși ce-i al lui și tot n-ar fi reușit…

Din blindat se înălțară trei rachete, o voce milităroasă zbieră: „Tancuri la dreapta, adăposturile la stânga! Echipaj, la adăposturi!” și imediat cineva adăugă, bâlbâindu-se: „Muierile la stânga, paturile la dreapta! E-echi-paj, la pa-paturi!” Se auziră nechezături și tropăituri de-a dreptul neomenești, de parcă o herghelie de armăsari de prăsilă ar fi izbit și lovit cu copitele în acea cutie metalică, căutând o ieșire spre libertate, căutând să ajungă la iepe. Pereț deschise larg ușa și se uită afară. Sub el se găsea o mlaștină adâncă, pentru că roțile monstruoase ale camionului erau scufundate în lichidul cleios și unsuros până mai sus de butuci. Totuși, malul nu era departe.

Pereț se târî până în spate și traversă lungul drum spre bordul din spate, pășind cu bubuieli și zăngănituri în umbra deasă a lunii pe fundul acestei imense copăi de oțel, apoi se cățără pe bord și coborî până la apă pe una dintre nenumăratele scări ale camionului. Încercând să ia o decizie, stătu o vreme atârnat deasupra mocirlei ca de gheață, iar când începură iarăși să tragă cu mitralieră din autoblindat, închise ochii și sări. Mlaștina începu să-i facă loc în ea și continuă să se scufunde astfel pentru mult, mult timp, parcă fără de sfârșit, iar când simți pământul sub picioare, noroiul îi urcase până la piept. Se opinti cu tot corpul în mocirlă, o împinse cu genunchii și o îndepărtă cu palmele și, cu toate că întâi doar se zbătu pe loc, apoi se obișnui și, spre mirarea lui, începu să înainteze și foarte repede ajunse la loc uscat.

Ce bine ar fi să găsesc undeva niște oameni, se gândi. Pentru început, doar niște oameni – curați, bărbieriți, atenți, primitori. Nu-i nevoie de zborul ideilor mărețe și nici de talente sclipitoare. Nu-i nevoie de țeluri extraordinare și nici de abnegație. Lasă-i doar să-și deschidă brațele la vederea mea și cineva să dea fugă să pregătească o baie, cineva să se grăbească să scoată niște rufe curate și să pună de un ceai, numai să nu-mi ceară nimeni documentele și autobiografia în trei exemplare, cu douăzeci de amprente digitale la dublu și

anexate și nimeni să nu sprinteze la telefon ca să transmită unde trebuie, șoptind semnificativ că, vezi doamne, pe aici a apărut un necunoscut mizerabil care-și spune Pereț, numai că-i foarte puțin probabil să fie Pereț pentru că Pereț a plecat pe Continent conform unui ordin care fusese dat deja și care va fi afișat mâine… De asemenea, nu-i nevoie ca ei, principial vorbind, să fie adepții sau adversarii cuiva. Nu trebuie să fie adversari de principiu ai beției, numai să nu fie niște bețivani. Nu trebuie să fie adepți de principiu ai adevărului gol-goluț, numai să nu mintă și să toarne porcării nici în față, nici pe la spate. Și n-ar trebui să pretindă unui om să fie în deplină concordanță cu niște idealuri, ci doar să-l accepte și să-l înțeleagă așa cum este el… Dumnezeule, se gândi Pereț, oare cer atât de mult?

Ieși la drum și continuă să meargă mult timp spre luminile Administrației. Acolo se aprindeau continuu reflectoarele, se agitau umbrele și se ridica un fum multicolor. În timp ce Pereț mergea, apa îi gâlgâia și îi pleoscăia în ghete, iar îmbrăcămintea uscată stătea pe el ca o cutie și trosnea precum cartonul, când și când de pe pantaloni se rupeau straturi de mizerie și bufneau izbindu-se de drum și de fiecare dată Pereț avea impresia că a scăpat pe jos portmoneul cu acte și își pipăia panicat buzunarul, și când se apropie de depozitul de tehnică îl fulgeră brusc un gând îngrozitor că documentele i s-au umezit și că toate ștampilele și semnăturile se întinseseră pe hârtie și deveniseră indescifrabile, ireparabile, suspecte. Se opri și deschise cu mâini de gheață portmoneul, scoase toate legitimațiile, toate permisele, toate certificatele și adeverințele și începu să le cerceteze sub lumina lunii. Se dovedi că nu se întâmplase nimic înfricoșător, că apa deteriorase doar o singură adeverință mare, pe hârtie timbrată, care atestă faptul că purtătorul ei fusese vaccinat și că îi era permis să muncească la mașinile de calculat. Atunci puse iarăși documentele în portmoneu, așezând grijuliu bancnote între ele, și tocmai când era gata să pornească mai departe, când își imagină cum va ieși pe strada principală și cum oamenii cu măști de carton și bărbi lipite strâmb îl vor înhăța de mâini, îl

vor lega la ochi, îi vor da să miroasă ceva și îi vor ordona: „Caută! Caută!”, după care îi vor spune: „Ați reținut mirosul, angajat Pereț?” și îl vor asmuți: „Cherchez prostănacule, cherchez.” Și imaginându-și toate astea, se abătu din drum fără să schimbe ritmul și începu să fugă încovoiat spre depozitul de tehnică, se scufundă în umbra lăzilor imense decolorate, unde picioarele i se încurcară în ceva moale, și se prăbuși cât era de lung pe un morman de cârpe și cârți.

Aici era cald și uscat. Pereții aspri ai lăzilor erau fierbinți la atingere și asta îl bucură la început, dar apoi îl miră. În lăzi era liniște, dar își aminti de povestea cu mașinăriile ce ies de unele singure din containere și înțelese că în lăzi există o altă viață, lucru care nu-l sperie, din contră, îl făcu să se simtă în siguranță. Se așeză mai comod, își dădu jos ghetele îmbibate de apă, își scoase șosetele ude și își șterse cu cârți picioarele. Era atât de cald, atât de bine și de comod, încât se gândi: „Ce ciudat, oare să fiu singur aici? Chiar nimeni să nu se fi gândit că este mult mai bine să stai aici decât să te târăști peste maidane cu ochii legați sau să te afli în vreo mlaștină împuțită?” Se propti cu spatele de placajul fierbinte și se sprijini cu picioarele goale de placajul fierbinte de vizavi și simți o dorință puternică să toarcă. Deasupra capului era o crăpătură îngustă și văzu o fâșie de cer, albicios din cauza lunii, decorat cu câteva steluțe neclare. De undeva răzbăteau huruitul, trosnetul și urletul motoarelor, dar asta nu-l privea defel.

„Ce bine ar fi să rămân aici pentru totdeauna, își spuse. Din moment ce nu pot pleca pe Continent, mai bine rămân aici pentru totdeauna. Ce să spun, mașinării! Noi toți suntem niște mașini! Numai că noi suntem mașini stricate sau doar prost asamblate…”

Există o opinie, domnilor, conform căreia omul nu se va înțelege niciodată cu mașina. Și nu vom argumenta, cetățeni. La fel consideră și directorul. Ba chiar și Claudius-Octavian Meșterilă este de aceeași părere, în fond, ce este o mașină? Un mecanism neînsuflețit, lipsit de toată gama de organe de simț și incapabil să fie mai deștept decât omul. Mai mult decât

atât, structura ei nu este proteică, și-n plus, pentru că viața nu se poate reduce la procese fizice și chimice, înseamnă că și rațiunea… Aici, un intelectual-liric cu trei bărbii și papion se urcă la tribună, își smuci fără milă plastronul scrobit și începu să bocească: „Eu nu pot… Eu nu vreau asta… Un bebe rozaliu cu jucării zornăitoare… Salcia plângătoare aplecată peste baltă… Fetițele cu șorțulețe albe… Ele recită poezii… Ele plâng… Plâng!… Deasupra rândurilor minunate ale poetului… Nu doresc ca fierul electronic să stingă acești ochi… Aceste buze… Acești tineri și timizi obraji… Nu, n-o să ajungă mașina mai deșteaptă decât omul! Pentru că eu… Pentru că noi… Noi nu vrem asta! Și niciodată nu va fi asta! Niciodată! Niciodată!” I se întinseră pahare cu apă, iar la patru sute de kilometri deasupra buclelor lui albe ca zăpada, trecu tăcut, lipsit de viață și vigilent, un satelit-distrugător automat, insuportabil de strălucitor și încărcat cu focoase nucleare…

Nici eu nu vreau asta, se gândi Pereț, dar nu se poate să fii chiar atât de prost. Se poate, desigur, să anunți o campanie pentru prevenirea iernii, să faci un pic de șamanism după ce te-ai îndopat cu ciuperci otrăvitoare, să bați într-o tamburină în timp ce urli descântece, dar cel mai bine este totuși să-ți coși niște șube și să-ți cumperi pâslari… De altfel, acest protector cu păr cărunt al obrăjorilor timizi va mai striga cât va mai striga de la tribună, apoi va fura din cutia mașinii de cusut a amantei pompița cu ulei, se va furișa până la o oarecare matahală electronică și va începe să-i ungă pinioanele, holbându-se la cadrane și chicotind respectuos când va fi curentat. Dumnezeule, salvează-ne de proștii cei neghiobi. Și nu uita, Doamne, să ne salvezi și de proștii cei deștepți cu măști de carton…

— Eu cred că ai asta din cauza viselor, rosti de undeva de sus o voce de bas blândă. Din experiență știu că visele pot lăsa câteodată niște sedimente foarte neplăcute. Uneori e ca și cum ai fi paralizat. Imposibil să te miști, imposibil să lucrezi, dar mai târziu totul va trece. Ar trebui să mai lucrezi. De ce n-ai mai lucra? Atunci toate sedimentele s-ar topi în plăcere…

— Ah, dar eu nu pot să mai lucrez, îl contrazise o voce

subțirică, mofturoasă. Eu m-am plictisit. Întotdeauna același lucru: fier, material plastic, beton, oameni. Sunt sătul până-n gât. Pentru mine n-a mai rămas nici un fel de plăcere în asta. Lumea este atât de frumoasă și atât de variată, iar eu stau într-un singur loc și mor de plictiseală.

— Da' mai schimbă-ți și tu locul, scârțâi din depărtare un moș arțăgos.

— Ușor de zis – să schimb locul! Uite că acum nu sunt la locul meu și mi-e la fel de urât. Și cât de greu a fost să plec!

— Ei, bine, spuse un bas înțelept. Și atunci ce ți-ai dori? Asta e chiar cumva de neconceput. Ce ți-ai putea dori, dacă nu mai vrei să lucrezi?

— Ah, cum de nu înțelegi? Eu vreau să-mi trăiesc viața din plin. Eu vreau să văd locuri noi, să am noi experiențe, pe când aici întotdeauna totul e la fel…

— La loc comanda! Urlă o voce de cositor. Pălăvrăgeală! Același lucru – asta-i bine. Obiectiv stabil. 'Nțeles? Repetați!

— Ah, ia mai lăsați-ne cu comenzile dumneavoastră…

Fără îndoială, discutau mașinile. Pereț nu le vedea și nici nu și le putea imagina, dar avea senzația că s-ar fi pitit sub tejgheaua unui magazin de jucării și ar fi ascultat cum vorbesc acestea, jucării cunoscute din copilărie, dar imense și din această cauză, înspăimântătoare. Această voce subțirică și isterică aparținea, desigur, păpușii Janna de cinci metri înălțime. Purta o rochie pestriță din tul, avea o față grasă, rozalie și imobilă, cu ochi rulanți, mâini și picioare grase, desfăcute nenatural, cu degetele lipite între ele. Iar cu vocea de bas vorbea un urs, un uriaș Winnie the Pooh care abia încăpea în container, blând, flocos, îndesat cu rumeguș, maroniu, cu ochi din năsturași de sticlă. Mai erau și alte jucării, dar Pereț nu reușea încă să-și dea seama care anume.

— Eu consider că totuși ar trebui să mai lucrezi, mormăi Winnie the Pooh. Măi, drăguță, trebuie să ai în vedere că aici sunt creaturi care au avut mult mai puțin noroc decât tine. Cum ar fi grădinarul nostru. Arde de nerăbdare să muncească. Dar stă aici și se gândește zi și noapte, pentru că nu și-a perfecționat definitiv planul de acțiune. Și nimeni nu l-a auzit

plângându-se. Munca monotonă – este tot muncă. Plăcerea monotonă – este tot plăcere. Asta încă nu-i un motiv pentru discuții despre moarte și altele asemenea.

— Ah, nu vă înțeleg, spuse păpușa Janna. După dumneavoastră, toate se întâmplă din cauza viselor sau nu știu ce să mai zic. Iar eu am o presimțire. Nu-mi găsesc locul. Știu că va fi o explozie îngrozitoare, iar eu voi fi împrăștiată în cele mai mici fărâme și mă voi transforma în abur. Știu eu, am văzut…

— La loc comanda! Urlă vocea de cositor. Nu mai suport! Ce știți voi despre explozii? Puteți să alergați spre orizont cu orice viteză și sub orice unghi. Chiar și acolo, cineva care va avea nevoie vă va ajunge de la orice distanță și atunci va fi o explozie veritabilă, nu un oarecare abur intelectual. Dar oare eu sunt acela care are nevoie? Nimeni nu vă va spune asta și chiar dacă ar vrea să spună ceva, tot n-ar mai apuca s-o facă. Știu eu ce spun. 'Nțeles? Repetați!

În toate astea era multă înfumurare stupidă. Desigur, ăsta era un tanc uriaș cu acționare mecanică. Cu exact aceeași înfumurare, obișnuia să se deplaseze pe șenilele lui de cauciuc, cățărându-se peste bocancul ce i se punea în drum.

— Eu nu știu la ce vă referiți, spuse păpușa Janna. Iar dacă tot am fugit până aici, la voi, la singurele făpturi asemănătoare mie, atunci asta, după mine, nu înseamnă că intenționez să fac pe placul cuiva și să alerg spre orizont sub nu știu ce unghiuri. Și, în general, vă rog să țineți cont că eu nu discut cu dumneavoastră. Iar dacă este vorba despre muncă, uite că nu sunt bolnavă, sunt o ființă normală și am nevoie de plăceri la fel ca voi toți ceilalți. Dar asta nu este muncă adevărată, este un fel de falsă plăcere. Eu tot o mai aștept pe a mea, cea adevărată, și uite că ea nu-i, nu-i și nu-i. Nu știu care-i problema, iar dacă încep să mă gândesc atunci realizez că nu sunt decât niște prostii…, începu ea să plângă cu sughițuri.

— Ei, da…, spuse grav Winnie the Pooh. În general, da… Sigur… Numai că… Hmm…

— Totul este în regulă! Remarcă o voce nouă, foarte sonoră

și veselă. Fetița are dreptate. Nu există muncă adevărată…

— Muncă adevărată, munca adevărată! Scârțâi veninos bătrânul. Împrejur sunt mine întregi de muncă adevărată. Un Eldorado! minele regelui Solomon! Iată-i cum mă împresoară cu măruntaiele lor bolnave, cu sarcoame, cu admirabile fistule, cu adenoide și apendice apetisante, cu obișnuita, dar atât de captivanta carie, în sfârșit! Haideți să vorbim sincer. Ne deranjează, ne împiedică să lucrăm. Nu știu care-i problema, poate emană vreun miros deosebit sau emit vreun câmp necunoscut, dar când ei se află alături de mine mă apucă schizofrenia. Mă scindez în două. Jumătate din mine dorește cu ardoare plăcerea, se întinde să înșface și să facă ce este necesar, desfătător, dezirabil, iar cealaltă cade în prostrație și mă pisează cu eternele întrebări: oare merită? Pentru ce, este moral?… Uite, dumneavoastră, da, despre dumneavoastră vorbesc, ce faceți, lucrați?

— Eu? spuse Winnie the Pooh. Bineînțeles… Cum să nu?… E chiar ciudat să aud asta de la dumneavoastră, nici nu m-am așteptat… O să termin proiectarea elicopterului și apoi… Doar v-am mai povestit că am creat un tractor perfect, a fost așa o plăcere… Cred că nu aveți nici un motiv să vă îndoiți de faptul că muncesc.

— Nu mă îndoiesc, nu mă îndoiesc, scârțâi bătrânul.

(Ce mai zdreanță de boșorog scârbos, ori goblin, ori astrolog, purtând o manta neagră din pluș cu paiete aurii.)

— Dumneavoastră doar să-mi spuneți, unde este acest tractor?

— Ei, d-da… Chiar nu înțeleg… De unde să știu? Ce, e treaba mea? Acum mă interesează elicopterul…

— Exact despre asta e vorba! spuse Astrologul. Dumneavoastră n-aveți treabă cu nimic! Sunteți mulțumit de toate! Nu vă deranjează nimeni. Sunteți chiar ajutat! Și uite c-ați dat naștere unui tractor, fiind în culmea fericirii, iar oamenii s-au repezit imediat să vi-l ia ca să nu vă mai distragă cu tot felul de mărunțișuri și să vă puteți delecta într-o și mai mare măsură. Dar ia întrebați-l pe el, îl ajută oamenii sau

nu…?

— Pe mine? urlă Tancul. Rahat! La loc comanda! De fiecare dată când cineva iese în poligon și se hotărăște să se mai dezmorțească un pic, să-și mai prelungească plăcerea, să se mai joace, să ia ținta în cătarea azimutală sau, să zicem, în cea verticală, ei și încep să facă o hărmălaie de nedescris, încep să țipe, că ți-e și scârbă, nu alta, și acel cineva cade într-o proastă dispoziție. Am zis eu oare că acest cineva sunt eu? Nu! Degeaba așteptați asta de la mine. 'Nțeles? Repetați.

— Și eu, și eu la fel! începu să trăncăne păpușa Janna. De câte ori nu m-am gândit, pentru ce există ei? Doar totul are un sens adevărat în lumea asta? Iar eu cred că ei nu au. Poate că ei nici nu există, poate sunt doar niște halucinații. Și când încerci să-i analizezi, să iei o probă din partea de sus, din partea de jos, din mijloc, atunci în mod sigur te lovești de vreun perete, sau treci chiar pe lângă ei, sau adormi dintr-odată…

— Bineînțeles că există, isterică proastă ce ești! scrâșni Astrologul. Au și partea de sus, și de jos, și de mijloc, și toate părțile astea sunt pline de boli. Eu nu cunosc nimic mai încântător decât oamenii, nici o altă creatură nu poartă în ea atâtea obiecte de delectare. Ce știți voi despre sensul existenței lor?

— Ia nu vă mai complicați atât! spuse vocea sonoră și veselă. Ei sunt pur și simplu frumoși. E o adevărată plăcere să-i privești. Nu întotdeauna, desigur, dar imaginați-vă o grădină. Ea poate fi oricât de frumoasă doriți, dar fără oameni nu va fi niciodată perfectă, nu va fi întreagă. Chiar și un singur fel de oameni ar putea s-o aducă la viață. Fie că vor fi oameni mititei cu extremitățile goale, care niciodată nu merg, ci doar aleargă și aruncă pietre… Sau oameni mijlocii care rup florile – tot una. Ba chiar și oamenii flocoși, care aleargă pe patru membre. Fără ei, grădina nu e grădină…

— Ascultând această absurditate, pe cineva îl poate cuprinde tristețea, spuse Tancul. Prostii! Grădinile reduc vizibilitatea, iar în ceea ce-i privește pe oameni, mereu au deranjat pe cineva și nu se poate spune nimic bun despre ei. În orice caz,

cineva care trage o salvă zdravănă într-o clădire unde se află în mod inexplicabil oameni, își pierde orice dorință de a mai lucra, devine somnoros și cineva care face asta adoarme. Normal că nu mă refer la mine, dar dacă cineva ar fi spus asta despre mine, oare dumneavoastră l-ați fi contrazis?

— Pare-se că în ultima vreme vorbiți cam mult despre oameni, spuse Winnie the Pooh. De oriunde ați începe discuția, invariabil ajungeți și la oameni.

— Și de ce nu, la urma urmei? sări imediat Astrologul. Dumneavoastră ce treabă aveți? Nu sunteți decât un oportunist! Și dacă vrem să vorbim, atunci vorbim. Fără să vă cerem aprobarea.

— Vă rog, vă rog, spuse întristat Winnie the Pooh. Noi am mai vorbit și altădată despre ființele vii, despre plăcere, despre proiecte, dar acum remarc că oamenii încep să ocupe tot mai mult loc în discuțiile noastre, iar asta înseamnă că și în gândurile noastre.

Se așternu tăcerea. Încercând să se miște fără zgomot, Pereț își schimbă poziția – se culcă pe o parte și își strânse genunchii la burtă. Winnie the Pooh nu are dreptate. Lasă-i să vorbească despre oameni, lasă-i să discute cât mai mult despre oameni. După toate aparențele, cunosc foarte prost oamenii și tocmai de asta e foarte interesant ce spun. Gura copilului adevăr grăiește. Când oamenii vorbesc despre ei înșiși, ori se laudă, ori se căiesc. Mi-ajunge…

— Sunteți destul de proști în judecățile voastre, spuse Astrologul. Uite, de exemplu, grădinarul. Sper că înțelegeți că sunt destul de obiectiv încât să empatizez cu satisfacția tovarășilor mei. Vă place să sădiți grădini și să distrugeți parcuri. Minunat. Empatizez. Dar faceți-mi plăcerea și spuneți-mi ce-au de-a face oamenii cu asta? Ce-au de-a face cu asta oamenii care ridică picioruşul lângă pom, sau aceia care fac același lucru prin altă metodă? Simt aici un oarecare estetism nesănătos. E ca și cum aș fi făcut o operație de amigdalită și aș fi cerut, pentru satisfacția mea deplină, ca pacientul operat să fie în același timp înfășurat într-o cârpă multicoloră…

— Dumneavoastră aveți o fire cam rece, remarcă Grădinarul,

dar Astrologul nu-l luă în seamă.

— Sau iată, dumneavoastră, continuă el, care tot azvârliți cu bombe și rachete, calculați corecții și vă jucați cu telemetrele. Nu-i totuna pentru dumneavoastră dacă există sau nu oameni în clădire? Aș fi putut crede că, dimpotrivă, vă mai gândiți și la tovarășii dumneavoastră, la mine, de exemplu. Să coși răni! rosti el visător. Nici nu vă puteți imagina ce-i asta – să coși o ditamai rana zdrențuită la burtă…

— Iar despre oameni, iar despre oameni, spuse mâhnit Winnie the Pooh. Este a șaptea seară când vorbim numai despre oameni. E ciudat să vorbim despre asta, dar între dumneavoastră și oameni a apărut probabil o oarecare legătură nedeterminată, însă destul de puternică. Natura acestei legături îmi este pe deplin neclară, iar dacă nu vă iau în calcul pe dumneavoastră, Doctore, pentru cine anume sunt oamenii un izvor necesar de plăcere?… În general, toate astea mi se par absurde și cred că a venit timpul…

— La loc comanda! răcni Tancul. N-a venit încă timpul.

— Ce-e-e? întrebă pierdut Winnie the Pooh.

— N-a venit încă timpul, îți spun, repetă Tancul. Desigur, unii sunt incapabili să știe dacă a sosit sau nu timpul, alții – nu dau nume – chiar nu știu că trebuie să sosească un astfel de timp, dar cineva știe cu precizie că va veni inevitabil timpul când nu numai că se vor putea trage focuri asupra oamenilor aflați în interiorul clădirilor, dar va și trebui! Iar cine nu va trage – acela este dușman! Un criminal! Va fi anihilat! 'Nțeles? Repetați!

— Bănuiam eu ceva de felul ăsta, spuse pe neașteptate Astrologul cu o voce blândă. Răni zdrențuite… Cangrene… Arsuri radioactive de gradul trei…

— Sunt cu toții niște fantome, suspină păpușa Janna. Ce trist! Câtă jale…!

— Dacă nu puteți cu nici un chip să încetați a mai vorbi despre oameni, spuse Winnie the Pooh, atunci haideți să încercăm să clarificăm natura acestei legături. Să încercăm să discutăm logic…

— Ori una, ori alta, spuse o voce nouă, monotonă și

plictisită. Dacă există legătura menționată, atunci dominanta trebuie să fie ori ei, ori noi.

— Ce prostie, spuse Astrologul. Ce înseamnă „ori”? Bineînțeles că noi.

— Și ce înseamnă „dominantă”? întrebă cu o voce nefericită păpușa Janna.

— În contextul dat, „dominantă” înseamnă a predomina, explică vocea plictisită. În ceea ce privește însăși întrebarea, ea nu este stupidă, ci singura corectă, asta dacă vrem să discutăm logic.

Se lăsă tăcerea. Probabil, toți așteptau continuarea. Într-un sfârșit, Winnie the Pooh nu mai rezistă și întrebă: „Ei?”

— Încă nu mi-e clar: v-ați hotărât să discutați logic? întrebă vocea plictisită.

— Da, da, ne-am hotărât, se agitară mașinile.

— În acest caz, considerând existența legăturii ca fiind axiomatică, ori ei sunt pentru voi, ori voi sunteți pentru ei. Dacă ei sunt pentru voi, iar ei vă împiedică să acționați în conformitate cu legile naturii dumneavoastră, ei trebuie să fie înlăturați, așa cum se înlătură orice obstacol. Dacă voi sunteți pentru ei, dar nu vă satisface această stare a lucrurilor, ei iarăși trebuie eliminați, așa cum se elimină orice sursă care produce o stare nesatisfăcătoare a lucrurilor. Asta-i tot ce pot să vă spun cu privire la esența discuției voastre.

Nimeni nu mai rosti un cuvânt, în containere se porni larmă, scrâșnete și pocnituri, de parcă imensele jucării s-ar fi aranjat pentru culcare, obosite de discuție, și se mai simțea încă o stânjeneală generală, care plutea în văzduh ca la întâlnirile oamenilor ce pălăvrăgesc prea mult timp, fără milă nici de mamă, nici de tată, în goană după câte o vorbă de duh, și care simt dintr-odată că au mers prea departe cu trăncăneala lor. „A crescut umiditatea”, scârțâi în surdină Astrologul. „Am observat asta mai demult, ciripi păpușa Janna. E așa de plăcut: noile cifre…” „Ce-o fi asta la mine, mi s-a cam golit acumulatorul, mormăi Winnie the Pooh. Grădinarule, n-aveți cumva un acumulator de douăzeci și doi de volți în plus?” „N-am nimic”, răspunse Grădinarul. Se auzi un trosnet, de parcă

s-ar fi smuls un placaj, apoi un șuierat mecanic și Pereț văzu deodată prin crăpătura îngustă de deasupra sa ceva strălucitor, în mișcare, și i se păru că cineva îl privește în umbra dintre lăzi, de groază îl năpădi o transpirație rece, se ridică și ieși în vârful picioarelor direct în lumina lunii, după care o rupse la fugă pe mijlocul drumului. Alerga din răsputeri și avea senzația că zeci de ochi stranii și grotești îl urmăresc, privindu-l cât este de micuț, jalnic și lipsit de apărare pe șesul aflat în bătaia tuturor vânturilor, amuzându-se de faptul că umbra lui este mult mai mare decât el însuși și că, de frică, uitase să-și pună ghetele, iar acum uite-l, îi e teamă să se mai întoarcă după ele.

Trecu podul peste șanțul secat și deodată văzu înaintea lui căsuța de la marginea Administrației, se sufocă și simțea o durere insuportabilă la degetele picioarelor desculțe, ba chiar vru să se oprească, dar auzi în spate, peste zgomotul propriului suflu, tropăitul mărunt și des a nenumărate picioare. Și atunci, pierzându-și din nou mințile de frică, o rupse la fugă cu ultimele puteri, fără să simtă pământul, fără să-și mai simtă propriul corp, scuipând salivă lipicioasă și vâscoasă, nu mai înțelegea nimic. Luna fugea alături de el pe deasupra câmpiei, tropotul se apropia și se tot apropia, și atunci își zise: „gata, ăsta mi-e sfârșitul”, tropăitul îl ajunse din urmă și cineva imens, alb, fierbinte, ca un cal înfierbântat, apăru alături de el, acoperi luna și, continuându-și goană, începu să se îndepărteze încet, într-un ritm frenetic, aruncându-și înainte picioarele lungi și dezgolite, iar Pereț observă că era un om ce purta un tricou cu numărul „14” și chiloți de sport, albi și cu o dungă de culoare închisă. Pereț se sperie și mai tare. Tropăitul multiplu din urmă lui nu se mai termina, se auzeau gemete și țipete de durere. Fug, se gândi cuprins de isterie. Fug cu toții! A început! Și ei fug, numai că e târziu, târziu, târziu…

Vedea vag vilele de pe strada principală și unele fețe încremenite, iar el tot încerca să nu rămână în urma omului cu picioare lungi ce purta numărul „14” pentru că nu știa încotro trebuie să fugă și unde-i salvarea, poate că pe undeva

deja se împart arme, iar eu nu știu unde și iar o să rămân pe dinafară și uite că nu mai vreau, nu mai pot să rămân pe dinafară, pentru că ele sunt acolo, în lăzi, și poate că au dreptate din punctul lor de vedere, dar pentru mine tot dușmani sunt…

Pătrunse în goană prin mulțime, care se dădu la o parte din fața lui, și înaintea ochilor lui se ivi un steguleț pătrat în carouri de șah, se auziră strigăte încurajatoare, iar o figură cunoscută alerga alături de el, strigându-i: „Nu vă opriți, nu vă opriți, Pereț… Puteți respira și pe gură… Mai profund, mai profund, numai să nu vă opriți…” Atunci el se opri, îl înconjurară imediat și îi acoperiră umerii cu un halat din atlaz. Din difuzoare, o voce răsunătoare spuse: „Al doilea a sosit Pereț de la grupul Securitatea Științifică în timpul de șapte minute, douăsprezece secunde, trei zecimi… Atenție, se apropie al treilea!”

Figura cunoscută s-a dovedit a fi Proconsulul, care-i spunea: „Sunteți un flăcău de toată isprava, Pereț, nu m-aș fi așteptat la asta niciodată. Când ați fost anunțat la start, m-a pufnit râsul, dar acum văd că este necesar să vă includem în grupul de bază. Acum mergeți să vă odihniți, iar mâine, până în doisprezece, să fiți amabil și să veniți la stadion. Trebuie să învingem cumva în cursa de asalt. Vă trimit la atelierele de lăcătușerie… Nu mă contraziceți, mă înțeleg eu cu Kim.” Pereț se uită împrejur: multă lume cunoscută și necunoscută, cu măști de carton. În apropiere, îl aruncau în aer și îl prindeau apoi pe bărbatul cu picioare lungi, cel care sosise primul. Acesta zbura până la lună, drept ca un buștean, strângând la piept o cupă mare, metalică. De-a curmezișul străzii atârna o placardă cu anunțul „Finiș”, iar sub această inscripție privea un cronometru Claudius-Octavian Meșterilă, într-un palton negru, sobru, având pe mânecă o banderolă pe care scria „Arbitru princ.”„…Dacă ați fi alergat în echipament sportiv, bombănea Consulul, am fi putut să vă luăm în considerare acest timp ca fiind oficial.” Pereț îl împinse cu cotul și se târî cu picioare moi prin mulțime.

— Decât să transpiri de teamă stând acasă – se vorbea în

mulțime – mai bine faci sport.

— Exact asta îi spuneam acum și lui Meșterilă. Aici nu-i vorba de frică, dumneavoastră vă înșelați. Trebuie introdusă ordinea în alergarea asta a grupelor de explorări. Dacă oricum aleargă toți, măcar să alerge cu folos…

— Și al cui este planul? al lui Meșterilă! Ăsta nu scapă din mână ce-i al lui. Ce talent…!

— Păcat totuși că se aleargă în izmene. Una e să-ți faci datoria în izmene – asta-i ceva onorabil – dar să concurezi în izmene – asta, după părerea mea, este o greșeală tipică de organizare. Voi scrie despre asta…

Pereț scăpă din mulțime și se îndepărtă clătinându-se de-a lungul unei străzi pustii. Îi venea să vomite, îl durea pieptul și își imagina cum cei din containere, întinzându-și gâturile lor metalice, privesc uimiți drumul, mulțimea în izmene și pe cei legați la ochi, căznindu-se zadarnic să înțeleagă ce legătură există între ei și activitatea acestei mulțimi și, desigur, nu vor putea să înțeleagă, și tot ce a reprezentat izvoarele răbdării lor este pe punctul să sece…

În vila lui Kim era întuneric, plângea un sugar.

Ușa hotelului era bătută în scânduri, geamurile erau la fel de întunecate și înăuntru cineva umbla cu lanterna, iar Pereț observă la ferestrele primului etaj niște fețe palide care priveau precaute afară.

Dintre ușile bibliotecii ieșea afară țeava interminabilă a unui tun, având în capăt o proeminentă frână de gură, iar pe partea cealaltă a străzii tocmai ce arsese o baracă și pe locul incendiului umblau luminați de o flacără purpurie oameni cu măști de carton și cu detectoare de mine.

Pereț se îndreptă spre parc. De pe o străduță întunecată se apropie de el o femeie, îl prinse de mână și fără să scoată un cuvânt îl duse undeva. Pereț nu se opuse, îi era indiferent. Era îmbrăcată toată în negru, mâna ei era caldă și moale, iar fața albă îi strălucea în întuneric. Alevtina, se gândi Pereț. Iată că a venit și ora așteptată de ea, se gândi cu o nerușinare sinceră. Și ce-o fi rău în asta? Deci a așteptat. Nu știu de ce sau pentru ce are nevoie de mine, însă ea tocmai pe mine m-a așteptat…

Au intrat în casă. Alevtina aprinse lumina și spuse:

— Demult te aștept aici.

— Știu, spuse el.

— Dar de ce mergeai pe alături?

Într-adevăr, de ce? se întrebă. Probabil pentru că mi-e totuna.

— Mi-a fost totuna, spuse el.

— Bine, nu asta-i important, spuse ea. Stai jos, pregătesc eu totul acum.

El se așeză pe marginea scaunului, cu mâinile pe genunchi și o privi cum își desface de la gât un șal negru și cum îl agață într-un cui – albă, durdulie, caldă. Apoi ea plecă în adâncurile casei, de acolo zăngăni un boiler și se auzi pleoscăitul apei. Simți o durere puternică în tălpi, ridică piciorul și își cercetă talpa goală. Pernuțele degetelor erau julite până la sânge, un sânge amestecat cu praf și uscat în cruste negre. Își imagină cum își cufundă picioarele în apă fierbinte, cum la început va fi foarte dureros și cum durerea va dispărea apoi și va veni alinarea. Astăzi voi dormi în cadă, își spuse. Iar ea – lasă să vină și să mai adauge apă fierbinte.

— Vino încoace, îl chemă Alevtina.

Se ridică greoi și avu impresia că toate oasele îi trosniră dureros în același timp, șchiopătă pe un covor roșcat până la ușa ce dădea în coridor, apoi de-a lungul unui covor alb-negru până la capătul coridorului, unde ușa de la baie era larg deschisă și focul albastru vuia cu un aer preocupat în boiler, iar faianța strălucea și Alevtina, aplecată deasupra căzii, turna niște prafuri în apă. Și în timp ce se dezbrăca, trăgând de pe el lenjeria de corp întărită de mizerie, ea agită apă până când deasupra ei începu să se ridice o plapumă de spumă, albă ca zăpada, înălțându-se peste margini, iar el se cufundă în această spumă și închise ochii de plăcere și totodată de durerea pe care-o simțea în picioare, apoi Alevtina se așeză pe marginea căzii și îl privi, zâmbind tandru, atât de bună, atât de prietenoasă și fără să spună nici un cuvânt despre documente…

Ea îl spăla pe cap, iar el scuipa într-o parte și pufnea,

gândindu-se ce mâini puternice și îndemânatice avea ea, exact ca mama, și probabil gătea la fel de gustos ca mama, apoi, într-un târziu, ea întrebă: „Să-ți frecționez spatele?” El își bătu ușor urechea să scoată apa și săpunul și spuse: „Păi, sigur, și-ncă cum…!” Ea îi frecă spatele cu un burete aspru și dădu drumul la duș.

— Așteaptă, spuse el. Vreau să mai stau așa, pur și simplu. O să scurg acum apa asta, îmi pun apă curată și mai stau așa, culcat în ea, iar tu mai stai jos, aici. Te rog.

Ea opri dușul, ieși pentru puțin timp și se întoarse cu un taburet.

— Ce bine! spuse el. Știi, niciodată nu mi-a mai fost atât de bine aici.

— Ei, vezi, zâmbi ea. Și tu nu vroiai.

— De unde să știu?

— Și de ce trebuie să știi totul dinainte? Ai fi putut doar să încerci. Ce-ai fi avut de pierdut? Ești căsătorit?

— Nu știu, spuse el. Acum, pare-se că nu…

— Așa credeam și eu. Probabil că ai iubit-o foarte mult. Cum era?

— Cum era?… Nu-i era frică de nimic. Și era atât de bună. Și obișnuiam amândoi să visăm cu ochii deschiși pădurea.

— Care pădure?

— Cum care? Pădurea-i una singură.

— A noastră cumva?

— Ea nu este a noastră. E de sine stătătoare. De altfel, poate că într-adevăr este a noastră. Numai că este greu să-ți imaginezi asta.

— Eu n-am fost niciodată în pădure, spuse Alevtina. Se spune că ar fi îngrozitor acolo.

— Ce nu poate fi înțeles este întotdeauna îngrozitor. Ar fi bine să învățăm să nu ne mai temem de ceea ce nu poate fi înțeles, totul ar fi mult mai simplu.

— Eu cred că n-ar mai trebui să inventezi nimic, spuse ea. Dacă inventezi mai puțin, atunci n-o să mai existe nimic de neînțeles în lumea asta. Iar tu, Peppy, tot timpul inventezi.

— Și cu pădurea? Îi aminti el.

— Ce-i cu pădurea? N-am fost acolo, însă dacă aș fi ajuns, nu cred că m-aș fi pierdut. Unde este pădure, acolo sunt și poteci, unde sunt poteci, acolo sunt și oameni, iar cu oamenii întotdeauna te poți înțelege.

— Și dacă nu sunt oameni?

— Dacă nu sunt oameni, atunci n-ai ce face acolo. Trebuie să te ții aproape de oameni, cu ei nu te prăpădești.

— Nu, spuse Pereț. Nu-i chiar atât de simplu. Din contră, eu cu ei mă prăpădesc. Cu ei, nimic nu înțeleg.

— Dumnezeule, dar ce nu înțelegi?

— Dar eu nimic nu înțeleg. De altfel, din cauza asta am și început să visez despre pădure. Acum însă văd că nici în pădure nu-i mai ușor.

Ea clătină din cap.

— Ce copil ești! spuse ea. Cum de n-ai înțeles până acum că pe lumea asta nu există nimic altceva decât dragoste, mâncare și putere? Firește, totul e încurcat într-un singur ghem, numai că indiferent de ce fir ai trage, în mod obligatoriu ajungi sau la dragoste, sau la putere, sau la mâncare…

— Nu, spuse Pereț. Nu vreau așa.

— Dragule, spuse ea încetișor. Și cine o să te întrebe dacă vrei sau nu vrei? Bineînțeles, eu aș putea să te întreb: ce te tot agiți, Peppy, ce-ți mai trebuie?

— Păi, cred că acum nu-mi mai trebuie nimic, spuse Pereț. Aș fugi de-aici, undeva, departe, și m-aș face arhivar sau restaurator. Asta-i tot ce-mi doresc.

Ea clătină iarăși din cap.

— Puțin probabil. Se pare că la tine totul este prea complicat. Îți trebuie ceva mai simplu.

El nu o contrazise și ea se ridică.

— Uite-ți prosopul, spuse ea. Uite, aici am pus rufăria. Ieși din baie și hai să bem un ceai. Bea ceai cu dulceață de zmeură și du-te la culcare.

Pereț golise deja cadă și rămăsese acolo, ștergându-se cu un prosop pufos, când începură să zornăie geamurile și se auzi în depărtare o bufnitură surdă. Și atunci el își aminti de depozitul de tehnică și de păpușa Janna, proastă și isterică, și

strigă:

— Ce-i asta? Unde?

— Au detonat mașinuța, răspunse Alevtina. Nu te speria.

— Unde? Unde au detonat-o? La depozit?

Alevtina tăcu o vreme, uitându-se probabil pe fereastră.

— Nu, spuse ea într-un sfârșit. De ce la depozit? În parc… Uite, se vede fumul… Și toți aleargă care-ncotro și se agită…

Capitolul zece.

Pădurea nu se vedea. În locul pădurii, de sub stâncă și până la orizont, se-ntindeau norii deși. Totul semăna cu un câmp de gheață înzăpezit: troiene, dune de zăpadă, polinii, crevase ce tăinuiesc adâncurile fără fund – iar dacă ar fi să sări jos de pe stâncă, atunci nu te vor opri nici pământul, nici mlaștinile calde și nici ramurile răsfirate, ci gheața tare, sclipind în soarele matinal și pudrată cu zăpadă uscată, iar tu vei rămâne întins sub soare pe gheață – plat, imobil, negru. Iar dacă stai să te gândești, totul semăna cu o pătură veche, albă, bine spălată, aruncată peste vârfurile pomilor…

Pereț căută iarăși împrejur, găsi o pietricică, o aruncă dintr-o palmă în alta și se gândi că totuși e un locșor al naibii de bun de stat deasupra râpei: aici sunt și pietricele, nu se simte nici Administrația, în jur rugi sălbatici, iarbă arsă și nestrivită și chiar o oarecare păsărică își mai permitea uneori să ciripească, atâta doar că nu trebuia să privești în dreapta unde latrina luxoasă cu patru găuri strălucea obraznică în soare, proaspăt vopsită, aninată chiar deasupra râpei. E-adevărat, era destul de departe și, cu multă bunăvoință, te puteai sforța să-ți imaginezi că e un foișor, sau vreun pavilion științific, însă cel mai bine ar fi fost să nu fi existat deloc.

Poate tocmai din cauza acestei noi latrine, construită în turbulenta noapte trecută, pădurea se închisese cu nori. De altfel, puțin probabil. Nu începe pădurea să se înfășoare în nori până la orizont din pricina unor nimicuri, văzuse ea grozăvenii și mai mari din partea oamenilor.

În orice caz, se gândi Pereț, pot veni aici în fiecare dimineață. Voi face tot ce mi se ordonă, voi face socoteli la „Mercedesul” stricat, voi învinge în cursa de asalt, voi juca șah

cu managerul și chiar mă voi strădui să-mi placă kefirul: probabil că nici nu-i chiar atât de greu din moment ce majoritatea oamenilor a reușit. Iar seara (și noaptea întreagă) voi merge la Alevtina, voi mânca dulceață de zmeură și mă voi culca în baia directorului. Asta chiar că e ceva, se gândi el: să mă șterg cu prosopul directorului, să mă îmbrac în halatul directorului și să-mi încălzesc picioarele în șosetele de lână ale directorului. De două ori pe lună, voi merge la stația biologică să-mi iau salariul și prima, nu în pădure, ci chiar la stația biologică, și nici măcar la stația biologică, ci la ghișeul casieriei, nu la întâlniri cu pădurea, nu la război cu pădurea, ci doar după salariu și primă. Și-n schimb dimineața, dis-de-dimineață, voi veni aici și voi privi din depărtare pădurea și voi arunca în ea cu pietricele.

În spate, tufișurile se desfăcură cu un trosnet. Pereț se uită precaut, dar nu era directorul, ci același Meșterilă. Ținea în mâini o mapă groasă și se opri ceva mai departe, uitându-se la Pereț de sus în jos cu ochii umezi. Era clar că știa ceva, ceva foarte important și adusese aici, la râpă, această noutate stranie și îngrijorătoare pe care nu o știa nimeni altcineva în lume decât el și era cât se poate de clar că tot ceea ce fusese înainte nu mai avea nici o importanță acum și că fiecare trebuia să dea tot ce putea.

— Să trăiți, spuse el și făcu o plecăciune, lipindu-și mapa de șold. Bună dimineața. Cum v-ați odihnit?

— Bună dimineața, spuse Pereț. Mulțumesc, bine.

— Astăzi, umiditatea este de șaptezeci și șase la sută, comunică Meșterilă. Temperatura – șaptesprezece grade. Fără vânt. Nebulozitatea – zero. Se apropie tiptil, ținându-și mâinile drepte pe lângă corp și aplecându-se de mijloc spre Pereț, și continuă: Astăzi, dublu-v este egal cu șaisprezece…

— Care dublu-v? întrebă Pereț, ridicându-se.

— Numărul petelor, turui Meșterilă. Privirile lui alergară de la un obiect la altul.

— La soare, spuse el. La ș-ș-ș… Tăcu, privindu-l fix în față pe Pereț.

— Și de ce-mi spuneți toate astea? spuse cu ură Pereț.

— Îmi cer iertare, spuse repede Meșterilă. Nu se mai repetă. Va să zică, doar umiditatea, nebulozitatea… Hmm… Vântul și… Nici despre opozițiile planetare nu doriți să vă informez?

— Ascultă, spuse Pereț posomorât. Ce vrei de la mine?

Meșterilă se dădu înapoi doi pași și plecă fruntea.

— Îmi cer iertare, spuse el. Probabil, v-am deranjat, dar sunt câteva hârtii care necesită… Să vă zic, imediat… Ale dumneavoastră personal… El îi întinse lui Pereț mapa, ținând-o ca pe o tavă goală.

— Dispuneți să vă informez?

— Știi ce…, începu Pereț amenințător.

— Da-da? spuse Meșterilă. Fără să dea drumul la mapă, începu să se scotocească grăbit prin buzunare, căutându-și probabil agenda. Fața i se învinețise, parcă de prea mult zel.

Prost și iar prost, se gândi Pereț, încercând să se stăpânească. Ce să iei de la ăsta?

— O prostie, spuse cât se poate de reținut. Înțelegi? O prostie și nicidecum spiritual.

— Da-da, spuse Meșterilă. Îndoit, ținând mapa între cot și șold, mâzgălea nebunește în agendă.

— Un moment… Da-da?

— Ce scrii acolo? întrebă Pereț.

Meșterilă îl privi speriat și citi:

— Iunie cincisprezece… Timpul: șapte patruzeci și cinci… Locul: deasupra râpei…

— Ascultă, Meșterilă, spuse iritat Pereț. Ce dracu' vrei de la mine? Ce tot umbli brambura după mine? Ajunge, m-am săturat! (Meșterilă mâzgălea la repezeală.) Gluma asta a dumneavoastră este proastă și nu trebuie să mă spionați. Să vă fie rușine, om în toată firea… Da' termină odată cu scrisul, idiotule! Ce tâmpenie! Mai bine v-ați fi făcut gimnastică sau v-ați fi spălat pe față, uitați-vă cum arătați! Pffuu!

Începu să încheie curelușele de la sandale, cu degetele tremurând de furie.

— Probabil că e adevărat ce se vorbește despre dumneavoastră, sufla din greu Pereț, că vă învârtiți peste tot și că notați toate vorbele. Am crezut că sunt glume prostești de-

ale dumneavoastră… N-am vrut să cred, pentru că eu, în general, nu suport astfel de lucruri, dar dumneavoastră ați devenit de-a dreptul nerușinat…

Se ridică și văzu că Meșterilă stătea în poziție de drepți, iar pe obraji îi curgeau lacrimile.

— Ce-i cu dumneavoastră astăzi? întrebă Pereț, speriindu-se.

— Eu nu pot…, îngăimă Meșterilă, plângând cu sughițuri.

— Ce nu puteți?

— Gimnastică… Ficatul meu… Adeverință… Și de spălat pe față…

— Doamne-dumnezeule, spuse Pereț. Dacă nu puteți, nici nu trebuie, eu am zis doar așa, pur și simplu… Ei, și de ce totuși umblați după mine? pentru Dumnezeu, înțelegeți-mă, e atât de neplăcut… N-am nimic cu dumneavoastră, dar înțelegeți…?

— Nu se va mai repeta, țipă exaltat Meșterilă. Lacrimile de pe obraji se uscară instantaneu. Niciodată!

— Hai, lăsați-mă, spuse Pereț obosit și porni printre tufișuri. Meșterilă dădu buzna în urma lui. O paiață bătrână, se gândi Pereț. Smintit…

— Foarte urgent, bombănea Meșterilă, gâfâind. Doar necesitatea maximă… Atenția dumneavoastră personală…

Pereț privi în urmă.

— Ce dracu'? exclamă el. Asta-i geamantanul meu, ia dă-l încoace, de unde l-ai luat?

Meșterilă puse geamantanul pe pământ și tocmai deschidea gura, crispată din cauza sufocării, când Pereț prinse geamantanul de mâner, fără să-l mai intereseze ce urmează să zică. Atunci Meșterilă se aruncă cu burta pe geamantan, fără să mai spună ceva.

— Dați-mi geamantanul înapoi! spuse Pereț, turbat de mânie.

— Pentru nimic în lume! hârâi Meșterilă, răscolind pietrișul cu genunchii. Mapa îl incomodă, o prinse între dinți și îmbrățișă cu ambele mâini geamantanul. Pereț trase din toate puterile și rupse mânerul.

— Terminați odată cu porcăria asta! țipă el. Chiar acum!

Meșterilă scutură capul și mormăi ceva. Pereț își desfăcu

gulerul și se uită buimac împrejur. Nu departe, dintr-un motiv oarecare, doi ingineri cu măști de carton stăteau în umbra unui stejar. Surprinzându-i privirea, luară imediat poziția de drepți și pocniră din călcâie. Pereț privi în jur ca un animal hăituit și porni grăbit pe o potecă, afară din parc. Din câte s-au întâmplat până acum, se gândi febril, asta însă le întrece pe toate… Deja s-au înțeles între ei… Să fug, trebuie să fug! Dar cum să fug? Ieși din parc și era gata să se îndrepte spre cantină, când în drumul lui apăru din nou Meșterilă, murdar și înfricoșător. Stătea cu geamantanul pe umăr, chipul lui albastru era stropit de lacrimi, sau poate de transpirație, sau de apă, ochii rătăciți îi erau acoperiți de o peliculă umedă și albicioasă, iar mapa pe care se mai vedeau încă urmele de dinți o ținea strâns la piept.

— Nu aici, vă rog…, hârâi el. Vă implor… În cabinet… Este insuportabil de urgent… În plus față de interesele subordonării…

Pereț se dădu brusc la o parte și fugi pe strada principală. Oamenii de pe trotuare stăteau ca niște stâlpi, cu capetele date pe spate și ochii holbați. Un camion care venea cu viteză spre el, frână cu un scrâșnet ascuțit și sălbatic și se năpusti în chioșcul de ziare, iar din benă săriră oameni cu lopeți și începură imediat să se alinieze pe două rânduri. Un gardian trecu pe lângă el în pași de paradă, ținându-și arma pentru onor…

Pereț încercă de două ori să dispară pe câte o străduță laterală și de fiecare dată Meșterilă apăru în fața lui. Deja Meșterilă nu mai putea să vorbească, doar mergea și mârâia, dând ochii peste cap, implorator. Atunci Pereț o rupse la fugă către clădirea Administrației. Kim, își spuse disperat, Kim nu va permite asta… Sau poate și Kim?… O să mă încui în toaletă… Lasă-i să încerce… O să lovesc și cu picioarele… Acum nu mai îmi pasă…

Dădu buzna în hol și imediat îl întâmpină zăngănitul de alămuri al orchestrei reunite ce începu să bubuie un marș asurzitor. Fețe încordate, ochi holbați și piepturi bombate defilau prin fața lui. Meșterilă îl ajunse și goni în urma lui pe

scara principală, pe covoarele zmeurii unde nimănui nu îi era permis să păşească vreodată, prin tot felul de săli necunoscute cu două rânduri de ferestre, pe lângă şiruri de gardieni îmbrăcaţi în uniforme de gală, încărcaţi de decoraţii, pe un parchet alunecos şi ceruit, apoi în sus, până la etajul trei şi mai departe, de-a lungul unei galerii cu portrete, şi din nou mai sus, către etajul patru, pe lângă nişte tinere machiate şi încremenite precum manechinele, până spre capătul coridorului luxos, luminat ca ziua de lămpi fluorescente, spre uşa gigantică din piele cu o plăcuţă pe care scria DIRECTOR. Nu mai avea unde să fugă.

Meşterilă îl prinse din urmă, se strecură pe sub cotul lui, horcăi îngrozitor că un epileptic şi deschise larg în faţa lui uşa din piele. Pereţ intră şi îşi scufundă tălpile într-o blană monstruoasă de tigru, se cufundă cu toată fiinţa lui în amurgul sobru, directoral, lăsat de perdelele pe jumătate trase, în aroma nobilă de tutun scump, în liniştea de vată, în ritmul şi pacea unei existenţe străine.

— Salut, spuse Pereţ în spaţiu. La masa gigantică nu era însă nimeni. Şi nimeni nu stătea în fotoliile imense. Şi nimeni nu-i aruncă vreo privire de întâmpinare, cu excepţia martirului Selivan dintr-o pictură uriaşă ce ocupa un perete întreg.

În spatele lui, Meşterilă scăpă cu o bufnitură geamantanul. Pereţ tresări şi se întoarse. Meşterilă stătea pe loc, clătinându-se şi întinzând mapa ca pe o tavă goală. Avea ochi ca de mort, sticloşi. Omul stă să moară, se gândi Pereţ. Dar Meşterilă nu muri.

— Este extraordinar de urgent…, şuieră el, sufocându-se. Fără viză directorului este imposibil… Personală… Niciodată n-aş fi avut curajul…

— Care director? şopti Pereţ. Un gând îngrozitor începu să se închege vag în creierul lui.

— Dumneavoastră…, hârâi Meşterilă. Fără viză dumneavoastră… Nicidecum…

Pereţ se rezemă de masă şi, sprijinindu-se de suprafaţa lăcuită, o ocoli până la fotoliul care i se păru cel mai aproape. Se prăbuşi între braţele răcoroase din piele şi descoperi că în

stânga lui stau înșiruite telefoane de diferite culori, în dreapta tomuri legate și imprimate cu aur, iar drept în fața lui, o călimară monumentală ce-i reprezenta pe Tannhäuser și Venus, deasupra căreia se vedeau ochii albi, rugători ai lui Meșterilă și mapa întinsă. El încleștă brațele fotoliului și se gândi: „Ah, deci așa? Ticăloșilor, canaliilor, slugilor… Așa, deci? Ei, bine, bastarzilor, lingăilor, mutre de carton… Ei, bine, atunci așa să fie…”

— Nu scuturați mapa deasupra mesei, spuse sever. Dă-ți-o încoace!

În cabinet se simți o mișcare, licăriră niște umbre, un vârtej ușor se înălță și Meșterilă se materializă alături, înapoia umărului său drept, iar mapa se ivi pe masă și se deschise parcă de la sine, de unde apărură niște foi dintr-o hârtie de foarte bună calitate și el citi un cuvânt tipărit cu litere mari: PROIECT.

— Vă mulțumesc, spuse sever. Dumneavoastră puteți pleca.

Și din nou zbură vârtejul, apăru și dispăru imediat un miros vag de transpirație, iar Meșterilă era deja lângă ușă, mergând de-a-ndăratelea, cu corpul încovoiat și mâinile drepte pe lângă șolduri – înspăimântător, jalnic și gata de orice.

— Un moment, spuse Pereț. Meșterilă înlemni. Dumneavoastră puteți omorî un om? întrebă Pereț.

Meșterilă șovăi. Scoase bloc-notes-ul și rosti:

— Ce ordonați?

— Dar să comiteți o sinucidere? întrebă Pereț.

— Ce? făcu Meșterilă.

— Du-te, spuse Pereț. Te chem eu mai târziu.

Meșterilă dispăru. Pereț tuși și își frecă obrajii.

— Să admitem, spuse cu voce tare. Și mai departe?

Văzu pe masă un calendar de birou, întoarse pagina și citi ce fusese scris pentru ziua de astăzi. Scrisul fostului director îl dezamăgi. Directorul scrisese cu litere mari și lizibile, ca un profesor de caligrafie. „Șefii grupelor. 9:30. Control picior. 10:30. Pudră pentru Ăla. Gustat kefir-zefir. Mecanizare. Bobina: cine a furat-o? Patru buldozere!”

La dracu' cu buldozerele, își spuse Pereț. Gata: fără

buldozere, fără excavatoare, fără combine tăietoare pentru dezrădăcinări… Bine ar fi fost totodată să-l castrăm pe Birlic – dar nu e voie, ce păcat… Și mai este acest depozit de mașini. Îl arunc în aer, se hotărî el. Își imagină Administrația – vedere de sus – și înțelese că foarte multe ar fi trebuit aruncate în aer. Prea multe… Și orice prost știe să arunce în aer, gândi el.

Trase sertarul din mijloc al biroului și văzu acolo teancuri de hârtii, creioane neascuțite și două odontometre filatelice, iar deasupra acestora – un epolet răsucit din aur, un epolet de general. Un singur epolet. Îl căută și pe al doilea, pipăind cu mâna pe sub hârtii, se înțepă într-o piuneză și găsi o legătură de chei de seif. Acesta se găsea într-un colț îndepărtat, un seif tare straniu, decorat ca bufet. Pereț se ridică și se îndreptă spre seif, privindu-l din toate părțile și observând foarte multe alte lucruri ciudate pe care nu le observase până atunci.

Sub fereastră era o crosă de hochei, alături de ea o cârjă și o proteză de picior încălțată cu o gheată de patinaj cu lama ruginită. În străfundurile cabinetului se mai găsea o ușă, de-a curmezișul căreia era întinsă o sfoară pe care atârnau un slip negru și niște șosete, dintre care unele erau găurite. Pe ușă era prinsă o tăbliță metalică înnegrită, pe care era gravată inscripția BOVINE. Pe pervaz se găsea un mic acvariu, ascuns pe jumătate de perdea, iar în apa curată și transparentă un axoloti negru și gras își mișca ritmic branhiile ramificate printre algele multicolore. De după pictura ce-l înfățișa pe Selivan, ieșea o baghetă luxoasă de dirijor, completată cu cozi de cal.

Pereț zăbovi mult lângă seif, încercând cheile. În cele din urmă, deschise larg ușița grea, blindată. Pe interiorul ușii erau lipite poze obscene din reviste pentru bărbați, iar înăuntru nu erau decât nimicuri. Pereț descoperi acolo un lornion cu lentila stângă spartă, o șapcă având o cocardă misterioasă și fotografia unei familii necunoscute (un tată rânjit, o mamă cu buzele țuguiate și doi băieți în uniforme de cadeți). Mai era acolo și un parabellum bine curățat și îngrijit, cu un singur cartuș pe țeavă, un alt epolet de general, răsucit și el, și o cruce de fier cu frunze de stejar. Mai găsi în seif un teanc de

mape, toate goale însă, cu excepția celei mai de jos, unde văzu un proiect de ordin, în ciornă, privind aplicarea unei sancțiuni șoferului Birlic pentru nevizitarea sistematică a Muzeului Istoriei Administrației. „Așa-i trebuie, așa-i trebuie nemernicului, mormăi Pereț. Îți stă mintea în loc, auzi la el, să nu viziteze muzeul… Trebuie să soluționăm aceste probleme.”

Tot timpul acest Birlic, fir-ar să fie! Ce, o să se termine lumea cu el? Adică, o să se termine în sensul cunoscut… Kefiroman, afemeiat dezgustător, pierde-vară. De altfel, toți șoferii sunt niște pierde-vară… Nu, trebuie să terminăm cu toate astea: kefir, partidele de șah în timpul serviciului. Că veni vorba, ce tot socotește Kim la „Mercedesul” stricat? Sau totul este așa cum trebuie să fie – niște procese stocastice… Ascultă, Pereț, știi prea puține. Că doar toți muncesc. Aproape nimeni nu fentează munca. Muncesc și noaptea. Toți sunt ocupați, nimeni nu are timp. Ordinele se execută, știu eu, doar am văzut și singur. Pare-se, totul este în ordine: paznicii păzesc, conducătorii conduc, inginerii construiesc, cei cu știința scriu articole, casierii dau banii…

Ascultă, Pereț, se gândi el. Poate că tot acest carusel de-asta și există, pentru ca toți să muncească? Într-adevăr, un mecanic bun repară o mașină în două ore. Și pe urmă? Restul de douăzeci și două de ore? Și dacă, în plus, la mașini lucrează doar muncitori experimentați, care nu le strică niciodată? E de la sine înțeles: un bun mecanic va fi transferat ca bucătar, iar bucătarul – ca mecanic. Astfel, nu numai douăzeci și două de ore, dar chiar și douăzeci și doi de ani se pot ocupa complet. Da, în asta este o oarecare logică. Toți muncesc și își fac datoria față de omenire, nu sunt niște maimuțe… În felul acesta deprind o meserie în plus… La drept vorbind, aici nu este nici un fel de logică, e o harababură totală, nu logică… Dumnezeule, stau aici ca un stâlp, iar ei pângăresc pădurea, o dezrădăcinează și o transformă în parc. Trebuie făcut ceva, cât mai repede, pentru că acum răspund pentru fiecare hectar, pentru fiecare cățel, pentru fiecare sirenă, acum eu răspund pentru toate…

Se precipită, încuie seiful cum se nimeri, fugi la birou, dădu

de-o parte mapa și scoase din sertar o coală de hârtie… Aici sunt însă mii de oameni, se gândi. Sunt tradiții acceptate, relații sudate, vor râde de mine… Își aminti de Meșterilă, transpirat și jalnic, și chiar de el însuși în anticamera directorului. Nu, nu vor râde. Vor plânge, vor reclama… Lui ăsta… Monsieur Of… Se vor spinteca între ei. Dar nu vor râde. Uite că ăsta-i cel mai groaznic lucru, se gândi. Ei nu știu cum să râdă, nu știu ce-i asta și pentru ce trebuie s-o facă. Oamenii, își spuse. Oameni, oameni mărunți și omuleți. Democrația este necesară, ca și libertatea de opinii și libertatea de a înjura, și am să-i adun pe toți și o să le spun: înjurați și râdeți… Da, vor înjura. Vor înjura mult, cu patimă și extaz, fiindcă așa li s-a ordonat: vor înjura pentru slaba aprovizionare cu kefir, pentru mâncarea proastă de la cantină, îl vor înjura cu deosebită ardoare pe măturător – străzile n-au mai fost curățate de ani de zile; îl vor înjura pe șoferul Birlic pentru evitarea sistematică a băii… Iar în pauză vor da fuga la latrina de deasupra râpei… Nu, așa mă încurc, se gândi. E necesară o oarecare ordine. Ce am eu acum?

Începu să scrie repede și neglijent pe o foaie: „Grupul Eradicarea pădurii, grupul Cercetarea pădurii, grupul de Pază Militară a pădurii, grupul Asistența Populației Locale din pădure…” Ce mai e acolo? Da! „Grupul Penetrarea Inginerească a p.” Și încă… „Grupul Securitatea Științifică a p.” Se pare că asta-i tot. Așa. Și ele cu ce se ocupă? Ce ciudat, niciodată nu m-am întrebat până acum cu ce se ocupă ele. Mai mult decât atât, niciodată nu m-am învrednicit să aflu cu ce se ocupă Administrația, în general. Cum pot coexista eradicarea pădurii și pază pădurii concomitent cu ajutorarea populației locale… Ei, uite ce, gândi el. În primul rând, nici un fel de eradicare. Eradicarea va fi eradicată. Penetrarea inginerească – probabil, la fel. Lasă-i să lucreze sus, în orice caz n-au ce face acolo, jos. Lasă-i să-și desfacă mașinile, sau să facă un drum bun, sau să acopere această mlaștină împuțită… Atunci ce mai rămâne? Rămâne paza militară. Cu câini-lup. Ei, în general… Mă rog, în general, pădurea trebuie păzită. Numai că… Își aduse aminte de fețele paznicilor pe care-i cunoscuse

și își frământă buzele nedumerit. M-da… Mă rog, să admitem. Dar Administrația pentru ce? Eu – pentru ce? ce-ar fi să dizolv Administrația? se înveseli și totodată îl cuprinse groaza. Asta ar fi ceva, se gândi. Pot s-o fac! O dizolv și gata! se gândi. Cine o să mă judece? Eu sunt directorul, eu sunt șeful. Un ordin – și gata!

Brusc, auzi niște pași grei. Undeva, foarte aproape. Mărgelele de sticlă ale lustrei zornăiră, pe sfoară șosetele puse la uscat se clătinară ușor. Pereț se ridică și se apropie în vârful picioarelor de ușiță. Acolo, dincolo de ușiță, cineva umbla neregulat, parcă poticnindu-se întruna, dar altceva nu se mai auzea și în ușă nu exista nici măcar o gaură de cheie prin care ar fi putut să se uite. Pereț trase prudent de mâner, dar ușa nu cedă. „Cine-i acolo?" întrebă cu voce tare, apropiindu-și buzele de crăpătură. Nu răspunse nimeni, dar pașii nu încetară – de parcă acolo ar fi umblat cu mers împleticit un om beat. Pereț mai trase o dată de mâner, ridică din umeri și se întoarse la locul lui.

Oricum, puterea are și avantajele ei, își spuse. Bineînțeles că n-am să desființez Administrația, e o prostie, de ce-aș desființa o organizație, gata făcută, bine structurată? Trebuie doar să o redirecționez, să o canalizez pe un curs adevărat. Să se termine odată cu infiltrarea în pădure, să se intensifice cu prudență cercetarea ei, să se încerce stabilirea de contacte, să se învețe de la ea… Numai că ei nici nu înțeleg ce este pădurea. Ce să spun, pădurea! Lemne și iar lemne… Oamenii trebuie învățați să iubească pădurea, să o respecte, s-o prețuiască, să trăiască viața ei… Nu, aici este mult de muncă. Cea adevărată, importantă. Iar oameni se vor găsi – Kim, Stoian… Rita… Doamne, dar cu managerul ce-o fi-n neregulă?… Alevtina… La urma urmei, chiar și acest Of este și el o figură, e deștept, dar se ocupă numai de fleacuri… O să le arătăm noi, se înveseli el. O să le arătăm noi, dracu' să-i ia! Bine. Dar în ce stadiu ne aflăm cu treburile curente?

Trase mapa spre el. Pe prima foaie stăteau scrise următoarele:

PROIECTUL DIRECTIVEI PRIVIND INTRODUCEREA ORDINII

§ 1. În decursul ultimului an, Administrația Pădurii și-a îmbunătățit substanțial munca și a atins indicatori înalți în toate domeniile sale de activitate. Au fost valorificate, cercetate, eradicate și luate sub protecție militară și științifică mai multe sute de hectare din teritoriul pădurii. Îndemânarea specialiștilor și a lucrătorilor de rând crește neîncetat. Organizația se perfecționează, se reduc cheltuielile neproductive, iar obstacolele birocratice și cele ce nu țin de producție au fost îndepărtate.

§ 2. Cu toate acestea, simultan cu realizarea acestor succese, continuă să aibă loc acțiunea nocivă a celei de-a Doua Legi a Termodinamicii, precum și a Legii Numerelor Mari, reducându-se astfel indicatorii înalți generali. Acum, sarcina noastră cea mai apropiată devine înlăturarea efectelor întâmplării, care aduc haos, tulbură ritmul unic și provoacă diminuarea tempourilor.

§ 3. În legătură cu cele mai sus-menționate, se propune ca pe viitor apariția întâmplărilor de orice natură să fie considerată ca o abatere de la lege și care contravine idealului organizării, iar implicarea în întâmplare (probabilitate) – ca o faptă criminală, sau, dacă implicarea în întâmplare (probabilitate) nu aduce după sine consecințe grave – ca o încălcare extrem de serioasă a disciplinei de serviciu și de producție.

§ 4. Culpabilitatea persoanei care este implicată în întâmplare (probabilitate) se determină și se măsoară conform articolelor din Codul Penal nr. 62, 64, 65 (excl. Parag. S și O), 113 și 192 p. K sau §§-lor Codexului de Administrație 12, 15 și 97.

Notă. Consecințele fatale ale oricărei implicări în întâmplare (probabilitate) nu reprezintă, ca atare, circumstanțe atenuante sau justificative. În acest caz, pedeapsa sau condamnarea se va aplica post-mortem.

§ 5. Prezenta directivă a fost promulgată azi, luna… Ziua. Anul. Nu are putere retroactivă.

Semnătură: Directorul Administrației.

Pereț își linse buzele uscate și întoarse pagina. Pe următoarea foaie se găsea un ordin de trimitere în judecată a

salariatului H. Toiti din grupul Securitatea Științifică, în conformitate cu Directiva „Despre introducerea ordinii”, „pentru tolerarea frauduloasă a Legii Numerelor Mari, manifestată prin alunecarea pe gheață, concomitent cu producerea de leziuni la gleznă, a cărui criminală implicare în întâmplare (probabilitate) a avut loc în data de 11 martie a.c.” Se propunea ca salariatul H. Toiti să fie numit pe viitor în toate documentele drept probabiliticul H. Toiti…

Pereț clănțăni din dinți și se uită pe următoarea foaie. Și aici era tot un ordin, privind aplicarea post-mortem a unei sancțiuni administrative – amendă în cuantum de patru salarii lunare – pentru crescătorul de câini de la Paza Militară, G. De Montmorency, „care și-a permis cu nepăsare să fie lovit de o descărcare atmosferică (fulger)”. Mai departe, erau cereri pentru concedii, o solicitare pentru indemnizație fixă în cazul pierderii întreținătorului de familie și nota explicativă a unui oarecare Z. Lumbago privind pierderea unei bobine…

— Ce dracu'! spuse cu voce tare Pereț și citi încă o dată proiectul Directivei. L-au trecut sudorile. Proiectul fusese tipărit pe hârtie cretată, cu margini aurite. Ar fi bine să mă sfătuiesc cu cineva, se întristă Pereț, altfel mă pierd de tot…

În acel moment, ușa se deschise larg și în cabinet intră Alevtina, împingând o măsuță pe roți. Alevtina era îmbrăcată foarte elegant și în ton cu moda, cu o expresie sobră pe fața ei machiată și fardată profesionist.

— Micul dejun pentru dumneavoastră, spuse ea cu o voce delicată.

— Închideți ușa și veniți încoace, spuse Pereț.

Ea închise ușa, împinse măsuța cu piciorul și, aranjându-și părul, se apropie de Pereț.

— Ei, cum e, pusi? spuse ea, zâmbind. Acum ești mulțumit?

— Ascultă, spuse Pereț. Ce prostie! Ia citește!

Ea se așeză pe brațul fotoliului, își puse mâna stângă dezgolită în jurul gâtului lui Pereț, iar cu mâna dreaptă luă Directivă.

— A, știu, spuse ea. Totul e-n regulă. Ce se întâmplă? poate vrei să-ți aduc Codul Penal? Nici fostul director nu ținea minte

nici un articol.

— Nu, stai, spuse nerăbdător Pereț. Ce are a face Codul cu asta, ce legătură are codul! Tu ai citit?

— Nu numai că am citit, dar l-am și dactilografiat. L-am și stilizat. Că doar Meșterilă nu știe să scrie, el aici a învățat să citească… Apropo, pusi, spuse ea preocupată, Meșterilă așteaptă acolo, în anticameră, iar tu să-l primești în timpul micului dejun, îi place asta. El o să-ți facă și niște sandvișuri…

— Mai dă-l în mă-sa pe Meșterilă! spuse Pereț. Tu mai bine explică-mi ce…

— Nu poți să-l dai în mă-sa pe Meșterilă, îl contră Alevtina. Tu încă ești pusi al meu, tu nu înțelegi nimic încă… Îl apăsă pe nas cum ar fi apăsat un buton.

— Meșterilă are două carnete. Într-unul notează cine și ce a spus, asta pentru director, iar în al doilea notează ce a spus directorul. Tu, pusi, să ai asta în vedere și să nu uiți niciodată.

— Așteaptă, spuse Pereț. Vreau să mă sfătuiesc cu tine. Directiva asta… Eu nu semnez delirul ăsta.

— Cum adică nu-l semnezi?

— Uite așa. Mâna mea nu vrea să se miște ca să semneze așa ceva.

Fața Alevtinei deveni severă.

— Pusi, spuse ea. Nu te încăpățâna. Tu doar semnează. E foarte urgent. Am să-ți explic eu totul, dar acum…

— Dar ce-i de explicat? întrebă Pereț.

— Păi, dacă nu înțelegi, înseamnă că ai nevoie de o explicație. Deci asta am de gând să fac mai târziu.

— Nu, acum să-mi explici, spuse Pereț. Dacă poți, adăugă el. Ceea ce mă îndoiesc.

— Ah, tu, micuțul meu, spuse Alevtina și îl sărută pe tâmplă. Se uită îngrijorată la ceas. Ei, bine, fie.

Se așeză pe birou, își strecură mâinile sub coapse și începu să vorbească, uitându-se cu ochii mijiți pe deasupra capului lui Pereț.

— Munca administrativă există ca bază pentru toate celelalte. Munca asta nu a apărut de ieri, de azi, vectorul ei își are punctul de plecare departe, în străfundurile timpului. Până în prezent, acest vector s-a concretizat în ordinele și directivele existente. Dar el se îndreaptă adânc și spre viitor și acolo el încă își mai așteaptă concretizarea. E la fel cu construirea unei șosele pe un teren trasat. Acolo unde se termină asfaltul, stând cu spatele la porțiunea deja executată, se află geodezul și se uită prin teodolit. Acest geodez ești tu. Linia imaginară care se prelungește de-a lungul axei optice a teodolitului este vectorul administrativ nematerializat pe care numai tu, dintre toți oamenii îl vezi, și pe care tocmai tu trebuie să-l materializezi. Ai înțeles?

— Nu, spuse ferm Pereț.

— Nu contează asta, ascultă mai departe… Așa cum șoseaua nu poate coti arbitrar la stânga sau la dreapta, ci trebuie să urmeze axa optică a teodolitului tău, așa și fiecare directivă următoare trebuie să servească la continuarea neîntreruptă a tuturor celor precedente… Pusi, dragule, nu intra în fondul chestiunii, eu însămi nu înțeleg nimic, ba poate că e chiar mai bine, pentru că intrarea în fondul problemei poate naște îndoieli, îndoiala dă naștere la baterea pasului pe loc, iar baterea pasului pe loc înseamnă moartea totală a activităților administrative, prin urmare și ale tale, și ale mele, și ale tuturor în general… Este elementar. Nici o zi fără directive și totul va fi în ordine. Uite, această Directivă privind introducerea ordinii – ea nu se vine pe un teren pustiu, ea deja este legată de precedenta Directivă privind nediminuarea, care la rândul ei este legată de Ordinul privind nongestația, iar acest Ordin decurge logic din Dispoziția privind indignarea excesivă, iar ea…

— Ce dracu'! se revoltă Pereț. Arată-mi aceste dispoziții și ordine… Nu, mai bine arată-mi-l chiar pe primul, cel din străfundurile timpului.

— Dar pentru ce-ți trebuie?

— Cum adică, pentru ce? Îmi spui că ele decurg logic una

din alta. Nu cred asta!

— Hai, măi, puiuț, spuse Alevtina. Ai să vezi toate astea. Am să-ți arăt toate astea. Ai să citești toate astea cu ochișorii tăi miopi. Înțelege odată: alaltăieri nu s-a dat nici o directivă, ieri nu s-a dat nici o directivă, dacă nu punem la socoteală flecuștețul de ordin referitor la prinderea mașinuțelor, și ăla verbal… Tu ce crezi, cât timp mai poate exista Administrația fără directive? Încă de ieri-dimineață totul a ajuns un haos: niște oameni umblă peste tot și schimbă becurile arse, îți poți imagina? nu, pusi, faci cum vrei, dar Directiva trebuie semnată. Doar îți vreau binele. O s-o semnezi repejor, fă o ședință cu șefii grupelor, spune-le ceva încurajator, apoi o să-ți aduc tot ce vrei tu. Vei citi, vei cerceta, vei pătrunde în fondul problemei… Deși ar fi mai bine, desigur, să nu pătrunzi.

Pereț își prinse obrajii în palme și își scutură capul. Alevtina se dădu vioaie jos de pe masă, înfipse penița în craniul lui Venus și apoi îi întinse stiloul lui Pereț.

— Hai, scrie, dragule, repejor…

Pereț luă stiloul.

— Dar aș putea să o abrog mai târziu? întrebă el rugător.

— Se poate, pusi, se poate, spuse Alevtina și Pereț înțelese că ea minte. Azvârli stiloul.

— Nu, spuse el. Nu și nu. Nu voi semna asta. La ce dracu' să mai semnez acest delir, dacă există, probabil, zeci de ordine, dispoziții și directive raționale, judicioase, absolut esențiale, cu adevărat necesare în acest haos.

— De exemplu? întrebă prompt Alevtina.

— Doamne-Dumnezeu… Păi, oricare vrei tu… Fir-ar să fie… Păi, ce-ai zice de…?

Alevtina scoase un bloc-notes.

— Păi, ce-ai spune?… Ce-ai spune de un ordin, spuse Pereț foarte sarcastic, că lucrătorii din grupul Eradicarea să se autoeradicheze în cel mai scurt timp? Poftim! Să se arunce cu toții de pe stâncă… Sau să se împuște… Chiar azi! responsabil, Meșterilă. Zău, asta ar fi de mai mult folos…

— Un moment, spuse Alevtina. Deci, să se sinucidă cu

ajutorul armelor de foc, astăzi până la orele douăzeci și patru zero-zero. Responsabil, Meșterilă… Ea închise bloc-notesul și căzu pe gânduri. Pereț o privea cu uimire.

— Bine, atunci! spuse ea. În regulă! Asta este chiar mai progresivă… Dragule, trebuie să înțelegi ceva: nu-ți place directiva – nu ne trebuie. Însă dai alta. Uite că ai dat-o, iar eu nu mai am nici un fel de pretenții de la tine…

Se lăsă să alunece pe podea și începu să se agite, aranjând farfuriile în fața lui Pereț.

— Uite aici clătitele, aici dulceața… Cafeaua este în termos, e fierbinte, ai grijă să nu te frigi… Tu mănâncă, iar eu am să fac rapid schița proiectului și ți-l aduc peste o jumătate de oră.

— Așteaptă, spuse năucit Pereț. Așteaptă…

— Cine-i aici deșteptul meu? spuse Alevtina cu tandrețe. Ce mai, ești mare! doar să fii mai prietenos cu Meșterilă.

— Așteaptă, spuse Pereț. Ce-i cu tine, de ce râzi?

Alevtina fugi spre ușă. Pereț se repezi după ea, țipând: „Ești nebună?”, dar nu reuși s-o prindă. Alevtina dispăru și în locul ei apăru Meșterilă ca din neant, ca o fantomă. Era deja spilcuit, curățat, având deja o culoare normală și, ca de obicei, era gata de orice.

— Genial, spuse el încet, împingându-l pe Pereț spre birou, grandios. Asta precis va intra în istorie…

Pereț se dădu înapoi ca în fața unei scolopendre gigantice, se lovi de masă și îl împinse pe Tannhäuser peste Venus.

Capitolul unsprezece.

Se trezi, deschise ochii și privi tavanul scund, mânjit cu dâre de var. Pe tavan iarăși umblau furnicile. De la dreapta la stânga – cele încărcate, de la stânga la dreapta – cele neîncărcate. În urmă cu o lună, era invers; în urmă cu o lună era Nhava. Altceva nu se mai schimbase. Poimâine plecăm, se gândi.

La masă stătea moșneagul și îl privea, scărpinându-se în ureche. Moșneagul slăbise rău de tot, ochii i se îngropaseră în fundul capului și aproape că rămăsese fără dinți. Probabil că moșneagul va muri cât de curând.

— Ce-i cu tine, Mâlcule, se plânse moșneagul, nu mai ai

nimic de mâncat. Cum ți-au luat-o pe Nhava, deja nu mai există nimic de mâncare la tine în casă. Nici dimineața nu este, nici la prânz, eu ți-am spus doar: nu te duce, nu este voie. De ce-ai plecat? l-ai ascultat pe Șchiopul și ai plecat, dar Șchiopul înțelege oare ce este voie și ce nu este voie? Și uite că Șchiopul nu înțelege asta, și tatăl lui Șchiopul era la fel de neînțelegător, și bunicul lui la fel, și tot neamul Șchiopului era așa, și uite că toți au murit și Șchiopul în mod sigur o să moară și el, n-are cum să scape… Auzi, Mâlcule, dar poate ai ceva de mâncare, poate ai ascuns-o pe undeva, hmm? Că doar mulți o ascund… Dacă ai ascuns-o, atunci scoate-o mai repede că vreau să mănânc, știi că nu pot fără mâncare, eu toată viața am mâncat, așa m-am obișnuit… Acum Nhava nu mai este, pe Coadă l-a omorât un pom… Uite la cine era întotdeauna multă mâncare – la Coadă! Mâncam la el câte trei oale dintr-odată, deși niciodată mâncarea nu era fermentată îndeajuns, era proastă, probabil că de-aia l-a și omorât copacul… Iar eu îi spuneam: nu se poate mânca o asemenea mâncare…

Candid se ridică și caută prin casă în locurile ascunse făcute de Nhava. Într-adevăr, nu era pic de mâncare. Atunci ieși în stradă, o coti la stânga și se îndreptă spre piață, către casa lui Pumnul. Moșneagul se târa în urma lui, se smiorcăia și plângea. Dinspre câmp se auzeau strigăte răzlețe și plictisite: „Hei, semănați-dansați, când pe stânga, când pe dreapta…” Pădurea întorcea ecoul. În fiecare dimineață, așa avea impresia Candid, pădurea părea că se apropie tot mai mult. În realitate nu era așa și, chiar dacă ar fi fost, era puțin probabil ca ochiul omului să observe asta. Probabil că nici mortăciunile nu se înmulțiseră în pădure, dar păreau a fi mai multe. Poate datorită faptului că acum Candid știa exact cine sunt ele și pentru că le ura. Când apărea o mortăciune din pădure, imediat răsunau țipetele: „Mâlcule! Mâlcule!” Iar el mergea acolo și distrugea cu scalpelul mortăciunea, repede, sigur, cu o plăcere feroce. Tot satul se adună să privească acest spectacol și invariabil spunea într-un singur glas „ah” și toți își acopereau fețele cu mâinile când de-a lungul corpului se desfăcea acoperită de abur cicatricea albă, înfiorătoare. Copiii

nu-l mai tachinau pe Mâlcul, acum le era o frică de moarte de el, doar fugeau și se ascundeau când apărea el. În fiecare seară, în casele din sat se șușotea despre scalpel, iar la indicațiile istețului staroste au început să facă lăzi de depozitare din pielea mortăciunilor. Și au ieșit niște containere frumoase, mari și rezistențe…

În mijlocul pieței, stătea țeapăn Urechilă, cufundat până la brâu în iarbă, învăluit de un nor liliachiu, cu palmele ridicate, cu ochii ca de sticlă și cu buzele înspumate. În jurul lui, se adunaseră prichindei curioși, care-l priveau și-l ascultau cu gurile căscate – acest spectacol nu-i plictisea niciodată. Candid se opri și el să asculte, iar pe copii parcă îi spulberă vântul.

— În luptă întră cele mai noi…, delira cu voce metalică Urechilă. Deplasare de succes… Locuri vaste de liniște… Noile detașamente de prietene… Liniște și Unire…

Candid își continuă drumul. Astăzi dimineață avea capul destul de limpede și simțea că poate să gândească și atunci începu să deslușească cine este acest Urechilă și pentru ce există el. Chiar avea sens să reflecteze la acest lucru, pentru că de-acum Candid mai știa câte ceva, iar uneori i se părea că știe foarte mult, dacă nu chiar tot. Fiecare sat avea câte un urechilă al lui, și la noi este un urechilă, și la Noua Colonie, iar moșneagul chiar se lăuda cât de special era un urechilă din satul unde acum este o ciupercărie. Probabil că au fost timpuri în care mulți oameni știau ce înseamnă Învingerea și înțelegeau despre ce succese este vorba; apoi, probabil că EI au fost interesați să informeze pe fiecare despre asta sau doar și-au închipuit că sunt interesați, până când, mai apoi, s-a dovedit că se puteau foarte bine lipsi de multe și de mulți, că toate aceste sate nu sunt decât o greșeală, iar bărbații nimic altceva decât niște țapi… Iar asta s-a petrecut când au învățat să controleze ceața liliachie și când primele mortăciuni au ieșit din norii liliachii… Și primele sate s-au pomenit pe fundul celor dintâi lacuri triunghiulare… Și au apărut primele detașamente de prietene… Dar urechiații au rămas și a supraviețuit o tradiție pe care n-au distrus-o, pentru că EI pur și simplu au uitat de ea. O tradiție absurdă, tot atât de lipsită

de sens ca și această întreagă pădure, ca toți acești monștri artificiali și aceste orașe ce răspândeau distrugerea, ca și aceste teribile muieri-amazoane, preotese ale partenogenezei, suverane feroce și înfumurate ale virusurilor, stăpânele pădurii, umflate de apă caldă… ca și această uriașă zarvă din junglă, și toate aceste Mari Desțeleniri și Mlăștiniri, și tot acest plan monstruos în absurditatea și grandomania lui…

Gândurile îi curgeau liber și chiar cumva mecanic, iar în acea lună reușiseră să-și croiască pentru ele însele canale obișnuite și chiar permanente, astfel că acum Candid știa dinainte ce emoții îl vor străbate în clipele următoare. La noi în sat, asta se numește „a gândi”. Iată, acum vor apărea îndoielile… În fond, n-am văzut nimic. Am întâlnit trei vrăjitoare de pădure. Însă ce nu poți să întâlnești în pădure! Am văzut dispariția unui sat viclean, dealul ce semăna cu o uzină de creaturi însuflețite, o distrugere infernală a unui mânămestec… Dispariția, uzină, distrugerea… Păi, astea sunt cuvintele și conceptele mele. Chiar și pentru Nhava, această dispariție nu este o dispariție, ci Învingerea… Dar eu nu știu ce-i aceea o Învingere. Mi-e teamă și mi-e silă, iar toate astea se întâmplă pentru că îmi sunt străine și poate că ar trebui să spunem nu „o asmuțire crudă și aberantă a pădurii asupra oamenilor”, ci „un atac sistematic, excepțional organizat și analizat precis, a noului asupra vechiului”, „s-a copt oportun noul plin de forță în pofida vechiului putrezit și lipsit de perspective…” Nu o perversiune, ci o revoluție. Ordinea naturală a lucrurilor. Legi naturale pe care le privesc subiectiv din afară, cu ochii unui străin care nu înțelege nimic și care tocmai din această cauză își închipuie că înțelege tot și are dreptul de a judeca, ca un băiețaș care se supără pe cocoșul cel urât ce calcă nemilos săraca găinușă…

Întoarse capul spre Urechilă, care, cu înfățișarea lui obișnuită de năuc, stătea în iarbă și își rotea capul ca să-și amintească unde se află și ce-i cu el. Un radioreceptor viu. Deci, există și radioemițătoare vii… Și mecanisme vii. Și mașini vii. Da, de exemplu, mortăciunile… De ce însă, de ce toate astea, minunat gândite și excepțional organizate, nu provoacă în

mine nici o umbră de compasiune – doar dezgust și ură…

Pumnul veni tiptil în spatele lui și îl lovi cu palma între omoplați.

— Stă aici și se holbează, lână pe nas, spuse el. Unul, uite, tot așa, holba ochii, i-au smuls mâini și picioare, așa că acum nu se mai holbează… Când plecăm, Mâlcule? Cât o să mă mai bați la cap? Bătrâna mea a plecat în altă casă, lână pe nas, și eu însumi dorm pentru a treia noapte la staroste, iar astăzi mă gândesc să mă duc să dorm la văduva lui Coadă. Toată mâncarea a putrezit în așa hal, încât nici buturuga aia bătrână nu mai vrea s-o înfulece, se strâmbă și zice: totul e putred la tine, nu numai că nu poți să înfuleci, dar nici s-o miroși nu mai poți, lână pe nas… Numai la Stâncile Dracului nu mă duc, Mâlcule, eu mă duc cu tine la Oraș, luăm noi de-acolo niște muieri. Dacă ne întâlnim cu hoții, le dăm jumătate, n-o să ne pară rău, lână pe nas, iar cealaltă jumătate o aducem în sat, lasă să trăiască aici, n-au de ce să înoate acolo degeaba, de altfel, una, tot așa, a tot înotat până i-au tras una peste bot și uite că acum nu mai înoată, iar apă nici nu vrea s-o mai vadă, măi, lână pe nas… Ascultă, Mâlcule, poate ai mințit despre Oraș și despre muierile alea? sau poate ai avut vedenii: ți-au luat-o hoții pe Nhava și de necaz ai avut vedenii. Uite, Șchiopul nu te crede: el socotește c-ai avut vedenii. Ce fel de Oraș în lac, lână pe nas?… Toți ziceau că-i pe deal și nu în lac. Oare se poate trăi în lac, lână pe nas? Că doar ne-am îneca toți, doar e apă, lână pe nas. Și ce dacă sunt muieri acolo, eu nu mă bag în apă nici măcar după muieri, nu știu să înot, și pentru ce? În orice caz, aș putea să stau pe mal, până când le scoți tu din apă… Tu, vasăzică, intri în apă, lână pe nas, iar eu o să rămân pe mal și noi, uite-așa, ne facem treaba repejor…

— Ți-ai făcut ciomag? întrebă Candid.

— De unde să iau un ciomag din pădure, lână pe nas? protestă Pumnul. Trebuie să merg la mlaștină după ciomag. Iar eu n-am avut timp, am păzit mâncarea să n-o înfulece moșneagul și la ce mi-o trebui un ciomag dacă nu vreau să mă bat cu nimeni?… Unul, tot așa, s-a bătut, lână pe nas…

— Bine, spuse Candid. Îți rup eu ceva de-un ciomag.

Poimâine plecăm, nu uita…

El se întoarse și plecă înapoi. Nu s-a schimbat Pumnul. Niciunul dintre ei nu s-a schimbat. Și cât s-a străduit să le explice, nimic n-au înțeles și, pare-se, nu au crezut nimic.

Mortăciunile nu pot sluji la o muiere, aici, Mâlcule, cam bați câmpii, frate, iar cu trei n-o scoți la capăt. Muierile au o frică teribilă de mortăciuni, uită-te la a mea și apoi mai vorbește. În ce privește satul care s-a scufundat, acolo doar s-a petrecut Învingerea, asta știe oricine și fără să-i spui tu, dar ce treabă au muierile în asta – nu-i prea clar. Oricum, Mâlcule, tu n-ai fost la Oraș, recunoaște, că noi nu ne supărăm, de altfel tu povestești atât de interesant. Numai că tu n-ai fost la Oraș, asta o știm cu toții, pentru că acela care vizitează Orașul – nu se mai întoarce înapoi… Iar pe Nhava ta n-au luat-o nu știu ce muieri, au fost pur și simplu hoții, hoții noștri, din partea locului. Niciodată n-ai fi putut, Mâlcule, să-i respingi pe hoți. Deși într-adevăr ești un bărbat curajos, iar cum procedezi tu cu mortăciunile – ți-e groază, nu alta, să privești…

Nici o idee referitoare la apropierea nimicirii nu încăpea în capetele lor. Pieirea se apropia prea încet și începuse mult prea demult. Probabil, tot necazul era că nimicirea este un concept legat de ceva fulgerător, de scurtă durată, ceva asemănător unei catastrofe. Iar ei erau incapabili și nici nu doreau să generalizeze, nu știau și nici nu intenționau să se gândească la lumea din afara satului lor. Era satul și era pădurea. Pădurea era mai puternică, pentru că pădurea a existat DINTOTDEAUNA și întotdeauna va fi mai puternică. Și ce-are a face aici pieirea? Ce fel de nimicire mai e și asta? Asta e doar viața. Uite, atunci când pomul lovește pe cineva – asta, desigur, e pieirea, însă aici trebuie doar să ai capul pe umeri și să pricepi ce și cum… Cândva își vor da seama. Când nu vor mai rămâne femei; când mlaștinile vor ajunge la un pas de case; când în mijlocul străzilor vor izbucni izvoarele subterane, iar deasupra acoperișurilor va atârna ceața liliachie… Sau poate că nici atunci nu vor pricepe – vor spune doar: „Aici nu se mai poate trăi – Învingerea.” Și vor pleca să construiască alt sat…

Șchiopul stătea lângă prag, stropea cu ferment ciupercuțele ce crescură peste noapte și se pregătea de micul dejun.

— Stai jos, îi spuse prietenos lui Candid. Mănânci? Ciupercile sunt bune.

— Mănânc, spuse Candid și se așeză alături.

— Mănâncă, mănâncă, spuse Șchiopul. Acum n-o mai ai pe Nhava, cum o să te descurci tu fără Nhava? Am auzit că iar vrei să pleci. Cine mi-a spus asta?… A, ei da, tu mi-ai spus: plec, cum s-ar zice. De ce nu stai acasă? Ai fi stat acasă, ți-ar fi fost și ție bine… Mergi la Stufăriș sau la Furnicare? la Stufăriș aș fi mers și eu cu tine. Am fi cotit-o acum împreună la dreapta pe stradă, am fi trecut noi de păduricea rară, am fi adunat în același timp ciuperci în păduricea rară, am fi luat cu noi fermentul și acolo am fi și mâncat – sunt ciuperci bune în păduricea rară, nu cresc din astea în sat, iar aici mănânci-mănânci și tot este puțin… Iar după ce am fi mâncat, am fi ieșit noi din păduricea rară și am fi mâncat din nou lângă Balta de Pâine – cresc acolo niște cereale bune, dulci, de te minunezi, nu alta, că în mlaștină cresc așa cereale, direct din noroi… Și apoi, bineînțeles, direct după soare, am fi mers trei zile, iar acolo este deja Stufărișul…

— Noi doi mergem spre Stâncile Dracului, îi aminti răbdător Candid. Poimâine plecăm. Merge și Pumnul.

Șchiopul clătină capul a îndoială.

— Spre Stâncile Dracului…, repetă el. Nu, Mâlcule, n-o să ajungem la Stâncile Dracului, n-o să putem ajunge. Tu știi unde sunt Stâncile Dracului? Poate că de fapt nici nu există pe undeva, lumea le spune doar așa: Stâncile, cică, ale Dracului… Așa că eu nu merg spre Stâncile Dracului, eu nu cred în ele. Dacă ar fi însă la Oraș, de exemplu, sau încă și mai bine până la Furnicare – asta e chiar aici alături, la o palmă de loc… Ascultă, Mâlcule, hai să mergem amândoi până la Furnicare! merge și Pumnul… N-am mai fost la Furnicare de când m-am rănit la picior. Altădată, Nhava tot așa m-a rugat: să mergem, zice ea, Șchiopule, până la Furnicare… Vezi tu, avea chef să vadă scorbura unde mi-am rănit piciorul… Iar eu îi spuneam că nu mai țin minte unde-i scorbura asta și că poate, de fapt,

Furnicarele nici nu mai există, că demult n-am mai fost acolo…

Candid mesteca bucățile de ciupercă și se uita la Șchiop. Iar Șchiopul vorbea și vorbea, vorbea despre Stufăriș, vorbea despre Furnicare, ținea ochii plecați și doar rareori mai arunca vreo privire către Candid. Ești un om bun, Șchiopule, și cumsecade, și remarcabil orator și Starostele ține cont de tine, la fel și Pumnul, iar moșneagului pur și simplu îi este teamă de tine și nu degeaba ai fost cel mai bun prieten și călăuza cunoscutului Furie-Martir, omul căutător și neliniștit, care nu a găsit nimic și a dispărut undeva în pădure… Totuși, ăsta-i necazul: nu vrei tu, Șchiopule, să mă lași în pădure, ți-e milă de nenorocit. Pădurea este un loc periculos, mortal, unde mulți s-au dus și puțini s-au întors, iar dacă s-au întors, atunci au venit speriați îngrozitor și uneori chiar mutilați… Cineva cu piciorul rupt, cineva cu… Și uite cum umbli cu viclenii, sau te prefaci că ești nebun, sau te prefaci când îl consideri smintit pe Mâlcul, dar în realitate ești sigur doar de un lucru: chiar dacă Mâlcul a reușit să se întoarcă o dată, pierzându-și fata, atunci a doua oară nu se mai întâmplă astfel de miracole…

— Ascultă, Șchiopule, spuse Candid. Ascultă-mă cu atenție. Poți să spui ce vrei, poți să gândești ce vrei, dar te rog un singur lucru: nu mă lăsa, mergi cu mine în pădure. Am mare nevoie de tine în pădure, Șchiopule. Poimâine plecăm și eu vreau tare mult ca tu să fii cu noi. Înțelegi?

Șchiopul se uită la Candid, iar ochii lui decolorați erau de nepătruns.

— Cum să nu, spuse el. Te înțeleg pe deplin. Împreună o să și mergem. Cum ieșim de aici, cotim la stânga, mergem pe câmp și pe lângă două pietre, până la potecă. Se poate distinge imediat această potecă: acolo sunt atâția bolovani, că poți să-ți rupi picioarele… Dar tu mănâncă din ciuperci, Mâlcule, mănâncă, sunt tare bune… Deci, pe poteca asta ajungem până la satul de ciuperci, dar nu așa, cum sunt astea, de exemplu, ci proaste, noi nu le mâncăm pentru că te poți îmbolnăvi, ba chiar poți muri. Așa că noi nici nu ne vom opri în acest sat, ci vom merge imediat mai departe. Iar după un

timp, vom ajunge la satul ciudat, acolo unde fac oale din pământ, uite unde au ajuns! Asta s-a întâmplat de când a trecut iarba albastră prin ei. Și nu li s-a întâmplat nimic, nici măcar nu s-au îmbolnăvit, atât că au început să facă oale din pământ… Nici la ei nu ne vom opri, că n-avem de ce să ne oprim acolo, ci o să plecăm imediat la dreapta – și uite așa ajungem la Poiana de Lut.

Sau poate nu te mai iau? se gândi Candid. Ai mai fost acolo, deja pădurea te-a mestecat și, cine știe, poate chiar te-ai tăvălit la pământ, urlând de durere și teamă, cu o fetișcană stând deasupra ta, mușcându-și buza apetisantă și răsfirându-și pălmuțele de copil. Nu știu, nu știu. Trebuie totuși să merg. Să prind vreo două sau măcar una, să aflu tot, să mă lămuresc până la sfârșit… Și în continuare? Condamnați, condamnați nefericiți. Sau mai degrabă niște condamnați fericiți, pentru că ei habar n-au că sunt condamnați, că puternicii lumii lor văd în ei doar un trib mizerabil de violatori, că cei puternici i-au luat deja la țintă cu nori de virusuri controlate, cu ziduri de pădure și coloane de roboți, că totul le este deja predestinat și – cel mai groaznic – că aici, în pădure, adevărul istoric nu este de partea lor, ei nu sunt decât niște relicve condamnate la moarte de legi obiective, iar a-i ajuta înseamnă să mergi contra progresului, să frânezi progresul pe un sector infim din frontul lor. Pe mine nu mă interesează însă asta, se gândi Candid. Ce treabă am eu cu progresul lor, ăsta nu este progresul meu și îl numesc progres doar pentru că nu există un alt cuvânt mai potrivit… Aici nu capul alege. Aici inima alege. Legile obiective nu sunt nici rele, nici bune, sunt doar în afara moralității. Dar eu nu sunt în afara moralității! Dacă aceste prietene m-ar fi ridicat de jos, m-ar fi vindecat și m-ar fi mângâiat, dacă m-ar fi primit ca pe unul de-al lor și ar fi avut milă de mine – păi, atunci poate că aș fi fost cu ușurință, în mod natural, de partea acestui progres, iar Șchiopul și toate aceste sate ar fi reprezentat pentru mine doar o supraviețuire enervantă, de care ne ocupăm de prea mult timp… Sau poate nu, poate n-ar fi fost nici simplu, nici ușor: n-aș putea așa, când oamenii sunt tratați ca animalele. Sau poate că e doar o

chestiune de terminologie și dacă aș fi învățat graiul femeilor, toate astea ar fi sunat altfel pentru mine: dușmanii progresului, trântori îmbuibați… Idealuri… Mari idei… Legile firești ale naturii… Și pentru asta să distrugi jumătate din populație! Nu, asta nu-i de mine. În orice limbă, asta nu-i de mine. Puțin îmi pasă mie că Șchiopul este o pietricică între pietrele de moară ale progresului lor. Dar am să fac totul ca această pietricică să frâneze pietrele de moară. Iar dacă voi reuși vreodată să ajung la stația biologică, ceea ce probabil că n-am să reușesc, voi face tot ce-mi stă în puteri să opresc aceste pietre de moară. De altfel, dacă am să reușesc să ajung la stația biologică. Mda… Ce ciudat că până acum niciodată nu mi-a trecut prin cap să privesc Administrația din afară. Și nici Șchiopului nu i-a trecut prin minte să privească pădurea din afară. Și nici acestor prietene, probabil. Că doar este o priveliște interesantă – Administrația, vedere de sus. Bine, o să mă gândesc la asta mai târziu.

— Deci, ne-am înțeles, spuse el. Poimâine plecăm.

— Bineînțeles, răspunse prompt Șchiopul. De la mine, imediat faci la stânga…

Deodată, o agitație zgomotoasă se auzi dinspre câmp. Femeile începuseră să țipe. Mai multe voci strigau la unison:

— Mâlcule! hei, Mâlcule!

Șchiopul tresări.

— Sigur sunt mortăciunile! spuse el, ridicându-se în grabă. Hai, Mâlcule, nu mai sta, vreau să văd.

Candid se ridică, scoase scalpelul de la piept și porni agale spre marginea satului.

Postfață.

Încet, spre cele mai înalte culmi…

În ciuda faptului că literatura SF anglo-saxonă s-a impus pretutindeni și domină genul, există câțiva reprezentanți ai Europei răsăritene care au fost recunoscuți și apreciați pretutindeni, inclusiv în Statele Unite. Mă refer în principal la Stanislaw Lem și la frații Strugațki.

Cine sunt, de fapt, frații Strugațki?

Arkadi (1925-1991) și Boris (născut în 1933) sunt fiii unui

critic de artă și ai unei profesoare. Familia Strugațki a locuit la început în Batumi, în Georgia (Arkadi s-a născut acolo), apoi s-a mutat în Leningrad (unde s-a născut Boris), și a suportat aici rigorile blocadei germane. În ianuarie 1942, Arkadi și tatăl său au părăsit orașul (tatăl a decedat în timpul călătoriei), iar Boris și mama sa au rămas în oraș pe toată durata blocadei. Arkadi a fost înrolat în Armata Roșie și a urmat școala de artilerie, apoi Institutul Militar pentru Limbi Străine din Moscova, pe care l-a absolvit în 1949 (specialitatea engleză-japoneză). A lucrat ca traducător pentru armată până în 1955, când a devenit redactor la o editură. Boris a studiat astronomia la Universitatea din Leningrad și a lucrat la un observator astronomic din apropierea Leningradului.

Într-un interviu publicat în 1981, Arkadi Strugațki a povestit cum a început să scrie SF și cum a început colaborarea scriitoricească cu fratele său. Într-o zi, cei doi frați se plimbau prin Leningrad, împreună cu soția lui Arkadi. Bărbații discutau despre un roman SF proaspăt apărut și-l criticau de zor. Probabil că modul în care făceau asta a exasperat-o pe soția lui Arkadi, pentru că a pus pariu cu ei (pe o sticlă de coniac) că vorbesc fără să știe despre ce-i vorba și că nu sunt în stare să scrie ceva mai bun decât cartea pe care o criticau cu atâta ardoare. Frații au acceptat pariul, iar rezultatul efortului lor comun a fost romanul Țara norilor purpurii.

În același interviu, Arkadi Strugațki a povestit și modul în care colabora cu fratele său. E demn de reținut că frații Strugațki locuiau în orașe diferite. Așadar, mai întâi frații cădeau de acord asupra unui idei – prin scrisori sau convorbiri telefonice – apoi fiecare dintre ei medita la subiectul ales, timp de câteva luni, după care rediscutau subiectul (se întâlneau sau vorbeau la telefon), până când defineau definitiv tema. Apoi Boris venea la Moscova și stabileau împreună fiecare frază, pe care Arkadi o dactilografia (pentru că se pricepea mai bine decât fratele său să folosească mașina de scris). Ca urmare a faptului că fiecare frază fusese îndelung discutată, cei doi făceau foarte rar corecturi și modificări în text. Reușeau să termine patru, cinci pagini pe zi.

Colaborarea lor a durat din 1958 până în 1991 (când a murit Arkadi).

Din cele de mai sus, câteva elemente mi se par interesante: frații Strugațki s-au născut la ceva timp după revoluția bolșevică și au crescut într-o atmosferă specifică regimului comunist. Fiind de origine evreiască, au resimțit amenințarea nazistă mai puternic decât alți copii, iar suferințele îndurate (precum și pierderea tatălui) i-au făcut să fie solidari cu conducerea sovietică în războiul împotriva Germaniei. Au făcut, deci, parte dintr-o generație care a trecut prin suferințe înfiorătoare și care a fost devotată patriei și ideologiei pe care au considerat-o salvatoarea țării. Evoluția Uniunii Sovietice în anii de după război, transformarea acesteia într-o superputere mondială, creșterea evidentă a nivelului de trai (în comparație cu situația groaznică din timpul războiului) și încrederea în viitor generată de această evoluție a făcut ca acea generație să creadă cu o convingere sinceră și deplină în viitorul comunist al omenirii. Toate acestea, combinate cu dezghețul ideologic de după moartea lui Stalin, au avut ca urmare o emulație creatoare. Nu-i de mirare că primele romane SF ale fraților Strugațki vor oglindi încrederea lor în ideologia oficială – adică într-un viitor plin de împliniri și de fericire.

Oricât de bizar ar părea acum acest lucru, a fost vorba de o convingere sinceră, care era rezultatul propagandei oficiale, dar – așa cum am arătat anterior – și al unei anumite conjuncturi morale și spirituale.

Ca urmare, frații Strugațki vor exprima această convingere în romanele lor ce fac parte din ciclul progresorilor.

Această serie de romane începe – destul de ciudat – cu o culegere de povestiri, intitulată Amiaza: Secolul XXII. Povestirile – care au eroi comuni, alcătuind un soi de roman compus din fragmente disparate – descriu o lume în care nu se mai folosesc banii, cu un nivel de trai ridicat, fără conflicte și fără suferințe. Adică autorii descriau viitorul comunist, așa cum și-l imaginau ei, o lume în care omenirea a colonizat planete, a cucerit spațiul cosmic și a întâlnit alte specii inteligente.

Dar nu toate speciile inteligente au ajuns la nivelul de dezvoltare tehnologică și ideologică de pe Pământ. Oamenii colaborează cu unele dintre specii – ajutându-le să progreseze – iar pe altele le studiază discret, fără a se amesteca în evoluția lor. Acei specialiști ai oamenilor, care studiază celelalte specii inteligente și descoperă modalități de a le ajuta să evolueze conform modelului sovietic se numesc progresori. Rolul lor este de a interveni doar după o analiză îndelungată a situației, pentru a nu perturba cursul dorit al evoluției. Dar poți să stai de o parte și să privești, ca un spectator indiferent, suferințele altora, fără să te implici în nici un fel, fără să dai o mână de ajutor?

Această întrebare capătă răspuns în unul dintre cele mai reușite romane ale frățior Strugațki, E greu să fii zeu. Observatorii tereștri s-au infiltrat pe o planetă în care locuitorii au atins doar nivelul unui feudalism în care intrigile machiavelice, comploturile și asasinatele sunt mijloace uzuale pentru cucerirea puterii, iar clasă conducătoare dovedește un egoism scandalos, fiind indiferentă la suferințele pe care le provoacă făpturilor de rând.

Conform normelor morale obișnuite, autorilor li s-a părut normal ca observatorii tereștri să încalce instrucțiunile primite și să intervină în sprijinul celor sărmani.

Idealismul este un lucru frumos și înălțător, dar are o hibă fundamentală: cu excepția fanaticilor și a celor reduși mintali, toți ceilalți vor descoperi – la un moment dat – că între teorie și practică există diferențe mari, uneori catastrofal de mari. Iar dezamăgirea poate fi extrem de puternică.

Această dezamăgire nu a fost caracteristică doar fraților Strugațki. O întreagă generație de artiști a resimțit-o, iar reacțiile au fost foarte variate.

Ca să încheiem cu ciclul progresorilor (sau, după alte opinii, ciclul Universului Amiază) – pentru că seria de cărți care tratează acest subiect conține și volume care au fost scrise mai târziu, spre sfârșitul carierei literare a celor doi frați – trebuie să amintim două dintre cele mai interesante romane (și printre ultimele texte scrise de frații Strugațki): Valurile

liniștesc vântul și Scarabeul în mușuroi.

Autorii nu neagă rolul imaginat de ei pentru progresori, dar introduc un element nou, care poate da un alt înțeles atât evoluției omenești, cât și evoluției altor specii inteligente.

Este vorba de pelerini, o specie mai degrabă legendară – pentru că n-a întâlnit-o nimeni, niciodată.

Pelerinilor li se atribuie o serie de artefacte ciudate, cu rost nedescoperit (și care sunt, poate, doar niște obiecte de origine naturală), care ar demonstra un nivel tehnologic mult deasupra celui omenesc. Există suspiciunea că pelerinii au intervenit în trecutul oamenilor și că – probabil – intervin și acum. Acesta suspiciune – ajunsă la nivel de paranoia – îi face pe șefii progresorilor să se îndoiască de rolul lor, de corectitudinea a ceea ce au gândit…

Într-un mod discret și fără a cădea în misticism, frații Strugațki încep să se întrebe dacă lucrurile au stat vreodată așa cum credem noi, oamenii obișnuiți, sau dacă în spatele a ceea ce știm nu cumva există forțe necunoscute – nu neapărat ostile, dar care urmăresc țeluri pe care nu le putem înțelege și care ne dirijează către o destinație pe care n-o cunoaștem.

Atunci, dacă există progresori ai progresorilor, ne putem imagina că și în spatele acestora există alte forțe și că, de fapt, nu există o evoluție naturală, ci doar parcurgerea dirijată a unor căi stabilite de alții, conform unor logici străine nouă. Asta nu înseamnă că acea logică ne este dăunătoare (chiar dimpotrivă), ci doar că suntem simpli pioni mutați de inteligențe superioare…

O logică prea puțin marxistă, spunem noi acum, dar o logică strecurată subtil în romane bine scrise…

Revenind la opera fraților Strugațki, e de remarcat faptul că începând cu 1965 – adică, într-un fel bizar, cam în același timp cu încetarea dezghețului ideologic din URSS – cei doi autori încep să-și pună tot felul de întrebări prea puțin conforme cu ideologia partidului comunist. Încep să manifeste un scepticism evident, să-și exprime îndoiala că viitorul imaginat de ei în ciclul progresorilor are vreo șansă de transpunere în realitate.

Perioada 1965-1967 este nu numai rodnică din punct de vedere scriitoricesc, ci este și perioada în care frământările ideologice ale fraților Strugațki capătă cea mai concretă (și artistică) exprimare.

În această perioadă au fost scrise romanele Melcul pe povârniș, Lebede urâte și A doua invazie a marțienilor.

Despre Melcul pe povârniș vom vorbi pe larg mai târziu. Vom sublinia, deocamdată, că trecerea de la optimismul mai mult sau mai puțin moderat oglindit în seria progresorilor la scepticismul amar din A doua invazie a marțienilor nu a putut fi posibilă decât datorită Melcului pe povârniș, roman care a fost, inițial, doar o extrapolare a situațiilor imaginate anterior. Această extrapolare – metodă foarte obișnuită în imaginarea temelor SF – a dus însă la rezultate prea puțin așteptate, care au avut ca urmare schimbarea completă a mentalității și tematicii celor doi autori.

Pentru a defini cât mai corect nouă orientare ideologică a fraților Strugațki trebuie să discutăm un pic despre un roman pe care mulți critici nu îndrăznesc să-l numească SF, pentru că în el nu apar decât foarte, foarte indirect și foarte vag posibile elemente SF. Este vorba de A doua invazie a marțienilor, roman pe care îl consider cea mai reușită exprimare artistică a fraților Strugațki. Și, în ciuda opiniilor unor critici literari avizați, îl consider a aparține domeniului SF – recunoscând, în același timp, că este o operă accesibilă tuturor, o lucrare ce tratează un subiect atât de omenesc, încât nu poate fi încadrată într-un gen anume.

Mulți critici – și la fel de mulți cititori – consideră acest roman ca fiind unul satiric. Nu există o abordare mai greșită. Da, aparent avem de-a face cu o satiră – dar satira este atât de amară, concluziile sunt atât de pline de disperare, imaginea omului – așa cum rezultă din acest roman – este atât de descurajantă, încât cred că A doua invazie a marțienilor este o distopie de-un tip aparte – o distopie în care viitorul sumbru este plasat în prezent.

A doua invazie a marțienilor este un roman în care nu apar marțieni. Da, există niște zvonuri legate de o posibilă aterizare

a extratereștrilor, iar noile autorități impun folosirea unor plante ce ar putea să provină din afara spațiului terestru…, dar avem de-a face doar cu oameni.

Acțiunea se desfășoară într-un orășel banal, care nu poate fi localizat precis în timp și spațiu. Personajele au nume luate din mitologia greacă, dar comportarea lor, preocupările lor și grijile lor sunt cele obișnuite în orice colț al lumii. Avem de-a face cu o lume măruntă, cu preocupări meschine – care va reacționa cu meschinărie atunci când se zvonește că Pământul a fost cucerit de extratereștri.

Nu numai că personajele acceptă cu fatalism schimbarea stăpânirii și transformarea oamenilor în producători de suc gastric – pentru că se pare că asta căutau marțienii pe planeta noastră – dar, din dorința de a-și menține cu orice preț existența banală și, cumva, comodă datorită pretențiilor proprii reduse, a lipsei de idealuri și a fricii de schimbare, se împotrivesc oricărei tentative de opoziție armată împotriva cuceritorilor. Cetățenii aceia banali se supun cu oarecare entuziasm noii stăpâniri și-i hăituiesc pe proprii lor concetățeni care îndrăznesc să lupte împotriva marțienilor.

Frații Strugațki dezvăluie astfel un mecanism important în succesul oricărei dictaturi, fie ea de stânga sau de dreapta: lipsa de reacție a oamenilor, acceptarea cu fatalism a stăpânirii, colaborarea cu aceasta sau rezistența printr-o opoziție fictivă ce constă în pălăvrăgeli fără nici un efect în cârciumi sau cafenele. Frații Strugațki descoperiseră, și au considerat că-i nevoie să comunice acest lucru și cititorilor lor, un fapt îngrozitor: nu se putea ajunge la edificarea unei societăți de-un tip nou, nu se putea obține un om nou atâta timp cât omul obișnuit era laș, indiferent, delator. Atâta timp cât omul avea mentalitate de sclav și accepta orice doar de dragul de a supraviețui (mă rog, nu chiar oricum, ci primind ceva de mâncare și de băut) nu putea exista progres.

A doua invazie a marțienilor este un roman al dezamăgirii, un roman al lipsei de încredere în capacitatea evolutivă a omului. Este un roman inspirat din viața cotidiană a Uniunii Sovietice – dar la fel de bine ar putea fi inspirat din viața de zi

cu zi din oricare țară a lumii. Omul e o făptură dezgustătoare, ne spun frații Strugațki, și o asemenea ființă lipsită de coloană vertebrală nu va ajunge niciodată stăpânul lumii, stăpânitorul naturii și al universului. Omul e o ființă demnă de dispreț și nu are nimic de-a face cu făptura superioară imaginată de filosofii materialiști, fie ei marxiști sau liberali.

Pentru om nu există viitor – pentru că va fi întotdeauna sclav, sclavul unor conducători lipsiți de scrupule sau al unor extratereștri ce-și urmăresc cu tenacitate propriile interese.

Oamenii pot fi făcuți să creadă orice, printr-o propagandă isteață, care combină interesele meschine cu idealuri populiste și cu folosirea abilă a unor instincte primare (invidie, egoism, dorința de a supraviețui cu orice preț…).

Oare nu există nici o salvare? Suntem meniți pieirii – ca specie – din cauză că nu putem trece peste propriile noastre greșeli și defecte?

O posibilă cale de salvare este prezentată în romanul Lebede urâte.

Ca și în precedentul roman, acțiunea are loc într-o țară și un oraș neidentificabile, într-un timp nedefinit.

Romanul fusese scris cu intenția de a fi publicat într-o revistă pentru tineret, dar cenzura i-a interzis apariția datorită conținutului său politic evident. Textul a circulat clandestin printre cititori, iar în 1972 a fost publicat în RFG, fără permisiunea autorilor.

Eroul principal al acestui roman este un scriitor celebru – Victor Banev – marele bard național, tovarășul de luptă al Conducătorului, pe care l-a proslăvit în operă sa.

Banev – om între două vârste, alcoolic și singuratic – se întoarce în orașul său natal, încercând să-și pună ordine în gânduri. Are nevoie de singurătate, pentru că a început să-și dea seama că viața sa a fost o imensă minciună, că iubitul Conducător – în care a crezut sincer și pentru care și-a pus viața în joc – nu este cel pe care l-a crezut a fi. Ca atare, nu mai poate participa la circul făcut de acesta, nu mai poate fi părtaș la o minciună pe care o consideră dăunătoare țării.

În orașul copilăriei lui Banev plouă fără încetare (prima

variantă a romanului se numea Timpul ploilor). Însă nu ploaia îl șochează pe Banev, nici atitudinea dictatorială a autorităților locale, ci faptul că tinerii din oraș, copiii și adolescenții de acolo (inclusiv fiica lui Banev), admiră leproșii și se strâng în jurul acestora.

Leproșii sunt, de fapt, niște indivizi care suferă de o boală ciudată și care trăiesc în localul unei foste leprozerii. Bardul descoperă cu surprindere că adolescenții strânși în jurul leproșilor au un intelect superior adulților, că tinerii aceia reprezintă o alternativă pentru lumea coruptă a adulților, pe care tinerii îi disprețuiesc.

Sunt leproșii o nouă rasă, o nouă formă a oamenilor, o rasă a viitorului? încearcă frații Strugațki să ne spună că singura speranță pentru viitorul omenirii e în mâinile tinerilor, cu condiția ca aceștia să părăsească lumea coruptă a adulților, să refuze să continue modul greșit de viață al părinților lor?

Lebede urâte e romanul dezamăgirii celor ce-au cântat conducători ce păreau geniali, al dezamăgirii celor ce-au crezut sincer într-o ideologie ce s-a dovedit mincinoasă. Dar este și romanul unei speranțe firave, o speranță legată de generațiile ce vor urma.

La scurt timp după ce au scris A doua invazie a marțienilor și Lebede urâte (adică în 1970), frații Strugațki au conceput un nou roman, unul care nu va vedea lumina tiparului decât în 1989, publicarea sa fiind interzisă până atunci de cenzură. Este vorba de Orașul damnat. Povestea este ciudată și, aparent, SF. Undeva, într-un oraș bizar, are loc un experiment despre care cititorul nu va afla foarte multe. Va ști (ca și cei supuși acestui experiment) doar că în orașul acela sunt strânși oameni din diferite locuri și timpuri: nemți din anii 1940, ruși din anii 1950, suedezi din anii 1960, oameni care sunt lăsați să se descurce singuri… În ciuda originilor diferite, indivizii se înțeleg între ei și încearcă să se organizeze, să facă fiecare câte ceva util comunității în care sunt siliți să conviețuiască.

Lucrurile scapă de sub control – sau, poate nu existase nici un control, poate în asta consta experimentul. Oricum, anumite grupuri reușesc să pună mâna pe putere și să

instaureze un soi de dictatură. Apoi este organizată o expediție al cărei scop este să descopere dacă există vreo cale de scăpare din oraș. Membrii expediției găsesc ruine bizare, îndură lipsuri groaznice și pier, unul câte unul – însă eroul principal, un astronom din Leningrad (să ne reamintim că și Boris Strugațki era astronom și locuia în Leningrad…), revine la viață în locul din care fusese luat. I se spune că a trecut testul – însă numai prima parte a acestuia…

Intriga, deosebit de captivantă, nu poate să ascundă scepticismul manifestat și de data aceasta de autori. Indiferent care fusese scopul experimentului, oamenii par să demonstreze că, indiferent de societatea din care provin, au în ei un soi de genă a egoismului, care-i împinge spre dictatură, care-i face să refuze orice societate bazată pe colaborare și întrajutorare.

Dacă frații Strugațki arătaseră, în romanele publicate după 1965, că nu au încredere în capacitățile omului de a deveni stăpânul universului – pentru că omul era o făptură slabă, egoistă, plină de defecte și incapabilă de a se ridica deasupra condiției sale, romanul din 1972, Picnic la marginea drumului, are un mesaj și mai descurajant.

Acest roman – poate cel mai cunoscut din întreaga operă a fraților Strugațki și a cărui ecranizare, filmul Călăuza al lui Tarkovski, a avut un succes deosebit – este, poate, unul dintre textele cele mai marcat SF ale celor doi scriitori sovietici.

Cândva, prin anii 1970, extratereștrii au vizitat Pământul. Nimeni nu i-a văzut, nimeni n-a avut de-a face cu ei, dar în zonele în care au aterizat aceștia se întâmplă lucruri bizare, se găsesc tot soiul de artefacte – unele cu folos imediat, cum ar fi baterii electrice ce nu se descarcă niciodată, altele de neînțeles pentru oameni, fără a le mai pomeni pe cele evident periculoase.

Autoritățile au interzis accesul în aceste zone, dar valoarea – uneori inestimabilă – a artefactelor îi face pe curajoși să încalce interdicția. Mai ales că se zvonește că undeva, în zonă, există un glob de aur, care îndeplinește orice dorință…

Să trecem peste poveste – probabil că este cea mai cunoscută

dintre poveștile imaginate de frații Strugațki.

Să ne mulțumim să discutăm un pic despre o posibilă explicație a fenomenelor din zonă: teoria picnicului la margine de drum.

Până atunci, toți cei care scriseseră despre extratereștri ajunși pe Pământ își imaginaseră două variante posibile: extratereștri invadatori (care aterizează pe planeta noastră ca să ne cucerească) sau extratereștri buni (care vin să ne ajute în Progresul nostru). După cum am văzut anterior, și frații Strugațki scriseseră cărți atât despre progresori, cât și despre invadatori. De data asta, autorii își imaginează că extratereștrii au trecut pe aici într-o simplă excursie, așa cum oamenii se duc într-o plimbare la iarbă verde. Și așa cum în urma excursioniștilor rămân tot soiul de resturi – cutii de conserve și sticle golite de conținut, bucăți de ziare, chibrituri și diferite obiecte uitate la margine de drum – tot așa extratereștrii au lăsat resturi în urma lor, resturi fără nici o importanță pentru ei, dar care par adevărate minuni pentru noi. De ce n-au luat legătura cu noi? Pentru că nu ne-au băgat în seamă, așa cum nici oamenii nu bagă în seamă furnicile sau animalele pădurii…

De data asta, disperarea fraților Strugațki depășește limitele omenescului. Cei doi consideră că specia noastră nu poate aștepta o mână de ajutor de nicăieri. Diferența de cultură, de tehnologie și de logică e atât de mare, încât extratereștrii nu își pot da seama că suntem o specie inteligentă. Suntem, deci, o specie condamnată, care nu-și poate găsi salvarea decât în ea însăși – dar acest lucru e imposibil, pentru că omul e o ființă egoistă și autodistructivă.

De fapt, frații Strugațki dau dovadă în acest roman de un umanism simplu și fără fasoane. Soluția pe care o întrevede eroul lor – cel care ajunge la Globul de aur și-și exprimă dorința ce speră că-i va fi îndeplinită – este înduioșătoare în naivitatea ei: „fericire la toată lumea, pe gratis, și nimeni să nu fie nemulțumit!”.

În fapt, ca mulți intelectuali sovietici, frații Strugațki și-ar fi dorit ca societatea comunistă să poată exista, o societate în

care toată lumea primește tot ce-i trebuie și în care fiecare muncește din convingere, fără a fi silit în vreun fel. Adică fericire la toată lumea și toți să fie mulțumiți – un slogan frumos, dar fără legătură cu practica, după cum descoperiseră de multă vreme cei doi autori.

Și, pentru că am ajuns la această dorință simplă și imposibil de îndeplinit, să revenim la Melcul pe povârniș, romanul cel mai acid, cel mai descurajant și cel mai curajos din SF-ul sovietic.

Scris în 1965, romanul a fost precedat de o variantă ce se încadra în universul Amiază. Îngrijorare descrie întâmplări care se desfășoară pe planeta Pandora, o planetă pe care oamenii au instalat o bază menită să exploateze bogățiile pădurii ce se întinde peste tot. Romanul este – după cum putem să ne dăm seama ușor – o extrapolare logică a poveștilor din ciclul lor de succes. Autorii și-au imaginat de data aceasta un mediu mai ostil ca de obicei.

Povestea se desfășoară pe două planuri: unul descrie activitatea coloniștilor și încercările lor de a exploata pădurea, iar altul urmărește tentativele lui Athos de a ajunge în Oraș. Athos trăiește printre băștinași și nu-și aduce aminte cine este – dar autorii ne fac să bănuim că este un colonist care a suferit un accident în urma căruia și-a pierdut memoria – însă bănuiește că în legendarul Oraș (pe care nu l-a văzut niciunul dintre săteni) ar putea să găsească o rezolvare a problemelor sale.

Autorii ne sugerează că pădurea este un organism unic, extins la nivel planetar, un organism cu o logică imposibil de descifrat de coloniștii umani. Aceștia remarcă doar aspectul schimbător al pădurii, capacitățile acesteia de a produce ființe bizare – și faptul că, practic, nu poate fi exploatată ca o pădure obișnuită.

Dacă vreți, mesajul fraților Strugațki este neliniștitor: rolul omului este – conform ideologiei comuniste – de a cuceri natura, de a o folosi pentru progresul uman. Dar dacă natura are forme care îi permit să opună rezistență, să nu se lase cucerită și subordonată omului, atunci cum își va îndeplini

omul rolul său istoric?

Aplicând în continuare formula consacrată a extrapolării, cei doi autori au încercat să vadă ce avea să se întâmple în condițiile în care și lumea oamenilor avea să se abată de la standardele pe care le stabiliseră chiar ei.

Rezultatul a fost uimitor. Romanul Melcul pe povârniș are și el o acțiune ce se desfășoară pe două planuri, dar mesajul ce răzbate din roman este extrem de diferit – nu numai de cel din romanul Îngrijorare, ci și de cel transmis de întreaga lor operă de până atunci.

Urmările au fost cel puțin interesante: cartea a fost ruptă în două și a fost publicată în reviste sub formă a două povestiri separate. Povestea despre pădure s-a bucurat de succes în rândul cenzurii – datorită stranietății sale și datorită aparentei neutralități ideologice – și revista în care a apărut a avut un tiraj de peste șaizeci de mii de exemplare. În schimb, povestea despre oameni a apărut într-un tiraj de 5000 de exemplare, într-o revistă din nordul îndepărtat. Iar despre apariția în volum nu s-a putut vorbi decât după zeci de ani… Demn de reținut că publicarea sub formă a două povestiri diferite a fost menținută și de unele edituri occidentale, care au tradus cartea ulterior.

Și, dacă tot discutăm generalități despre Melcul pe povârniș, să amintim că au existat acuzații aduse realizatorilor filmului Avatar, cărora li s-a reproșat că s-au inspirat din romanul fraților Strugațki. Aceste acuzații au fost respinse chiar de Boris Strugațki, care a arătat că asemănările sunt doar aparente și superficiale.

Deci frații Strugațki au scris un roman alcătuit din două părți, despre două acțiuni ce nu se intersectează, dar care se completează reciproc. Partea despre pădure a fost preluată fără schimbări esențiale din romanul Îngrijorare. Partea despre oameni a fost rescrisă atât de mult, încât nu mai are nici o legătură cu universul Amiază. Numele personajelor au fost schimbate, iar eroul din povestea despre pădure se numește acum Candid – o aluzie atât la candoarea personajului, cât și la eroul lui Voltaire.

Pădurea este – după cum am amintit anterior – un organism complex, imposibil de înțeles, pentru că acționează conform unei logici neomenești. Pădurea produce ființe vii, care apoi se înecă în lacuri – lacuri, care, la rândul lor, apar și dispar fără nici o logică.

Oamenii din pădure – cei printre care a nimerit Candid – pălăvrăgesc fără încetare, chiar dacă (sau, mai bine zis, tocmai pentru că) nu au nimic de spus. Candid, care al cărui debit verbal nu depășește normalul, este considerat tăcut, i se spune Mâlcul, pentru că din punctul de vedere al majorității tace tot timpul. Comunicarea verbală devine o caricatură, în realitate nimeni nu comunică în vreun fel cu ceilalți. Candid încearcă să obțină informații de la săteni, dar nu reușește să se facă înțeles. Chiar și mintea să pare să funcționeze cu încetinitorul (ca și a celor printre care locuiește), iar cititorii se întreabă la ce modificări a fost supus de sătenii care l-au găsit fără cunoștință și cum trebuie interpretată afirmația că lui Candid i s-a tăiat capul.

Pădurea asigură hrana și cele necesare oamenilor care trăiesc în ea, iar aceștia par a fi mulțumiți de existența lor parazitară. Societatea lor este, de fapt, o caricatură de societate umană, iar autorii ne sugerează că umanoizii care se mulțumesc să se îndoape și să facă sex, fără să depună eforturi considerabile pentru a-și câștiga existența, nu au idee despre ce înseamnă progresul și trăiesc într-un soi de resemnare, acceptând ciudățeniile pădurii fără întrebări, fără curiozitate. Viața lor e alcătuită din adevăruri simple, care trebuie acceptate ca atare: plantezi hrană, faci tărăboi când vin mortăciunile să fure femeile, fugi când vin bandiții să te jefuiască…

Insistența lui Candid de a ajunge în Oraș – pentru a-și regăsi identitatea pierdută – pare a nu-i deranja pe săteni, care consideră expediția spre locul acela mitic ca o joacă la care pot renunța oricând, pentru că nu se implică emoțional în ea.

De fapt, sătenii nu se implică emoțional în nimic. Ei acceptă fără mari drame ca femeile să le fie răpite de mortăciuni, nu se sinchisesc prea mult dacă trebuie să abandoneze satul, nu sunt uimiți de lucrurile bizare care se întâmplă în jurul lor.

Motto-ul umanoizilor din pădure pare a fi „nu-ți pune întrebări, fă ceea ce se așteaptă de la tine și o să-ți fie bine”.

Expediția lui Candid prin pădure, împreună cu Nhava – perechea ce-i fusese atribuită de săteni – duce, din punctul său de vedere, la o serie de descoperiri uluitoare, care-i schimbă complet părerile despre lumea în care trăia de la un timp. Lucrurile care păreau întâmplătoare – chiar fără rost – se dovedesc a se desfășura conform unei logici și unui scop. Numai că logica aceea pare a fi în totală contradicție cu viziunea eroului nostru asupra lumii și vieții.

Dacă lumea pădurii funcționează conform unei logici bizare (vom reveni ulterior asupra acestei logici), atunci poate că lumea coloniștilor, a celor care vor să cucerească pădurea, este mai logică.

Descrierea lumii oamenilor este similară celei a lumii pădurii. Și aici avem un erou – Pereț – care face o călătorie inițiatică prin lumea sa, încercând să ajungă în pădure. Este, într-un fel, o imagine în oglindă a lui Candid. Candid încearcă să iasă din lumea pădurii pentru a se înapoia printre oameni, Pereț vrea să părăsească lumea oamenilor pentru a se refugia în pădure.

Pentru că pădurea reprezintă, pentru unii dintre oameni, „un lucru extraordinar, care te înnobilează și trezește în tine cele mai înalte sentimente. Ea favorizează progresul. Ea poate fi identificată cu simbolul progresului”. Pentru alții, e un lucru care trebuie stârpit, care trebuie înlocuit cu platforme betonate.

Adică oamenii nu știu mai nimic despre pădure, iar imaginea pe care și-au făcut-o despre ea nu seamănă deloc cu cea pe care și-o face Candid, cel care cunoaște pădurea din interior.

În mod surprinzător, lumea oamenilor – așa cum o descoperă Pereț în peregrinările sale – nu pare mai logică și mai coerentă decât pădurea. În această lume domnesc arbitrariul și absurdul, după cum descoperim chiar în primele pagini ale romanului. Pereț stă pe marginea unei râpe și aruncă pietre în gol. Este supus unui interogatoriu de-o rea-voință evidentă – întrebat dacă are permis pentru a sta pe marginea râpei…

Oamenii printre care lucrează Pereț au câteva preocupări majore: să-și facă treaba fără să dea în brânci, să se îndoape și să bea kefir în cantități industriale (ne dăm seama că, de fapt, se bea alcool), să facă sex. Dacă suntem atenți, observăm că, de fapt, au cam aceleași preocupări ca și oamenii din pădure, în ciuda diferențelor tehnologice.

Încercarea lui Pereț de a discuta cu directorul întreprinderii pare un fragment dintr-o piesă de Eugen Ionescu sau de Samuel Beckett.

Ne lămurim, treptat, că relațiile dintre oameni sunt supuse unei logici absurde, care nu diferă cu nimic de absurditatea fenomenelor din pădure. Începi să te întrebi, la un moment dat, cine pe cine imită: societatea oamenilor imită natura, sau natura, în starea sa cea mai pură, este o imitație a lumii oamenilor?

Lumea pe care o descriu în acest roman frații Strugațki nu are nimic în comun cu cea a universului Amiază, fie doar și pentru că această lume folosește banii, iar mărimea salariilor și a primelor au o importanță deosebită pentru cei care o locuiesc.

Tentativa lui Pereț de a discuta cu conducerea pentru a fi trimis în pădure are o consecință neașteptată: când, în cele din urmă, eroul nostru, obosit și dezorientat, cedează ispitei și ajunge în patul Alevtinei („pe care nimeni n-a iubit-o tandru și curat”), descoperă că acest lucru este suficient pentru a fi promovat la conducerea coloniei umane.

De fapt, dacă ne gândim bine, cam la fel de logică era (pentru cetățeanul sovietic obișnuit) și promovarea în fruntea statului și partidului. Nefiind vorba de o democrație, în care conducătorii să fie aleși în mod direct, prin votul cetățenilor, accederea în fruntea ierarhiei de partid erau rezultatul unor manevre oculte, în care contau elemente desprinse din teatrul absurd…

Oricum, încercarea lui Pereț de a ajunge în pădure – pe care o consideră mai pură decât lumea oamenilor (pentru că oamenii beau până la nebunie, joacă gajuri și învârtitul sticlei, schimbă femeile între ei…) – dă greș. Nu numai că ajunge în

fruntea ierarhiei oamenilor, dar descoperă, odată ajuns acolo, că nu-ți trebuie nici un soi de cunoștințe sau de calități ca să te menții acolo. De fapt, subordonații așteaptă din partea directorului să dea directive, indiferent cât de absurde sunt acestea – și le vor aprecia și se vor strădui să le ducă la îndeplinire tocmai pentru că sunt absurde. Un sistem birocratic nu se bazează pe logică, nici nu-i menit să ducă la rezultate folositoare societății, ci doar să facă sistemul să funcționeze.

Ar fi demn de menționat faptul că frații Strugațki n-au acordat mare atenție sexului în operele lor. Sigur, eroii lor iubeau sau sufereau din dragoste – dar era vorba despre dragoste, nu despre sex. În Melcul pe povârniș e vorba de sex – nu în scene explicite, ci doar sugerat – pentru că autorii vor să sublinieze că omul nu-i ființa superioară care stăpânește natura, ci o ființă stăpânită de instincte animalice. Bărbații sunt niște țapi – cum îi caracterizează femeile însetate de putere din pădure – și poate că lumea ar fi mai bună fără ei. Oricum, unele dintre femei – și ne referim aici la Alevtina – știu să-și folosească darurile, dar prin asta nu devin mai bune decât masculii lor…

Pereț este înfrânt și asimilat de sistem, în ciuda convingerii sale că sistemul e greșit, pentru că nu opune rezistență, pentru că naivitatea sa este folosită împotriva sa.

În schimb, Candid nu acceptă absurdul pădurii, iar ultimul capitol al cărții reprezintă nu numai opinia acestuia, ci și a autorilor.

Întors din expediția sa, el meditează la ce a văzut și își dă seama că – din punct de vedere dialectic – plasarea sa alături de oamenii din pădure e un lucru greșit. „Adevărul istoric nu este de partea lor, ei sunt doar niște relicve condamnate la moarte de legi obiective, iar a-i ajuta înseamnă să mergi contra progresului, să frânezi progresul. Pe mine nu mă interesează asta. Ce treabă am eu cu progresul lor, ăsta nu este progresul meu. Dacă aceste prietene” – concluzionează el, gândindu-se la femeile pădurii, amazoanele partenogenezei – „m-ar fi ridicat de jos, m-ar fi vindecat și m-ar fi alinat, dacă

m-ar fi primit ca pe unul de-al lor și ar fi avut milă de mine, atunci, poate că aș fi fost de partea acestui progres.” Dar, meditând mai profund, își dă seama că nici în aceste condiții n-ar fi putut accepta distrugerea a jumătate din populație.

Și, spre deosebire de Pereț, Candid consideră că singura soluție este lupta, iar romanul se încheie în momentul în care eroul își ia scalpelul și pornește să înfrunte mortăciunile – roboții bionici ai amazoanelor nebune.

Cu ce șanse? Viitorul său și al autorilor – care este acum prezentul nostru – a arătat că împotrivirea a fost încununată de succes.

În aparență, pentru că oamenii nu sunt mai buni decât erau atunci când îi judecă Pereț, iar natura nu-i mai logică sau mai binevoitoare…

Atunci sunt frații Strugațki niște pesimiști, iar Melcul pe povârniș transmite un mesaj fatalist? Nu, pentru că adevăratul mesaj este să luăm scalpelul – în ciuda faptului că-i o armă insignifiantă – și să luptăm. Pentru că, așa cum se spune în haiku-ul de la început, melcul urcă încet, încet, povârnișul muntelui și, cândva, va ajunge pe culme…

LIVIU RADU

SFÂRȘIT

{1} Fragment din poezia „La cotitură” – 1958 (N. T)

{2} Kobayashi Issa (1763-1828), poet japonez și preot budist în secta Jodo Shinshu, cunoscut pentru haiku-urile sale. Considerat unul din cei patru maeștri haiku japonezi, alături de Basho, Buson și Shiki. (N. T)

{3} Insulă vulcanică în regiunea nordică a insulelor Kurile. (N. T)

{4} Cartea pernei de Sei Shonagon (966-1017) (n.t.)

{5} Parafrază după un vers din poemul „Eroul” (scris în 1803) de A. S Pușkin. (N. T)

{6} Armă folosită de trupele țariste în războiul ruso-turc din 1877-1878. (N. T)

{7} În germană în text, și (N. T)

{8} Parafrază la prima strofă din „Cântecul lui Mowgli împotriva oamenilor” din „A doua carte a junglei” de Rudyard Kipling. (N. T)